நினைத்தார்களாகில் இவர்க்கும் தக்கது காண்போமென்று அவர்களிருவரையும் அதிஶங்கைபண்ணிப் பரிவரான

வில்லும் தாழுமாய் நடையாடும் மதிள்போலே வளையவருகிற இளையபெருமாளைக்கண்டு, ஸ்ரீகு$_3$ஹப்பெருமாள் ஒரு தம்பி தாயைக்கொண்டு ராஜ்யத்தை வாங்கிக் கட்டின காப்போடே காட்டிலே தள்ளிவிட்டான், இவனுமவ்வோபாதி ஒருதம்பியன்றோ, தனியிடத்திலே என் செய்ய நினைத்து இப்படி ஆயத்தமாய் நின்றானென்று தெரியாதென்று அதிஶங்கைபண்ணி, அப்படி ஏதேனுமொரு தீங்கு நினைக்கில் இவன்தன்னைத் தீரக்காணக்கடவோமென்று வில்லும் கோலுமாய்க் கொண்டு இவரிட்ட அடியிலே அடியிட்டுநிற்க; ஸ்ரீகு$_3$ஹப்பெருமாள் ஏவல் தொழில்செய்து திரியும் பரிகரம், அவன் ஜ்ஞாதி, இவன் குறும்பனான வன்னியன் இவர்க–

என்கிற இதுக்கு அர்த்த$_2$ம் (முதுகிலிட்டு) என்றும், (தூணியும்) என்றும். "இஷுதி$_4$ர்த்$_3$வயோ:" என்கையாலே ஸ்த்ரீலிங்க$_3$ம். "தலம் ஜ்யாக$_4$ாதவாரணம்", "தலம் ஸ்வரூபாத$_4$ரயோரஸ்த்ரீதாலதரௌ புமாந்", "க்லீபே$_3$ ச பேடே ஜ்யாக$_4$ாதவாரணே ஸமபூ$_4$தலே"என்னக்கடவதிறே. அங்கு$_3$லீ: + த்ராயதே இதி அங்கு$_3$லித்ரம் = அங்கு$_3$லிரக்ஷகம்; தலம் ச தத் அங்கு$_3$லித்ரம் ச தலாங்கு$_3$லித்ரம். வைணிகாத்$_3$-யங்கு$_3$லித்ரவாரணாய "தல"பத$_3$ம். தத$_3$ஸ்யாஸ்தி இதி (தலாங்கு$_3$லித்ரவாந்). அதிஶயவிவக்ஷயா மதுப். ஆகையால் "ந கர்மத$_4$ாரயாந்மத்வர்த்தீ$_2$ய:" என்று நிஷேத$_4$ம் வாராது. இத்தைத்திருவுள்ளம் பற்றி அருளிச்செய்கிறார் (கட்டின விரற்சரடும்) என்று. (ஸஜ்ய)ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$ம் (நாணி ஏறிட்டு) என்று. (த$_4$நுர் ... அபோஹ்ய) என்கிற இதுக்கர்த்த$_2$ம் (நடுக்கொத்து) இத்யாதி$_3$. (உபவஹநம்) = மத்$_4$யத$_4$ாரணம். (அஸ்ய = ராமஸ்ய, பரித: கேவலம் அதிஷ்ட$_2$த்) என்கிற இதுக்கு அர்த்த$_2$ம் (நடையாடும்) இத்யாதி$_3$. (கேவல)ஶப்$_3$த$_3$ப$_2$லிதம் ஜங்க$_3$மப்ராகாரஸாத்$_3$ருஶ்யம். (நிஶாம்) என்றது ராத்ரி எல்லாம் என்றபடி; அத்யந்தஸம்யோகே$_3$ த்$_3$விதீயா. "ததஸ்த்வஹம்" இத்யாத்$_3$யுத$_3$ாஹரிஷ்ய-மாணஶ்லோகார்த்த$_2$ம் (இளையபெருமாளை) இத்யாதி$_3$. "தத:" இதி ல்யப்$_3$லோபே பஞ்சமீ; தம் த்$_3$ருஷ்ட்வா என்றபடி. இத்தை அருளிச்செய்கிறார் (இளையபெருமாளைக்கண்டு) என்று. "து"ஶப்$_3$த$_3$ம் பே$_4$த$_3$வாசியாய், லக்ஷ்மணாபி$_4$ஸந்தி$_4$விஷயக-விபரீத-அபி$_4$ஸந்தி$_4$யுக்தத்வபரம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்-தாலே அந்த அபி$_4$ஸந்தி$_4$பே$_4$த$_3$த்தை அபி$_4$நயித்துக்காட்டுகிறார் (ஒரு தம்பி) இத்யாதி$_3$நா. (ஒரு தம்பி) = ப$_4$ரதாழ்வான். (காப்பு) = பட்டாபி$_4$ஷேகாங்க$_3$ப்ரதிஸரம். (ஆயத்தனாய்) = ஸந்நத்$_3$த$_4$னாய். (தீரக் காணக்கடவோம்) என்றது தீரும்படி பார்க்கக் கடவோம் என்றபடி. "உத்தமசாபப$_3$ாண-ப்$_4$ருத்"என்கிற இதுக்கர்த்த$_2$ம் (வில்லும்) இத்யாதி$_3$. (கோல்) என்றது ப$_3$ாணம் என்றபடி. கு$_3$ஹப்பெருமாளுக்கு இளையபெருமாளிடத்திலே அதிஶங்கை இல்லாவிட்டால், அவரையும் ரக்ஷ்யகோடியிலே வைத்து வநத்திலே தாம் நிலவராகையாலே தம்முடைய ஸௌஹார்த்த$_3$ம் தோற்ற அவரையும் க்ரோடீ$_3$கரித்து அவருக்கும் புறம்பே வளைய வரவேணும்; அது செய்யாமல் இளையபெருமாள் இட்ட அடியிலே அடியிட்டுக்கொண்டு வளையவருகிற இது அவரிடத்தில் அதிஶங்கையாலே என்னுமிடம் தோற்ற "யத்ர ஸலக்ஷ்மண: தத்ர ஸ்தி$_2$தோऽப$_4$வம்" என்றது என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (அவரிட்ட அடியிலே அடியிட்டுநிற்க) என்றது. (ஜ்ஞாதிபி$_4$:) என்று ஸஹயோகே$_3$ த்ருதீயா. ஸாஹித்யம் ஏகதே$_3$ஶ-ஏககாலக$_4$டிதமாகையாலே இவர்கள் இருவரும் அடியிட்ட இடத்திலே அவர்களும் அடியிட்டிருந்தமை தோற்றுகிறது. இல்லையாகில் அவர்களெல்லாருக்கும் புறம்பே வளைய வரவேணுமே. ஆகையால் அவர்களுக்கு இவர்களிருவரிடத்திலும் அதிஶங்கை உண்டானமை தோற்றுகிறது என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே யத$_2$ாயோக்$_3$யம் அதிஶங்கையை அபி$_4$நயித்துக்காட்டுகிறார் (கு$_3$ஹப்பெருமாள் ஏவத்தொழில்) இத்யாதி$_3$நா. இது (அதந்த்$_3$ரிபி$_4$:) என்கிற இதுக்கு அர்த்த$_2$ம்.

ஸ்ரீகு$_3$ஹப்பெருமாளுக்குத் தீர்ந்தவரடங்கக் கண்ட காட்சியிலே மிகவும் பரிவராய், கண்வளர்ந்தருளுகிற பெருமாளை உருவினவாயுத$_4$த்துடன் விழித்துக்கொண்டிருந்து நோக்கிற்றிறே. (247)

ளிருவருமாக இவ்விஷயத்தை என்செய்யத்தேடுகிறுர்களோ என்றிருவரையும் அதிஸங்கை பண்ணி, அப்படிச் செய்யில் இவர்களை அழியச்செய்தும் நாம் அத்தலையை நோக்கக்கடவோம் என்று தனித்தனியே கையும் வில்லுமாய்க்கொண்டு பெருமாளை ரக்ஷித்ததிறே என்கை. ஸ்ரீப$_4$ரதாழ்வானுக்கு விஸேஷம் சொல்லுகிற இடத்திலே ஸ்ரீகுஹப்பெருமாள், "நியம்ய ப்ருஷ்டே$_2$ து தலாங்கு$_3$லித்ரவாந் ஸரைஸ்ஸுபூர்ணும் இஷுதி$_4$ம் பரம்தப: । மஹத்$_3$த$_4$நுஸ்ஸஜ்யமபோஹ்ய லக்ஷ்மணோ நிஸாமதி$_4$ஷ்ட$_2$த் த்வரிதோऽஸ்ய கேவலம் । ததஸ்த்வஹஞ்சோத்தமசாபப$_3$ாணப்$_4$ருத் ஸ்தி$_2$தோऽப$_4$வம் தத்ர ஸ யத்ர லக்ஷ்மண: । அதந்த்$_3$ரிபி$_4$ர்ஜ்ஞாதிபி$_4$ரார்த்தகார்முகைர்மஹேந்த்$_3$ர-கல்பம் பரிபாலயம்ஸ்தத$_3$ா" என்று அற்றை ராத்ரியில் வ்ருத்தாந்தத்தைச் சொன்ஞனிறே.(247)

(ஜ்ஞாதிபி$_4$:) என்றது ப$_3$ந்து$_4$பி$_4$: என்றபடி. இதில் அப்ரத$_4$ாநத்வத்தால் ப$_2$லிதம் (பரிகரம்) என்றது. (அவன்) என்றது இளையபெருமாள் என்றபடி. (ஜ்ஞாதி) என்றது த$_3$ாயாத$_3$ன் என்றபடி. "வித்$_3$யதே ஜ்ஞாதிதோ ப$_4$யம்" என்கிற இது விவக்ஷிதம். (இவன்) என்றது கு$_3$ஹப்பெருமாள் என்றபடி. (குறும்பன்) = குடிலபு$_3$த்$_3$தி$_4$கன். (வன்யன்) = ப$_3$லப்ரத$_4$ாநனுன காட்டன். இத்தால் த$_3$ாக்ஷிண்-யாத்$_3$யப$_4$ாவம் விவக்ஷிதம். (அத்தலையை) என்றது பெருமாளை என்றபடி.

(ஆத்தகார்முகை:) என்கிற இதுக்கு அர்த்த$_2$ம்.(தனித்தனியே கையும் வில்லுமாய்) என்றது. ப்ரத்யேகம் வாக்யஸமாப்தியாகையாலே (ஆத்தகார்முகை:) என்றது 'ச$_2$த்ரிணோ க$_3$ச்ச$_2$ந்தி' என்றுப்போலே அன்று என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (தனித்தனியே) என்றது. தத்தத$_3$திஸங்காநுகு$_3$ணமாக (மஹத்$_3$த$_4$நு:) என்றும், (உத்தமசாபப$_3$ாணப்$_4$ருத்) என்றும், "கர்மணே ப்ரப$_4$வதி" என்கிற யோக$_3$ார்த்த$_2$பர-கார்முகஸப்$_3$த$_3$த்தையும் சொல்லிற்று என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (தீரக்காணக்கடவோம்) என்றும், (அழியச்செய்தும்) என்றும், (மஹேந்த்$_3$ரகல்பம்) என்று ஸக்திவைப$_4$வத்தைச் சொல்லிவைத்தே (பரிபாலயந்) என்கையாலே இது அஸ்த$_2$ாநஸங்காகார்யமாய், அதுதான் பிறர்விஷயத்திலே மாத்ரமன்றிக்கே "லப்$_3$த$_4$ஸ்பர்ஸாநாம் ப$_4$வதி குதோத$_2$வா வ்யவஸ்த$_2$ா" என்கிற ந்யாயத்தாலே அநுகூலவிஷயத்திலும் உதி$_3$க்கவற்றுகையாலும், "கச்சிந்ந து$_3$ஷ்டோ வ்ரஜஸி" (ரா.அ.85-7) என்று ப$_4$ரதாழ்வான்விஷயத்திலே அதிஸங்கை இவர்க்கு உண்டானபடியாலும், இளையபெருமாளிடத்-திலும், கு$_3$ஹப்பெருமாளிடத்திலும் அதிஸங்கை கூடும். "கு$_3$ஹோபி ஸஹ ஸூதேந ஸௌமித்ரிமநு-ப$_4$ாஷயந் । அந்வஜாக்$_3$ரத்ததோ ராமமப்ரமத்தோ த$_4$நுர்த$_4$ர:" (ரா.அ. 50-50) என்று (ஸௌமித்ரி-மநுப$_4$ாஷயந், ததோப்ரமத்த: = தஸ்மாத் ஸௌமித்ரே: அப்ரமத்தஸ்ஸந் ராமம் அந்வஜாக்$_3$ரத்) என்று ஸந்நிஹிதாந்வயம் உசிதம். "தத:" என்கிற இதுக்கு தத$_3$நந்தரம் என்றுகில் வ்யவஹிதாந்வய-மும், 'அநந்தர'பத$_3$ாத்$_4$யாஹாரமும் ப்ரஸங்கி$_3$க்கும். (ஸ்தி$_2$தோப$_4$வம் தத்ர ஸ யத்ர லக்ஷ்மண:) என்கையாலும் அதிஸங்கை ஸித்$_3$தை$_4$. இப்படி உபக்ரமோபஸம்ஹாரங்களிலே அதிஸங்கை உண்டு என்னுமிடம் வ்யக்தம். இப்படி அதிஸங்கை ஒருபக்கத்திலே வர்த்திக்கச் செய்தேயும் கு$_3$ணக்ருதஸௌ-ஹார்த்த$_3$ாதி$_3$களும் ஒரு பக்கத்திலே வர்த்திக்கக் கூடுமாகையாலே "தம் ஜாக்$_3$ரதமத$_3$ம்பே$_4$ந ப்$_4$ராது-ரர்த்த$_2$ாய லக்ஷ்மணம் । கு$_3$ஹஸ்ஸந்தாபஸம்யுக்த:" (ரா. அ. 51-1) இத்யாதி$_3$களும் உபபந்நம். ஆகையால் இளையபெருமாளிடத்திலும் கு$_3$ஹப்பெருமாளுக்கு அதிஸங்கை உபபந்நை. அதில் "அந்வஜாக்$_3$ரத்ததோ ராமம்" என்கிற புருஷாந்தரோக்தியைப்பற்ற "ஸ்தி$_2$தோப$_4$வம் தத்ர ஸ யத்ர லக்ஷ்மண:" என்கிற ஸ்வவசநவ்யக்தியே அநந்யத$_2$ாஸித்$_3$த$_4$ப்ரமாணம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே

248. ஒருநாள்முகத்திலே விழித்தவர்களை வடிவழகுபடுத்தும் பாடாயிற்றிது.

ஸித்$_3$த$_4$ார்த்த$_2$த்தை அநுஸந்தி$_4$க்கிறார் மேல் [ஒருநாள்] இத்யாதி$_3$யால். [ஒருநாள்] என்றது ஏககூணத்தில் என்றபடி; [முகத்தில்] என்றது - ஈடுபடுத்துகைக்கு அவயவைகதே$_3$ஶம் அமையுமென்றபடி; [விழித்த] என்றது - ஈடுபடுத்துகைக்கு ஸக்ருத்$_3$த$_3$ர்ஶநமமையுமென்றபடி; [விழித்தவர்களை] என்றது - ஈடுபடுவார் இன்னாரின்னாரென்னும் நியதியில்லையென்றபடி; [வடிவழகுபடுத்தும் பாடாயிற்றிது] என்று ஸ்வரூப-கு$_3$ணங்களீடுபடுத்துமதில் வ்யாவ்ருத்தி. ஆக ஜ்ஞாஜ்ஞவிப$_4$ாக$_3$மறக் கண்டகாட்சியிலே மங்க$_3$ளா-ஶாஸநத்திலே மூட்டவற்று தத்ஸௌந்த$_3$ர்யமென்றதாயிற்று. (248)

249. இவர்கள் நம்முடைய கோடியிலே என்னும்படியாயிற்று ஆழ்வார்கள் நிலை.

---

248. ஸ்ரீகு$_3$ஹப்பெருமாளுக்கும் பரிகரத்துக்கும் கண்டமாத்ரமொழிய, பெருமாளுடன் முன்பு வாஸனை இல்லையிறே; இப்படி இருக்கச்செய்தே இவர்களுக்கிவ்வாகாரம் கூடினபடி என்னென்ன அருளிச்செய்கிறார் [ஒருநாள்] என்றுதுடங்கி. அதாவது நெடுநாள் வாஸனை பண்ணுகையன்றிக்கே ஒருநாள் முக$_2$த$_3$ர்ஶநம் பண்ணினவர்களையும், அவன்விக்$_3$ரஹவைலகூண்யம் படுத்தும் படியாயிற்று இது என்கை. ஸத$_3$ா பஶ்யந்தி பண்ணினாரோபாதி ஸக்ருத்$_3$த$_3$ர்ஶநம் பண்ணினாரையும், ப்ரேமாந்த$_4$ராய் அஸ்த$_2$ாநே ப$_4$யஶங்கையாலே அநுகூலரையுமதிஶங்கை பண்ணிப் பரிந்து நோக்கும்படி பண்ணவற்றாயிறே ப$_4$க$_3$வத்$_3$விக்$_3$ரஹஸௌந்த$_3$ர்யமிருப்பது. (248)

249. இன்னமும் இவ்வர்த்த$_2$த்துக்கு உத$_3$ாஹரணமாகக் கீழ்ச்சொன்னவர்களிற்காட்டில் வ்யாவ்ருத்தரான ஆழ்வார்களுடைய மங்க$_3$ளாஶாஸநநிஷ்டை$_2$யை அருளிச்செய்கிறார் [இவர்கள்]

அருளிச்செய்கிறார் (ஸ்ரீப$_4$ரதாழ்வானுக்கு) இத்யாதி$_3$. (விஶேஷம்) என்று ப$_4$ரதாநுப்ரயுக்ததத்காலீந-ராமாதி$_3$வ்ருத்தாந்தம் என்றபடி. (அற்றை ராத்ரியில்) என்றது அன்றை ராத்ரியிலே என்றபடி.(247)

248. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (ஸ்ரீகு$_3$ஹப்பெருமாளுக்கும்) இத்யாதி$_3$. "ராமஸ்யாத்மஸமஸ்ஸக$_2$ா" (ரா.அ. 50-33) என்று முன்பு கு$_3$ஹப்பெருமாள் பெருமாளுக்கு ஸக$_2$ா என்று சொல்லாநிற்க, [ஒருநாள் முகத்திலே விழித்தவர்களை] இத்யாதி$_3$மூலக்$_3$ரந்த$_2$ஸாங்க$_3$த்யம் எங்ஙனே என்கிற ஶங்கைக்கு:- நலத$_3$மயந்திகளுக்குப்போலே பரோக்ஷத்திலே அந்யோந்யகு$_3$ணஶ்ரவணாதி$_3$களாலே ஸௌஹார்த்த$_3$முண்டாயிருக்கலாம்; இப்போதாக அந்யோந்யத$_3$ர்ஶநம் உண்டாகலாம்; இவ்வர்த்த$_2$ம் "தி$_3$ஷ்ட்யா த்வாம் கு$_3$ஹ பஶ்யாமி நீரோக$_3$ம் ஸஹ ப$_3$ாந்த$_4$வை:" (ரா.அ. 51-42) என்று சிராத் என்று விஶேஷியாதே "பஶ்யாமி" என்று த$_3$ர்ஶநமாத்ரத்தைச் சொல்லுகையாலே ஸித்$_3$த$_4$ம் என்னும் பரிஹாரத்தை உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிறார் (அன்று கண்டமாத்ரமொழிய) இத்யாதி$_3$. (இவ்-வாகாரம்) என்றது அநுகூலவிஷயக-அதிஶங்காதி$_3$கள் என்றபடி. [ஒருநாள்] என்கிற விஶேஷண-வ்யாவர்த்யம் (நெடுநாள்) இத்யாதி$_3$. உபபாத$_3$நம் (ஸத$_3$ா பஶ்யந்தி) இத்யாதி$_3$. "விபந்யவோ ஜாக்$_3$ருவாம்ஸ:" என்கிற இது அபி$_4$ப்ரேதம். "நல்லாண்டென்று நவின்றுரைப்பார் ... பரமாத்மனைச் சூழ்ந்திருந்தேத்துவர் பல்லாண்டு" என்கிற இத்தை உட்கொண்டு (ஸக்ருத்$_3$த$_3$ர்ஶநம்) இத்யாதி$_3$. (ஸக்ருத்$_3$த$_3$ர்ஶந)மாவது அபூர்வத$_3$ர்ஶநம் என்றபடி. "ஆங்காரவாரமதுகேட்டு அழலுமிழும்" இத்யாதி$_3$யை உட்கொண்டு (அநுகூலரையும்) இத்யாதி$_3$. இத்தால் இதிஹாஸஶ்ரேஷ்ட$_2$வ்யஞ்ஜிதமான அர்த்த$_2$ம் ஶ்ருத்யாதி$_3$ஸித்$_3$த$_4$மும் என்றபடி. (248)

கண்டகாட்சியிலே ஸ்நேஹிக்கும்படியாக இவர்களிருந்தபடியென் என்ன, இது பெரியதொன்றே ஆழ்வார்கள் நிலைகண்டாலென்கிறார்; விஶேஷஜ்ஞரல்லாத சக்ரவர்த்திதுடக்கமான இவர்கள் மங்க$_3$ளாஶாஸநத்தில் புதியதுண்டறியாதே, நமக்கு நன்மைதேடுகிற தண்ணியரான நம்முடைய கோடியிலே உள்ளவர்களத்தனை என்று தோற்றும்படியிறே மயர்வறமதிநலம் பெற்ற ஆழ்வார்கள் மங்க$_3$ளாஶாஸநத்தில் புரையற்ற நிலை. [இவர்கள்] என்று பிராட்டி, ஜநகராஜன், பிள்ளையுறங்காவில்லிதாஸர் முதலானோரொழிந்தவர்களைக் காட்டுகிறதென்றே கொள்ளவேணும்; அவர்களை [நம்முடைய கோடியிலே] என்று தண்ணிதாக நினைக்கவொண்ணாமையால்; கீழெடுத்த மங்க$_3$ளாஶாஸநாதி$_4$காரிகள் இவ்வாழ்வார்கள் ஸந்நிதி$_4$யிலே க$_2$த்$_3$யோதகல்பரிறே; ஆகையிறே பிரித்தருளிச்செய்கிறது. (249)

என்று துடங்கி. [இவர்கள்] என்று சக்ரவர்த்திமுதலாகக் கீழ்ச்சொன்ன அதி$_4$காரிகளையடையப் பராமர்ஶிக்கிறது; ஆனால் பிராட்டியையுமொக்கச் சொல்லலாமோ என்னில், ஆழ்வார்களில் தலைவரான நம்மாழ்வாரிலும்காட்டில் பெரியாழ்வார்க்கேற்றம் சொல்லுகிறவோபாதி, பே$_4$ாக$_3$பர–வஶையான அவளிற்காட்டில் மங்க$_3$ளாஶாஸநத்திலூற்றத்தாலே ஆழ்வார்களுக்கேற்றம் சொல்லக் குறையில்லை; ஆனாலும் [நம்முடைய கோடியிலே] என்னலாமோ என்னில் இவ்வர்த்த$_2$நிஷ்டை$_2$–யில் அவர்களுடைய ஆதி$_4$க்யத்தை த$_3$ர்ஶிப்பிக்கைக்காகச்சொன்னதாகையாலே விரோத$_4$மில்லை; ஆகையால் இவ்விஷயவைலக்ஷண்யகலுஷசித்தராய் இதுக்கென்வருகிறதோவென்று பரிந்து நோக்கினவர்களாகக் கீழ்ச்சொல்லப்பட்டவர்கள் எல்லாருமென்றபடி. [நம்முடைய கோடியிலே என்னும்படியாயிற்று] என்றது – இவ்விஷயத்திலே அந்வயித்திருக்கச்செய்தேயும், ப்ரேமாऽப$_4$ா–வத்தாலே மங்க$_3$ளாஶாஸநத்திலூற்றம் அற்றிருக்கிற நம்போல்வார்மாத்ரமென்று சொல்லலாம்–

249. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இன்னமும்) இத்யாதி$_3$. அஸங்கோசந்யாயத்தை உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிறார் (கீழ்ச்சொன்ன அதி$_4$காரிகளையடைய) என்று. (அடைய) என்றது எல்லாரும் என்றபடி. ஶங்கை (ஆனால்) இத்யாதி$_3$. பிராட்டி நித்யஸூரிகளைக் காட்டிலும் அதி$_4$கையன்றோ என்றபடி. பரிஹாரம் (ஆழ்வார்களில்) இத்யாதி$_3$. அதாவது – விவக்ஷாவிஶேஷத்தாலே உத்க்ருஷ்டரிலும்காட்டில் ஏற்றம் சொல்லலாம் என்னுமிடம் [ஆழ்வார்களெல்லாரையும்] என்கிற [எல்லா]ஶப்$_3$த$_3$த்தாலே மூலத்திலே வ்யஞ்ஜிதம் என்றபடி. விவக்ஷாவிஶேஷத்தை த$_3$ர்ஶிப்பிக்கிறார் (பே$_4$ாக$_3$) இத்யாதி$_3$நா. இங்கே "பு$_4$ஞ்ஜாநாऽமாநுஷாந் பே$_4$ாக$_3$ாந்" (ரா.ஸு.) என்கிற பே$_4$ாக$_3$–தாச்சீ$_2$ல்யம் அபி$_4$ப்ரேதம். "பு$_4$ஞ்ஜாநா" என்று தாச்சீ$_2$லிகே 'சாநஶ்'ப்ரத்யயமிறே. ஶங்காந்தரம் (ஆனாலும்) இத்யாதி$_3$. அதாவது – விவக்ஷாவிஶேஷத்தாலே பிராட்டிக்கு ஆழ்வார்களைப்பற்ற மங்க$_3$ளாஶாஸநத்திலே அபகர்ஷம் சொன்னாலும் அதில் அத்யந்த–அபக்ருஷ்ட–அஸ்மத்கோட்யந்தர்–ப$_4$ாவகத$_2$நம் உசிதமோ என்னில் என்றபடி. பரிஹாரம் (இவ்வர்த்த$_2$நிஷ்டை$_2$யில்) இத்யாதி$_3$. அதாவது – பிராட்டி நம்மில் அத்யந்தவிலக்ஷணையாயிருந்தாலும் ஆழ்வார்களுடைய நிரவதி$_4$க–மங்க$_3$ளாஶாஸநநிஷ்ட$_2$ாதி$_4$க்ய–ப்ரதியோகி$_3$மங்க$_3$ளாஶாஸநநிஷ்ட$_2$ாகத்வேந அவளுக்கு அஸ்மத்–கோட்யந்தர்ப$_4$ாவம் என்றபடி. நிக$_3$மநம் (ஆகையால்) இத்யாதி$_3$. (கலுஷசித்தராய்) என்றது க்ஷுபி$_4$தஹ்ருத$_3$யராய் என்றபடி. (அந்வயித்திருக்கச்செய்தேயும்) என்றது அத்$_3$வேஷ–ஆபி$_4$முக்$_2$ய–ஸம்ப$_3$ந்த$_4$ஜ்ஞாநாதி$_3$ரூபஸம்ப$_3$ந்த$_4$த்தை உடைத்தாயிருக்கச்செய்தேயும் என்றபடி. [நம்] என்கிற இது ப்ரகரணாத் மங்க$_3$ளாஶாஸநப்ரயோஜகப்ரேமாப$_4$ாவவிஶிஷ்டபரம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (ப்ரேமாப$_4$ாவத்தாலே) இத்யாதி$_3$. [கோடி]ஶப்$_3$த$_3$ம் "ஸ்த்ரிய: பாஶ்யஶ்ரிகோடய:" என்று மாலையைச் சொல்லுகிறதாய், ஸமாநதே$_3$ஶதையைச் சொல்லி ஸாம்யத்திலே பர்யவஸிக்கிறது. ஸாம்யந்தானும்

250. ஆழ்வார்களெல்லாரையும் போலல்லர் பெரியாழ்வார்.

இவ்வாழ்வார்கள்தாம் மங்க₃ளாஶாஸநம் பண்ணுமிடத்துத்தம்மில் ஒப்பர்களோவென்ன மங்க₃ளாஶாஸநத்தில் வந்தால் மற்றுள்ளவாழ்வார்களுக்கும் பெரியாழ்வாருக்கும் பர்வதபரமாணுக்களுக்குள்ள வாசியுண்டு ; அவர்களெல்லாரும் கூடினலும் இவர்க்கொருபுடையொப்பாக மாட்டார்களென்கிருர். (250)

251. அவர்களுக்கிது காதா₃சித்கம், இவர்க்கிது நித்யம்.

அவர்களைப்பற்ற இவர்க்கு இத்தால்வந்த தன்னேற்றம் ஏதென்ன அத்தை மூதலித்துக் காட்டுகிருர் [அவர்களுக்கிது காதா₃சித்கம்] இத்யாதி₃யால். அதில் முந்துற மங்க₃ளாஶாஸநநித்யதையால் இவர்க்குவந்த வ்யாவ்ருத்தியை அருளிச்செய்கிருர் ; ஆற்ருமையால் வரும் ஸ்வஸம்ருத்₃த்₄யந்வயஸம்ப₄ாவனையுள்ள அவர்களுக்கு, பரஸம்ருத்₃த்₄யேகவேஷமான இந்த மங்க₃ளாஶாஸநம், எங்கேனுமொரு த₃ஶையிலே

படியாயிற்று என்றபடி. [ஆழ்வார்கள் நிலே] என்றது மயர்வறமதிநலம்பெற்றவர்களாகையாலே நிரதிஶயப்ரேமயுக்தரான ஆழ்வார்களுடைய மங்க₃ளாஶாஸநநிஷ்டை₂ என்றபடி. (249)

250. இவ்வாழ்வார்கள் தாங்கள் மங்க₃ளாஶாஸநத்தில் வந்தால் தங்களிலொப்பர்களோ, என்ன அருளிச்செய்கிருர் மேல் [ஆழ்வார்கள்] என்று துடங்கி ; அதாவது மங்க₃ளாஶாஸநத்திலே மற்றுள்ள ஆழ்வார்களுக்கும் பெரியாழ்வாருக்கும் நெடுவாசியுண்டென்கை. (250)

251. அவர்களைப்பற்ற இவர்க்கு இதிலேற்றமேதென்ன அருளிச்செய்கிருர் [அவர்களுக்கிது] என்றுதுடங்கி. அதாவது மயர்வறமதிநலம்பெற்றமை ஒத்திருக்கச்செய்தே வைரவுருக்காய் ஆண்களையும் பெண்ணுடையுடுத்தும் ப₄க₃வத்₃விக்₃ரஹவைலக்ஷண்யத்தை அநுஸந்தி₄த்தால்,

---

காஷ்ட₂ாபந்நமங்க₃ளாஶாஸநநிஷ்ட₂ாப்ரயோஜகப்ரேமப்ரகர்ஷவிரஹப்ரயுக்தம் என்னுமபி₄ப்ராயத்தாலே (நம்போல்வார்மாத்ரம்) இத்யாதி₃. (நிலே) என்கிற இதுவும் ப்ரகரணுத் மங்க₃ளாஶாஸநநிஷ்ட₂ாரூபஸ்தி₂திபரம். [ஆழ்வார்கள்] என்கிற இது ப்ரேமாதி₄க்யத்தாலே தரைப்படுகையைச் சொல்லுகிறது என்னுமபி₄ப்ராயத்தாலே (மயர்வற) இத்யாதி₃. (நலம்) = ப்ரேமம் என்னும் அபி₄ப்ராயத்தாலே (நிரதிஶயப்ரேம) இதி. (249)

250. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இவ்வாழ்வார்கள்தாங்கள்) இத்யாதி₃. அதாவது - (ஆழ்வார்கள்) என்று ஏகஶப்₃தே₃ந உபாதா₃நாத் பரஸ்பரஸாம்யமும், தாரதம்யப்ரகரணுத் பரஸ்பரவைஷம்யமும் பு₃த்₃தி₄ஸ்த₂மாகையாலே அந்யதரஜிஜ்ஞாஸை என்றபடி. [எல்லாரையும் போலல்லர்] என்கிற இத்தால் வ்யாவ்ருத்தி சொல்லுகிறது என்கிருர் (நெடுவாசி உண்டு) என்று. (250)

251. உத்தரோத்தரம் உத்கர்ஷப்ரதிபாத₃நப்ரகரணத்தாலும், [பெரியாழ்வார்] என்கிற ஸமாக்₂யாநிர்தே₃ஶத்தாலும், வ்யாவ்ருத்தி உத்கர்ஷபர்யவஸாயிநீ என்று லபி₄க்கிறதாகையாலே தத்₃விஶேஷபு₃பு₄த்ஸாயாம் உத்தரக்₃ரந்த₂ம் என்னுமபி₄ப்ராயத்தாலே தத₃வதாரிகை (அவர்களைப்பற்ற) இத்யாதி₃. (வயிர உருக்கு) = வஜ்ரலேபம். இத்தால் த்₃ருட₄ஸங்க்₃ரஹஸாமர்த்₂யம் விவக்ஷிதம். தத் - பராகாஷ்டை₂ (ஆண்களையும்) இத்யாதி₃. பும்ஸாமபி ஸ்த்ரீத்வாபி₄லாஷப்ரயோஜகம் என்றபடி. [இது] என்கிற இது ப்ரக்ருதமங்க₃ளாஶாஸநபரம் என்னுமபி₄ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிருர்

தேடிப்பிடிக்க வேண்டும்படி காத$_3$ாசித்கம்; ஸ்வஸம்ருத்$_3$த்$_4$யந்வயஸம்ப$_4$ாவனையற்று பரஸம்ருத்$_3$த்$_4$யேக-ப்ரயோஜநரான இவர்க்கு ஸ்வஸம்ருத்$_3$த்$_4$யந்வயக$_3$ந்த$_4$ம் பொருத இந்த மங்க$_3$ளாஶாஸநம் ஜ்ஞாந-த$_3$ஶையோடு அநுப$_4$வத$_3$ஶையோடு வாசியற நிரந்தரமாய்ப் போருகையாலே நித்யம் மங்க$_3$ளாஶாஸந-விச்சே$_2$த$_3$முள்ள அவர்களைப்போலன்றே அதில்லாத இவர்; அடியோம், பல்லாண்டு, சூழ்ந்திருந்தேத்துவர் பல்லாண்டிறே. (251)

252. அவர்களுடைய ஆழங்கால்தானே இவர்க்கு மேடாயிருக்கும்.

அவர்களைப்போல் இளநெஞ்சல்லாமையாலே இவர்க்குண்டான வ்யாவ்ருத்தியைக் காட்டுகிறார் மேல்; ஸௌந்த$_3$ர்யசபலரான அவர்களுடைய சுழித்துக் குமிழ்நீரூட்டுமாழங்காலான அக$_3$ாத$_4$ ஸௌந்த$_3$ர்யந்தானே, மங்க$_3$ளாஶாஸநசபலரான இவர்க்குக் காலூன்றி த$_4$ரித்துநிற்கும் மேட்டுநிலமாயிருக்கும். ஸௌந்த$_3$ர்யத்தில் இனிமைக்கு நாக்குநீட்டி அழுந்துமவர்களைப்போலன்றே அந்த ஸௌந்த$_3$ர்யத்தின் மேன்மையிலே கண்வைத்து மங்க$_3$ளாஶாஸநம் பண்ணுமிவர். (252)

253. அவர்களுக்கு உப$_4$யஶேஷத்வத்தையும் அழித்து ஸ்வரூபத்தைக் குமிழ்

உத்தரோத்தராநுப$_4$வகாமராகாநிற்கும். மற்றை ஆழ்வார்களுக்கு பரஸம்ருத்$_3$தி$_4$யே ப்ரயோஜநமான இந்த மங்க$_3$ளாஶாஸநம் எப்போதுமொக்க இன்றிக்கே எங்கேனுமொரு த$_3$ஶையிலே தேடிப் பிடிக்க வேண்டும்படியாயிருக்கும்; தத்$_3$வைலக்ஷண்யத$_3$ர்ஶநாநந்தரம் தத$_3$நுப$_4$வபரராகை-யன்றிக்கே அஸ்த$_2$ானே ப$_4$யஶங்கைபண்ணித் திருப்பல்லாண்டுபாடும் ப்ரேமஸ்வப$_4$ாவரான இவர்க்கு இந்த மங்க$_3$ளாஶாஸநம் ஸர்வகாலவர்த்தியாய்ச்செல்லுமென்கை. (251)

252. அதுக்கு ஹேதுவென்னென்ன அருளிச்செய்கிறார் [அவர்களுடைய] என்று துடங்கி; அதாவது அநுப$_4$வபரரான அவர்களை த்$_3$ருஷ்டிசித்தாபஹாரம்பண்ணி ஆழங்காற்படுத்து-மவனுடைய ஸௌந்த$_3$ர்யந்தானே, அதுக்கென் வருகிறதோ என்றஞ்சி மேன்மேலும் காப்பிடும்-படி மங்க$_3$ளாஶாஸநபரரான இவர்க்கு, த$_4$ரித்துநின்று மங்க$_3$ளாஶாஸநம்பண்ணுகைக்கீடான நிலமாயிருக்குமென்கை. (252)

(பரஸம்ருத்$_3$தி$_4$யே) இத்யாதி$_3$. சுத$_3$ாசிதே$_3$வ ப$_4$வம் [காத$_3$ாசித்கம்]. இத்தை அருளிச்செய்கிறார் (எப்போதுமொக்க இன்றிக்கே) இத்யாதி$_3$. (இன்றிக்கே) = இல்லாமல். [நித்ய]த்வம் ஸர்வ-காலவர்த்தித்வம் என்று திருவுள்ளம்பற்றி அருளிச்செய்கிறார் (ஸர்வகால) இத்யாதி$_3$. (251)

252. [ஆழங்கால்] என்றது ஆழங்கால்படுத்துமது என்றபடியாய், அதுதான் பூர்வப்ரக்ருதமான வடிவழகு என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (அநுப$_4$வபரரான) இத்யாதி$_3$. "மரதகக்குன்ற-மொக்கும்" என்று தொடங்கி, "எப்போதும் நாள்திங்கள்" இத்யாதி$_3$யையும், "மல்லாண்ட திண்டோள் மணிவண்ணா" இத்யாதி$_3$யையும் உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிறார் (அநுப$_4$வபரரான அவர்களை) இத்யாதி$_3$. (252)

253. உப$_4$யம் ச தத் + ஶேஷத்வம் ச = (உப$_4$யஶேஷத்வம்) என்று விக்$_3$ரஹம். உப$_4$யமான ஶேஷத்வம், ப$_4$க$_3$வச்சே$_2$ஷத்வமும், ப$_4$ாக$_3$வதஶேஷத்வமும். உப$_4$யோ: + ஶேஷத்வம் =

நீருண்ணப் பண்ணுமது, இவர்க்கு உப$_4$யவ்ருத்$_3$தி$_4$க்கும் ஹேதுவாய், ஸ்வரூபத்தைக் கரையேற்றும்.

உக்தார்த்த$_2$த்தை விஶதீ$_3$கரிக்கிறுர் மேல்; ப$_4$க$_3$வத்ஸௌந்த$_3$ர்யாபி$_4$லாஷிகளாய் ஆற்றுமை கரைபுரண்ட அவ்வாழ்வார்களுக்கு, ஸ்வப்ரயோஜநநிவ்ருத்திப$_2$லதச்சே$_2$ஷத்வத்தையும், தத்ஸீமாபூ$_4$மியான ததீ$_3$ய-ஶேஷத்வத்தையும் "நமக்கே நலமாதலில்" என்னும்படி ஸ்வப்ரயோஜநத்திலே மூட்டி உருவழித்து, ததீ$_3$யஶேஷத்வமே நிலைநின்ற வடிவான ஸ்வரூபத்தைத் தன்னில் ஏகதே$_3$ஶத்திலே அமிழ்த்துக் கரையேற ஒட்டாமல் குமிழ்நீருண்ணப் பண்ணுமதான ப$_4$க$_3$வத்$_3$விக்$_3$ரஹஸௌந்த$_3$ர்யம்; அந்த ஸௌந்த$_3$ர்யம் தன்னை

---

2 5 3. அதெங்ஙனே என்னும் அபேக்ஷையிலே அருளிச்செய்கிறுர் [அவர்களுக்கு உப$_4$ய-ஶேஷத்வத்தையும்] என்றுதுடங்கி. அதாவது ப$_4$க$_3$வத$_3$நுப$_4$வைகபரராய், தத$_3$லாப$_4$த்தில் ஆற்றுமை கரைபுரளும்படியிருக்கும் மற்றை ஆழ்வார்களுக்கு "கண்ணபுரமொன்றுடையானுக்கு அடியேனொருவர்க்குரியேனே" என்றும், "உற்றதுமுன்னடியார்க்கடிமை" என்றும் அநுஸந்தி$_4$க்கும்-படி, ப்ரத$_2$மமத்$_4$யமபத$_3$ஸித்$_3$த$_4$மான ப$_4$க$_3$வச்சே$_2$ஷத்வமும், தத்காஷ்டை$_2$யான பா$_4$க$_3$வத-ஶேஷத்வமுமாகிற உப$_4$யஶேஷத்வத்தையும் "நமக்கே நலமாதலில்" என்னும்படி ஸ்வப்ரயோ-ஜநத்திலே மூட்டியும், விளம்ப$_3$ரோஷத்தாலே "போகுநம்பீ", "கழகமேறேல் நம்பீ" என்னும்படி ஆக்கியும், ஸ்வப்ரவ்ருத்தி ஆகாதென்னுமளவில் "உங்களோடெங்களிடையில்லை" என்று உதறும்படி பண்ணியும், "வெஞ்சிறைப்புள்" இத்யாதி$_3$யாலே வெறுத்து வார்த்தை சொல்லு-

---

உப$_4$யஶேஷத்வம் என்று கொள்ளில், பூர்வபத$_3$லக்ஷணையும், [உப$_4$யவ்ருத்$_3$தி$_4$க்கும்] என்கிற இடத்தில் வ்ருத்$_3$த்$_4$யந்வயவைக$_4$ட்யமும் ப்ரஸங்கி$_3$க்கும் என்று திருவுள்ளம்பற்றி உப$_4$யஶேஷத்வத்திலே க்ரமேண ப்ரமாணம் (கண்ணபுரம்) இத்யாதி$_3$. திருக்கண்ணபுரத்து எம்பெருமானுக்கு ஶேஷமான நான் மற்றொருவர்க்கும் அர்ஹனல்லேன் என்றபடி.

(உன்னடியார்க்கு) = உனக்கு ஶேஷம் என்று இருக்குமவர்களுக்கு, (அடிமை) = ஶேஷத்வத்தை, (உற்றதும்) = ப்ராபித்ததும் என்றபடி. ப்ரத$_2$மபத$_3$ஸித்$_3$த$_4$மான ப$_4$க$_3$வச்சே$_2$ஷத்வமும், மத்$_4$யமபத$_3$-ஸித்$_3$த$_4$மான பா$_4$க$_3$வதஶேஷத்வமும் என்று க்ரமேண அந்வயம். ப்ரத$_2$மமத்$_4$யமபத$_3$ங்கள் ப்ரணவ-நமஸ்ஸுக்கள். (தத்காஷ்டை$_2$யான) என்றது ப$_4$க$_3$வச்சே$_2$ஷத்வஸீமையான என்றபடி. கர்மத$_4$ாரய-த்$_3$யோதநார்த்த$_2$மாகவே 'ப$_4$க$_3$வானுடையவும், பா$_4$க$_3$வதருடையவும் ஶேஷத்வம்' என்னுதே (ப$_4$க$_3$வச்-சே$_2$ஷத்வமும், பா$_4$க$_3$வதஶேஷத்வமும்) என்றது. (நமக்கே நலமாதலில்) = கேவலஸ்வப்ரயோஜந-மாகில் என்றபடி. (என்னும்படி) = என்றுசொல்லும்படி. (விலம்ப$_3$ரோஷம்) = ப$_4$க$_3$வதா$_3$க$_3$மந-விலம்ப$_3$ப்ரயுக்தப்ரணயகோபம். (போகு) = போ என்றபடி. (நம்பீ) = பூர்ணனே! (கழகம்) = ஓலக்கத்தை, (ஏறேல்) = ஏறாதேகொள். (என்னும்படி ஆக்கியும்) = இப்படிச்சொல்லும்படி பண்ணி-யும். இது ப$_4$க$_3$வச்சே$_2$ஷத்வத்தை அழித்தவதிலே ப்ரமாணம். (ஸ்வப்ரவ்ருத்தியாகாது என்னு-மளவில்) என்றது, தாய்மாரும், தோழிமாரும் ஹிதம் சொல்லுமளவில் என்றபடி. (உங்களோடு எங்களிடையில்லையே) = ஸம்பந்தமில்லை என்றபடி. (உதறும்படி) = த்யஜிக்கும்படி. இது பா$_4$க$_3$வதஶேஷத்வத்தை அழித்தவதிலே ப்ரமாணம். (வெம்) = க்ரூரமான, (சிறை) = பக்ஷங்களை-யுடைய, (புள்) = திருவடி என்றபடி. இங்கே (வெம்) என்று விஶேஷணத்தால் வெறுப்புத் தோற்றுகிறது. இதுவும் பூர்வவத். (ஸ்வரூப)மப்$_3$த$_3$ம் ஸாவத$_4$ாரணஶேஷத்வபரம் என்னுமபி$_4$ப்ரா-யத்தாலே அருளிச்செய்கிறுர் (பராதிஶய) இத்யாதி$_3$. [குமிழ்நீருண்ணப்பண்ணுமது] என்றது

வெளிவிழுங்கில் செய்வதேதென்று பீ$_4$தபீ$_4$தராய், "செவ்வடி செவ்வி திருக்காப்பு" என்றதுதனக்கு மங்க$_3$ளாஶாஸநம் பண்ணுமிவர்க்கு "அடியோமோடும் நின்னோடும்" என்றும், "வடிவாய்" துடங்கி "பாஞ்சசன்னியமும் பல்லாண்டே" என்றும் ததீ$_3$யமங்க$_3$ளாஶாஸநரூபவிஶேஷவ்ருத்தி பண்ணுகையாலே, தச்சே$_2$ஷத்வம், ததீ$_3$யஶேஷத்வமாகிற உப$_4$யத்தின் வ்ருத்$_3$தி$_4$க்கும் ஹேதுவாய், ததீ$_3$யஶேஷத்வபர்யந்த–தச்சே$_2$ஷத்வமே வடிவான ஸ்வரூபத்தை ஸ்வப்ரயோஜநஸ்பர்ஶத்தாலே அழியாதபடி, தன் ஸௌகுமார்யத்தையே காட்டி மங்க$_3$ளாஶாஸநத்திலே மூட்டி, பரஸம்ருத்$_3$த்$_4$யேகப்ரயோஜநத்வமாகிற கரையேற்றும் என்கிறார். மற்றையவர்களைப்போலே ஸ்வரூபத்தை அழிவுக்கிட்ட சரக்காக்காதே அத்தை அபி$_4$வ்ருத்$_3$த$_4$மாக்குமவரிறே இவர்; தத்ஸௌந்த$_3$ர்யம் ஸ்வாஶ்ரயவிஷயமங்க$_3$ளாஶாஸநத்திலே மூட்டி தச்சே$_2$ஷத்வம் ததீ$_3$ய–ஶேஷத்வமாம்படியும், ததீ$_3$யஶேஷத்வம் ஸர்வததீ$_3$யவிஷயமாம்படியும் அபி$_4$வ்ருத்$_3$த$_4$மாக்கி நிலைப்பித்து இவருடைய ஸ்வரூபத்தை உஜ்ஜீவிப்பிக்குமிறே, "செவ்வடி செவ்வி திருக்காப்பு", "அடியோமோடும் நின்னோடும்" என்று தச்சே$_2$ஷத்வாபி$_4$வ்ருத்$_3$தி$_4$யும், "வடிவாய்" இத்யாதி$_3$யால் ததீ$_3$யஶேஷத்வாபி$_4$வ்ருத்$_3$தி$_4$யும் ஸ்வோக்திஸித்$_3$த$_4$மிறே. (253)

வித்தும் அழித்து, பராதிஶயகரத்வமே வடிவான ஸ்வரூபத்தை மங்க$_3$ளாஶாஸநமென்பது ஒன்று அறியாதபடி தன்பக்கலிலே மக்$_3$நமாகப்பண்ணுமதான ப$_4$க$_3$வத்ஸௌந்த$_3$ர்யம்; அந்த ஸௌந்த$_3$ர்யத$_3$ர்ஶநத்தில் அநுப$_4$வத்தில் நெஞ்சு செல்லாதே அதுக்கென்வருகிறதோ என்று வயிறெரிந்து காப்பிடுமவரான இவர்க்கு "உன்செவ்வடிசெவ்வி திருக்காப்பு", "மங்கையும் பல்லாண்டு", "சுடராழியும் பல்லாண்டு", "அப்பாஞ்சசன்னியமும் பல்லாண்டு" என்று தத்$_3$விஷயத்துக்கும், ததீ$_3$யவிஷயத்துக்கும் மங்க$_3$ளாஶாஸநம் பண்ணுவிக்கையாலே உப$_4$ய–ஶேஷத்வவ்ருத்$_3$தி$_4$க்கும் ஹேதுவாய், ஸ்வரூபத்தைத் தன்பக்கல் மக்$_3$நமாகாதபடி நடத்தும் என்றபடி. ஆக அவர்களுக்கு அப்படி ஸ்வரூபத்தைக் குமிழ்நீருண்ணப்பண்ணுகிற அவனுடைய ஸௌந்த$_3$ர்யமும் இவர்க்கு இப்படிச் செய்கையாலே, அவர்களுடைய ஆழங்கால்தானே இவர்க்கு மேடாயிருக்கையால், அவர்களுக்குப்போலே காத$_3$ாசித்கமாகையன்றிக்கே, மங்க$_3$ளாஶாஸநம் இவர்க்கு நித்யமாய்ச் செல்லும் என்றதாயிற்று. (253)

நீர்க்குமிழி உண்டாகும்படி பண்ணுமது என்றாய், ஜலத்திலே மூழ்கினவன் தலஸ்பர்ஶியானால் நீர்க்குமிழி உண்டாமாகையாலே அத்யந்தமக்$_3$நதையைச் சொல்லுகிறது. மக்$_3$நனானவனுக்கு ப$_3$ஹி:பதா$_3$ர்த்த$_2$ங்கள் ஒன்றும் தோற்றாதாகையாலே அருளிச்செய்கிறார் (மங்க$_3$ளாஶாஸநம்) இத்யாதி$_3$. [நீர், குமிழ்] இத்யாதி$_3$யால் அபி$_4$ப்ரேதார்த்த$_2$ம் (மக்$_3$நமாக) இத்யாதி$_3$. (பண்ணுமது) என்கிற இது ப்ரகரணத் ஸௌந்த$_3$ர்யம். (சேவடி) இத்யாதி$_3$கம் தச்சே$_2$ஷத்வவ்ருத்$_3$தி$_4$ஹேதுத்வத்திலே ப்ரமாணம். (மங்கையும் பல்லாண்டு) இத்யாதி$_3$கம் (ததீ$_3$யஶேஷத்வவ்ருத்$_3$தி$_4$ஹேதுத்வே ப்ரமாணம். ஶேஷத்வத்துக்கு வ்ருத்$_3$தி$_4$யாவது மங்க$_3$ளாஶாஸநாத்மகப$_2$லோபத$_4$ாநபர்யந்தத்வம் என்னுமபி$_4$ப்ரா–யத்தாலே (மங்க$_3$ளாஶாஸநம் பண்ணுவிக்கையாலே) இத்யாதி$_3$. [குமிழ்நீர்] இத்யாதி$_3$க்கு ப்ரதியோகி$_3$நிர்தே$_3$ஶமான [கரையேற்றும்] என்கிற இதுக்கு தத$_3$பி$_4$ப்ரேதமக்$_3$நதா–விபரீததா–ஆபாத$_3$கத்வத்திலே தாத்பர்யம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (மக்$_3$நமாகாதபடி) இத்யாதி$_3$. மற்றை ஆழ்வார்களுக்கும் பெரியாழ்வாருக்கும் மங்க$_3$ளாஶாஸநத்தினுடைய காத$_3$ாசித்கத்வநித்யத்வரூப–ஸாத்$_4$யங்களிலே ஹேதுக்களை வசநவ்யக்திகல்பனையாலே ஸங்க$_3$மிப்பித்துக்காட்டுகிறார் (ஆக) இத்யாதி$_3$. (253)

254. ப$_4$யநிவர்த்தகங்களுக்கு ப$_4$யப்படுவது, ப்ரதிகூலரையும் அநுகூலராக்கிக் கொள்ளுவது, அதீதகாலங்களில் அபதா$_3$நங்களுக்கு உத்தரகாலத்திலே வயிறெரிவது, ப்ராப்திப$_2$லமும் இதுவேயென்பது, அநிமிஷரைப்பார்த்து "உறகலுறகல்" என்பதாய்க்கொண்டு இதுதானே யாத்ரையாய் நடக்கும்.

இந்த மங்க$_3$ளாஶாஸநைகயாத்ரையாலும் இவர்க்குண்டான வ்யாவ்ருத்தியை அருளிச்செய்கிறார்: ஸௌகுமார்யத$_3$ர்ஶநத்தால் தமக்கு வந்த ப$_4$யம் கெடவேணுமென்று அவன் காட்டுகிற மல்லநிரஸந-ப்ரப$_3$லபு$_4$ஜலக்ஷ்மீதி$_3$வ்யாயுத$_4$ங்களாகிற ப$_4$யநிவர்த்தகங்கள்தமக்கு என்வருகிறதோவென்று மிகவும் ப$_4$யப்பட்டு மங்க$_3$ளாஶாஸநம்பண்ணுவது; கைவல்யைஶ்வர்யார்த்தி$_2$களாகிற ப்ரதிகூலரையும் ப$_4$க$_3$வச்-ச$_2$ரணார்த்தி$_2$களாகிற அநுகூலரையும் "வாழாள்" துடங்கி மங்க$_3$ளாஶாஸநத்துக்கு அநுகூலராக்குவது; இந்த 'அபி'ஶப்$_3$த$_3$ம் ப்ரதியோகி$_3$ஸமுச்சயபரம்; [ப்ரதிகூலரையும் அநுகூலராக்குகை]யாவது – கைவல்யைஶ்-வர்யார்த்தி$_2$களுடைய ஸ்வதந்த்ராபி$_4$மாநஸ்வபே$_4$ாக்த்ருத்வரூபவிப்ரதிபத்தியையும், தே$_3$ஹாத்மாபி$_4$மாந-தத$_3$நுப$_3$ந்தி$_4$பே$_4$ாக்த்ருத்வவிப்ரதிபத்தியையும் போக்கி, அவர்களை மங்க$_3$ளாஶாஸநத்துக்கு அர்ஹராக்குகை; அநுகூலரை அநுகூலராக்குகையாவது ஸாத$_4$நாந்தரஸங்க$_3$ஸ்வக$_3$தஸ்வீகாரஸ்வப்ரயோஜநகைங்கர்யரூப-விப்ரதிபத்திகளைப் போக்கி மங்க$_3$ளாஶாஸநத்துக்கு அர்ஹராக்குகை; ஸ்வக$_3$தஸ்வீகாராதி$_3$ப்ராதிகூல்யத்தைப் பற்ற இவர்களையும் ஸாக்ஷாத்ப்ரதிகூலரோடே அவிப$_4$க்தராக்குகிறரென்றும் அருளிச்செய்வர். "இலங்கை பாழாளாகப் படைப்பொருதானுக்கு" இத்யாதி$_3$யாலே ராவணவத$_4$ாதி$_3$யான தி$_3$வ்யாபதா$_3$நங்களுக்கு வர்த்தமாநதது$_3$த்தரகாலத்திலே தத்தத்ஸமகாலத்திலேபோலே வயிறெரிந்து, தத்தத$_3$வஸாத$_3$நிவ்ருத்த்யர்த்த$_2$-

254. மற்றை ஆழ்வார்களுக்கு மங்க$_3$ளாஶாஸநம் காதா$_3$சித்கமாகச்செய்தே, இவர்க்கு நித்யமாகைக்கு நிதா$_3$நமின்னதென்று த$_3$ர்ஶிப்பித்தார் கீழ்; இதுதான் இவர்க்கு நித்யமாகச் செல்லும்படிதன்னை வ்யக்தமாக அருளிச்செய்கிறார் மேல் [ப$_4$யநிவர்த்தகங்களுக்கு] என்று துடங்கி. அதாவது தன் ஸௌகுமார்யத்தைக்கண்டு கலங்கி இவ்விஷயத்துக்கு என் வருகிறதோ என்று மறுகுகிற இவர்ப$_4$யத்தைப் பரிஹரிக்கைக்காக, மல்லவர்க்க$_3$த்தை அநாயாஸேந அழித்த தோள்வலியைக் காட்ட, இந்தத்தோள்வலியை நினைத்து மதியாதே அஸுரராக்ஷஸயுத்$_3$த$_4$த்திலே புகில் என்னாகக்கடவதென்று அதுதனக்கு ப$_4$யப்பட்டு மங்க$_3$ளாஶாஸநம் பண்ணுவது; உண்டான அமங்க$_3$ளங்கள் போகைக்கும் இல்லாத மங்க$_3$ளங்களுண்டாகைக்கும் தன்கடாக்ஷமே அமைந்தி-ருக்கிற இவள் "அகலகில்லேனிறையும்" என்று நம்மைப்பிரியமாட்டாதே இருக்க, நமக்கு

254. உத்தரவாக்யஸங்க$_3$த்யர்த்த$_2$ம் வ்ருத்தாநுவாத$_3$ம் (மற்றை ஆழ்வார்களுக்கு) இத்யாதி$_3$. ஸங்க$_3$தி (இதுதான்) இத்யாதி$_3$. விவரணவிவரணிபா$_4$வாத் ஸங்க$_3$தி என்றபடி. [ப$_4$யநிவர்த்தகங்களுக்கு] என்கிற ஷஷ்டி$_2$க்கு ப$_4$யஹேதுத்வம் அர்த்த$_2$மன்று. பின்னை, ப$_4$யஶப்தார்த்த$_2$க$_4$டக-அநர்த்த$_2$-ப்ரதிஸம்ப$_3$ந்தி$_4$த்வம் அர்த்த$_2$ம். இத்தால் ப$_4$யநிவர்த்தகாநாமபி அநர்த்த$_2$த்தை ஶங்கித்து என்றபடி என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (தன் ஸௌகுமார்யத்தை) இத்யாதி$_3$. "மல்லாண்ட திண்டோள் மணிவண்ணா" இத்யாதி$_3$யை உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிறார் (மல்லவர்க்க$_3$த்தை) இத்யாதி$_3$. (மதியாதே) என்றது அஸுராதி$_3$களை ஒன்றாக எண்ணாதே என்றபடி. (ப$_4$யநிவர்த்தகங்க-ளுக்கு) என்கிற ப$_3$ஹுவசநவிவக்ஷிதம் "மங்கையும் பல்லாண்டு" இத்யாதி$_3$கம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்-தாலே அருளிச்செய்கிறார் (உண்டான அமங்க$_3$லங்கள் போகைக்கும்) இத்யாதி$_3$. "தயாவலோகிதா: தே$_3$வா ஹரிவக்ஷஸ்த$_2$லஸ்த$_2$யா । லக்ஷ்ம்யா மைத்ரேய ஸஹஸா பராம் நிர்வ்ருதிமாக$_3$தா: । உத்$_3$வேக$_3$ம் பரமம் ஜக்$_3$மு: தை$_3$த்யா விஷ்ணுபராங்முகா$_2$:" (வி.பு.1-9) இத்யாதி$_3$யை உட்கொண்டு

மாக மங்க3ளாஶாஸநம் பண்ணுவது ; ப4கவத்3ப்ராப்திப2லமான கைங்கர்யத்துக்கெல்லே "சூழ்ந்திருந்து ஏத்துவர் பல்லாண்டே" என்று பரஸம்ருத்3த்4யேகஸ்வரூபமான இந்த மங்க3ளாஶாஸநமென்பது; ஸத்3ாபஶ்யந்திபண்ணுநின்றுகொண்டு உந்நித்3ரதாம்ரேக்ஷணராய் அநிமிஷரான ஆழ்வார்களை ஶங்கித்துப் பார்த்து "உறகலுறகல்" என்று உணர்த்தவுணர்த்த உறங்குகிற தாமஸரை உணர்த்துமாபோலே பலகாலம் நியமித்தெழுப்புவதாய், என்வருகிறதோ என்றஞ்சி மங்க3ளாஶாஸநம் பண்ணுமிதுவே தே3ஹயாத்ரையும் காலயாத்ரையுமாய் நடந்துபோரும். இத்தாலும் ப4க3வத்3கு3ணாநுஸந்த4ாநமும் அநுப4வமும் யாத்ரையாய்ப்

வருவதொரு அமங்க3ளங்களுண்டோ? என்செய்யப் படுகிறீரென்று லக்ஷ்மீஸம்ப3ந்த4த்தைக் காட்ட, இச்சேர்த்திதனக்கொரு தீங்குவரில் செய்வதென்? என்றஞ்சி, "மங்கையும் பல்லாண்டு" என்று மங்க3ளாஶாஸநம் பண்ணுவது; இந்த ப4யத்தைப்பரிஹரிக்கைக்காக இச்சேர்த்திக்கொரு தீங்குவராதபடிகல்மதிளிட்டாப்போலே இருக்கிற இவர்களைப்பாரீரென்று இரண்டிடத்திலும் ஏந்தின ஆழ்வார்களைக்காட்ட, அவர்கள்தங்களுக்கு ஒரு தீங்குவரில் செய்வதென்? என்றஞ்சி, "சுடராழியும் பல்லாண்டு", "அப்பாஞ்சசன்னியமும் பல்லாண்டு" என்று மங்க3ளாஶாஸநம் பண்ணுவது; அநந்யப்ரயோஜநதயா அநுகூலரான ப4க3வச்ச2ரணார்த்தி2களை மங்க3ளாஶாஸநத்துக்குத் துணையாகக் கூட்டிக்கொண்டவளவால் பர்யாப்தி பிறவாமையாலே, ப்ரயோஜநாந்தரபரதயா ப்ரதிகூலரான கேவலரையும் ஐஶ்வர்யார்த்தி2களையும் திருத்தி மங்க3ளாஶாஸநத்துக்கு ஆளாம்படி அநுகூலராக்கிக்கொள்வது; "இலங்கைபாழாளாகப் படைபொருதானுக்குப் பல்லாண்டு கூறுதுமே" இத்யாதி3யாலே கீழ்க்கழிந்த காலத்தில் அவன் செய்த அபதா3நங்களுக்குப் பிற்காலத்திலே ஸமகாலத்தில்போலே வயிறெரிந்து மங்க3ளாஶாஸநம் பண்ணுவது; "சூழ்ந்திருந்தேத்துவர் பல்லாண்டே" என்று ப4க3வத்ப்ராப்திக்கு ப2லமும் அந்த மங்க3ளாஶாஸநமே என்பது; "ஸ்நேஹாத3ஸ்த2ாநரக்ஷாவ்யஸநிபி4ரப4யம் ஶார்ங்க3சக்ராஸிமுக்2யை:" என்கிறபடியே

(தன் கடாக்ஷமே) இத்யாதி3. திருப்பல்லாண்டில் ப்ரகாரம் ப்ரக்ருதமாகையாலே அத்யந்தப்ரதிகூல-அநுகூலஶப்3த3ங்கள் ப்ரயோஜநாந்தரபரரையும், அநந்யப்ரயோஜநபரரையும், மங்க3ளாஶாஸந-அநுகூலரையும் சொல்லுகிறதித்தனையல்லது [அநுகூலஸஹவாஸமும்] (வா.213) இத்யாத்3யுக்த-அநுகூல-ப்ரதிகூலவாசகங்களன்று என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (அநந்யப்ரயோஜந-தயா) இத்யாதி3. [ப்ரதிகூலரையும்] என்கிற ஸமுச்சயம் உபத3ர்ஶித-அநுகூலஸங்க்3ரஹார்த்த2ம் என்னும் அபி4ப்ராயத்தாலே (ப4க3வச்ச2ரணார்த்தி2களை) என்று. இது "வாழா"வில் ப்ரமேயம். (கேவலரையும்) என்றது "ஏடுநிலத்தில்" ப்ரமேயம். (ஐஶ்வர்யார்த்தி2களையும்) என்றது "அண்டக்குலத்"தில் ப்ரமேயம்.

(இலங்கை) இத்யாதி3:- (படை) = ஆயுத4மும், ஸேனையும். (ஆதி3)பத3த்தாலே "அந்தியம்போதில் அரியுருவாகி அரியை அழித்தவனை", "மாயப்பொருபடைவாணனை" இத்யாதி3கம் ஸங்க்3ருஹீதம். [அதீதகால]ஶப்3த3ார்த்த2ம் (கீழ்க்கழிந்த காலத்தில்) என்றது. (அபதா3நம்) = வ்ருத்தம் கர்ம. (சூழ்ந்து) இத்யாதி3:- "நவின்றுரைப்பார்" என்று திருப்பல்லாண்டு கற்கைக்கு ப2லமாகச் சொல்லுகையாலே [ப்ராப்திப2லம்] இத்யாதி3கம் என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே (ப4க3வத்ப்ராப்திக்கு) இத்யாதி3. அநிமிஷத்வத்தை ஸஹேதுகமாக அருளிச்செய்கிறார் (ஸ்நேஹாத்) இத்யாதி3. "ஒண்சுடராழியே" என்று தொடங்கி, "தண்டே" என்னுமளவை உட்கொண்டு (தி3வ்யாயுத4ாழ்வார்கள்) என்றது.

போருமாழ்வார்களிற்காட்டில் இவர்க்குண்டான வ்யாவ்ருத்தி காட்டப்பட்டது. (254)

255. அல்லாதவர்களைப்போலே கேட்கிறவர்களுடையவும் சொல்லுகிறவர்களுடையவும் தனிமையைத்தவிர்க்கையன்றிக்கே, ஆளுமாளாரென்கிறவனுடைய தனிமையைத் தவிர்க்கைக்காகவாயிற்று ப$_4$ாஷ்யகாரருமிவரும் உபதே$_3$ஶிப்பது.

ப்ரதிகூலருமநுகூலராம்படி உபதே$_3$ஶித்துத் திருத்துகை மற்றையாழ்வார்களுக்கும் உண்டேயென்ன, மங்க$_3$ளாஶாஸநார்த்த$_2$மாக உபதே$_3$ஶித்துத் திருத்துகை வேத$_3$ாந்தநிர்ணேதாக்களுப$_4$யர்க்குமே உள்ளதொன்று என்கிறார் மேல் [அல்லாதவர்கள்] இத்யாதி$_3$யால். பரோபதே$_3$ஶம்பண்ணும் அல்லாத ஆழ்வார்களைப்போலே "திருக்குருகூரதனை உளங்கொள் ஞானத்து வைம்மின் உம்மையுய்யக்கொண்டு போகுறிலே" என்று உபதே$_3$ஶம் கேட்கிற ஸம்ஸாரிகள் தனிமையைத் தவிர்க்கைக்காகவும்; "உழந்தினியாரைக்கொண்டென் உசாகோ", "என் நெஞ்சினாருமங்கேயொழிந்தார்" என்று உபதே$_3$ஶிக்கிற தங்களுடைய நெஞ்சின் தனிமையைத் தவிர்க்கைக்காகவும் பரோபதே$_3$ஶம் பண்ணுகையன்றியே, "ஆளுமாளாராழியும் சங்கும் சுமப்பார்தாம்" என்று பூவேந்திஜைப்போலே ஏந்துகிற தி$_3$வ்யாயுத$_4$ங்களும் தலைச்சுமையாகத் அஸ்த$_2$ாநே ரக்ஷாவ்யஸநிகளாகையாலே அநிமிஷராயிருக்கிற தி$_3$வ்யாயுத$_4$ாழ்வார்கள் முதலானாரைப்பார்த்து கு$_3$ணவித்$_3$த$_4$ராய் நஞ்சுண்டாரைப்போலே உந்தாமை அறியாதிருத்தல். அநுப$_4$வத்திலே இழிந்து கைங்கர்யபரராயிருத்தல் செய்யாதே உணர்ந்து நோக்குங்கோளென்று பலகாலும் சொல்லுவதாய்க்கொண்டு, இம்மங்க$_3$ளாஶாஸநமே வ்ருத்தியாய்ச் செல்லுமென்கை.

255. இப்படி மங்க$_3$ளாஶாஸநத்துக்கு ஆள்தேடி ப்ரதிகூலரை அநுகூலராக்குகைக்குப் பண்ணுகிற உபதே$_3$ஶம் திருப்பல்லாண்டொன்றிலுமன்றே உள்ளது, மேல் இவருபதே$_3$ஶித்த இடங்களில் அல்லாதார் உபதே$_3$ஶத்திற்காட்டில் வ்யாவ்ருத்தி என் என்கிற ஶங்கையிலே அருளிச்செய்கிறார் [அல்லாதவர்களைப்போலே] என்றுதுடங்கி. அதாவது பரோபதே$_3$ஶத்தில் வந்தால் மற்றுள்ள ஆழ்வார்களையும் ஆசார்யர்களையும்போலே உபதே$_3$ஶிக்கிற அர்த்த$_2$ம் கேட்கிற ஸம்ஸாரிகளுடைய அநாத்$_3$யஜ்ஞாநத்தாலே நற்றுணையான ப$_4$க$_3$வத்$_3$விஷயத்தை அகன்று திரிகையால்

"உ லோகபாலீர்காள்" என்று லோகபாலரையும், "பரவையரையா" என்று பெரியதிருவடியையும் உட்கொண்டு (முதலானாரை) என்றது. (உறகல்) = உறங்காதேகொண்மின். இந்த ப்ரதிஷேத$_4$ாபேக்ஷிதப்ரஸக்திமத்தான உறக்கம் கு$_3$ணாதீதர்க்கு தமோகு$_3$ணப$_4$வஹேதுகமாகமாட்டாதாகையாலே யத$_2$ாயோக்$_3$யம் உறக்கம் அபி$_4$ப்ரேதம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (கு$_3$ணவித்$_3$த$_4$ராய்) இத்யாதி$_3$. மங்க$_3$ளாஶாஸநப்ரதிப$_3$ந்த$_4$க-அநுப$_4$வகைங்கர்யபரத்வமாகிற உறக்கத்தை அடையாதேகொள்ளுங்கள் என்று சொல்லி என்றபடி. த்ரிவாரம் சொல்லி மீளவும் சொல்லுகையாலே (பலகாலும்) என்றது. [யாத்ரா]ஶப்$_3$த$_3$ம் வ்ருத்திலக்ஷகம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (மங்க$_3$ளாஶாஸநமே வ்ருத்தியாய்) என்றது. (வ்ருத்தி:) = ஜீவநம். (254)

255. உத்தரவாக்யஸங்க$_3$தி (இப்படி மங்க$_3$ளாஶாஸநத்துக்கு) இத்யாதி$_3$. ப$_4$யநிவர்த்தகங்களுக்கு ப$_4$யப்படுவது முதலானவை அவர்களில் இவர்க்கு வாசியானாலும், பரோபதே$_3$ஶங்களிலே ப்ராயஶ: வாசியில்லை என்று உத்த$_2$ாநாத், ஆக்ஷேபிகீஸங்க$_3$தி: என்றபடி. (மேல் இவர் உபதே$_3$ஶித்த இடங்களிலே) என்றது "காசும் கறையுடைக் கூறைக்கும்" இத்யாதி$_3$களிலே என்றபடி. (மற்றுள்ள) என்றது

தோற்றுகிற உபதே3ஶ்யவஸ்துவின் ஸௌகுமார்யமறிந்து தம்மைப்போலே மங்க3ளாஶாஸநம் பண்ணுவார் இல்லாமையால் என்கிற தனிமையைத் தவிர்ப்பித்து, மங்க3ளாஶாஸநம் பண்ணுபவர் பலருண்டாகவாயிற்று ஸமந்வயாவிரோத4ஸாத4நப2லரூபமான அத்4யாயசதுஷ்டயாகாரவேத3ாந்தத்தின் யத2ார்த்த2நிர்ணயக-ப4ாஷ்யத்தை அருளிச்செய்த ப4ாஷ்யகாரரும், வேண்டிய வேதங்களோதி வேத3ாந்தநிர்ணயம் பண்ணின இவ்வாழ்வாரும், அநுகூலப்ரதிகூலவிப4ாக3மற மறையாமலுபதே3ஶிப்பதும். ஆக, ஶ்ரோதாக்களான ஸம்ஸாரிகளுக்கும், உபதே3ஷ்டாக்களான தங்களுக்கும் ஸஹாயம் வேண்டி உபதே3ஶிக்கிற மற்றை ஆழ்வார்களைப்பற்ற உபதே3ஶ்யவஸ்துவின் சீர்மையறிந்து மங்க3ளாஶாஸநத்துக்கு ஸஹாயம் வேண்டி உபதே3ஶிக்குமிவர் வ்யாவ்ருத்தரென்றபடி. (255)

வந்த தனிமையையும், வக்தாக்களான தங்களுடைய ப4க3வத்3கு3ணாநுஸந்த4ாநத3ஶையில் பே3ாத4யந்த:பரஸ்பரம் பண்ணுகைக்கு உசாத்துணையில்லாமையால் வந்த தனிமையையும் தவிர்க்கை ப்ரயோஜநமாக உபதே3ஶிக்கையன்றிக்கே, ஸௌகுமார்யாநுஸந்த4ாநத்தாலே வயிறுமறுகின ஆழ்வார் ஆராய்ந்து பார்த்தவிடத்தில் அடைய அந்யபரராய்த்தோற்றுகையாலே உப4யவிபூ4தியிலும் பரிகைக்காளில்லை, தம் வாசியறிந்து பரிந்து நோக்குகைக்கும் ஓராளும் ஆளுகிறிலர் என்று பேசும்படியிருக்கிற நிரதிஶயஸௌகுமார்யயுக்தனான ஸர்வேஶ்வரனுடைய தனிமைதீர மங்க3ளாஶாஸநத்துக்கு இவர்கள் ஆளாகவேணுமென்று இதுவே ப்ரயோஜநமாக-வாயிற்று ப்ராமாணிகரான ஆசார்யர்களில் ப4ாஷ்யகாரரும் மயர்வறமதிநலமருளப்பெற்றவர்க-ளில் இவ்வாழ்வாரும் உபதே3ஶித்தருளுவர் என்கை. ஆகையால் இவ்வாழ்வார் ப்ரதிகூலரை அநுகூலராக உபதே3ஶிக்குமிடமெல்லாம் மங்க3ளாஶாஸநார்த்த2மாக என்னக்குறையில்லை என்று கருத்து. எம்பெருமானாரென்னாதே ப4ாஷ்யகாரரென்றது ஶ்ரீப4ாஷ்யமுக2த்தாலே வேத3ாந்த-தாத்பர்யநிர்ணயம் பண்ணியருளினவர் என்னும் வைப4வம் தோற்றுகைக்காக. (255)

உப4யாந்வயி. தனிமைகளை யத2ாயோக3ம் விவக்ஷிக்கிறார் (அநாத்3யஜ்ஞாநத்தாலே) இத்யாதி3நா. (நற்றுணை) = நல்ல துணை. (உசாத்துணை) = கீர்த்தநஸஹாயம். (உசாகை) = கீர்த்திக்கை. (ஆழ்வார்) என்றது நம்மாழ்வார் என்றபடி. (ஆளும்) என்கிற ஸமுச்சயம் பரிவரை ஸமுச்சயிக்கிறது என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (ஆராய்ந்து பார்த்த) இத்யாதி3. (அடைய) என்றது எல்லாரும் என்றபடி. (அந்யபரத்வம்) = மங்க3ளாஶாஸந-அதிரிக்தபரத்வம். ஸமுச்சயவ்யதிரிக்-தாம்ஶத்துக்கு அர்த்த2ம் (தம் வாசி) இத்யாதி3. (என்கிற) என்ற இது - என்று சொல்லப்படுகிற என்றபடி. இத்தை அருளிச்செய்கிறார் (என்று பேசும்படி) இத்யாதி3. (ஆழ்வார், பேசும்படி இருக்கிற) என்று கூட்டுவது. (ஸர்வேஶ்வரனுடைய தனிமை) என்றது இவர்கள் இருவருடைய ப்ரேமாதி4க்ய-ஹேதுக-அஸ்த2ாநஶங்காக்ருதவிபூ4தித்3வயஸ்த2-மங்க3ளாஶாஸநார்ஹ-புருஷாப4ாவாநுஸந்த4ாந-ஆயத்த-ப4க3வத3ஸஹாயத்வம் என்றபடி. (ப்ராமாணிகரான) என்றது உபதே3ஶவித4ாயகஶாஸ்த்ரா-பி4ப்ரேத-உபதே3ஶப2லயாத2ாத்ம்யநிஷ்ட2ரான என்றபடி. இதுவும் உப4யாந்வயி. இத்தால் உக்தஶங்காபரிஹாரத்தை விஶதீ3கரிக்கிறார் (ஆகையால்) இத்யாதி3நா.

திருப்பல்லாண்டிலும், "உறகலுறகல்" இத்யாதி3யிலும் மங்க3ளாஶாஸநார்த்த2-உபதே3ஶம் காண்கை-யாலே உபக்ரமோபஸம்ஹாராநுகு3ண்யேந மத்4யக3தோபதே3ஶங்களுக்கும் மங்க3ளாஶாஸநார்த்-த2த்வம் ஸித்3தி4க்கையாலே மற்றை ஆழ்வார்களில் வாசிக்குக் குறையில்லை என்றபடி. த்3ராவிட3-ப்ரப3ந்த4த்தில் தத3நுகு3ணமாக நிர்தே3ஶிக்க வேண்டியிருக்க, அது செய்யாதொழிந்ததுக்கு

256. அல்லாதார்க்கு ஸத்தாஸம்ருத்3தி4கள் த3ர்ஶநாநுப4வகைங்கர்யங்களாலே; இவர்க்கு மங்க3ளாஶாஸநத்தாலே.

ஸத்தாதி3ஹேதுவிஶேஷத்தாலும் அவர்களில் இவர்க்குண்டான தன்னேற்றத்தைக் காட்டுகிருர் மேல், [அல்லாதார்க்கு ஸத்தா] இத்யாதி3யால். ப4க3வத்3த3ர்ஶநாநுப4வகைங்கர்யாபி4லாஷிகளான மற்றை ஆழ்வார்களுக்கு, "அவர் வீதியொருநாள்", "காணவாராய்" என்று ஜாலகரந்த்4ரத்தாலே ஒருக்கால் காண அமையும் த4ரிக்கைக்கு என்கிற ஸக்ருத்3த3ர்ஶநத்தாலே ஸத்தையும், முடிச்சோதி துடக்கமான அநுப4வத்தாலும் ஒழிவில் காலம் துடக்கமான கைங்கர்யங்களாலும், ஸத்தாத4ர்மமான பரைகபோ4க்3யத்வரூபஶேஷத்வரூபஸம்ருத்3தி4யும் உண்டாம். ஸௌகுமார்யைகத3ர்ஶிகளான இவ்வாழ்வார்க்கு "அடியோம்" என்று ஸத்தையும் "சூழ்ந்திருந்தேத்துவர்" என்று ஸம்ருத்3தி4யும், "பல்லாண்டு" என்கிற மங்க3ளாஶாஸநத்தாலே உண்டாம். (256)

---

256. மயர்வற மதிநலம் பெற்றவர்களெல்லார்க்கும் ஸத்தாஸம்ருத்3தி4கள் ப4க3வத்3த3ர்ஶநாநுப4வகைங்கர்யங்களாலேயாக அன்றோ தோற்றுகிறது, அவ்வாகாரம் இவர்க்கும் ஒவ்வாதோ, அப்போதைக்கு மங்க3ளாஶாஸநமே யாத்ரையாக நடக்குமென்னுமிது கூடும்படியென் என்கிற ஶங்கையிலே அருளிச்செய்கிருர் [அல்லாதார்க்கு] என்று துடங்கி. ஸத்தையாவது – தாங்கள் உளராகை; இது ப4க3வத்3த3ர்ஶநாநுப4வகைங்கர்யகாமரான மற்றையாழ்வார்களுக்கு, அவனைக் காணுதபோது த4ரிக்கமாட்டாதே, "காணவாராய்" என்று கூப்பிடுகையாலே தத்3த3ர்ஶநத்தாலேயாயிருக்கும்; "அவராவி துவராமுன் – அவர்வீதி ஒருநாள் – அருளாழிப் புட்கடவீர்" என்று எங்கள் ஸத்தை கிடக்கைக்கு ஜாலகரந்த்4ரத்தாலேயாகிலும் ஒருக்கால் காணும்படி எங்கள்

ப்ரயோஜநம் (எம்பெருமானுர் என்னுதே) இத்யாதி3. ஆளவந்தாருக்கும் மநோரத2மாத்ரவிஷயமாயிறே பா4ஷ்யகரணம் இருப்பது. தாத்3ருஶபா4ஷ்யகரணம் அநிதரஸாத4ாரணவைப4வப்ரகாஶகம் என்றபடி. இத்தால் உபதே3ஶாவித4ாயகஶாஸ்த்ரதாத்பர்யநிர்ணயாதீ4ந-உபதே3ஶப2லயாத2ாத்ம்யஜ்ஞாநம் அபி4ப்ரேதம் என்றபடி. (255)

256. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (மயர்வற) இத்யாதி3. [ஆழ்வார்கள்] என்கிற ஸமாக்2யாஸாமாந்யத்தாலே ஏகப்ரக்ருதிகத்வம் லபி4க்கையாலே ப4க3வத்3த3ர்ஶநாத்3யதீ4நஸத்தாதி3மத்த்வலக்ஷணஸாத4ர்ம்யம் ஸித்3தி4க்கையாலே, மங்க3ளாஶாஸநைகவ்ருத்திகத்வம் அநுபபந்நம் என்று உத்த2ாநாத், பூர்வவத் ஸங்க3தி என்றபடி. கார்யகாரணங்களுக்கு ஸங்க்2யாவைஷம்யத்தாலே யத2ாஸங்க்2யாந்வயம் கூடாதாகையாலே யத2ாயோக்3யாந்வயம் விவக்ஷிதம். அதில் ஸத்தை த3ர்ஶநத்துக்கும், ஸத்தாபேக்ஷயா ஊர்த்4வபர்வநிவிஷ்டமான ஸம்ருத்3தி4 த3ர்ஶநாபேக்ஷயா அதிரிச்யமாநங்களான அநுப4வகைங்கர்யங்களுக்கும் கார்யமாகும் என்று யோக்3யதாநுகு3ணமாக அருளிச்செய்கிருர் (இது) இத்யாதி3. த3ர்ஶநம் ஸத்தாஹேது என்னுமதுக்கு ஸ்பு2டப்ரமாணம் (அவராவி) இத்யாதி3. (அவர்) = அந்த நாயிகையினுடைய, (ஆவி) = ஆத்மா, (துவராமுன்) = அழிவதற்கு முன்பே. "துவர்தல்– தானே வாடுதலாகும்" என்னக்கடவதிறே. இத்தால் அழிவை லக்ஷிக்கிறது. (அவர்வீதி) = வீதியிலே. (அருளாழிப்புள்) = க்ருபைக்கு ஸமுத்3ரமான பெரியதிருவடியை, (கடவீர்) = நடத்தவேணும் என்றபடி. இத்தைத் திருவுள்ளம்பற்றி அருளிச்செய்கிருர் (எங்கள்ஸத்தை) இத்யாதி3. 'அவரில்' என்னுதே "அவர்வீதி" என்கிற இத்தால் ப2லிதம் (ஜாலக) இத்யாதி3. (ஜாலகரந்த்4ரம்) = க3வாக்ஷரந்த்4ரம். "த்3ருஷ்ட்வா த்3ருஷ்ட்வா ப4வநவலபீ4துங்க3வாதாயநஸ்த2ா) (மாலதீமா.) என்கிற

257. உகந்தருளின நிலங்களை அநுஸந்தி₄த்தால் ஊணுமுறக்கமுமின்றிக்கே இவருடைய யாத்ரையே நமக்கெல்லார்க்கும் யாத்ரையாகவேணும்.

அவர்களுக்கு தத்₃த₃ர்ஶநாதி₃களால் பிறக்குமவையெல்லாம் இவர்க்கு மங்க₃ளாஶாஸநத்தாலே பிறக்கிற-திறே, "தானுகந்தவூரெல்லாம்" என்று பரமபத₃ாதி₃களைப்பற்றவும் அவனுகந்திருக்கும் கோயில் முதலான

தெருவே ஒருநாள் போக அமையுமென்று சொல் என்கையாலே த₃ர்ஶநமே ஸத்தாஹேது என்னுமிடம் ஸித்₃த₄மிறே. [ஸம்ருத்₃தி₄]யாவது - உளராயிருக்கிற மாத்ரமன்றிக்கே மேலுண்டாய்ச் செல்லும் தழைப்பு; அது அவர்களுக்கு "அந்தாமத்தன்பு", "முடிச்சோதி" துடக்க-மானவற்றில் போலுண்டான அநுப₄வத்தாலும், "ஒழிவில் கால"த்திற்படியே செய்யும் கைங்கர்யத்தாலுமாயிருக்கும்; அன்றிக்கே, த₃ர்ஶநாநுப₄வங்களிரண்டாலும் ஸத்தையும், கைங்கர்யத்தாலே ஸம்ருத்₃தி₄யுமாகச் சொல்லவுமாம். அங்ஙனுமன்றிக்கே, [அந்த ஸத்தை ப்ராவண்யகார்யமான அநுப₄வமில்லாதபோது குலையும்] என்று இவர்தாமே கீழே அருளிச்செய்-கையாலும் நாளை விநியோக₃ம் கொள்ளுகிறேமென்னில் அழுகவும்கூட ஸத்தையில்லை என்று கைங்கர்யம் ஸத்தாஹேதுவாக அநுஸந்த₄ாநத்திலே சொல்லுகையாலும், "கண்டுகளிப்பன்" என்று த₃ர்ஶநந்தான் ஸம்ருத்₃தி₄ஹேதுவாகவும் தோற்றுகையாலும், ஸத்தைக்கும் ஸம்ருத்₃தி₄க்-கும் மூன்றும் காரணமென்னவுமாம். மயர்வறமதிநலம்பெற்றவன்று முதல் ப₄க₃வத்ஸௌகுமார்-யாதி₃களைக் கண்டு இவற்றுக்கென் வருகிறதோ என்று வயிறெரிந்து மங்க₃ளாஶாஸநாபி₄-நிவிஷ்டரான இவர்க்கு, மங்க₃ளாஶாஸநவிச்சே₂த₃ம் வரில் தாமுளராக மாட்டாமையாலும், அப்படி அவிச்சி₂ந்நமாய்ச் செல்லுகைதானே தழைப்புக்கு உடலாயிருக்கையாலும், ஸத்தையும் ஸம்ருத்₃தி₄யும் இரண்டும் மங்க₃ளாஶாஸநத்தாலேயாயிருக்கும். ஆகையால் இவர்க்கு மங்க₃ளா-ஶாஸநம் நித்யமாய்ச்செல்லத் தட்டில்லை என்றுகருத்து. (256)

இத்தை இங்கே கண்டுகொள்வது. (தழைப்பு) = ஸ்பீ₂தத்வம். (துடக்கமானவற்றிலே) என்றது "எங்ஙனேயோ" இத்யாதி₃களில் என்றபடி. (அநுப₄வ)மாவது ப்ரீதிரூபாபந்நநிரந்தரஸாக்ஷாத்காரம். (ஒழிவில் கால"த்திற்படியே செய்யும்) என்றது "ஒழிவில் கால"த்தில் பாரித்த ப்ரகாரத்தால் "புகழுநல் ஒருவ"னிலே வாசிகமாகச் செய்யப்படும் என்றபடி. (ஸத்தை த₃ர்ஶநாநுப₄வங்களாலும், ஸம்ருத்₃தி₄ கைங்கர்யத்தாலும்) என்று யோஜநாநந்தரம் (அன்றிக்கே) இத்யாதி₃. ஆகாங்க்ஷை அவிஶிஷ்டமாயிருக்க, விப₄ஜ்ய அந்வயம் அநுசிதமாகையாலே மூன்றுக்கும் இரண்டோடே அவிஶேஷேண அந்வயம் உசிதம் என்று யோஜநாந்தரம் (அங்ஙனுமன்றிக்கே) இத்யாதி₃. இந்த அந்வயத்துக்கு யோக்₃யதா-க்₃ராஹகப்ரமாணங்கள் (அந்த ஸத்தை) இத்யாதி₃. (அநுஸந்த₄ாநத்திலே) என்றது 'அநுஸந்த₄ாநம்' என்கிற க்₃ரந்த₂த்திலே என்றபடி. (இவர்க்கு) என்கிற இதுக்கு அநந்தரம் (ஸத்தாஸம்ருத்₃தி₄கள்) என்று அநுஷங்க₃ம் என்னுமபி₄ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (ஸத்தையும் ஸம்ருத்₃தி₄யும்) இத்யாதி₃. இப்படி மங்க₃ளாஶாஸநாதீ₄நஸத்தாதி₃மத்த்வம் "அடியோமோடும்" இத்யாதி₃ஸ்வவசநத்-தாலும், வ்யதத்₃வைப₄வபரக்₃ரந்த₂ாந்தரத்தாலும் ப்ரதிபாதி₃தமாகையாலே வாக்யாதி₃ப்ரமாணங்களைப் பற்ற ஸமாக்₂யை து₃ர்ப₃லையாகையாலும், ஜ்ஞாநப₄க்திவைராக்₃யாதிஸமயப்ரயுக்தஸாத₄ர்ம்யத்தைக் கொண்டு கத₂ஞ்சித் உபபந்நையாகையாலும், மங்க₃ளாஶாஸநைகவ்ருத்தித்வம் நிரப₃ாத₄ம் என்னும் அபி₄ப்ராயத்தாலே ஹேதுஸாத்₄யங்களை ஸங்க₃மிப்பிக்கிறார் (ஆகையால்) இத்யாதி₃நா. (256)

உகந்தருளின நிலங்களின் வைலக்ஷண்யத்தை ப்ரீதிபுரஸ்ஸரமாக அநுஸந்தி$_4$த்தால், "உண்ணுநாள் பசியாவதொன்றில்லை", "உண்ணும் நாளில்லை உறக்கமுந்தானில்லை" என்று ஶரீரஸ்தி$_2$திஹேதுவான ஊணும், தல்லகு$_4$தாஹேதுவான உறக்கமும் மூச்சாடுகையன்றியே, மங்க$_3$ளாஶாஸநமே உப$_4$யயாத்ரையுமான இவ்–வாழ்வாருடைய மறுவற்ற சரமயாத்ரையே, வெறும் ஊணும் உறக்கமுமே யாத்ரையாய் மங்க$_3$ளாஶாஸநத்தின் சீர்மையறியாதே "பல்லாண்டு" என்று மேலெழப்பாவிக்கும் நமக்கெல்லார்க்கும் அவரருளாலே நிரந்தரயாத்ரையாகவேணும். (257)

258. ஆகையாலே மங்க$_3$ளாஶாஸநம் ஸ்வரூபாநுகு$_3$ணம்.

வேறு த$_4$ாரகாந்தரமற்று நிரந்தரமங்க$_3$ளாஶாஸநமே த$_4$ாரகமான இவருடைய சரமாதி$_4$காரம் பரமசரமாதி$_4$காரி–ப்ரார்த்த$_2$நீயமென்றதாயிற்று. ஆக நித்யமங்க$_3$ளாஶாஸநமும், அத்தால் வரும் உப$_4$யமோக்ஷத்வவ்ருத்தியும், அதுவே தே$_3$ஹயாத்ரையாகையும், அதுக்கு ஆள்தேடிப்பிடிக்கையும், அதுவே ஸத்தாஸம்ருத்$_3$தி$_4$ஹேதுவாகை–

---

257. ஆக மங்க$_3$ளாஶாஸநத்தில் பெரியாழ்வார்க்குண்டான அநவரதநிஷ்டை$_2$யை த$_3$ர்ஶிப்பித்தார் கீழ்; இனிமேல் அவருடைய யாத்ரையே நமக்கெல்லார்க்கும் யாத்ரையாகவேணும் என்று [உகந்தருளின நிலங்களிலாத$_3$ராதிஶயமும் மங்க$_3$ளாஶாஸநமும்] என்று முன்பு தி$_3$ந–சர்யையில் உக்தமான மங்க$_3$ளாஶாஸநத்தினுடைய அவஶ்யகர்த்தவ்யதையை அருளிச்செய்கிறார் [உகந்தருளின நிலங்களை] என்றுதுடங்கி. அதாவது அத்யந்தஸுகுமாரனான ஸர்வேஶ்வரன் ஆஶ்ரிதஸுலப$_4$த்வார்த்த$_2$மாகத் தன்னை அமைத்துக்கொண்டு "தானுகந்தவூர்" என்னும்படி தான் அத்யாத$_3$ரத்தைப்பண்ணி வர்த்திக்கும் கோயில் திருமலை முதலான தி$_3$வ்யதே$_3$ஶங்களை அநுஸந்தி$_4$த்தால், அபாயப$_3$ஹுளமான தே$_3$ஶமாகையாலே இங்கெழுந்தருளி நிற்கிற நிலைக்கு ஏதேனுமொரு தீங்குகள் வரில் என்னுகக்கடவது என்னும் வயிறெரிச்சலாலே, ஆஹார–நித்$_3$ரைகளிலும் அந்வயமின்றிக்கே நிரதிஶயப்ரேமயுக்தரான இவ்வாழ்வாருடைய நிரந்தரமங்க$_3$–ளாஶாஸநயாத்ரையே மோக்ஷபூ$_4$தரான நமக்கெல்லார்க்கும் யாத்ரையாகவேணுமென்கை. (257)

258. உக்தார்த்த$_2$த்தை நிக$_3$மித்தருளுகிறார் [ஆகையால்] என்று துடங்கி. அதாவது இப்படி மோக்ஷபூ$_4$தரானவர்களுக்கெல்லாம் அவஶ்யகர்த்தவ்யமாயிருப்பதொன்றாகையால், மங்க$_3$ளாஶா–

---

257. உத்தரவாக்யஸங்க$_3$த்யர்த்த$_2$ம் வ்ருத்தாநுவாத$_3$ம் (ஆக மங்க$_3$ளாஶாஸநத்தில்) இத்யாதி$_3$. உத்தரவாக்யஸங்க$_3$தி (இனிமேல்) இத்யாதி$_3$. அதிதே$_3$ஶம் உபதே$_3$ஶஸாபேக்ஷமாகையாலே உபஜீவ்யோபஜீவகப$_4$ாவம் ஸங்க$_3$தி என்றபடி. (அவஶ்யகர்த்தவ்யதை) = அவஶ்யகரணார்ஹதை. ப்ரேமாதிஶயத்தாலே மங்க$_3$ளாஶாஸநம் ப்ராப்தமாயிருக்க, ஸ்வரூபவிருத்$_3$த$_4$த்வஶங்கையாலே ப்ரதிபத்$_3$த$_4$மாக ஶிஷ்டாசாராதி$_3$ப்ரத$_3$ர்ஶநத்தாலே ஸ்வரூபவிருத்$_3$த$_4$த்வஶங்காபரிஹாரத்தாலே அத்தை கரணார்ஹத்வேந ஜ்ஞாபிக்கிறார் என்றபடி. "ப$_4$க$_3$வத்பரம் ஸந்தப்தஹ்ருத$_3$யம் ப$_4$க்த்யா" என்கிற இத்தைப்பற்ற (வயிறெரிச்சலாலே) என்றது. யோக்$_3$யதயா மங்க$_3$ளாஶாஸநகர்த்ருத்வார்ஹதாரூப–ஸாவத$_4$ாரணமோக்ஷத்வவிஶிஷ்டபரம் [நமக்கு] என்றது என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (மோக்ஷபூ$_4$தரான) இத்யாதி$_3$. (257)

258. (ஆகையாலே) என்றது நமக்கெல்லார்க்கும் யாத்ரையாக வேண்டுகையாலே என்றபடி

யும், அதுதான் எல்லைநிலத்திலேயாகையுமான தன்னேற்றமுடைய பெரியாழ்வார், மற்றையாழ்வார்களில் வ்யாவ்ருத்தர்; இவருடைய வ்ருத்தியே ஸத்ப்ரார்த்த2நீயையாகையாலே நிரதிஶயஸௌகுமாரமோக்ஷிவிஷய-நித்யமங்க3ளாஶாஸநமே தத்ஸௌகுமார்யாநுஸந்த4ாநஜநிதப்ரேமபரவஶமோக்ஷபூ4தசரமஸ்வரூபாநு-கு3ணமத்தனை; ஸ்வரூபவிருத்3த4மல்லவென்று ப்ரஸ்துதமான மங்க3ளாஶாஸநத்தை நிக3மித்தருளுகிறார்.

259. அநுகூலராகிறார் ஜ்ஞாநப4க்திவைராக்3யங்கள் இட்டுமாறினாப்போலே வடிவிலே தொடைகொள்ளலாம்படியிருக்கும் பரமார்த்தர்.

இப்படி தி3நசர்யாநுஸந்த4ாநத்தில் ப்ரஸ்துதமான மங்க3ளாஶாஸநத்தை பரீக்ஷித்து நிர்ணயித்தருளி, உடனே ப்ரஸ்துதரான ஸஹவாஸயோக்3யரான அநுகூலருடைய லக்ஷணத்தை அருளிச்செய்கிறார் மேல் [இனி அநுகூலராவார்] இத்யாதி3யால். [இனி] என்றது – அர்த்த2ாந்தரஸூசகம்; ஜ்ஞாநாதி3வர்த்த4கராய்க்கொண்டு ஸஹவாஸயோக்3யரான அநுகூலராவார், தத்த்வத்ரயத்தை விஷயீகரிக்கும் தத்த்வஜ்ஞாநம், அதில் ஈஶ்வரதத்த்வைகவிஷயையான ப4க்தி, தத்த்வத்3வயவிஷயையான நிஸ்ப்ருஹத்வரூபவைராக்3யமென்கிற

ஸநம் ஸ்வரூபத்துக்குச் சேருமென்கை. மோக்ஷவஸ்துவாகில் மோக்ஷிக்கு அதிஶயத்தைவிளைத்தே தன் ஸ்வரூபஸித்3தி4யாகையால், மோக்ஷிக்கு அதிஶயத்தை ஆஶாசிக்கிறவிது மோக்ஷபூ4தனான இவனுடைய ஸ்வரூபத்துக்கு அநுகு3ணமிறே. (258)

259. இப்படி தி3நசர்யையில் உக்தமான மங்க3ளாஶாஸநத்தினுடைய ஸ்வரூபவிருத்3த4த்வ-ஶங்கையைப் பரிஹரித்தவநந்தரம், [அநுகூலஸஹவாஸம்] என்றவிடத்தில் சொன்ன அநுகூல-ருடைய லக்ஷணத்தை அருளிச்செய்கிறார் [அநுகூலர்] என்றுதுடங்கி. [அநுகூலராகிறார்] என்றது – ஜ்ஞாநாதி3வர்த்த4கராகையாலே ஸஹவாஸயோக்3யராகக் கீழ்ச்சொல்லப்பட்ட அநுகூலராகிறார் என்றபடி; [ஜ்ஞாநப4க்திவைராக்3யங்களாவன] தத்த்வயாத2ாத்ம்யஜ்ஞாநமும், ப4க3வதே3க-

---

என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே (இப்படி மோக்ஷபூ4தரான) இத்யாதி3. அவஶ்யகர்த்தவ்யத்வம் பூர்வவத். யத்3வா, ராக3ப்ராப்தமான மங்க3ளாஶாஸநத்துக்கு ஸ்வப்ரயோஜகப்ரேமாதிஶயஹேது-விஶத3தம-ஸாக்ஷாத்காரவிஶேஷோபாயத்3வாரா பரம்பரயா அப்ரவ்ருத்தப்ரவ்ருத்திவிஷயத்வரூப-அவஶ்ய-கர்த்தவ்யத்வமுமாகவுமாம். அதிஶயவிஶேஷாத4ாந-ஸ்வரூபயோக்3யதாரூபஸ்வரூபத்துக்கு அதிஶய-விஶேஷப2லோபாத4ாநம் ஸ்வரூபயோக்3யதாஸ்த2ாபகமாகையாலே அநுகு3ணம். அவாப்தஸமஸ்த-காமனுக்கு இவன் ஆஶாஸநத்தாலே ஒன்று உண்டாக வேண்டாவிட்டாலும் 'இது ஒரு ப்ரேமஸ்வரூபம் இருந்தபடியே!' என்று ஈஶ்வரனுக்கு நிரதிஶயப்ரீதி விளையுமாகையாலே இந்த ஆஶாஸநமும் அதிஶயாத4ாநமாகிறது என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (மோக்ஷவஸ்துவாகில்) இத்யாதி3.

259. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இப்படி தி3நசர்யையில்) இத்யாதி3. உத்3தே3ஶக்ரமத்தாலே விவரண-மாகையாலே க்ரமப்ராப்தஸ்ய அபரித்யாக3ரூப-அவஸரஸங்க3தி என்றபடி. அநுகூலஶப்3த3த்தாலே [ப்ரதிகூலரையும் அநுகூலராக்கிக்கொள்வது] (வா.254) என்கிற அநுகூலரையே க்3ரஹித்தால் லக்ஷணத்துக்கு அங்கே அஸம்ப4வமும். அவர்களையும் க்3ரஹித்தால் அங்கே அவ்யாப்தியும், ப்ரஸங்-கி3க்குமாகையாலே மூலாபி4ப்ரேதமான லக்ஷ்யத்தை நியமிக்கிறார் (ஜ்ஞாநாதி3வர்த்த4கராகையாலே) இத்யாதி3நா. ஜ்ஞாநப4க்திவைராக்3யங்களை விஷயபூரணத்தாலே விவரிக்கிறார் (தத்வயாத2ாத்ம்ய) இத்யாதி3நா. (தத்வம்) = ஸ்வஸ்வரூபாதி3கம். "ப4க்திர்ப4க3வதி ஜ்ஞாநம் ஶாஸ்த்ரீயம் கர்ம

வைஷ்ணவாலங்காரமானவிவை, இவர்களுக்கு இவற்றிலொவ்வொன்றிலேயோ நிலைநின்ற அதி$_4$காரம் என்ன மூன்றிலும் தனித்தனியே நினைக்கும்படி இட்டுமாறினாப்போலே மூன்றின் ஸமுத$_3$ாயரூபமான வடிவிலே வகைந்து காணலாம்படி புறவெள்ளமிட இருக்கும் பரமார்த்தர்; ஜ்ஞாநாநுரூபமான ப்ராப்த்யலாப$_4$த்தாலும், ப$_4$க்த்யநுரூபமான அநுப$_4$வாலாப$_4$த்தாலும், வைராக்$_3$யாநுரூபமான விரோதி$_4$நிவ்ருத்த்யலாப$_4$த்தாலும், "உடன்கூடுவதென்றுகோலோ", "அதனிற்பெரிய என்னவா", "பொல்லாவாக்கையின் புணர்வினை அறுக்கலறு" என்று பெருமிடறுசெய்து கூப்பிடுமார்த்த்யதிஶயமுடையவர் "காணக்கருதுமென் கண்", "பொன்னிப் பேராறு போல் வரும் கண்ணநீர்", "உருவொடு பேரல்லாற்காணு கண்" என்று திருக்கண்களிலும், "எம்பெருமான் தன்னையேற்றி", "அரங்கவோ என்றழைக்கும்", "வாயவனையல்லது வாழ்த்தாது" என்று திருப்பவளத்திலும், "தாளும் தடக்கையும் கூப்பி", "கையாரத்தொழுவார் தோள்" "தோளவனையல்லாற்றெழா" என்று திருக்கைக-ளிலும் மற்றுமுள்ள அவயவங்களிலும் ஜ்ஞாநாதி$_3$கள் வகைந்து காணலாயிருக்குமிறே. (259)

விஷயையான ப$_4$க்தியும், தது$_3$ப$_4$யகார்யமாய் வரும் ப$_4$க$_3$வத்$_3$வ்யதிரிக்தவிஷயவிரக்தியும்; இவைதான் வைஷ்ணவாலங்காரங்களிறே; இவற்றையிட்டிறே வைஷ்ணவர்களுக்கேற்றம் சொல்லுவது; ஆகையிறே நாதமுனிகளுடைய தி$_3$வ்யவைப$_4$வத்தை அருளிச்செய்கிற ஆளவந்தார் "அசிந்த்யாத்$_3$பு$_4$தாக்லிஷ்டஜ்ஞாநவைராக்$_3$யராஶயே ... அக$_3$ாத$_4$ப$_4$க$_3$வத்$_3$ப$_4$க்திஸிந்த$_4$வே" என்றருளிச்செய்தது; [இட்டுமாறினாப்போலே] என்றது - ஒருபத$_3$ார்த்த$_2$ம் இருந்த பாத்ரத்திலே பத$_3$ார்த்த$_2$ாந்தரத்தையிட்டு முன்பிருந்தத்தை மாற்றினால் அதுவேயுள்ளதாய்த் தோற்றுமாபோலே, இந்த ஜ்ஞாநாதி$_3$கள் மூன்றும் ஏகாஶ்ரயக$_3$தமாயிருக்கச்செய்தே இவற்றில் ஓரொன்றையே பார்க்குமளவில் ஒன்றையிட்டு மற்றையவற்றை மாற்றினாப்போலே இதுவே இவ்வாஶ்ரயத்தில் உள்ளதென்று தோற்றும்படியிருக்கை; [வடிவிலே தொடைகொள்ளலாம்படி இருக்கை]யாவது இவர்கள் வடிவுகண்டபோதே இவற்றோடு இவர்களுக்குண்டான ஸம்ப$_3$ந்த$_4$ம் க்$_3$ரஹிக்கலாம்படி இருக்கை; த்யாஜ்யோபாதே$_3$யவிவேகபூர்வகமான பரிமாற்றத்தாலே, ஜ்ஞாநம் வடிவிலே தொடை கொள்ளலாம்; "ஆஹ்லாத$_3$ஶீதநேத்ராம்பு$_3$:", "காலுமெழா கண்ணநீருநில்லா" இத்யாதி$_3$ப்படியே

சாமலம் । அலங்குர்வந்தி புருஷம் லோகஜ்ஞமநஹங்க்ருதம் । ப$_4$க்திஜ்ஞாநோஜ்ஜ்வலீக்ருதம்" இத்யாதி$_3$யை உட்கொண்டு (இவைதான்) இத்யாதி$_3$. ஜ்ஞாநாதி$_3$த்ரயத்தை லக்ஷணத்வேந விவக்ஷிக்-கைக்கு பூர்வாசார்யஸம்வாத$_3$ம் (ஆகையிறே) இத்யாதி$_3$. [இட்டுமாறினாப்போலே] என்கிற த்$_3$ருஷ்டாந்தத்தை ஸபூரகம் விவரிக்கிறார் (ஒரு பத$_3$ார்த்த$_2$ம்) இத்யாதி$_3$நா. (பத$_3$ார்த்த$_2$ம்) = க்ஷீராதி$_3$. (பாத்ரம்) = வட்டில் முதலானது. மூலவ்யாக்$_2$யாநங்களிலே மாறியிட்டாப்போலே என்று அந்வயம். யத்$_3$வா, த்$_3$ருட$_4$தரத$_3$ார்வாதி$_3$விப$_4$ாக$_3$ார்த்த$_2$மாக ஸ்தூ$_2$லமான ஶங்க்வாதி$_3$யை இட்டு முன்புற்றை ஶங்க்வாதி$_3$களை மாறுகையாலே யத$_2$ாஶ்ருதமாகவுமாம். (தொடை) = ஸந்த$_3$ர்ப$_4$ம். இத்தால் ஸம்ப$_3$ந்த$_4$த்தைச் சொல்லுகிறது. (கொள்ளல்) = க்$_3$ரஹிக்கை. அதாவது அநுமிதிரூபஜ்ஞாநம். இத்தை அருளிச்செய்கிறார் (இவர்கள்வடிவு கண்டபோதே) இத்யாதி$_3$நா. ஜ்ஞாநாத்$_3$யநுமாபக-லிங்க$_3$ங்களை யத$_2$ாயோக்$_3$யம் த$_3$ர்ஶிப்பித்துக்கொண்டு க்$_3$ரஹணம் அநுமிதிரூபம் என்று ஸூசிப்பிக்-கிறார் (த்யாஜ்யோபாதே$_3$ய) இத்யாதி$_3$நா. (பரிமாற்றம்) = விவேகஹேதுகத்யாகோ$_3$பாதா$_3$நங்கள். ஸமாநவிஷயகத்வேந ஆசாரஜ்ஞாநயோ: கார்யகாரணப$_4$ாவமாகையாலே கார்யமான ஆசாரத்தாலே தத்காரணஜ்ஞாநாநுமிதி என்றபடி. இப்படியே மேலும் கண்டுகொள்வது. இட்டுமாறுகைக்கு கர்மாதி$_4$கரணங்களை அநுபஸ்தி$_2$த-அத்$_4$யாஹாரத்தாலே அந்வயித்துக்கொள்ள வேண்டுகையாலே பூர்வயோஜனையைப் பற்ற யோஜநாந்தரம் (அன்றிக்கே) இத்யாதி$_3$. அபூர்வமான ஜ்ஞாநாதி$_3$களை

260. ஒருசெய் நிரம்ப நீர் நின்றால் அசல்செய் பொசிந்து காட்டுமாபோலே, இவையில்லாதார்க்கும் இவர்களோட்டை ஸம்ப$_3$ந்த$_4$த்தாலே உறுவுதல் தீரக்கடவதாய் இருக்கும்.

இவர்களுடன் ஸஹவஸித்தால் வருவதேதென்ன, இந்த ஜ்ஞாநாதி$_3$களில்லாத குறைதீருமென்கிறார் மேல் [ஒரு செய்] இத்யாதி$_3$யால். உடையவனுகந்து மடைவிடவே விளையுமதான நல்லதொரு செய்யில் அரைவயிறுபடாமல் நிரம்ப நிரந்தரம் நீர்நின்றால், உடையவனுபேக்ஷிக்க உலருமசல்செய் அருகணைந்த வாசிதோற்ற வறட்சிகெடப் பொசிந்து காட்டுமாபோலே, ரக்ஷகஶேஷியின் உபேக்ஷையடியாக ஜ்ஞாநாதி$_3$-பசையற்ற ஶுஷ்கஸம்ஸாரிகளுக்கும், அந்த ரக்ஷகனுடைய க்ருபாகடாக்ஷத்தாலே பூர்ணஜ்ஞாநப$_4$க்தி-வைராக்$_3$யராஶிகளான ஸ்ரீவைஷ்ணவஸ்ரீமான்களோட்டை த$_3$ர்ஶநஸ்பர்ஶநமாத்ரத்தாலே ஜ்ஞாநாதி$_3$-பசையில்லாமையாகிற உறுவுதல்தீர்ந்து அவைபொசிந்த நெஞ்சப்பெருஞ்செய்யையுடையராகக் கடவதாயிருக்குமென்கிறார். இத்தால் அநுகூலரோடே ஸஹவஸிக்கவே அவர்களுடைய ஸ்வப$_4$ாவம் தன்னடையே தனக்குண்டாமென்றபடி. (260)

இருக்கையாலே ப$_4$க்தி வடிவிலே தொடைகொள்ளலாம்; இதரவிஷயங்களைக் கடைக்கணியாமல் இருக்கையாலே வைராக்$_3$யம் வடிவிலே தொடைகொள்ளலாம். அன்றிக்கே, ஜ்ஞாநப$_4$க்தி-வைராக்$_3$யங்கள் மூன்றும் நவநவோந்மேஷஶாலிகளாய் வருகையாலே அபூர்வமான ஜ்ஞாநாதி$_3$-களையிட்டு பூர்வத்திலவற்றை மாற்றினாப்போலே, தங்கள் வடிவிலே இவைகாணலாம்படியிருக்கும் பரமார்த்தரென்னவுமாம். [பரமார்த்தர்] என்றது – ஸம்ஸாரத்தில் பொருந்தாமையாலும் ப$_4$க$_3$வத்$_3$விஷயத்தைக் கிட்டப்பெறுமையாலும் இனி இதுக்குமேலில்லை என்னும்படியான ஆர்த்தியையுடையவர்களென்கை. (259)

260. இவர்களோட்டை ஸஹவாஸத்தால் ஸித்$_3$தி$_4$க்குமது ஏதென்ன அருளிச்செய்கிறார் மேல் [ஒருசெய்] என்றுதுடங்கி. அதாவது ஒருவயலிலே நிறையநீர்நின்றால் நீரற்று உறுவிக்கிடக்கிற அசல்வயல் தத$_3$ாஸத்தியால் வந்தபொசிவாலே வாட்டமற்றுக் கிடக்குமாபோலே, ஜ்ஞாநப$_4$க்தி-வைராக்$_3$யங்களாகிற இவையில்லாமையாலே ஸ்வரூபம் உறுவிக்கிடக்கிறவர்களுக்கும் இவற்றால்

இட்டு பூர்வஜ்ஞாநாதி$_3$களை இவர்களிலே மாறினாப்போலே என்றபடி. (போலே) என்கிற இது ஸம்ப$_4$ாவநாயாம். பூர்வயோஜனையிலே உபமாயாம் என்று கண்டுகொள்வது. [பரம]ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$ம் (இனி இதுக்கு மேல்) இத்யாதி$_3$. இந்த பரமார்த்தத்வம் [அநுகூலராக்கிக்கொள்வது] என்கிற [அநுகூலர்]பக்கலில் இல்லையாகையாலே லக்ஷணஸம்ப$_4$வாதி$_3$கள் வரும் என்று லக்ஷ்யநியமம் பண்ணிற்று என்று கண்டுகொள்வது. (259)

260. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இவர்களோட்டை) இத்யாதி$_3$. அநுகூலலக்ஷணத்தைச் சொல்லி தத$_3$நந்தரநிர்தி$_3$ஷ்டஸஹவாஸத்தை விவரிக்கையாலே அவஸரஸங்க$_3$தி என்றபடி. (செய்) = பயிர்செய்யும் நீர்நிலம். (அசல்) = அத்யந்தஸந்நிக்ருஷ்டம். (உறுவுதல்) = வாட்டம். இத்தைத் திருவுள்ளம்பற்றி அருளிச்செய்கிறார் (ஒரு வயலிலே) இத்யாதி$_3$. (வயல்) = பயிர்நிலம். இவ்விடத்திலே "கேத$_3$ாரஸ்யேவ கேத$_3$ாரஸ்யோத$_3$கஸ்ய நிரூபக: । உபஸ்நேஹேந ஜீவாமி" என்கிற இத்தை உட்கொண்டு மூலத்திலே [ஒருசெய்] இத்யாதி$_3$கம் என்று கண்டுகொள்வது. (260)

261. ஆறுநீர் வரவணித்தானால் அதுக்கீடான அடையாளங்களுண்டாமாபோலே, ப்ராப்தியணித்தானவாறே இந்த ஸ்வப$_4$ாவவிஶேஷங்கள் தன்னடையே விளையக் கடவதாயிருக்கும்.

ஆகிலிவர்களுடன் ஸஹவஸிக்கும் சிலர்க்கு இவை இப்போதுண்டாகக் காண்கிறோமில்லையென்ன, இப்போது மறைந்திருந்ததாகிலும் சரமகாலத்திலே வெளிப்படுமென்கிறார் மேல் [ஆறுநீர்] இத்யாதி$_3$யால். ஆறு வற்றியிருந்ததேயாகிலும் புதுநீர்வரவு இன்று நாளையென்று அணித்தானால், அந்த அண்ணிமைக்கீடாக மணல் சினைந்து காட்டுகை முதலான குறித்த அடையாளங்களுண்டாமாபோலே, முன்பிவை தோன்றலின்றியே இருந்ததாகிலும், ப$_4$க$_3$வத்ப்ராப்திகாலம் அணித்தானவாறே விஶத$_3$தமஜ்ஞாநப$_4$க்திவைராக்$_3$யங்களாகிற இந்த விலக்ஷணஸ்வப$_4$ாவவிஶேஷங்கள் நிர்யத்நமாக நினைவறத் தன்னடையே ப்ராப்திஸூசகமாய்க்கொண்டு சரமபாகமாம்படி விளையக்கடவதாயிருக்குமென்கிறார். அநுகூலஸஹவாஸம் அப்போது ப$_2$லித்ததில்லையே-யாகிலும், ப்ராப்திகாலத்திலே ப$_2$லியாதொழியாதென்றபடி. (261)

262. இவற்றைக்கொண்டு சரமஶரீரமென்று தனக்கே அறுதியிடலாயிருக்கும்.

ப்ராப்திகாலம் அணித்தாகவணித்தாக க்ஷணந்தோறும் புதுக்கணித்து விளைந்துவருகிற ஜ்ஞாநப$_4$க்தி-வைராக்$_3$யங்களைக்கொண்டு, இனி ஶரீராந்தரமில்லை, இதுவே சரமஶரீரம், பேறு தப்பாது என்று ஶங்கித்துப் போன தனக்கே ஸம்ஶயமற அறுதியிடலாம்படி விஶத$_3$மாயிருக்கும். (262)

பரிபூர்ணரான இவர்களோட்டை ஸஹவாஸரூபஸம்ப$_3$ந்த$_4$த்தாலே இவற்றிலே சிறிது அந்வயம் உண்டாய் இவை நேராக இல்லாமையாலுண்டான உருவுதல் தீரக்கடவதாயிருக்குமென்கை.

261. ஏதத்ஸஹவாஸத்தால் இப்படி உருவுதல் தீர்ந்துகிடக்குமளவோ என்னில் இவ்வளவுமன்று, இந்த ஸ்வப$_4$ாவவிஶேஷங்கள் ப்ராப்திக்குமாக விளைந்தறுமென்கிறார் [ஆறுநீர்] என்றுதுடங்கி. அதாவது வற்றிக்கிடக்கிற ஆறு நீர்வரத்து ஆஸந்நமானவாறே தத்ஸூசகமான மணல்பொசிகை முதலான அடையாளங்களுண்டாமாபோலே, ப$_4$க$_3$வத்ப்ராப்தி ஆஸந்நையானவாறே தத்ஸூசக-மான இந்த ஜ்ஞாநாதி$_3$ஸ்வப$_4$ாவவிஶேஷங்கள் ஸ்வயமேவ விளையக்கடவதாயிருக்குமென்கை.

262. இவை இப்படிவிளைந்து வரப்புக்கால் ப்ராப்தி அணித்தென்று தோற்றியிருக்குமோ

---

261. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (ஏதத்) இத்யாதி$_3$. (அணித்து) = ஆஸந்நம். (இந்த ஸ்வ-ப$_4$ாவவிஶேஷங்கள்) என்றது, ஸந்நிஹிதத்வாத் ஜ்ஞாநப$_4$க்திவைராக்$_3$யங்கள் என்றபடி என்னு-மபி$_4$ப்ராயத்தாலே (இந்த ஜ்ஞாநாதி$_3$ஸ்வப$_4$ாவ) இத்யாதி$_3$. (விளைகை) = பூர்ணமாக நிஷ்பந்ந-மாகை. ந கேவலம் ஜ்ஞாநாத்$_3$யுத்பத்திமாத்ரம் அநுகூலஸஹவாஸகார்யம், கிந்து தத்பரிபூர்த்திரபி தத்ப்ரயோஜ்யை என்றபடி. (261)

262. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இவை இப்படி) இத்யாதி$_3$. கீழே [அடையாளம்] என்று லிங்க$_3$ம் சொல்லி, இதிலே தத்கார்யமான அநுமிதியைச் சொல்லுகையாலே, ஹேதுதை ஸங்க$_3$தி என்றபடி. [சரம]ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$ம் (இனி நமக்கொரு ஶரீர) இத்யாதி$_3$. இவ்விடத்திலே "கர்மாந்தரேஷ்வஸம்ஸத்தி: ப$_2$லாகாங்க்ஷாவிவர்ஜநம் । ப$_4$க்தித்$_3$ரவீக்ருதம் சித்தம் விரக்திஸ்ஸர்வவஸ்துஷு ॥ அப்$_4$யாஸஸ்ஸததம் ஸர்வப்ரகாரைஸ்ஸத்க்ரியாவிதெ$_4$ள । ஆலஸ்யவர்ஜநம் ஶ்ரத்$_3$த$_4$ா பரமா த$_3$ம்ப$_4$வர்ஜநம் ॥

263. ப்ரதிகூலராகிறுர் தே$_3$ஹாத்மாபி$_4$மானிகளும், ஸ்வதந்த்ரரும், அந்யஶேஷ-பூ$_4$தரும், உபாயாந்தரநிஷ்ட$_2$ரும், ஸ்வப்ரயோஜநபரரும்.

ஆக, அநுகூலலக்ஷணமும், தத்ஸஹவாஸப$_2$லமும் அருளிச்செய்து, ஸஹவாஸநிவ்ருத்திவிஷயமாக தி$_3$நசர்யாநுஸந்த$_4$ாநத்தாலே எடுத்த ப்ரதிகூலவகையை இன்னதென்றும், இவர்களுக்கு உத்$_3$தே$_3$ஶ்யாதி$_3$-பே$_4$த$_3$ம் இன்னதென்றும் அருளிச்செய்கிறுர் [இனி ப்ரதிகூலராகிறுர்] இத்யாதி$_3$யால். ஜ்ஞாநாதி$_3$-நாஶகராய்க்கொண்டு ஸஹவாஸயோக்$_3$யரல்லாத ப்ரதிகூலராவார், ப்ரக்ருத்யாத்மவிவேகமற்ற

என்ன அருளிச்செய்கிறுர் [இவற்றைக்கொண்டு] என்று துடங்கி. அதாவது இப்படி மேன்மேலும் புதுக்கணித்து விளைந்துவருகிற ஜ்ஞாநப$_4$க்திவைராக்$_3$யங்களைக்கொண்டு, இனி நமக்கொரு ஶரீரபரிக்$_3$ரஹமில்லை, இது சரமஶரீரமென்று தன் மநஸ்ஸுக்கே நிஶ்சயித்துக்கொள்ளலாயிருக்கு-மென்கை. (262)

263. ஆக இப்படி ஸஹவாஸவிஷயமாக தி$_3$நசர்யையில் சொன்ன அநுகூலருடைய லக்ஷணத்தையும் தத்ஸஹவாஸப$_2$லத்தையும் அருளிச்செய்து, தத$_3$நந்தரம் ஸஹவாஸநிவ்ருத்தி-விஷயமாகச்சொன்ன ப்ரதிகூலர் இன்னுரென்னுமிடம் அருளிச்செய்கிறுர் மேல் [ப்ரதிகூலராகிறுர்]

அகார்ப்பண்யமலோப$_4$ஶ்ச க்ரோத$_4$மோஹஜயோப$_4$யம் । தே$_3$ஹஸ்ய ஸேந்த்$_3$ரியஸ்யாபி விஶுத்$_3$தி$_4$ர்-த்$_3$ரவ்யதே$_3$ஶயோ: ।। அகாலே வர்ஜநம் நித்$_3$ராமைது$_2$நாஶநகர்மணும் । ஸர்வதா$_3$ ஶாஸ்த்ரஶிக்ஷா ச ஶாஸ்த்ரத்$_3$ருஷ்டேஷு கர்மஸு ।। பாரவஶ்யம் ப்ரமாணஞ்ச நித்யம் ஶாஸ்த்ரே த்$_3$ருட$_4$ம் பரே । நிஷித்$_3$த$_4$வர்ஜநே யத்நஸ்ஸம்ஸித்$_3$த$_4$ாந்ந நிஷேவணம் ।। மார்த$_3$வ்யம் ஶ்ரீர்த$_3$யாக்ஷாந்தி-ரத்$_3$ரோஹஸ்ஸர்வஜந்துஷு । ஏவமாதி$_3$கு$_3$ணு: பும்ஸாம் யதா$_3$ஸ்ஸ்யுஸ்ஸத்வஸம்ப$_4$வா: । ஜாநீயாத்$_3$-யோக்$_3$யமாத்மாநம் ததா$_3$ ப$_4$ாக$_3$வதே விதெ$_4$ள" என்கிற ஶாண்டி$_3$ல்யவசநம் அபி$_4$ப்ரேதம். "ப$_4$க்தித்$_3$ரவீக்ருதம்" என்கிற ப$_4$க்தியும், "விரக்திஸ்ஸர்வவஸ்துஷு" என்கிற விரக்தியும், "ஸர்வதா$_3$ ஶாஸ்த்ரஶிக்ஷா ச" இத்யாத்$_3$யுக்தஜ்ஞாநமும் ஆகிற இம்மூன்றிலே மற்ற கு$_3$ணுந்தரங்கள் அந்தர்-பூ$_4$தங்களாகையாலே ஜ்ஞாநப$_4$க்திவைராக்$_3$யங்களை அருளிச்செய்தது என்றும், "ப$_4$ாக$_3$வதே விதெ$_4$ள" என்கிற இது துல்யந்யாயத்தாலே ப்ராப்த்யம்ஶத்துக்கும் உபலக்ஷணம் என்றும் கருத்து. (262)

263. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இப்படி) இத்யாதி$_3$. [அநுகூலஸஹவாஸமும், ப்ரதிகூலஸஹவாஸ-நிவ்ருத்தியும்] என்று உத்$_3$தே$_3$ஶக்ரமத்திலே விவரணமாகையாலே, அவஸரஸங்க$_3$தி என்றபடி. உக்தவித$_4$ஜ்ஞாநாதி$_3$த்ரயபுஷ்கலத்வம் நித்யமுக்தாதி$_3$ஷ்வபி வர்த்திக்கையாலும், உக்தவித$_4$-பரமார்த்தத்வம் வக்ஷ்யமாணஸ்வக$_3$தஸ்வீகாரநிஷ்டே$_2$ஷ்வபி க்வசித் ஸம்ப$_4$விக்குமாகையாலும் க்ரமேண தேஷ்வதிவ்யாப்திவாரணுர்த்த$_2$ம் த$_3$லத்$_3$வயம். ஏவம்வித$_4$லக்ஷணலக்ஷிதாநுகூலபி$_4$ந்நத்வம் ப்ரதிகூலலக்ஷணம் என்று அர்த்த$_2$ஸித்$_3$த$_4$ம் என்று திருவுள்ளம்பற்றி விப$_4$ாக$_3$மாத்ரம் பண்ணிற்று என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அநுகூலருடைய லக்ஷணத்தையும், (ப்ரதிகூலர் இன்னுர் என்னுமிடம்) என்றும் அருளிச்செய்தது என்று கண்டுகொள்வது.

யத்$_3$வா, தே$_3$ஹாத்மாபி$_4$மாந்யாதி$_3$பஞ்சாந்யதமத்வம் ப்ரதிகூலலக்ஷணம். அத ஏவ விப$_4$ாக$_3$மும் லப்$_3$த$_4$ம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (ப்ரதிகூலர் இன்னுர்) இத்யாதி$_3$ என்றுமாம். [ப்ரதிகூலராகிறுர்] என்கிற இதில் [ப்ரதிகூலரையும் அநுகூலராக்கிக் கொள்வது] என்கிற கைவல்யார்த்தி$_2$களை

தே$_3$ஹாத்மாபி$_4$மானிகளும், ஆத்மபரமாத்மவிவேகமற்ற ஸ்வதந்த்ரரும், ப்ராப்தஶேஷஶேஷிவிவேகமற்ற அந்யஶேஷபூ$_4$தரும், ஸித்$_3$தே$_4$ாபாயாபாயவிவேகமற்ற உபாயாந்தரநிஷ்ட$_2$ரும், அநுரூபப்ரயோஜநா-ப்ரயோஜநவிவேகமற்ற ஸ்வப்ரயோஜநபரரும். (263)

என்றுதுடங்கி. [ப்ரதிகூலராகிறுர்] என்றது ஜ்ஞாநாதி$_3$நாஶகராகையாலே ஸஹவாஸயோக்$_3$ய-ரல்லராகக் கீழ்ச்சொன்ன ப்ரதிகூலராகிறுரென்றபடி; [தே$_3$ஹாத்மாபி$_4$மானிகள்] இத்யாதி$_3$. [தே$_3$ஹாத்மாபி$_4$மானிகள்] ஆகிறுர் காண்கிற தே$_3$ஹத்துக்கவ்வருகு ஓராத்மா உண்டென்று அறியாதே தே$_3$ஹத்திலே அஹம்பு$_3$த்$_3$தி$_4$யைப் பண்ணி இத்தையே ஆத்மாவாக அபி$_4$மாநித்-திருக்குமவர்கள்; [ஸ்வதந்த்ர]ராகிறுர் - தே$_3$ஹாதிரிக்தமான ஆத்மவஸ்துவை அறிந்திருக்கச் செய்தே அத்தைத் தனக்குரித்தாகவே நினைத்து ஒரு விஷயத்திலும் ஶேஷத்வத்துக்கு இசையாதவர்கள். [அந்யஶேஷபூ$_4$தர்] ஆகிறுர் - ஶேஷத்வத்தை இசைந்திருக்கச்செய்தே அத்தை அப்ராப்தவிஷயங்களிலே விநியோகி$_3$த்திருக்குமவர்கள்; [உபாயாந்தரநிஷ்ட$_2$]ராகிறுர் - ப்ராப்த-ஶேஷிவிஷயஶேஷத்வத்தை உடையராய்வைத்தே தத்ப்ராப்த்யுபாயம் தச்சரணாரவிந்த$_3$ஶரணாகதி$_3$ என்றிருக்கையன்றிக்கே, கர்மாத்$_3$யுபாயங்களைப்பற்றி நிற்கிறவர்கள்; [ஸ்வப்ரயோஜநபர]ராகிறுர் - ப்ராப்தஶேஷிசரணகமலங்களை உபாயமாகப் பற்றி இருக்கச்செய்தே, தாங்கள் பற்றின பற்றை உபாயமாக நினைத்தும், உபேயமான கைங்கர்யத்தை ஸ்வபோ$_4$க்$_3$யமாக நினைத்து-

---

க்$_3$ரஹித்தால், [தே$_3$ஹாத்மாபி$_4$மாநிகளும்] இத்யாத்$_3$யஸாங்க$_3$த்யம் ப்ரஸங்கி$_3$க்கும் என்னுமபி$_4$ப்ரா-யத்தாலே அருளிச்செய்கிறுர் (ஜ்ஞாநாதி$_3$நாஶகராகையாலே) இத்யாதி$_3$. இத்தால் பூர்வவத் அஸம்ப$_4$வாதி$_3$கள் இல்லை என்றபடி. கைவல்யார்த்தி$_2$களுக்கு ப்ரதிகூலத்வம் [ப்ரதிகூலரையும்] இத்யாதி$_3$ திருப்பல்லாண்டில் அர்த்த$_2$ாநுவாத$_3$த்தாலே கீழ்ச்சொல்லிற்றுகையாலே இங்கே சொல்லிற்றிலர்.

எம்பெருமான்பக்கல்நின்றும் ஐஶ்வர்யத்தை அர்த்தி$_2$க்குமவர்களுக்கு ப்ரதிகூலத்வம் அங்கே சொல்லு-கையாலே மற்ற ஐஶ்வர்யபரனை இங்கே சொல்லுகிறது. "மோக்ஷமிச்சே$_2$ஜ்ஜநார்த$_3$நாத்" என்கிற நியமப்ரதை$_2$யைக்கொண்டு கைவல்யம் முக$_2$ாந்தரத்தில் கிடையாதாகையாலே அப்படி கைவல்-யார்த்தி$_2$விஶேஷத்தை இங்கே மீளவும் சொல்ல வேண்டுவதில்லை என்று கருத்து.

ஆத்மந: + அபி$_4$மாந: = ஆத்மாபி$_4$மாந:, தே$_3$ஹே ஆத்மாபி$_4$மாந: = தே$_3$ஹாத்மாபி$_4$மாந:, ஸ: அஸ்ய அஸ்தீதி தே$_3$ஹாத்மாபி$_4$மாநீ. இத்தை அருளிச்செய்கிறுர் (காண்கிற) இத்யாதி$_3$நா. ஸ்வம் = ஆத்மா, தந்த்ரம் = ப்ரத$_4$ாநம், யஸ்ய ஸ: ஸ்வதந்த்ர:. "தந்த்ரம் ப்ரத$_4$ாநே ஸித்$_3$த$_4$ாந்தே", "ஸ்வோ ஜ்ஞாதாவாத்மநி ஸ்வம்" என்றும் சொல்லக்கடவதிறே. இத்தால் ஸ்வேதரஶேஷத்வாப$_4$ாவம் ப$_2$லிதம். இத்தை அருளிச்செய்கிறுர் (தே$_3$ஹாதிரிக்தமான) இத்யாதி$_3$நா. [அந்யஶேஷபூ$_4$தரும்] என்கிற இடத்தில் [அந்ய]பத$_3$ம் ப$_4$க$_3$வத$_3$ந்யபரம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறுர் (அப்ராப்தவிஷயங்களிலே) இத்யாதி$_3$. விநியோகி$_3$க்கை = ப$_2$லோபத$_4$ாநபர்யந்தமாக்குகை. [உபாயாந்தரநிஷ்ட$_2$ரும்] என்கிற இடத்தில் [அந்தர]ஶப்$_3$த$_3$மும் ப$_4$க$_3$வத$_3$ந்யபரம் என்னுமபி$_4$ப்ரா-யத்தாலே அருளிச்செய்கிறுர் (தத்ப்ராப்த்யுபாயம்) இத்யாதி$_3$. [ஸ்வப்ரயோஜநபரரும்] என்கிற இடத்தில் [ப்ரயோஜந]ஶப்$_3$த$_3$ம் 'ப்ரயோஜ்யதே யேந' என்றும், 'ப்ரயோஜ்யதே யத்' என்றும் கரணே வ்யுத்பத்தியாலும், கர்மணி வ்யுத்பத்தியாலும் உபாயோபேயவாசி என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்-செய்கிறுர் (தாங்கள் பற்றின பற்றை) இத்யாதி$_3$. "காநி புந: ப்ரயோஜநாநி" என்கிற மஹா-

264. இவர்களுக்கு உத்$_3$தே$_3$ஶ்யரும் உபாயோபேயங்களும் பே$_4$தி$_3$த்திருக்கும்.
ஸ்வரூபத்தை ஜட$_3$மென்றும், ஸ்வதந்த்ரமென்றும், அந்யஶேஷமென்றும், ப்ராப்யம் ஸ்வயத்நஸாத்$_4$யமென்றும், ஸ்வார்த்த$_2$மென்றும் வருகிற விப்ரதிபத்தியாலே ப்ரதிகூலகோடிக$_4$டிதரான இவர்களுக்கு, ஸ்வாபி$_4$மதப்ரத$_3$ரான உத்$_3$தே$_3$ஶ்யரும், ஸ்வாபி$_4$மதோபாயங்களும், ஸ்வாபி$_4$மதோபேயங்களும் தாமஸாதி$_3$கு$_3$ணாநுகு$_3$ணமாக பே$_4$தி$_3$த்திருக்குமென்று. (264)

மிருக்குமவர்கள். இப்படி இருக்கிற இவர்கள் ப்ரணவத்தில் த்ருதீயாக்ஷரத்தாலே ஆத்மாவினுடைய தே$_3$ஹாதிரிக்ததையையும், ப்ரத$_2$மாக்ஷரத்தில் சதுர்த்தி$_2$யாலே ப$_4$க$_3$வச்சே$_2$ஷத்லத்தையும், மத்$_4$யமாக்ஷரத்தாலே தத$_3$நந்யார்ஹத்வத்தையும், மத்$_4$யமபத$_3$த்தாலே அநந்யஶரணத்வத்தையும், சரமபத$_3$த்தாலே அநந்யபே$_4$ாக்$_3$யத்வத்தையும் த$_3$ர்ஶித்திருக்கும் அதி$_4$காரிக்கு ப்ரதிகூலரிறே.(263)

264. இந்த ப்ராதிகூல்யத்தை உபபாதி$_3$க்கைக்காக இவர்களுடைய விப்ரதிபத்தி நிப$_3$ந்த$_4$நமான உத்$_3$தே$_3$ஶ்யாதி$_3$பே$_4$த$_3$ங்களை அருளிச்செய்கிறுர் மேல் [இவர்களுக்கு] என்று துடங்கி. [உத்$_3$தே$_3$ஶ்ய]ராகிறுர் –ஆத$_3$ரணீயர்; அவர்களாகிறுர் இவ்விடத்தில் ஸ்வாபி$_4$மதப்ரத$_3$ரானவர்கள்; [உபாயங்க]ளாவன – ஸ்வாபி$_4$மதபுருஷார்த்த$_2$ஸாத$_4$நங்கள்; [உபேயங்க]ளாவன – ஸ்வாபி$_4$மதபுருஷார்த்த$_2$ங்கள்; இவை [பே$_4$தி$_3$த்திருக்கை]யாவது – தத்தத்$_3$விப்ரதிபத்த்யநுகு$_3$ணமாக வேறுபட்டிருக்கை. (264)

ப$_4$ாஷ்யஸ்த$_2$'ப்ரயோஜந'ஶப்$_3$த$_3$ம் உப$_4$யபரமாகிருப்போலே இதுவும் உப$_4$யபரம் என்று கருத்து. இவர்கள் ஜ்ஞாநாதி$_3$நாஶகர் என்னுமத்தை த$_3$ர்ஶிப்பிக்கிறுர் (இப்படி இருக்கிறவர்கள்) இத்யாதி$_3$நா.

பஞ்சகோஶவது$_3$த்தரோத்தரர்க்கு பூர்வபூர்வத்தைப்பற்ற உத்கர்ஷவிவக்ஷயா அநந்தரநிர்தே$_3$ஶம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (ஆத்மவஸ்துவை) இத்யாதி$_3$. தே$_3$ஹாத்மஸ்வதந்த்ராதி$_3$ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$ப்ரத்யபி$_4$ஜ்ஞையாலே “தே$_3$ஹாஸத்தாத்மபு$_3$த்$_3$தி$_4$:” (அஷ்டஶ்லோகீ) இத்யாதி$_3$ஶ்லோகச்ச$_2$ாயை ஸ்பு$_2$ரிக்கிறது என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறுர் (ப்ரணவத்தில்) இத்யாதி$_3$. (த்ருதீயாக்ஷரம்) = மகார:. இதில் ஜ்ஞாநஸ்வரூபத்வ–ஜ்ஞாநகு$_3$ணகத்வாப்$_4$யாம் ஜ்ஞாநாநாஶ்ரயஜ்ஞேயதைகஸ்வப$_4$ாவதே$_3$ஹவ்யாவ்ருத்தி ப்ரத்யக்ஷாநுமாநஸித்$_3$தை$_4$யாக ப$_2$லிதை என்றபடி. (சதுர்த்தி$_2$யாலே) என்றது லுப்தசதுர்த்தி$_2$யாலே என்றபடி. (மத்$_4$யமாக்ஷரம்) = உகார:. ஸ ஹி அவத$_4$ாரணபர:. மத்$_4$யமபத$_3$ம் ஸக$_2$ண்ட$_3$நம:பத$_3$ம். (சரம)பத$_3$ம் வ்யக்தசதுர்த்$_2$யந்தநாராயணபரம். “ஆசார்யன் என்றது ஸம்ஸாரநிவர்த்தகமான பெரியதிருமந்த்ரத்தை” என்று திருமந்த்ரம் தீ$_4$ஸ்த$_2$மாகையாலே தது$_3$த்பாதி$_3$த–ஸ்வரூபாதி$_3$ஸம்யக்$_3$ஜ்ஞாநத்துக்கு தத்$_3$விபரீத–அஜ்ஞாநவான்கள் நாஶகர் என்றபடி. (263)

264. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இந்த ப்ராதிகூல்யத்தை) இத்யாதி$_3$. (விப்ரதிபத்திநிப$_3$ந்த$_4$நமான) என்றது அயத$_2$ாப்ரதிபத்திகார்யமான என்றபடி. (ஆதி$_3$)பத$_3$ம் உபாயோபேயபரம். “யஜேத ஸ்வர்க்க$_3$காம:” என்று யாக$_3$த்துக்கு உபாதே$_3$யத்வமும், ஸ்வர்க்க$_3$த்துக்கு உத்$_3$தே$_3$ஶ்யத்வமும் காண்கிறுப்போலே இங்கொரு உபாதே$_3$யம் இல்லாமையாலே தத்ப்ரதிஸம்ப$_3$ந்தி$_4$க–உத்$_3$தே$_3$ஶ்யத்வமும் இல்லாமையாலே, உபசாராத் உத்$_3$தே$_3$ஶ்யபத$_3$ம் ஆத$_3$ரணீயமாத்ரபரம் என்கிறுர் (உத்$_3$தே$_3$ஶ்யராகிறுர்) இத்யாதி$_3$. ஆத$_3$ரணீயத்வம்தான் ஸ்வத: ப$_2$லத்துக்கும் தத்$_3$–த்$_3$வாரா தத்$_3$தே$_4$துவுக்குமாகையாலே உபாயோபேயங்களைத் தனித்துச் சொல்லுகையாலே பாரிஶேஷ்யாத் ப$_2$லப்ரத$_3$ரே இங்கு

265. தே3ஹாத்மாபி4மானிகளுக்கு உத்3தே3ஶ்யர் தே3ஹவர்த்த4கரான மநுஷ்யர்கள், உபாயம் அர்த்த2ம், உபேயம் ஐஹிகபோ4க3ம்; ஸ்வதந்த்ரர்க்கு உத்3தே3ஶ்யர் ஸ்வர்க்க3ாதி3போ4க3ப்ரத3ர், உபாயம் கர்மாநுஷ்ட2ாநம், உபேயம் ஸ்வர்க்க3ாதி3-போ4க3ம்; அந்யமோக்ஷபு4தர்க்கு உத்3தே3ஶ்யர் ப்3ரஹ்மருத்3ராதி3கள், உபாயம் தத்ஸமாஶ்ரயணம், உபேயம் தத்ஸாயுஜ்யம்; உபாயாந்தரநிஷ்ட2ர்க்கு உத்3தே3ஶ்யன் தே3வதாந்தர்யாமியான ஸர்வேஶ்வரன், உபாயம் கர்மஜ்ஞாநப4க்திகள், உபேயம் ப4க3வத3நுப4வம்; ஸ்வப்ரயோஜநபரர்க்கு உத்3தே3ஶ்யன் நெஞ்சிஞல் நினைப்பான் யவன் என்கிறவன்; உபாயம் ஸ்வகீயஸ்வீகாரம், உபேயம் ஸ்வார்த்த2கைங்கர்யம்.

ஸங்க்3ரஹித்தத்தை விவரிக்கிறுர் மேல் [தே3ஹாத்மாபி4மானிகளுக்கு உத்3தே3ஶ்யர்] இத்யாதி3யால். ஆத்ம-விஷயஜ்ஞாநக3ந்த4மற்ற தே3ஹாத்மாபி4மானிகளுக்கு ஸ்வாநுரூபமான உத்3தே3ஶ்யர் பாலும் சோறுமிட்டு தே3ஹவர்த்த4கரான மரணத4ர்மிகளான மநுஷ்யர், தே3ஹபோ4கோ3பாயம் த4நத4ாந்யார்த்த2ம், அர்த்த2-ஸாத்4யமான உபேயம் ஸ்நாநபோ4ஜநலேபநாதி3விஷயாநுப4வம் பண்ணுகையாகிற ஐஹிகபோ4க3ம்; பரமாத்மவிஷயபாரதந்த்ர்யஜ்ஞாநமற்ற ஸ்வதந்த்ரர்க்கு ஸ்வாநுரூபோத்3தே3ஶ்யர் அல்பாஸ்தி2ரமான ஸ்வர்க்க3ாதி3ப்3ரஹ்மலோகாந்தமான போ4க3ப்ரத3ரான அக்3நீந்த்3ராதி3கள், தது3பாயம் "காமதஸ்து க்ருதம்

265. அதுதன்னை அடைவே உபபாதி3க்கிறுர் மேல் [தே3ஹாத்மாபி4மானிகளுக்கு] என்று துடங்கி. அதாவது தே3ஹத்தையே தாஞக அபி4மானித்திருகிறவர்களுக்கு உத்3தே3ஶ்யர் த4ாரக-போஷகபோ4க்3யபதா3ர்த்த2ங்களையிட்டு தே3ஹத்தை நன்ருக வளர்த்துக்கொண்டு போரும் மநுஷ்யர். அபி4மதஸித்3தி4க்கு உபாயம் ஸுவர்ணுதி3யான த4நம், அபி4மதமான உபேயம் இஹலோகத்திலுண்டான ஸ்த்ர்யந்நபாநாதி3விஷயாநுப4வம்; தே3ஹாதிரிக்தஞயிருப்பானேர் ஆத்மா உளன், அவன்தான் ஜ்ஞாத்ருத்வகர்த்ருத்வபோ4க்த்ருத்வயுக்தஞயிருக்குமென்கிற மாத்ரத்தை ஶாஸ்த்ரமுக2த்தாலே அறிந்து தங்களை ஸ்வதந்த்ரராக நினைத்திருக்குமவர்களுக்கு உத்3தே3ஶ்யர் அநுஷ்டி2த்த ஸாத4நத்துக்கு அநுகு3ணமாக ஸ்வர்க3ாத்3யாமுஷ்மிகபோ4க3ங்களைக்

ஆத3ரணீயராகிறுர் என்கிறுர் (அவர்களாகிறுர்) இத்யாதி3. 'உபயந்தி அநேந ஸ்வாபி4மதம்' என்கிற உபாயஶப்3த3-வ்யுத்பத்தியையும், 'உபாயோபேயோபேத்ருணும்' என்று உபேத்ருவ்யதிரேகத்தையும் உட்கொண்டு (ஸாத4நங்கள்) என்றது. (264)

265. (அடைவே) என்றது க்ரமேண என்றபடி. (த4ாரகம்) அந்நாதி3. (போஷகம்) பாநீயாதி3. (போ4க்3யம்) தாம்பூ3லாதி3. (ஸ்வர்ணுதி3) என்கிற (ஆதி3)பத3ம் ரஜதாதி3பரம். போ4க3ஸ்ஸுக2-ஸாக்ஷாத்கார:. இஹ ப4வம் ஐஹிகம். இத்தை அருளிச்செய்கிறுர் (இஹலோகத்தில்) இத்யாதி3நா. (ஸ்த்ரீ) என்று போ4க்3யமும், (அந்நம்) என்று த4ாரகமும், (பாநம்) என்று போஷகமும் சொல்லிற்று. (ஜ்ஞாத்ருத்வ) இத்யாதி3. ஜ்ஞாத்ருத்வம் நியோஜ்யத்வ-தத்பூர்வககர்த்ருத்வ-தத்பூர்வக-போ4க்த்ருத்வங்களுக்கு ப்ரயோஜகமாகையாலே ப்ரத2மத்திலே நிர்தி3ஷ்டம். காலாந்தரபா4வி-ப2லாநுப4வார்த்த2ம் தே3ஹாதிரிக்தத்வஜ்ஞாநம் அபேக்ஷிதம். (மாத்ர)பத3த்தாலே மோக்ஷத்வாதி3-வ்யவச்சே2த3ம் அபி4ப்ரேதம். ஐஹிகபோ4க3ாத் வ்யதிரேகநிர்தே3ஶப2லிதம் (ஆமுஷ்மிக) இதி. (ஸ்வர்க்க3ாதி) என்கிற (ஆதி3)பத3ம் ஜந்மாந்தராநுப4ாவ்யப2லாந்தரபரம். கீழே மநுஷ்யரையும், மேலே ப்ரத4ாநதே3வதைகளையும் எடுத்த இத்தால் மநுஷ்யாபேக்ஷயா உத்க்ருஷ்டரான அப்ரத4ாந-

கர்ம ப்ரவ்ருத்திமுபதி$_3$ஶ்யதே । ப்ரவர்த்தகஞ்ச ஸ்வர்க்க$_3$ாதி$_3$ப$_2$லஸாத$_4$நமுச்யதே" என்கிற ப$_2$லாபி$_4$ஸந்தி$_4$-யுக்தப்ரவருத்தி கர்மாநுஷ்ட$_2$ாநம், தது$_3$பேயம் அல்பாஸ்தி$_2$ரமான ஸ்வர்க்க$_3$ாதி$_3$பே$_4$ாக$_3$ம்; ப$_4$க$_3$வச்சே$_2$ஷத்வ-தூ$_3$ஷகரான தத$_3$ந்யமோக்ஷபூ$_4$தர்க்கு ஸ்வாநுரூபோத்$_3$தே$_3$ஶ்யர் ஸ்ருஜ்யத்வ-ஸம்ஹார்யத்வ-கர்மவஶ்யத்வமுடைய க்ஷேத்ரஜ்ஞரான ப்$_3$ரஹ்மருத்$_3$ராதி$_3$கள், தத்ப்ராப்த்யுபாயம் து$_3$ஷ்கரமான தத்ஸமாஶ்ரயணம், தத்ப$_2$லமான உபேயம் அந்த ப்$_3$ரஹ்மருத்$_3$ராதி$_3$களுடன் ஸாம்ஸாரிகபே$_4$ாக$_3$ாநுப$_4$வம் பண்ணுகையாகிற தத்ஸாயுஜ்யம்; ஸாத்$_4$யோபாயாந்தரநிஷ்ட$_2$ர்க்கு உபாஸ்யனன உத்$_3$தே$_3$ஶ்யன் அக்$_3$நீந்த்$_3$ராதி$_3$தே$_3$வதாந்தர்யாமியான ஸர்வேஶ்வரன், தத்ப்ராப்த்யுபாயம் ப$_2$லாபி$_4$ஸந்தி$_4$ரஹிதகர்மயோக$_3$ம் இந்த்$_3$ரியோபரதிபூர்வகஜ்ஞாநயோக$_3$ம்

கொடுக்கும் அக்$_3$நீந்த்$_3$ராதி$_3$களான தே$_3$வதைகள், உபாயம் "ஜ்யோதிஷ்டோமேந ஸ்வர்க$_3$காமோ யஜேத" இத்யாதி$_3$களாலே சொல்லப்படுகிற ப$_2$லாபி$_4$ஸந்தி$_4$ஸஹிதமான யாக$_3$ாதி$_3$கர்மா-நுஷ்ட$_2$ாநம், உபேயம் ஐஹிகபே$_4$ாக$_3$ாத்$_3$விலக்ஷணமான ஸ்வர்க$_3$ாத்$_3$யநுப$_4$வம்; ஜக$_3$த்து "தை$_3$வாதீ$_4$நம்" என்னுமத்தை ஶாஸ்த்ரங்களில் கேட்கையாலே மோக்ஷத்வத்தை இசைந்து வைத்தே அத்தை பரதே$_3$வதாபர்யந்தமாகப்போக அறியாதே ஆபாதப்ரதீதிஸித்$_3$த$_4$ங்களிலே ஒன்றைப்பற்றி நிற்கும் அந்யமோக்ஷபூ$_4$தர்க்கு உத்$_3$தே$_3$ஶ்யர் ஜக$_3$த்ஸர்க$_3$ாதி$_3$கர்த்ருதயா பரத்வ-பு$_3$த்$_3$த்$_4$யர்ஹரான ப்$_3$ரஹ்மருத்$_3$ராதி$_3$கள், உபாயம் து$_3$ராராத$_4$ரானவர்கள்பக்கல் பண்ணும் து$_3$ஷ்கரஸமாஶ்ரயணம், உபேயம் அவர்களோடு ஸமாநபே$_4$ாக்$_3$யனுகையாகிற ஸாயுஜ்யம், "ஸாயுஜ்யமுப$_4$யோரத்ர பே$_4$ாக்தவ்யஸ்யாவிஶிஷ்டதா । ஸார்ஷ்டிதா தத்ர பே$_4$ாக்$_3$யஸ்ய தாரதம்ய-விஹீநதா" என்னக்கடவதிறே; ஆத்மஸ்வரூபம் ப$_4$க$_3$வத$_3$நந்யார்ஹமோக்ஷம் என்னுமிடத்தை வேத$_3$ாந்தமுகே$_2$ந அறிந்துவைத்தே அபி$_4$மதலாப$_4$த்துக்கு அவன்தன்னையே உபாயமாக பரிக்$_3$ர-ஹிக்க அறியாதே உபாயாந்தரநிஷ்ட$_2$ரானவர்களுக்கு உத்$_3$தே$_3$ஶ்யன் அக்$_3$நீந்த்$_3$ராதி$_3$தே$_3$வதை-

---

தே$_3$வதைகள் ஸ்வர்க்க$_3$ாதி$_3$பே$_4$ாக$_3$ப்ரத$_3$ஶப்$_3$த$_3$ாபி$_4$ப்ரேதர் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்-செய்கிறார் (அக்$_3$நீந்த்$_3$ராதி$_3$தே$_3$வதைகள்) என்று. (ஆதி$_3$)பத$_3$ம் ஸூர்யாதி$_3$பரம். ப்$_3$ரஹ்மவித்$_3$யாங்க$_3$-ப்ரயோக$_3$வ்யாவ்ருத்த்யர்த்த$_2$ம் (ப$_2$லாபி$_4$ஸந்தி$_4$ஸஹிதமான) என்றது. (யாக$_3$ாதி$_3$) என்கிற (ஆதி$_3$) பத$_3$ம் தா$_3$நஹோமாதி$_3$பரம். (தை$_3$வாதீ$_4$நம்) என்கிற ஸாமாந்யநிர்தே$_3$ஶம் மோக்ஷத்வமாத்ராப்$_4$யுப-க$_3$மப்ரயோஜகம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (ஜக$_3$த்து) இத்யாதி$_3$. "தஸ்மிந் ஜஜ்ஞே ஸ்வயம் ப்$_3$ரஹ்மா", "ஏக ஏவ ருத்$_3$ரோ ந த்$_3$விதீயாய தஸ்தே$_2$" இத்யாதி$_3$களை உட்கொண்டு (ஆபாதப்ரதீதி) இத்யாதி$_3$. (ருத்$_3$ராதி$_3$) என்கிற (ஆதி$_3$)ஶப்$_3$த$_3$ம் த்ரைலோக்யபாலகனை இந்த்$_3$ரனைச் சொல்லுகிறது. அவனுக்கும் "ந கி$_3$ரீந்த்$_3$ரத்வ உத்தர" இத்யாதி$_3$கள் உண்டிறே. இத்தால் அவனுக்கு இரண்டு இடத்திலும் மெய்க்காட்டு உண்டு என்றபடி. ராவணாதி$_3$ஶிரஶ்சே$_2$த$_3$ாதி$_3$களை உட்கொண்டு (து$_3$ரா-ராத$_4$ரான) என்றது. [ஸம்] இத்யுபஸர்க்க$_3$ார்த்த$_2$ம் (து$_3$ஷ்கர) இதி. 'ஸயுஜோ பா$_4$வ: ஸாயுஜ்யம்' என்கிற வ்யுத்பத்தியை உட்கொண்டு (ஸமாநபே$_4$ாக்$_3$யனுகை) இத்யாதி$_3$. ஸாயுஜ்யஶப்$_3$த$_3$ம் ஐக்யபர-மாகச் சிலர் கொள்ளுகிறார்களே என்கிற ஶங்கையிலே அருளிச்செய்கிறார் (ஸாயுஜ்யம்) இத்யாதி$_3$. (தத்ர) = பே$_4$ாக்தவ்யவஸ்துநி. பே$_4$ாக்$_3$யம் ஒன்றாயிருந்தாலும், பே$_4$ாக்த்ருஶக்திதாரதம்யத்தாலே தத்$_3$விஷயபே$_4$ாக$_3$தாரதம்யம் லோகத்திலே காண்கையாலே தத்$_3$வ்யாவர்த்தநார்த்த$_2$ம் (ஸார்ஷ்டித) இத்யாதி$_3$. "ஸாமரஸ்யம் ஹி ஸாயுஜ்யம் வத$_3$ந்தி ப்$_3$ரஹ்மவாதி$_3$ந:" என்கிற ஶாகடாயநவசநமும் விவக்ஷிதம். இப்படி ஆர்ஷநிர்வசநவிருத்$_3$த$_4$மாகையாலே ஐக்யபரத்வம் அநுசிதம் என்றபடி. இங்கே "ஏதாஸாமேவ தே$_3$வதாநாம் ஸாயுஜ்யம்" இத்யாதி$_3$கள் அபி$_4$ப்ரேதங்கள். (கர்மயோக$_3$த்துக்கு ஸ்வரஸம்) என்றது கர்மயோக$_3$ம் தே$_3$வதாந்தர்யாமிப்ரீணநமாகையாலே உபாயாந்தரநிஷ்ட$_2$ராலே

தது3ப4யஸாத்4யமான அவிச்சி2ந்நஸ்ம்ருதிரூபப4க்தியோக3மென்கிறவிவை. இவர்களுக்கு உபேயம் "ஸோऽஶ்நுதே ஸர்வாந் காமாந் ஸஹ ப்3ரஹ்மணா விபஶ்சிதேதி" என்கிற நிரந்தராநந்த3நிர்ப்ப4ர–ப4க3வத3நுப4வம்; பரைகப்ரயோஜநத்வதூ3ஷகஸ்வப்ரயோஜநபரரான ப்ரபந்நர்க்கு ப்ரபத்தவ்யனுன உத்3தே3ஶ்யன் "நெஞ்சினால் நினைப்பான் யவனவனாகும் நீள்கடல்வண்ணன்" என்று ஆஶ்ரிதருகந்த வடிவு கொண்டு எளியனாய் நிற்கிற அர்ச்சாவதாரமான எம்பெருமான், இவர்களுக்கு உபாயம் அஹங்காரக3ர்ப்ப4மான ஸ்வகீயஸ்வீகாரம், ஏதது3பேயம் ஸ்வபே4ாக்த்ருத்வக3ர்ப்ப4மான ஸ்வார்த்த2கைங்கர்யம். (265)

களுக்கு அந்தர்யாமியான ஈஶ்வரன்; இது கர்மயோக3த்துக்கு ஸ்வரஸம், ஜ்ஞாநயோக3ப4க்தி–யோக3ங்களுக்கு அஸாத4ாரணவிக்3ரஹவிஷயத்வமுண்டேயாகிலும் கர்மாநுஷ்ட2ாநம் தளமாக எழுந்திருந்தவையாகையாலும் கர்மாராத்4யனானவனே ஸ்வாஸாதாரணவிக்ரஹவிஶிஷ்ட–வேஷத்தை நமக்கு ப்ரகாஶிப்பித்தானென்னும் நினைவு நடக்கையாலும், தே3வதாந்தர்யாமியே உத்3தே3ஶ்யனாகச் சொல்லுகிறதென்று கொள்ளவேணும். உபாயம் தனித்தனி மோக்ஷஸாத4ந–தயா ஶாஸ்த்ரஸித்3த4ங்களான கர்மஜ்ஞாநப4க்தியோக3ங்கள்; இவை தனித்தனியே உபாயமா–

அநுஷ்டே2யமாநமான கர்மயோக3த்திலே தே3வதாந்தர்யாம்யுத்3தே3ஶ்யகத்வம் ஸாக்ஷாதே3வ ஶூக4டிதம் என்றபடி. "அத2 முநிர்ப4வதி" என்கிற ஆரம்ப4ணஸம்ஶீலநரூபமான ஶுப4ாஶ்ரயசிந்தநத்தையும், "ஸ ஏவ யோகி3ஹ்ருத3யபங்கஜே து ஸவிக்3ரஹ:" என்கிற இத்தையும் உட்கொண்டு, ஜ்ஞாநப4க்திகள் இரண்டும் ப4க3வத்3விஷயங்கள் என்கிற ப்ரக்ரியாபி4ப்ராயேண அருளிச்செய்கிறார் (ஜ்ஞாநயோக3) இத்யாதி3. (யோக3:) = உபாய:. (அஸாத4ாரணவிக்3ரஹம்) = ஜீவாத்3வாரகப4க3வச்ச2ரீரம். (தளமாக) என்றது தாளியாக என்றபடி. தீ3பஸாம்யாபி4ப்ராயேண தாளியாக என்றபடி. அன்றிக்கே, (தளமாக) = ஸ்த2லமாக என்றபடி. அங்குராபி4ப்ராயேண ஸ்த2லமாக என்றதாகவுமாம். "தளமே தாளியும் பூவிதமும்" என்னக்கடவதிறே. இவை இரண்டாலும் தே3வதாந்தர்யாம்யுத்3தே3ஶ்யககர்ம–யோக3ஸாத்4யத்வாத், தாத்3ருஶகர்மயோக3ப்ரீதப4க3வத்ப்ரகாஶிததத்3யவிக்3ரஹவிஷயகத்வாச்ச தயோ: தே3வதாந்தர்யாம்யுத்3தே3ஶ்யகத்வம் பரம்பரயா விவக்ஷணீயம் என்றபடி.

(1) ப்ரதர்த3நவித்3யை, மது4வித்3யை, (2) அத2ர்வஶிரஶ்ஶிகைகளிலே சொல்லுகிற வித்3யாத்3வயம், (3) வைஶ்வாநரவித்3யை இவற்றிலே இந்த்3ரவஸூருத்3ராக்3நிதே3வதாந்தர்யாமிப4க3வத்3விஷயகத்வம் ஸாக்ஷாதே3வ உண்டானாலும், ஸர்வவித்3யாஸாத4ாரண்யார்த்த2ம் இப்படி விவக்ஷணீயம் என்னுமபி4–ப்ராயத்தாலே (கொள்ளவேணும்) என்றது. [கர்மஜ்ஞாநப4க்திகள்] என்கிற ப3ஹுவசநாநுரோதே4ந [உபாயம்] என்கிற ஏகத்வம் ப்ரத்யேகாபி4ப்ராயகம் என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (தனித்தனி) இத்யாதி3. "உபாயாஸ்தே ச சத்வார:", "பூர்வே த்ரய உபாயாஸ்தே முக்த்யுபாய: ப்ருத2க் ப்ருத2க்", "உபாயாஶ்சோதி3தா: பூர்வே ஸமே ஸ்யுஸ்தாரகாஸ்த்ரய:", "ஸ்மார்த்தம் ஶ்ரௌதஞ்ச யோக3ஞ்ச ஜ்ஞாநஞ்சேதி சதுர்வித4ம்" இத்யாதி3களாலே கர்மயோக3ாதி3களுக்கு ப்ருத2க் உபாயத்வம் அவக3தம். "புருஷார்த்தே2ாதஶ்ஶப்3த3ாத் இதி ப3ாத3ராயண:" என்கிற இது 'ப்3ரஹ்மவித்' இத்யாத்3யுக்தவேத3நம் கர்மஶேஷகர்த்ருயாத2ாத்ம்யவேத3நம் அன்று என்கிற இத்தைச் சொல்லுகிறதாகையாலே கர்மோபாயத்வநிஷேத4கமன்று. "ந கர்மணா" இத்யாதி3நிஷேத4ங்களும் கேவலகர்மாதி3களுக்கு மோக்ஷோபாயத்வநிஷேத4ங்களித்தனை. "நாந்ய: பந்த2ா:" இத்யாதி3நிஷேத4த்–திலே "அந்ய"ஶப்3த3ம் வேத3ாந்யபரமாகையாலே விரோத4மில்லை. இந்த கர்மயோக3ாதி3கள் பரஸ்பர–ஸஹசரிதங்களாய்க்கொண்டே ஸாத4நமாயிருந்தாலும் தத்தத3தி4கார்யபி4மதப்ராத4ாந்யபே4த3த்தாலே த்ரித்வவிரோத4மில்லை. ப2லோத்3தே3ஶேந ப்ரவ்ருத்தியைப்பற்ற ப்ராத4ாந்யமும், கரணஸ்வப4ாவ–

மிடத்தில் ஓரொன்றுக்கு மற்றையவை இரண்டும் அங்க$_3$மாயிருக்கும், "ஜ்ஞாநப$_4$க்த்யந்விதம் கர்ம ஜநகாதி$_3$ஷு த்$_3$ருஶ்யதே । கர்மப$_4$க்த்யந்விதம் ஜ்ஞாநம் ப்ராயேண ப$_4$ரதாதி$_3$ஷு । கர்மஜ்ஞாநாந்விதா ப$_4$க்தி: ப்ரஹ்லாத$_3$ப்ரமுக$_2$ாஶ்ரயா" என்னக்கடவதிறே. அன்றிக்கே [கர்மஜ்ஞாநப$_4$க்திகள்] என்கிறவிடத்தில் வேத$_3$ாந்தமர்யாதை$_3$யாலே கர்மஜ்ஞாநாநுக்$_3$ருஹீதையான ப$_4$க்தியே உபாயமாய், தத$_3$ங்க$_3$தயா கர்மஜ்ஞாநங்களை உபாயமென்று உபசரித்துச் சொல்லுகிறதாகவுமாம். உபேயம் "ஸோऽஶ்நுதே ஸர்வாந் காமாந் ஸஹ ப்$_3$ரஹ்மணா விபஶ்சிதா" இத்யாதி$_3$ஶ்ருதிகளாலும், "நிரஸ்தாதிஶயாஹ்லாத$_3$ஸுக$_2$ப$_4$ாவைகலக்ஷண | பே$_4$ஷஜம் ப$_4$க$_3$வத்ப்ராப்திரேகாந்தாத்யந்திகீ மதா" இத்யாதி$_3$ஶ்ருத்யுபப்$_3$ரும்ஹணங்களாலும் சொல்லப்படுகிற நிரதிஶயாநந்த$_3$ரூபப$_4$கவத$_3$நுப$_4$வம்; இந்த ஶ்லோகத்தில் "ப$_4$க$_3$வத்ப்ராப்தி:" என்கிற இது ப$_4$க$_3$வத$_3$நுப$_4$வமாகவிறே நம்மாசார்யர்கள் ஸ்வப்ரப$_3$ந்த$_4$ங்களிலே அருளிச்செய்தது; கர்மாத்$_3$யுபாயங்களில் து$_3$ஷ்கரத்வபு$_3$த்$_3$தி$_4$யாலே அவற்றைவிட்டு ஸுகரத்வபு$_3$த்$_3$த்$_4$யா ப்ரபத்தியிலே இழிந்த ஸ்வப்ரயோஜநபரர்க்கு உத்$_3$தே$_3$ஶ்யன் "நெஞ்சினால் நினைப்பானெவன்" என்கிறபடியே

ப்ரயுக்தவ்யாபாரத்தைப்பற்ற அப்ராத$_4$ாந்யமும் அதி$_4$காரிபே$_4$தே$_3$ந உபபந்நம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே தத்$_3$விஷயப்ரமாணோபாத$_3$ாநம் பண்ணுகிறார் (ஜ்ஞாநப$_4$க்த்யந்விதம்) இத்யாதி$_3$.

(உபாயம்) இத்யேகத்வம் அங்க$_3$ாங்கி$_3$வ்யாஸக்தமோக்ஷஹேதுத்வாந்வயி என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே யோஜநாந்தரம் அருளிச்செய்கிறார் (அன்றிக்கே) இத்யாதி$_3$. உபாயபத$_3$ம் அங்க$_3$ப்ரத$_4$ாநஸாத$_4$ாரணமோக்ஷஹேதுதாபரம். "இதி = ஹேதுஸ்தது$_3$த்$_3$ப$_4$வே" என்கிற இடத்திற்போலே ஏகத்வம் ஹேதுதாந்வயி என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (உபசரித்து) என்றது. இந்த பக்ஷத்திலே கர்மஜ்ஞாநங்களுக்கு அங்க$_3$த்வமும், ப$_4$க்திக்கு அங்கி$_3$த்வமுமே நியதம். மூலத்திலே [உபாயம்] என்கிற ஏகவசநத்தாலும் [கர்மப$_4$க்திகள்] என்கிற ப$_3$ஹுவசநத்தாலும் யோஜநத்$_3$வயாபி$_4$ப்ராயம் வ்யஞ்ஜிதம். உபசார: = லக்ஷணா. "ப்$_3$ரஹ்மணா ஸஹ" என்கிற இது போ$_4$க்$_3$யஸாஹித்யபரம். காம்யந்த இதி காமா: = கல்யாணகு$_3$ணா:.

(நிரஸ்த) இத்யாதி$_3$. நிரஸ்தாதிஶயத்வம் = உத்கர்ஷாநிரூபகத்வம். ஆஹ்லாத$_3$த்வம் = ஸுக$_2$ாந்தராநுப$_4$வாக்ஷமத்வாபாத$_3$க: உத்கர்ஷ:. ப$_4$ாவஶப்$_3$தே$_3$ந து$_3$:க$_2$நிவ்ருத்திவ்யுத$_3$ாஸ:. ஏகாந்தத்வம் = து$_3$:க$_2$ாஸம்பி$_4$ந்நத்வம். "ஆத்யந்திகத்வம் = நித்யம்" என்று தாத்பர்யதீ$_3$பிகையிலே வ்யாக்$_2$யாதம். (பே$_4$ஷஜம்) என்றது ஸம்ஸாரது$_3$:க$_2$விரோதி$_4$ என்றபடி. இதில் உபாயஜ்ஞாநம் சொல்லுகிறது என்னுமத்தை வ்யாவர்த்திக்கிறார் (இந்த ஶ்லோகத்தில்) இத்யாதி$_3$நா. (நிரஸ்தாதிஶயாஹ்லாத$_3$) இத்யாதி$_3$பூர்வாபரப$_3$ஹுபத$_3$ஸ்வாரஸ்யாநுரோதே$_4$ந பே$_4$ஷஜபத$_3$த்துக்கு விரோதி$_4$லக்ஷணையல்லது நிவர்த்தகலக்ஷணை அநுசிதை என்று கருத்து. (நம் ஆசார்யர்கள்) என்றது எங்களாழ்வான் முதலானவர்கள் என்றபடி. "பரித்யஜ்ய" என்று த்யாக$_3$ாநுவாத$_3$த்தை உட்கொண்டு (து$_3$ஷ்கரத்வ) இத்யாதி$_3$. உபாயாநுஷ்ட$_2$ாநாபேக்ஷித-அதி$_4$காரபே$_3$ாத$_4$த்தை உட்கொண்டு (ஸ்வப்ரயோஜந) இத்யாதி$_3$. (நெஞ்சினால்) இத்யாதி$_3$க்கு அர்த்த$_2$ம் (ஆஶ்ரிதர்) இத்யாதி$_3$. (நினைப்பான்) = நினைக்கப்படுமவன், (யவன்) = யாத்$_3$ருஶத்$_3$ரவ்யஸம்ஸ்த$_2$ாநகவிக்$_3$ரஹயுக்தன், (நீள்கடல்வண்ணன்) = நீண்ட கடல்போலே ஶ்ரமஹரமான வடிவை உடையவனாகும். ஆவது, அப்ராக்ருதவிக்$_3$ரஹத்தில் பண்ணும் விருப்பத்தை உடையவனாயிருக்கும் என்றபடி. "தஸ்மிந் நிவிஷ்டமாத்மேஶாம் ஈஶ்வர்யா ஜக$_3$தஶ்ஶ்ரியா । இந்தீ$_3$-

266. முதல் சொன்ன மூவரும் நிக்₃ரஹத்துக்கிலக்கு, மற்றையிருவரும் அநுக்₃ரஹத்துக்கிலக்கு.

ஆக, ஈத்₃ருஶப்ரதிகூலருடைய உத்₃தே₃ஶ்யாதி₃விப₄ாக₃த்தை அருளிச்செய்து, இவர்களில் நிக்₃ரஹாநுக்₃ரஹயோக்₃யர் இன்னரென்றும், இவர்கள் கர்மவிநாஶஹேது இன்னதென்றும் அருளிச்செய்கிறார் மேல் [முதற்சொன்ன] இத்யாதி₃யால். தே₃ஹாத்மாபி₄மாநி, ஸ்வதந்த்ரர், அந்யஶேஷபூ₄தர் என்று ஸஹபட₂நயோக்₃யராய் முதற்சொன்ன நேரே ப்ரதிகூலரான மூவரும், தே₃ஹாதி₃விலக்ஷணமாய் ப₄க₃வத்பாரதந்த்ரமாய், ததே₃கஶேஷமாயிருக்கும் ஸ்வரூபமென்று தெளிந்து ஐஹிகாமுஷ்மிகபே₄க₃ங்களைக் குறித்து தே₃வதாந்தரங்களைக் காற்கடைகொண்டிருக்கும் விலக்ஷணர்க்கு "எங்கள் குழுவினிற்புகுதலொட்டோம்" என்று தங்கள் திரள்புகுரவொட்டாமல் தள்ளிக்கதவடைத்துக் காணில்கண்புதைக்கையாகிற நிக்₃ரஹத்துக்கு நேரே

ஆஶ்ரிதர் தங்கள் நெஞ்சாலே யாதொரு த்₃ரவ்யத்தைத் தனக்குத் திருமேனியாகக் கோலினார்கள், அத்தையே தனக்குத் திருமேனியாக அபி₄மாநித்து அதிலே அப்ராக்ருதவிக்₃ரஹத்தில் பண்ணும் ஆத₃ரத்தைப் பண்ணிக்கொண்டு அத்யந்தஸுலப₄னாய் இருக்கிற அர்ச்சாவதாரமான ஸர்வேஶ்வரன்; உபாயம் அநிஷ்டநிவ்ருத்திக்கும் இஷ்டப்ராப்திக்கும் அவனே உபாயமாக நினைத்துத் தான் பற்றின பற்று, உபேயம் தனக்கு உகப்பாகப் பண்ணும் கைங்கர்யம். (265)

266. ஆக உத்₃தே₃ஶ்யாதி₃பே₄த₃த்தாலே அவர்களுக்குண்டான அந்யோந்யவிஶேஷத்தை த₃ர்ஶிப்பித்தார்கீழ்; இவர்களில் ப₄க₃வத்₃விஷயத்தோடு ஒட்டற நின்ற மூவர்க்கும், ப₄க₃வத்₃விஷயத்தையே பற்றிநின்ற இருவர்க்குமுண்டான விஶேஷத்தை தர்ஶிப்பிக்கிறார் மேல் [முதற்சொன்ன மூவரும்] என்றுதுடங்கி. அதாவது தே₃ஹாத்மாபி₄மாநமும், ஸ்வஸ்வாதந்த்ர்யமும், அந்யஶேஷத்வமுமாகிற இவற்றுக்கு அவ்வருகு ஒன்றறியாமையாலே ப₄க₃வத₃ந்வயக₃ந்த₄ரஹிதரான மூவரும், "க்ஷிபாமி" என்கிற ப₄க₃வந்நிக்₃ரஹத்துக்கு விஷயம்; ப்ரக்ருதே: பரமாய் ப₄க₃வத₃நந்யார்ஹஶேஷமான ஸ்வரூபத்தை அறிந்து ப₄க₃வத₃நுப₄வகைங்கர்யங்களை

வரத₃ஏஶ்யாமம்" என்றிறே பரவிக்₃ரஹத்தின்படி என்னுமபி₄ப்ராயத்தாலே (அதிலே அப்ராக்ருத) இத்யாதி₃. அதி₄காரிவிஶேஷணபூ₄த-அநுபாயப்ரபத்திக்கு ப்ராசுர்யேண அர்ச்சாவிக்₃ரஹவிஶிஷ்டவிஷயகத்வமும், உபாயப்ரபத்திக்கு விகல்பேந அர்ச்சாந்தர்யாமிவிக்₃ரஹவிஷயகத்வமும் என்னுமபி₄ப்ராயத்தாலே (அர்ச்சாவதாரமான) இத்யாதி₃. (உபாயம்) என்றது ஸாத்₄யோபாயம் என்றபடி. (உபாயமாக) என்றது ஸித்₃தோ₄பாயமாக என்றபடி. (தான் பற்றின பற்று) என்றது ஸ்வயம் உபாயத்வபு₃த்₃த்₄யா அநுஷ்டி₂த்த ப்ரபத₃நம் என்றபடி. (தன் உகப்புக்காக) என்று ஸ்வரஸோத்₃தே₃ஶேந என்றபடி. (265)

266. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இவர்களில்) இத்யாதி₃. ஸஹவாஸத்தில் தூ₃ரத: பரிஹரணீயத்வ-கிஞ்சித்பரிஹரணீயத்வ-விவேகார்த்த₂ம் அவர்களிலே மிதோ₂ வைஷம்யம் சொல்லுகையாலே ஹேதுமதை ஸங்க₃தி என்றபடி. இவர்களுக்கு ப₄க₃வத₃ந்வய-தத₃ப₄ாவங்கள் த்₃வைராஶ்யஹேது என்னுமபி₄ப்ராயத்தாலே (தே₃ஹாத்மாபி₄மாநமும்) இத்யாதி₃. இவர்க்கும் நிக்₃ரஹம் ஏகரூபமாகையாலே (க்ஷிபாமி என்கிற) இத்யாதி₃. மற்றை இருவர்க்கும் அநுக்₃ரஹத்தில் ப்ரகாரபே₄த₃ம் உண்டாகையாலே (த₃தா₃மி) இத்யாதி₃. "த₃தா₃மி பு₃த்₃தி₄யோக₃ம் தம் யேந மாமுபயாந்தி தே"

இலக்கு; அந்யப்ரயோஜநத்வேந ஸஹபட$_2$நயோக்$_3$யரான உபாயாந்தரபரரும், ஸ்வப்ரயோஜநபரருமாகிற பூர்வோக்தரில் வ்யாவ்ருத்தரான மற்றையிருவரும் முமுக்ஷுக்களாகையாலே த$_3$ர்ஶநஸ்பர்ஶந-ஸம்ப$_4$ாஷணத்$_3$யநுக்$_3$ரஹத்துக்கிலக்கு. அன்றியே, மூவருமிருவரும் ப$_4$க$_3$வந்நிக்$_3$ரஹாநுக்$_3$ரஹங்களுக்கு இலக்கென்றும் அருளிச்செய்வர். (266)

267. மூவருடையவும் கர்மம் அநுப$_4$வவிநாஶ்யம், நாலாமதி$_4$காரிக்கு ப்ராயஶ்சித்த-விநாஶ்யம், அஞ்சாமதி$_4$காரிக்கு புருஷகாரவிநாஶ்யம்.

தத்ததீ$_3$யநிக்$_3$ரஹத்துக்கு இலக்கான அம்மூவருடைய அநாதி$_3$காலார்ஜிதஸத$_3$ஸத்கர்மமும் தத்தத்ப$_2$ல-ஸுக$_2$து$_3$:க$_2$ாநுப$_4$வவிநாஶ்யம்; அல்பாநுக்$_3$ரஹத்துக்கிலக்கான நாலாமதி$_4$காரிக்கு, அஸத்கர்மத்தளவு "த$_4$ர்மேண பாபமபநுத$_3$தி" என்கிறபடியே ப்ராயஶ்சித்தவிநாஶ்யம்; ப்ராயஶ்சித்தஸாத்$_4$யம் அல்லாத ஸத$_3$ஸத்கர்மம் இரண்டும் ப$_4$க$_3$வத்ப்ரஸாத$_3$விநாஶ்யமென்று கருத்து. அநுக்$_3$ரஹவிஶேஷத்துக்கு இலக்கான

புருஷார்த்த$_2$மாகக் கொள்ளுகையாலே அநந்யப்ரயோஜநராய், கர்மஜ்ஞாநாதி$_3$களான உபாயாந்தரங்களிலும் ப்ரபத$_3$நத்திலும் நிஷ்ட$_2$ரான இருவரும் "த$_3$த$_3$ாமி", "மோக்ஷயிஷ்யாமி" என்கிற ப$_4$க$_3$வத$_3$நுக்$_3$ரஹத்துக்கு விஷயமென்கை. (266)

267. இவர்களுக்கு கர்மவிநாஶஹேதுபே$_4$த$_3$த்தால் வந்த விஶேஷங்களை த$_3$ர்ஶிப்பிக்கிருர் மேல் [மூவருடையவும்] என்றுதுடங்கி. அதாவது நிக்$_3$ரஹத்துக்கிலக்கான மூவருடையவும் அநாதி$_3$காலார்ஜிதமான ஸத$_3$ஸத்கர்மம், "அவஶ்யமநுபே$_4$ாக்தவ்யம் க்ருதம் கர்ம ஶுப$_4$ாஶுபம்। நாபு$_4$க்தம் க்ஷீயதே கர்ம கல்பகோடிஶதைரபி" என்கிறபடியே அவஶ்யம் தத்ப$_2$லமுள்ளது அநுப$_4$வித்தாலன்றி நஶியாமையாலே அநுப$_4$வவிநாஶ்யம் என்கிருர்; அநுக்$_3$ரஹத்துக்கு இலக்காகச்சொன்ன இருவரிலும் வைத்துக்கொண்டு உபாயாந்தரநிஷ்ட$_2$னை நாலாமதி$_4$காரிக்கு, கர்மஜ்ஞாநப$_4$க்திகளாகிற உபாயவிஶேஷங்களிலொன்றை அநுஷ்டி$_2$த்தால் அத்தை ப்ராயஶ்சித்த-

---

என்கிற இது உபாயாந்தரநிஷ்ட$_2$விஷயம். "ஸர்வபாபேப்$_4$யோ மோக்ஷயிஷ்யாமி" என்கிற இது ஸ்வகீயஸ்வீகாரநிஷ்ட$_2$விஷயம் என்றபடி. ஸித்$_3$த$_4$ாந்தத்திலே "மோக்ஷயிஷ்யாமி" என்கிற இது அதி$_4$காரிவிஶேஷணீபூ$_4$த-அநுபாயப்ரபத்திநிஷ்ட$_2$விஷயமாலுைம் மோக்ஷணஸங்கல்பமாத்ரம் உபாயப்ரபத்திநிஷ்ட$_2$விஷயத்திலும் துல்யமாகையாலே இப்படி அருளிச்செய்தது என்று கண்டு கொள்வது. (266)

267. உ-த்தரவாக்யாவதாரிகை (இவர்களுக்கு) இத்யாதி$_3$. தூ$_3$ரத: பரிஹரணீயத்வாத்$_3$யர்த்த$_2$ம் வைஷம்யாந்தரகத$_2$நமாகையாலே ஏககார்யத்வம் ஸங்க$_3$தி என்றபடி. "தத$_3$தி$_4$க$_3$ம உ-த்தரபூர்வாக$_4$யோ: அஶ்லேஷவிநாஶௌ தத்$_3$வ்யபதே$_3$ஶாத்" என்கிற அதி$_4$கரணத்திலே பண்ணின "அவஶ்யமநுபே$_4$ாக்-தவ்யம்" இத்யாதி$_3$யினுடைய அமுமுக்ஷுவிஷயத்வத்தை உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிருர் (நிக்$_3$ரஹத்துக்கு) இத்யாதி$_3$. "அஸ்ய ஸர்வே பாப்மாந: ப்ரதூ$_3$யந்தே ஏவம்விதி$_3$ பாபம் கர்ம ந ஶ்லிஷ்யதே" என்கிற இத்தை உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிருர் (உபாயாந்தரநிஷ்ட$_2$னை) இத்யாதி$_3$. தனித்தனி உபாயத்வத்தை உட்கொண்டு (கர்ம) இத்யாதி$_3$. நைமித்திகவிஶேஷங்களிலே ப்ராயஶ்சித்தப்ரஸித்$_3$தி$_4$யாகையாலே (ப்ராயஶ்சித்தஸ்த$_2$ாநீயமாக்கி) என்றது. (ஆஶ்ரயணவேளையிலே) என்றது உபாயப்ரபத$_3$நப்ரயோக$_3$ாத் பூர்வக்ஷணத்திலே என்றபடி. ப்ராப்திவிரோதி$_4$த்வரூபவிஶேஷா-

அஞ்சாமதி$_4$காரிக்கு, "ந கஶ்சிந்நாபராத்$_4$யதி" என்று அபராத$_4$ப$_4$யநிவ்ருத்திஹேதுபூ$_4$தமான புருஷகார-விநாஶ்யம், அநிஷ்டநிவர்த்தகத்வம் ஸித்$_3$தே$_4$ாபாயகார்யமாகிலும் ஆஶ்ரயணவிரோதி$_4$நிவ்ருத்திமாத்ரம் தத்ஸங்கல்பமடியாக புருஷகாரகார்யமென்னலாமிறே. (267)

ஸ்த$_2$ாநீயமாக்கி ஈஶ்வரன் ஸர்வகர்மங்களையும் கழிக்கையாலே கர்மம் ப்ராயஶ்சித்தவிநாஶ்யம் என்கிறுர்; ப்ரபத$_3$நநிஷ்ட$_2$ஞன அஞ்சாமதி$_4$காரிக்கு ஆஶ்ரயணவேளையிலே அநாதி$_3$காலக்ருதா-பராத$_4$பீ$_4$தனும் அவற்றையடைய ஈஶ்வரன் பொறுக்கைக்குறுப்பாகப் பிராட்டியை புருஷகாரமாக

நாகலநேந அபராத$_4$ஸாமாந்யக்ஷாமணர்த்த$_2$மாகவும் புருஷகாரபுரஸ்ஸரணமாகையாலே ஸர்வ-கர்மநிவ்ருத்தியும் புருஷகாரகாரிதையாகும் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (அவற்றை அடைய) இத்யாதி$_3$. உபாயப்ரபத்திநிஷ்ட$_2$னுக்கு ப$_4$க்த்யாதி$_3$நிஷ்ட$_2$னுக்குப்போலே புருஷகாரம் அநபேக்ஷிதம் என்று ஸித்$_3$த$_4$ாந்தமானுலும், சிலர் உபாயப்ரபத$_3$நத்துக்கு புருஷகாராபேக்ஷணம் வாசநிகம்; ப$_4$க்தியில் இப்படி வசநம் இல்லாமையாலே புருஷகாரம் அநபேக்ஷிதம் என்றுகொண்டு புருஷகாரப்ரபத்தியையும் பண்ணுகையாலே, அவர்கள்விஷயத்திலே புருஷகாரம் ஸ்வஸ்வப$_4$ாவத்தாலே கார்யம் செய்யலாம்; உபாயதயா அநுஷ்டி$_2$தப்ரபத$_3$நமே ப்ராயஶ்சித்தஸ்த$_2$ாநீயமாகவற்றுகிலும், அதினுடைய கார்யகரத்வம் புருஷகாராதீ$_4$நமாகையாலே தத்ப்ராத$_4$ாந்யத்தைப்பற்ற புருஷகாரவிநாஶ்யத்வோக்தி என்னுமபி$_4$ப்ரா-யத்தாலே அருளிச்செய்கிறுர் (பிராட்டியை) இத்யாதி$_3$.

இவ்விடத்திலே உபாயாந்தரநிஷ்ட$_2$ர்க்கும், ஸ்வகீயஸ்வீகாரநிஷ்ட$_2$ர்க்கும், அதி$_4$காரிவிஶேஷணபூ$_4$த-ப்ரபத்திநிஷ்ட$_2$ர்க்கும் அதி$_4$காரத$_3$ஶையில் அபி$_4$மதிதாரதம்யமாத்ரமித்தனையல்லது ப$_4$க$_3$வத$_3$நுப$_4$வா-தி$_3$ரூபப$_2$லம் ஏகரூபமே என்றும், ஸ்வார்த்த$_2$த்வ-தத$_3$ப$_4$ாவங்களாலே ப$_2$லவைஷம்யமும் என்றும் நிர்வாஹத்$_3$வயமுண்டு; அதில் தத்க்ரதுந்யாயத்தாலே அயோக$_3$வ்யவச்சே$_2$த$_3$கமாகையாலே அநுத்$_3$தி$_3$ஷ்டாம்ஶத்துக்கும், ப$_2$லத$_3$ஶையில் ப்ராப்தி அவர்ஜநீயையாகையாலே ப$_2$லவைஷம்யத்திலே ப்ரமாணமில்லை. இவ்வர்த்த$_2$த்தில் பூர்வாசார்யநிர்தே$_3$ஶஸ்வாரஸ்யபூ$_4$யஸ்த்வம் விஸ்தரப$_4$யத்தாலே எழுதிற்றில்லை. இப்ப்ரப$_3$ந்த$_4$த்திலே ப$_2$லவைஷம்யம் ப்ரதீதமானுலும் திருவாய்மொழிப்பிள்ளை செய்தருளின இதின் வ்யாக்$_2$யாநத்திலே ப$_2$லவைஷம்யமில்லை என்று விஸ்தரேண உபபாதி$_3$க்கப்-பட்டது - இத்யாதி$_3$ப்ரத$_2$மநிர்வாஹம் கண்டுகொள்வது.

தத்க்ரதுந்யாயம் அயோக$_3$வ்யவச்சே$_2$த$_3$கமானுலும் அவிருத்$_3$த$_4$ாம்ஶத்துக்கு ஸங்க்$_3$ரஹம் ஸித்$_3$தி$_4$க்கு-மல்லது விருத்$_3$த$_4$ாம்ஶத்துக்கும் ஸங்க்$_3$ரஹம் வாராது; ந்யாயஸஹஸ்ரத்தாலும் விருத்$_3$த$_4$ப$_2$லங்களுக்கு ஸமாவேஶம் ஸித்$_3$தி$_4$யாதே. ஆகையால் அநுப$_4$வகைங்கர்யங்களிலே ஸ்வார்த்த$_2$த்வ-தத$_3$ப$_4$ாவங்க-ளுக்கு கத$_2$ஞ்சித$_3$பி ஸமாவேஶம் கூடாதாகையாலே உபாயாந்தரஸ்வகீயஸ்வீகாரநிஷ்ட$_2$ர்க்கு ஸ்வார்த்த$_2$தாவிஶிஷ்ட-அநுப$_4$வ-கைங்கர்யங்களும் அதி$_4$காரிவிஶேஷணப்ரபத்திநிஷ்ட$_2$ர்க்கு ஸ்வார்த்த$_2$தாரஹித-அநுப$_4$வகைங்கர்யங்களும் ப$_2$லம் என்று கொள்ளவேணும். அவர்களுக்கு ப$_2$லத$_3$ஶையில் ஸ்வார்த்த$_2$தை கழியுண்ணும் என்னில், அயோக$_3$வ்யவச்சே$_2$த$_3$ஹாநம் ப்ரஸங்கி$_3$க்-கும்; கழியுண்ணுவிடில், ஸ்வார்த்த$_2$த்வாப$_4$ாவம் ஸித்$_3$தி$_4$யாது. ஆகையால் தத்க்ரதுந்யாயத்தாலே அயோக$_3$வ்யவச்சே$_2$த$_3$ம் ஆவஶ்யகமாகையாலே ஸ்வார்த்த$_2$த்வ-தத$_3$ப$_4$ாவாப்$_4$யாம் ப$_2$லவைஷம்யம் த்$_3$ருட$_4$ம். இவ்வர்த்த$_2$ம் இந்த மூலஸ்வரஸஸித்$_3$த$_4$ம். வ்யாக்$_2$யாநத்திலும் விப்ரதிநிப$_3$ந்த$_4$நமான (உத்$_3$தே$_3$ஶ்யாதி$_3$பே$_4$த$_3$ங்களை) என்கிற நிர்தே$_3$ஶத்தாலும் இது ஸித்$_3$த$_4$ம். உத்$_3$தே$_3$ஶ்யாதி$_3$பே$_4$த$_3$ங்கள் விப்ரதிவிஷயங்களல்லது வாஸ்தவபே$_4$த$_3$மில்லை என்று அர்த்த$_2$ம் என்னில், நிப$_3$ந்த$_4$நபத$_3$-ஸ்வாரஸ்யமில்லை; உத்$_3$தே$_3$ஶ்யாதி$_3$பே$_4$த$_3$பத$_3$ம் தத்ப்ரதிபத்திபரம் என்னில், லக்ஷணை

268. உபாயம் ஸ்வீகாரகாலத்தில் புருஷஸாபேக்ஷமுமாய் புருஷகாரஸாபேக்ஷமுமாயிருக்கும்; கார்யகாலத்தில் உப$_4$யநிரபேக்ஷமாயிருக்கும்.

புருஷகாரஸாபேக்ஷத்வத்தால் வந்த ஸித்$_3$தே$_4$ாபாயத்தின் நைரபேக்ஷ்யஹாநியை பரிஹரிக்கிருர்மேல்; நிரபேக்ஷமான ஸித்$_3$தே$_4$ாபாயம் ஶரணவரணரூபஸ்வீகாரகாலத்தில் ஸ்வீகர்த்தாவாயிருப்பானொரு புருஷஸாபேக்ஷமாய், ஸ்வீகரிப்பிக்குமதொரு புருஷகாரஸாபேக்ஷமுமாயிருக்கும்; ஸ்வீகர்த்தாவில்லாவிடில் ஸ்வீகாரந்தானில்லை, புருஷகாரமில்லாவிடில் ஸ்வீகாராதி$_4$காரமில்லை. ஸ்வீகாராநந்தரப$_4$ாவியான அநிஷ்டநிவ்ருத்திபூர்வகேஷ்டப்ராப்தியைப் பண்ணுகையாகிற கார்யகாலத்தில், புருஷபுருஷகாரரூபோப$_4$யநிரபேக்ஷமாயிருக்கும்; கார்யகாலத்தில் ஸஹகாரிஸாபேக்ஷமுண்டாகிலிறே தந்நைரபேக்ஷ்யப$_4$ங்க$_3$ம்வருவது.

முன்னிட்டு ஆஶ்ரயிக்கையாலே அவளுக்காக இவனுடைய அபராத$_4$த்தையெல்லாம் பொறுத்து அங்கீ$_3$கரித்து இவனுடைய சில கர்மங்களையும் தள்ளிப்பொகடுகையாலே புருஷகாரவிநாஶ்யம் என்கிருர். (267)

268. இப்படி புருஷகாரஸாபேக்ஷமென்னில் உபாயத்தினுடைய நைரபேக்ஷ்யஹாநிவாராதோ என்கிற ஶங்கையிலே அருளிச்செய்கிருர் [உபாயம்] என்றுதுடங்கி. அதாவது ஸஹாயாந்தரஸம்ஸர்க$_3$ாஸஹமாநஸித்$_3$தே$_4$ாபாயம், ஶரணவரணரூபஸ்வீகாரகாலத்தில் ஸ்வீகர்த்தாவான புருஷனையும் ஸ்வீகரிப்பிக்கும் புருஷகாரத்தையும் அபேக்ஷித்திருக்கும்; ஸ்வீக்ருதமான தான் இவனுக்கு அநிஷ்டநிவ்ருத்திபூர்வகேஷ்டப்ராப்தியைப் பண்ணுகையாகிற கார்யகாலத்தில்,

---

ப்ரஸங்கி$_3$க்கும். ஆகையால் உத்$_3$தே$_3$ஶ்யோபாயபே$_4$த$_3$வத் உபேயபே$_4$த$_3$மும் வஸ்துத: என்கை உசிதம். தது$_3$பாஸ்யத்வ-ஶரண்யத்வங்களை அறியலாம். (ஸாத்$_4$யாந்தரஸாத$_4$நாந்தரங்களினுடைய த்யாஜ்யதை ப்$_3$ரஹ்மத்தினுடைய நிரதிஶயபே$_4$াக்$_3$யதையையும், அநந்யதா$_2$ஸித்$_3$த$_4$த்வத்தையும்) இத்யாதி$_3$- உபோத்$_3$க$_4$ாதவ்யாக்$_2$யாநாவஸரத்திலே உபாஸநஹேதுக-தத்ஸித்$_3$தி$_4$க்கும் பே$_4$த$_3$ம் ஸூசிதம். பூர்வாசார்யாதி$_3$நிர்தேஶஸ்வாரஸ்யங்களும், திருவாய்மொழிப்பிள்ளை வ்யாக்$_2$யாநமும், அவிருத்$_3$த$_4$ங்களான அநுப$_4$வகைங்கர்யங்களுக்கு அதி$_4$காரித்ரயஸாத$_4$ாரண்யபரமித்தனையல்லது, விருத்$_3$த$_4$ங்களான தத்$_3$க$_3$தஸ்வார்த்த$_2$த்வ-தத$_3$ப$_4$ாவங்களினுடைய ஸமாவேஶப்ரதிபாத$_3$நபரமன்று - இத்யாதி$_3$- த்$_3$விதீயநிர்வாஹப்ரகாரம் கண்டுகொள்வது. (267)

268. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இப்படி புருஷகாரஸாபேக்ஷம் என்னில்) இத்யாதி$_3$. ஸ்வபக்ஷத்திலே சரமஶ்லோகம் அதி$_4$காரிவிஶேஷஞானுபாயப்ரபத்திபரமாகையாலே ஏகஶப்$_3$த$_3$ம் உபாயநைரபேக்ஷ்யபரமாகையாலே, புருஷகாரபுரஸ்கரணம் தத்$_3$விருத்$_3$த$_4$ம் என்னும் ஶங்காபரிஹாரார்த்த$_2$த்வாத் ப்ரஸங்க$_3$ஸங்க$_3$தி என்றபடி. ஐந்தாம் அதி$_4$காரிபக்ஷத்திலே ஸ்வகீயஸ்வீகாரம் உபாயமாகையாலே ஸித்$_3$தே$_4$ாபாயநைரபேக்ஷ்யப்ரஸங்க$_3$மே இல்லையாகையாலே, தத்$_3$விரோத$_4$ஶங்கை இல்லையே. இனித்தான் பிராட்டிக்கு உபாயத்வமும் அவர்களுக்கு இஷ்டமாகையாலே உபாயநைரபேக்ஷ்யப்ரஸங்க$_3$மும் இல்லையே. ஏகஶப்$_3$த$_3$ம் ஸ்வீகாராப்ராத$_4$ாந்யாதி$_3$பரம் என்றிறே தத$_3$ப்$_4$யுபக$_3$மம். ஆகையாலே ஸ்வபக்ஷாநுரோதே$_4$நவே உத்தரக்$_3$ரந்த$_2$ம் என்று கருத்து. ஸர்வத$_4$ர்மத்யாக$_3$த்தை உட்கொண்டு (ஸஹாயாந்தர) இத்யாதி$_3$. "த்வமேவோபாயபூ$_4$தோ மே ப$_4$வேதி ப்ரார்த்த$_2$நாமதி:", "ததே$_3$கோபாயதா யாச்ஞா", "உபாயம் வ்ருணு லக்ஷ்மீஶம்" இத்யாதி$_3$யை உட்கொண்டு (ஶரணவரண) இத்யாதி$_3$. [உப$_4$ய]ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$ம் (புருஷனும்) இத்யாதி$_3$. அதாவது, அபூர்வஸ்த$_2$ாநீயப்ரஸாத$_3$ஜநகத்வேந

269. ஸ்வப்ரயோஜநபரரெல்லாரையும் ப்ரதிகூலராக நினைக்கலாமோவென்னில்;
இப்படி ஸ்வப்ரயோஜநபரரடங்க ப்ரதிகூலரென்னில் "நமக்கே நலமாதலில்" என்னுமாழ்வார்களையும் ப்ரதிகூலரென்ன வேண்டிவாராதோ என்று ஶங்கித்து, ப்ரதிகூலவகையைச்சொல்லுகிறது; (269)

270. இங்கு ஸ்வப்ரயோஜநமென்கிறது ஆஶ்ரயதே$_3$ாஷஜந்யமாநத்தை.
இங்கு ப்ராதிகூல்யஹேதுவான ஸ்வப்ரயோஜநமென்கிறது மோக்ஷத்வாஶ்ரயமான ஸ்வரூபத்துக்கு ஸ்வபே$_4$ாக்த்ருத்வபு$_3$த்$_3$தி$_4$ரூபதே$_3$ாஷஜந்யமான ஸ்வப்ரயோஜநத்வத்தை. (270)

புருஷனும் புருஷகாரமுமாகிற உப$_4$யத்தையும் அபேக்ஷியாதே தானேசெய்து தலைக்கட்டுமென்கை; கார்யகாலத்தில் ஸஹகாரிஸாபேக்ஷமுண்டாகிலிறே உபாயத்தினுடைய நைரபேக்ஷ்யத்துக்கு ஹாநி வருவதென்று கருத்து. (268)

269. ஸ்வப்ரயோஜநபரரை [ப்ரதிகூலர்] என்று அவிஶேஷேண அருளிச்செய்தாரிறே; இந்த ஸ்வப்ரயோஜநபரதை அநுகூலாக்$_3$ரேஸரரான ஆழ்வார்கள்பக்கலிலும் தோற்றியிருக்கையாலே தந்நிப$_3$ந்த$_4$நமான ப்ராதிகூல்யம் அவர்கள்பக்கல் வாராதபடி பரிஹரிக்கவேணுமென்று திருவுள்ளம்பற்றி, தத்$_3$விஷயஶங்கையை அநுவதி$_3$க்கிறார் [ஸ்வப்ரயோஜநபரரெல்லாரையும்] என்று துடங்கி. "நமக்கே நலமாதலில்" என்றும், "நாம் கண்டுகந்து கூத்தாட ஞாலத்தூடே நடவாயே" என்றும், "கண்டு நானுன்னையுகக்க" என்றும் இத்யாதி$_3$வசநங்களாலும், மடலெடுக்கை முதலான ப்ரவ்ருத்திகளாலும் ஆழ்வார்களுக்கும் இந்த ஸ்வப்ரயோஜநபரத்வமுண்டாகத் தோற்றா-நின்றதிறே; ஆனபின்பு ஸ்வப்ரயோஜநபரரெல்லாரையும் ப்ரதிகூலரென்று சொல்லப்பார்க்கில் ஆழ்வார்களையும் அப்படி நினைக்கவேண்டிவாராதோ என்று ஶங்கைக்கு அபி$_4$ப்ராயம். (269)

270. அத்தை பரிஹரிக்கிறார் [இங்கு] என்றுதுடங்கி. அதாவது ப்ரதிகூலமாகச்சொல்லுகிற இவ்விடத்தில் ஸ்வப்ரயோஜநமென்கிறது, அநுப$_4$வகைங்கர்யங்களுக்கு ஆஶ்ரயமான சேதந-

---

புருஷக்ருதஸ்வீகாரத்தையும், அப்ரத$_4$ாநகார்யகரத்வேநவாதல் துல்யவத் கார்யகரத்வேநவாதல் பிராட்டியையும் அபேக்ஷியாதே, தானே செய்யும் என்றபடி. புருஷநைரபேக்ஷ்யாம்ஶம் த்$_3$ருஷ்டாந்-தார்த்த$_2$ம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (கார்யகாலத்தில்) இத்யாதி$_3$. (268)

269. உ$_3$த்தரவாக்யாவதாரிகை (ஸ்வப்ரயோஜநபரரை) இத்யாதி$_3$. ஸ்வப்ரயோஜநபரரிலே சிலர்க்கு ப்ரதிகூலத்வம் இல்லை என்கையாலே, அபவாத$_3$ஸங்க$_3$தி என்றபடி. ஸ்வோக்தார்த்த$_2$த்துக்கு ஸ்வய-மேவ விரணம் பண்ணுகிற ப்ரகரணமாகையாலே (பரிஹரிக்கவேணும் என்று திருவுள்ளம்பற்றி) என்றது. (நமக்கே) இத்யாதி$_3$ வ்யாக்$_2$யாதம். (கூத்தாட) என்றது முன் அர்த்த$_2$த்தாலே உகப்பிலே ஸ்வோத்$_3$தே$_3$ஶ்யத்வம் தோற்றுகிறது. (ஞாலத்தூடே) = பூமியிலே. (உகக்க) என்கிற இத்தாலே உகப்பிலே ஸ்வோத்$_3$தே$_3$ஶ்யத்வம் ஸ்பு$_2$டம். ஆழ்வார்களை நிர்தே$_3$ஶியாமையாலே ஶங்கை அஸ்பு$_2$டையாகையாலே (அபி$_4$ப்ராயம்) என்றது. (269)

270. ஆஶ்ரயம் ஆதே$_4$யஸாகாங்க்ஷமாகையாலே ப்ரகரணத் அநுப$_4$வகைங்கர்யங்கள் ஆதே$_4$யங்கள் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (அநுப$_4$வகைங்கர்யங்களுக்கு) இத்யாதி$_3$. (அவித்$_3$யா)

271. ஆகையாலே தே₃ாஷமில்லே.

ஆகையால் அந்த ஸ்வப்ரயோஜநபரரை ப்ரதிகூலரென்னக் குறையில்லே. (271)

னுடைய அவித்₃யாதி₃தே₃ாஷத்தால் வந்த ஸ்வப்ரயோஜநத்தை என்கை. இத்தை [ஆஶ்ரய-தே₃ாஷஜந்யம்] என்று ஒதுக்குகையாலே ஆழ்வார்களுடைய ஸ்வப்ரயோஜநம் விஷயதே₃ாஷ-ஜந்யமென்று கருத்து. இதுதன்னே [விஷயதே₃ாஷத்தால் வருமவை] என்கிற வாக்யத்திலே வ்யக்தமாக அருளிசெய்கிருரிறே. (270)

271. இவ்வர்த்த₂த்தை நிக₃மிக்கிருர் [ஆகையாலே தே₃ாஷமில்லே] என்று. அதாவது ப்ராதிகூல்யஹேதுவாகச் சொல்லப்பட்ட ஸ்வப்ரயோஜநம் ஆஶ்ரயதே₃ாஷஜந்யமாய், ஆழ்வார்கள் பக்கல் ஸ்வப்ரயோஜநம் விஷயதே₃ாஷஜந்யமாய் இருக்கையாலே, அந்த ப்ராதிகூல்யம் இவர்கள் பக்கலிலும் வருமென்கிற தே₃ாஷமில்லே என்கை. அன்றிக்கே, ஸ்வப்ரயோஜநபரரை ஸாமாந்-யேந ப்ரதிகூலரென்று சொல்லுமளவில், அநுகூலரான ஆழ்வார்கள்பக்கலிலும் இந்த ஸ்வ-ப்ரயோஜநபரதை தோற்றுகையாலே அவர்களேயும் ப்ரதிகூலரென்று நினேக்கவேண்டிவருகை-யால், ஸ்வப்ரயோஜநபரரை ப்ரதிகூலரென்கை தே₃ாஷமன்றே என்று நினேத்துப் பண்ணுகிற ஶங்கையை அநுவதி₃க்கிருர் [ஸ்வப்ரயோஜநபரரெல்லாரையும் ப்ரதிகூலராக நினேக்கலாமோ என்னில்] என்று. அத்தை பரிஹரிக்கிருர் [இங்கு] என்று துடங்கி. அர்த்த₂ம் பூர்வவத். நிக₃மிக்கிருர் [ஆகையாலே தே₃ாஷமில்லே] என்று. [ஆகையால்] என்கிற இதுக்கு அர்த்த₂ம் பூர்வவத்; [தே₃ாஷமில்லே] என்றது - ஸ்வப்ரயோஜநபரரை ப்ரதிகூலரென்று சொன்னத்தில் தே₃ாஷமில்லே என்கை என்றிங்ஙனே யோஜிக்கவுமாம். (271)

ஶப்₃த₃ம் அநுகூலஸைஜ்ஞந்தர்க₃தத்வஜ்ஞாநாபா₄வபரம். (ஆதி₃)ஶப்₃த₃ம் ருசிவாஸநாபரம். விஷய-தே₃ாஷஜந்யஸ்வப்ரயோஜநபரத்வம் ப்ராதிகூல்யப்ரயோஜகமாகாது என்கிற இவ்வர்த்த₂ம் [ஸ்வப்ரயோஜநம் என்கிறது] இத்யாதி₃வாக்யத்திலே மோக்ஷாப்₄யநுஜ்ஞாநந்யாயலப்₄யமாகையாலே அஸ்பு₂டம் என்னுமபி₄ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிருர் (இத்தை) இத்யாதி₃. ஆஶ்ரயதே₃ாஷாதிரிக்தம் தே₃ஶகாலதே₃ாஷமுமன்றே என்ன அருளிச்செய்கிருர் (இதுதன்னே) இத்யாதி₃. (270)

271. பூர்வவாக்யத்திலே ப்ரதிகூலருடைய ஸ்வப்ரயோஜநத்தினுடைய கண்டே₂ாக்தமான ஆஶ்ரய-தே₃ாஷஜந்யத்வத்தையும், ஆழ்வார்களுடைய ஸ்வப்ரயோஜநத்தினுடைய வ்யஞ்ஜிதமான விஷயதே₃ாஷஜந்யத்வத்தையும் [ஆகையாலே] என்கிற இது பராமர்ஶிக்கிறது என்னுமபி₄-ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிருர் (ப்ராதிகூல்யஹேதுவான) இத்யாதி₃. [தே₃ாஷ]ஶப்₃தா₃பி₄ப்ரேதம் (அந்த ப்ராதிகூல்யம்) இத்யாதி₃. உபாயநைரபேக்ஷ்யவ்யாக₄ாதப்ரஸஞ்ஜகவிஜிகீ₃ஷுஶங்காபரிஹார-ரூப-அவாந்தரப்ரகரணுநுகு₃ணமாக தாத்₃ருஶஶங்காபரிஹாரபரதயா யோஜநாந்தரம் (அன்றிக்கே) இத்யாதி₃. ஸ்வப்ரயோஜநபரரை (ப்ரதிகூலர்) என்கை தே₃ாஷமன்றே என்று ப்ரயோக₃தே₃ாஷ-ப்ரஸஞ்ஜநத்தாலே விஜிகீ₃ஷுஶங்காத்வம் த்₃யோதிதம். (பூர்வவத்) என்கிற பத₃த்₃வயத்துக்கும் பூர்வயோஜனேயிற்போலே என்று அர்த்த₂ம். [தே₃ாஷமில்லே] என்கிற இதுக்கு ஸ்வப்ரயோஜநபரரை (ப்ரதிகூலர்) என்கையாகிற தே₃ாஷமில்லே என்று அர்த்த₂ம் என்னுமிடம் (ப்ரதிகூலர் என்கை தே₃ாஷமன்றே) என்கிற இத்தால் உக்தப்ராயமாகையாலே இங்கே அத்தை ஸ்பு₂டமாகச் சொல்லுகிருர்

272. விஷயதே$_3$ாஷத்தால் வருமவையெல்லாம் து$_3$ஸ்த்யஜமாயிறே இருப்பது.

மோக்ஷத்வவிஷயமான ப$_4$க$_3$வத்$_3$விஷயத்தின் விக்$_3$ரஹவைலக்ஷண்யமாகிற தே$_3$ாஷத்தாலே வருமதான ஸ்வப்ரயோஜநத்வம், மோக்ஷபூ$_4$தனான இவனால் ஸ்வபே$_4$ாக்$_3$யத்வாநுஸந்த$_4$ாநம் பண்ணி வருந்தி த்யஜிக்கத் தேடிலும் து$_3$ஸ்த்யஜமாயிறே இருப்பதென்று பரிஹரிக்கிறார். ஆக, ஸ்வரூபதே$_3$ாஷமடியாக வந்த ப்ராதிகூல்யஹேதுவான ஸ்வப்ரயோஜநத்வம் ஸ்வரூபஜ்ஞாநம் பிறக்கவே விட்டுப்போம்; விஷயதே$_3$ாஷமடியாக வந்த ஆநுகூல்யாதிஶயஹேதுவான ஸ்வப்ரயோஜநத்வம், விஷயதே$_3$ாஷம் நித்யமாகையாலே தானும் நித்யமாய் ஸ்வரூபஜ்ஞாநத்தால் விடப்படுமதொன்றன்றாய் இருக்குமென்றபடி. (272)

273. "ஊமையரோடு செவிடர்வார்த்தை", "கத$_2$மந்யதி$_3$ச்ச$_2$தி".

---

272. இப்படி ஆஶ்ரயதே$_3$ாஷஜந்யமன்றிக்கே விஷயதே$_3$ாஷஜந்யமானாலும் ஸ்வரூப-விருத்$_3$த$_4$மானது த்யாஜ்யமன்றோ என்ன அருளிச்செய்கிறார் மேல் [விஷயதே$_3$ாஷத்தால்] என்று துடங்கி. அதாவது அநுப$_4$வவிஷயமான அவனுடைய வயிரவுருக்காய் ஆண்களையும் பெண்ணுடை உடுத்தும்படியான விக்$_3$ரஹவைலக்ஷண்யமாகிற தே$_3$ாஷத்தாலே வருகிற ஸ்வப்ரயோஜநபரதை தத்$_3$தே$_4$துவான ப்ராவண்யம் தத்ஸித்$_3$த்$_4$யர்த்த$_2$மான வ்யாபாரங்களாகிற இவையெல்லாம் ஸ்வரூபவிருத்$_3$த$_4$மென்று விடப்பார்த்தாலும் விடவரிதாயிறே இருப்பதென்கை. [விஷயதோஷத்-தாலே வருமது] என்று பாட$_2$மானபோது ஸ்வப்ரயோஜநமாத்ரத்தையே சொல்லுகிறது. (272)

273. விஷயதே$_3$ாஷத்தால் வருமதின் து$_3$ஸ்த்யஜத்வத்தில் ப்ரமாணம் காட்டுகிறார் மேல் ["ஊமையரோடு செவிடர்வார்த்தை", "கத$_2$மந்யதி$_3$ச்ச$_2$தி"] என்று. "மற்றிருந்தீர்கட்கு" என்று துடங்கி. அத்தலையாலே பேறென்று அறுதியிட்டால் அவன் வருமளவும் க்ரமப்ராப்திபார்த்து ஆறியிருக்க வேணுங்காண், நீயிங்ஙனே பதறலாகாதுகாண் என்ற தாய்மாரைக்குறித்து, இவ்விஷயத்தில் ப்ராவண்யமின்றிக்கே என்னுடைய நிலைக்கு வேறாயிருந்த உங்களுக்கு

(தே$_3$ாஷமில்லை என்றது) இத்யாதி$_3$. (271)

272. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இப்படி ஆஶ்ரய) இத்யாதி$_3$. விஷயதே$_3$ாஷஜந்யமான ஸ்வ-ப்ரயோஜநத்துக்கு ப்ராதிகூல்யப்ரயோஜகத்வம் இல்லையாகிலும், ஸ்வரூபவிரோத$_4$மடியான த்யாஜ்யத்வம் இல்லையோ என்று ப்ரஸங்க$_3$ஸங்க$_3$தி என்றபடி. [விஷய]ஶப்$_3$த$_3$ம் விஷயிணாகாங்க்ஷ-மாகையாலே ப்ரகரணாதே$_3$வ அநுப$_4$வம் விஷயியாகிறது என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (அநுப$_4$வ) இத்யாதி$_3$. விக்$_3$ரஹவைலக்ஷண்யம் கல்யாணகு$_3$ணமாகிலும் தே$_3$ாஷத்வகத$_2$நம் ஸ்வரூபவிருத்$_3$த$_4$ஸ்வப்ரயோஜநாத்$_3$யாபாத$_3$கத்வத்தாலே என்று கண்டுகொள்வது. ப$_3$ஹுவசந-விவக்ஷிதம் (தத்$_3$தே$_4$துவான) இத்யாதி$_3$. (வ்யாபாரங்கள்) = மடலெடுக்கை முதலானவை. "ஈஷத்$_3$து$_3$ஸ்ஸுஷு க்ருச்ச்$_2$ராக்ருச்ச்$_2$ரார்த்தே$_2$ஷு க$_2$ல்" என்று க்ருச்ச்$_2$ரார்த்த$_2$கத்வத்தை உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிறார் (விட அரிதாயிறே) என்று. ஏகவசநாந்தபாட$_2$நிர்வாஹம் (விஷயதே$_3$ாஷத்தால் வருமது என்று) இத்யாதி$_3$. (து$_3$ஸ்த்யஜமாயிறே) என்கிற ஏகத்வம் ஸ்வரஸம். பூர்வபாட$_2$த்திலே ஜாத்யேகத்வம். (272)

273. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (விஷயதோஷத்தாலே) இத்யாதி$_3$. உபாத்தப்ரமாணத்துக்கு அர்த்த$_2$ம்

இதின் து$_3$ஸ்த்யஜத்வத்தை அநுஷ்ட$_2$ாநஶேஷமாகக் காட்டுகிறுர் மேல் ["ஊமையரோடு"] இத்யாதி$_3$யால். ஶ்ரிய:பதிவிஷயமாயிருபுரியுண்டுவரும் ப்ராவண்யவிஶேஷத்தை உபேயகோடியிலே நின்று நான் பட்டது பட்ட வவ்வினையாட்டிகளறியலாமத்தனையல்லது, முதலடியான உபாயகோடியிலேநின்று அந்த ப்ராவண்யம் கனுக்கண்டறியாத வன்னெஞ்சிகளான உங்களுக்கறிவுக்கு விஷயமுமன்று; அம்மிது$_2$நவிஷயப்ராவண்ய-மாகிற மடுவிலே ஆழங்காற்பட்டு சலநமற்ற த்$_3$ருட$_4$மநஸ்கையான எனக்கு நீங்கள் சொல்லுகிற நிஷேத$_4$-வசநமெல்லாம். கேட்கைக்கும் சொல்லுகைக்கும் கரணமற்றவுமைக்குக் கேளாதென்றறியாமல் உத்தரம் கேட்க கரணமற்று, யத$_2$ாப்ரதிப$_4$ாஸம் நடத்தும் செவிடர் சொல்லுமுபதே$_3$ஶவார்த்தையோடொக்கும் என்று ஹிதஞ்சொல்லும் தாயாரைப் பார்த்து ஆண்டாளருளிச்செய்கையாலே ப$_4$க$_3$வத்$_3$விஷயப்ராவண்யத்தால் வருமது து$_3$ஸ்த்யஜமென்னுமது ஸித்$_3$த$_4$ம். "தவாம்ருதஸ்யந்தி$_3$நி பாத$_3$பங்கஜே நிவேஶிதாத்மா கத$_2$மந்யதி$_3$ச்ச$_2$தி | ஸ்தி$_2$தே^{5}ரவிந்தே$_3$ மகரந்த$_3$நிர்ப்ப$_4$ரே மது$_4$வ்ரதோ நேக்ஷுரகம் ஹி வீக்ஷதே" என்று மது$_4$வே ஜீவநமான வண்டு தாமரைமலர்வார்ந்த தேனிலே முழுகியிராநிற்க முள்ளிப்பூவின் தேன் பூணைக்கடைக்கணிப்பதும் செய்யாதாப்போலே, தேவர்திருவடிகளில் போ$_4$க்$_3$யதையிலே அழுந்தின நெஞ்சு க்ஷுத்$_3$ரபோ$_4$க்$_3$யத்தை எங்ஙனேதான் ஆசைப்படுமென்று ஆளவந்தாரருளிச்செய்தபடியே, ப$_4$க$_3$வத்$_3$போ$_4$க்$_3$ய-தாஸக்திபோலே அத்தால் வந்த ஸ்வப்ரயோஜநத்வாதி$_3$யும் து$_3$ஸ்த்யஜமென்னுமிடம் ஸித்$_3$த$_4$மிறே. (273)

எனக்கோடுகிற த$_3$ஶை அறியப்போகாது; அவனவனென்று வாய்புலத்தும்படி ஶ்ரிய:பதிவிஷய-மான ப்ராவண்யத்தை மறுபாடுருவவுடையளாய், இப்படி அவனையொழியச்செல்லாமை உண்டாகுல் அவனிருந்த இடத்தேசென்று கிட்டுகை ப்ராப்தமாயிருக்க, அதுக்குக் கால்நடை தாராதபடி இருக்கிற எனக்கு, நானவனோடே சென்று சேராமைக்குறுப்பாக நீங்கள் சொல்லும் வார்த்தை, கேட்கைக்கு பரிகரமில்லாத செவிடரோடே, சொல்லுகைக்கு பரிகரமில்லாத ஊமைகள் வார்த்தை சொன்னுப்போலே இருப்பதொன்றென்று ஆண்டாளருளிச்செய்கையாலும்; "தவாம்ருதஸ்யந்தி$_3$நி" என்றுதுடங்கி. வகுத்த ஶேஷியான தேவருடைய தேனேமலரும் திருவடித் தாமரைகளில் போ$_4$க்$_3$யதையிலே அழுந்தின நெஞ்சு மற்றொரு க்ஷுத்$_3$ரவிஷயத்தை விரும்பும்படி எங்ஙனே, மது$_4$வே ஜீவநமான வண்டு மது$_4$ பரிபூர்ணமான தாமரைப்பூவானது நில்லாநிற்கச்

(மற்றிருந்தீர்கட்கு என்று துடங்கி) இத்யாதி$_3$. மற்று = என்னோடே வேறுபட்டு, இருந்தீர்கட்கு = இருந்த உங்கட்கு. அறியலாகா = என் நிலை அறியப்போகாது. மாதவனென்பதோரன்புதன்னை = ஶ்ரிய:பதிவிஷயமாய், தத்தே$_3$கபரதாஹேதுவான அதிப்ராவண்யத்தை, உற்று = நன்றாக உடைத்தாய், இருந்தேனுக்கு = க$_3$மநஶக்தி இன்றிக்கே இருந்த எனக்கு, உரைப்பதெல்லாம் = நீங்கள் பண்ணுகிற க$_3$மநநிஷேதே$_4$ாக்தி எல்லாம். [ஊமையர்] இத்யாதி$_3$. [செவிடரோடு ஊமையர் வார்த்தை] என்று கூட்டுவது. ஶ்ரவணஶக்திவிகலரைக்குறித்து வசநஶக்திவிகலர்வார்த்தையோடொக்கும். துச்ச$_2$வத் அர்த்த$_2$க்ரியாகாரியன்று. இத்தை அருளிச்செய்கிறுர் (இத்தலையாலே) இத்யாதி$_3$நா. ஐந்தாம் பாட்டில் "அம்மனைமீர்" என்கிற இத்தை உட்கொண்டு (தாய்மாரை) என்றது. இது நாச்சியார்திருமொழி. (அம்ருதஸ்யந்தி$_3$நி) என்கிற இதுக்கு அர்த்த$_2$ம் (தேனே) இத்யாதி$_3$. இத்தால் போ$_4$க்$_3$யத்வம் விவக்ஷிதம். "பாத$_3$பங்கஜ"ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$ம் (திருவடித்தாமரைகளில்) என்றது. நிதராம் வேஶ: = ப்ரவேஶ: என்று விவக்ஷித்து அர்த்த$_2$ம் (அழுந்தின) என்று. (ஆத்ம)ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$ம் (நெஞ்சு) என்று. (அந்ய)ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$ம் (மற்று) இத்யாதி$_3$. "இச்ச$_2$தி" என்கிற இதுக்கு அர்த்த$_2$ம் (விரும்பும்படி) என்று. "கத$_2$ம்"ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$ம் (எங்ஙனே) என்று. "வ்ரத"ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$ம் (ஜீவநம்) என்று. "நிர்ப$_4$ர"ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$ம் (பரிபூர்ணமான) என்று. "இக்ஷுரக"ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$ம் (கிட்டுகை அரிதாய்) இத்யாதி$_3$. கண்டகமும் ரஸாஸ்பத்வமும் முள்ளிக்கு ப்ரஸித்$_3$த$_4$மாகையாலே (கிட்டுகை)

274. இப்படி இவையித்தனையும் ஸத3ாசார்யப்ரஸாத3த்தாலே வர்த்தி4க்கும் போதைக்கு வஸ்தவ்யம் ஆசார்யஸந்நிதி4யும் ப4க3வத்ஸந்நிதி4யும்; வக்தவ்யம் ஆசார்யவைப4வமும் ஸ்வநிகர்ஷமும்; ஜப்தவ்யம் கு3ருபரம்பரையும் த்3வயமும்; பரிக்3ராஹ்யம் பூர்வாசார்யர்களுடைய வசநமுமநுஷ்ட2ாநமும்; பரித்யாஜ்யம் அவைஷ்ணவஸஹவாஸமும் அபி4மாநமும்; கர்த்தவ்யம் ஆசார்யகைங்கர்யமும் ப4க3வத்கைங்கர்யமும்.

ஆக, தி3நசர்யாநுஸந்த4ாநத்திலே எடுத்தவற்றில் மங்க3ளாஶாஸநாதி3த்ரயத்தை விஶதீ3கரித்தருளி, [இவை இத்தனையும் ஸத3ாசார்யப்ரஸாத3த்தாலே வர்த்தி4க்கும்படி பண்ணிக்கொண்டுபோரக்கடவன்] என்றங்கு நிக3மித்த வார்த்தையை விஶதீ3கரித்தருளுகிருர்மேல் [இப்படியிவை] இத்யாதி3யால். கீழருளிச்செய்த

செய்தே அதின் சுவடறிந்த தான், கிட்டுகை அரிதாய் கிட்டிறுலும் நாக்கு நனைக்கப்போகாததாய் இருக்கிற முள்ளிப்பூவிற்சென்று படியாதமாத்ரமன்றிக்கே, அத்தை கடாக்ஷிப்பதும் செய்யாதிறே என்று ஆளவந்தாரருளிச்செய்கையாலும், விக்3ரஹவைலக்ஷண்யம்கண்டு ப4க3வத்3விஷயத்தில் ப்ரவணரானவர்களை மீட்க அரிதென்று தோற்றுகையாலே, விஷயதோ3ஷத்தால் வருமது து3ஸ்த்யஜமென்னுமிடம் ஸித்3த4மிறே. (273)

274. ஆக தி3நசர்யோக்தமங்க3ளாஶாஸநாநுகூலஸஹவாஸப்ரதிகூலஸஹவாஸநிவ்ருத்திகளை விவரித்தார் கீழ்; [ஸத3ாசார்யப்ரஸாத3த்தாலே வர்த்தி4க்கும்படி பண்ணிக்கொண்டு போரக்கடவன்] என்றத்தை விவரிக்கிருர் மேல் [இப்படி] என்றுதுடங்கி. [இப்படி இவை இத்தனையும் ஸத3ாசார்யப்ரஸாத3த்தாலே வர்த்தி4க்கும்போதைக்கு] என்றது – கீழ்ச்சொன்ன ப்ரகாரத்திலே இந்த ஸ்வப4ாவவிஶேஷங்களெல்லாம் ஸத3ாசார்யனுடைய ப்ரஸாத3த்தாலே கொழுந்துபட்டு வளர்ந்து வரும்போதைக்கென்றபடி; [வஸ்தவ்யம் ஆசார்யஸந்நிதி4யும் ப4க3வத்ஸந்நிதி4யும்] அதாவது இவனுக்கு வாஸஸ்த2லம் ஹிதைஷியாய் உபதே3ஶாதி3களாலே இவற்றுக்கு உத்பாத3கனை ஸ்வாசார்யனுடைய ஸந்நிதி4யும், அவன் காட்டிக்கொடுக்கக்

இத்யாதி3விஶேஷணத்3வயம். (படியாத) = ப்ரவேஶியாத. "வீக்ஷதே" என்கிற இதில் விஶேஷவாசகமான "வி" என்கிற இது வ்யதிரேகலக்ஷணயா ஸ்வல்பவாசகம் என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே (கடாக்ஷிப்பதும்) இத்யாதி3. (கடாக்ஷ:) = அபாங்க3த்3ருஷ்டி:. இத்தால் ப்ரக்ருதார்த்த2ஸித்3தி4யை அருளிச்செய்கிருர் (வைலக்ஷண்யம்) இத்யாதி3நா. (273)

274. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (ஆக) இத்யாதி3. இங்கும் அவஸரஸங்க3தி என்றபடி. (இவை இத்தனையும்) என்கிற இதுக்கு விஶேஷ்யம் ஸ்வப4ாவவிஶேஷங்கள் என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே (இந்த ஸ்வப4ாவ) இத்யாதி3. [வர்த்தி4க்கும்] என்கிற இதுக்கு அர்த்த2ம் (கொழுந்துவிட்டு) இத்யாதி3. [வஸ்தவ்யம்] என்கிற இது "க்ருத்யல்யுடோ ப3ஹுலம்" என்கிற ஸூத்ரத்தாலே அதி4கரணார்த்த2க-'தவ்ய'ப்ரத்யயாந்தம் என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிருர் (இவனுக்கு வாஸஸ்த2லம்) இத்யாதி3. "புத்ரமிவாவநமநுகாங்க்ஷந்" இத்யாதி3யை உட்கொண்டு (ஹிதைஷியாய்) என்றது. "ஆசாரே ஸ்த2ாபயத்யபி" என்கிற வ்யுத்பத்தியைப்பற்ற (உபதே3ஶாதி3களாலே) இத்யாதி3. (இவற்றுக்கு) என்றது உக்தஸ்வப4ாவவிஶேஷங்களுக்கு என்றபடி. அநந்தரநிர்தே3ஶதாத்பர்யம் (அவன் காட்டிக்

க்ரமத்திலே தி3நசர்யாநுஸந்த4ாநோபாத்தகு3ணுதி3விஶேஷங்களான இவையித்தனையும், தது3த்பாத3களுன ஸத3ாசார்யப்ரஸாத3த்தாலே, ஸ்வாதி4காரபூர்த்த்யர்த்த2மாக வர்த்தி4க்கும்போதைக்கு, வஸ்தவ்யாதி3கள் ஏதென்னும் ப்ரஶ்நத்தின் மேலே முந்துற இவ்வதி4காரிக்கு வஸ்தவ்யம் ஹிதோபதே3ஶத்தாலே ஸ்வரூபஹாநி வாராதபடி ஶிக்ஷிக்கும் ஸத3ாசார்யஸந்நிதி4யும், தத3லாப4த்தில் அவன் காட்டிக்கொடுத்த அர்ச்சாவதார-ப4க3வத்ஸந்நிதி4யும்; இது ஸமவிகல்பமன்று. ஆசார்யவைப4வம் இப்ரப3ந்த4தாத்பர்யமாகையாலே: கர்மப4ாக3த்திலும் ப்3ரஹ்மசாரிக்கு கு3ருகுலவாஸமே முற்படவிதி4த்தது. இனி இவனுக்கு ஸ்ரீவைஷ்ணவ-கோ3ஷ்டி2யில் ஸுவ்யக்தமாக வக்தவ்யம் அவ்வாசார்யனுடைய ஜ்ஞாநாநுஷ்ட2ாநவைப4வமும், தது3ப4யா-ப4ாவமாகிற ஸ்வநிகர்ஷமும்; இது ஸமுச்சயமல்ல, ஸ்வநிகர்ஷோக்தியும் அது பாராமல் அங்கீ3கரிக்கும் ஆசார்யவைப4வஶேஷமாகையால். அநதி4காரிகள் கேளாமை அநுஸந்தி4க்குமதான ஜப்தவ்யம் த்3வய-பூர்வப4ாவியான கு3ருபரம்பரையும், கு3ருபரம்பராபூர்வகமான த்3வயமும்; இந்த ஸமுச்சயமும் பி4ந்நமந்த்ரத்வ-ஸித்3த4விகல்பமல்ல, ஸஹாநுஸந்த4ாநநியதிபரமத்தனை; ஸ்வோத்3தே3ஶ்யபு3த்3தி4யாலே கு3ருபரம்பரையும்,

கைக்கொண்டு அவனுகந்த விஷயமாய் தன்பக்கலிலே விஶேஷகடாக்ஷாதி3களைப் பண்ணிக்-கொண்டு போரும் அர்ச்சாவதாரமான ப4க3வான் ஸந்நிதி4யும் என்கை; இது ஸமுச்சயமுமன்று, ஸமவிகல்பமுமன்று, ஆசார்யஸந்நிதி4யே ப்ரத4ாநம், தத3லாப4த்தில் அர்ச்சாவதாரஸந்நிதி4 என்றபடி; ஆகையிறே ஆசார்யஸந்நிதி4யை முற்பட அருளிச்செய்தது, "மத்3ப4க்தைஸ்ஸஹ ஸம்வாஸஸ்தத3ஸித்3தெ4ள மயாபி வா" என்றிறே ப4க3வது3க்தியும். இனி [வக்தவ்யம்] துடங்கி மேலடைய ஸமுச்சயம்; [வக்தவ்யமாசார்யவைப4வமும் ஸ்வநிகர்ஷமும்] அதாவது இவனுக்கு ஸர்வகாலமும் வாக்கால் சொல்லப்படுமது து3ர்க3தியே பற்றுசாகத்தன்னை அங்கீ3கரித்தருளின ஆசார்யனுடைய த3யாக்ஷாந்த்யாதி3வைப4வமும், எத்தனையேனும் த3யாதி3கு3ணபரிபூர்ணரும்

கொடுக்க) இத்யாதி3. "த3யாளு: புருஷாக்ருதி:", "ப3ாந்த4வோ ப4க்தவத்ஸல:" இத்யாதி3யை உட்கொண்டு (தன்பக்கலிலே) இத்யாதி3. (ஆதி3)பத3ம் குவாஸநாதி3நிவ்ருத்திபரம். ஸமுச்சயம் இரண்டிடத்திலும் வாஸநியமம். ஸமவிகல்பம் இச்ச2யா அந்யதரவாஸம். இவை இரண்டும் அன்று என்றபடி. (ப்ரத4ாநம்) என்றது முக்2யகல்பம் என்றபடி. (தத3லாப4த்தில்) இத்யாதி3நா ப4க3வத்-ஸந்நிதி4வாஸம் அநுகல்பம் என்று சொல்லிற்று. விகல்பஸமுச்சயங்கள் விவக்ஷிதங்களானாலும் அப்4யர்ஹிதத்வாத் ப4க3வத்ஸந்நிதி4க்கு பூர்வநிர்தே3ஶம் பண்ணவேணும்; அது செய்யாதே ஆசார்ய-ஸந்நிதி4க்கு பூர்வநிர்தே3ஶத்தாலே ஸதி ஸம்ப4வே ஆசார்யஸந்நிதி4வாஸமும், தத3ஸம்ப4வே ப4க3வத்ஸந்நிதி4வாஸமும் என்று முக்2யாநுகல்பப4ாவம் வ்யஞ்ஜிதம் என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிருர் (ஆகையிறே) இத்யாதி3. உக்தார்த்த2த்திலே ப்ரமாணம் (மத்3ப4க்தைஸ்ஸஹ வாஸ:) இத்யாதி3. 'ஆசார்யவத்' இதி அதிதே3ஶவிஷயப4ாக3வதஸந்நிதி4வாஸத்துக்கு முக்2யகல்ப-த்வம் சொல்லுகையாலே ஆசார்யஸந்நிதி4வாஸத்துக்கும் அது ஸித்3த4ம் என்று கருத்து. இப்படி முக்2யாநுகல்பப4ாவக்3ராஹகப்ரமாணமில்லாமையாலே உத்தரஸமுச்சயநிர்தே3ஶங்கள் யதா2-ஶ்ருதார்த்த2ங்கள் என்று அருளிச்செய்கிருர் (இனி வக்தவ்யம் துடங்கி) இத்யாதி3.

உக்தரீத்யா ப4க3வத்கைங்கர்யத்துக்கு ஆசார்யகைங்கர்யாபேக்ஷயா அநுகல்பத்வம் உண்டானுலும் ஆசார்யநியோகா3தீ4நப4க3வத்கைங்கர்யத்துக்கு தத்ஸமுச்சயம் உபபந்நம் என்று கருத்து. (து3ர்க3தியே பற்றுசாக) என்றது பரமபுருஷார்த்த2ஹாநியும், அபுருஷார்த்த2ாந்வயமுமே ஆலம்ப3நமாக என்றபடி. [வைப4வ]ஶப்3த3ாபி4ப்ரேதம் (த3யா) இத்யாதி3. ஸ்வாங்கீ3காரஹேதுத்வாத் த3யாத்3யுக்தி:. [நிகர்ஷ] ஶப்3த3ாபி4ப்ரேதம் (எத்தனையேனும்) இத்யாதி3. அநாத்மகு3ணம் ஸ்தேயாதி3கள். "ஆத்மநோ

ஸ்வாசார்யப்ரீத்யர்த்த$_2$பு$_3$த்$_3$தி$_4$யாலே கு$_3$ருபரம்பராபூர்வகத்$_3$வயத்தையும் அநுஸந்தி$_4$க்க வேணுமிறே: தனித்-தனியே அநுஸந்தே$_4$யமென்னில் கு$_3$ருபரம்பராபூர்வகமானபோது த்$_3$வயமநுஸந்தே$_4$யம், அல்லாதபோது அநநுஸந்தே$_4$யம் என்கிற பூர்வாசார்யாநுஸந்த$_4$ாநவசநவிரோத$_4$ம் பிறக்கும். இவ்வதி$_4$காரிக்கு த்$_3$ருட$_4$ப்ராமாண்யபு$_3$த்$_3$தி$_4$பூர்வகமான பரிக்$_3$ராஹ்யம் நாத$_2$முநிகள்முதலான பூர்வாசார்யர்களுடைய ஸ்வரூபாத்$_3$யநுஸந்த$_4$ாநப்ரமாணதாத்பர்யவசநமும், தத$_3$நுரூபமான நிர்மலாநுஷ்ட$_2$ாநமும்; இந்த ஸமுச்சயம் ஸமப்ரத$_4$ாநம். இவனுக்கு ருசிவாஸனைகளுடன் பரித்யாஜ்யம் ஸ்வரூபநாஶகரான அவைஷ்ணவஸஹவாஸமும், ஹீநமான தத$_3$பி$_4$மாநமும்; இதுவும் ஸமப்ரத$_4$ாநம். அஸத்ஸஹவாஸமும் அபி$_4$மாநமும் ஸதா$_3$சார்யாபி$_4$மாந-விரோதி$_4$த்வேந த்யாஜ்யங்களாகையால். இவனுக்கு ஸ்வரூபப்ராப்தமான கர்த்தவ்யம் நித்யஶேஷியான ஸதா$_3$சார்யகைங்கர்யமும், தத்ப்ரீதிவர்த்த$_4$கமான ப$_4$க$_3$வத்கைங்கர்யமும்: இந்த ஸமுச்சயம் ப்ரத$_4$ாநாப்ரத$_4$ாந-

ஏறிட்டுப் பார்க்க அருவருக்கும்படி நின்ற அநாத்மகு$_3$ணபூர்த்தியாகிற தன்னுடைய நிகர்ஷமு-மாகிற இவை என்கை; ஸ்ரீமதுரகவியாழ்வார் "நன்மையால்" என்கிறபாட்டுத்துடங்கி இவை இரண்டையும் விஶத$_3$மாக அருளிச்செய்தாரிறே. [ஜப்தவ்யம் கு$_3$ருபரம்பரையும் த்$_3$வயமும்] அதாவது – இவனுக்கு காலக்ஷேபத்துக்கும் போ$_4$க$_3$த்துக்கும் உறுப்பாக ரஹஸ்யமாக அநுஸந்தி$_4$த்துக்கொண்டு போரப்படுமது "ராமாநுஜாங்க்$_4$ரிசரணோऽஸ்மி" இத்யாதி$_3$யில்படியே ஸர்வேஶ்வரன் குளிரநோக்குகைக்குடலாய், "ஸ்வாசார்யவம்ஶோ ஜ்ஞேய: ஆசார்யாணுமஸா-வஸாவித்யாப$_4$க$_3$வத்த:" என்கிறபடியே ஸ்வாசார்யாதி$_3$பரமாசார்யப$_4$க$_3$வத்பர்யந்தையான

ஹ்யதிநீசஸ்ய யோகி$_3$த்$_4$யேயபத$_3$ார்ஹதாம் । க்ருபயைவோபகர்த்தாரம் ஆசார்யம் ஸம்ஸ்மரேத் ஸதா$_3$" என்கிற இதிலே "அதிநீசஸ்ய" என்கிற இதுவும், "க்ருபயா" என்கிற இதுவும் இங்கே அபி$_4$ப்ரேதம். (நன்மையால்) இத்யாதி$_3$. "புன்மை" என்று ஸாமாந்யேநவும், "நம்பினேன் பிறர்" இத்யாதி$_3$நா விஶேஷேணவும் அத்யந்தநிகர்ஷமும், "அன்னையாய்" இத்யாதி$_3$ப்ரியபரத்வாதி$_3$களும், "இயம்புகேன் ... அருளே" என்றும், "அருள் மிக்கது" என்றும் க்ருபையுமாகிற வைப$_4$வமும் அருளிச்செய்தார் என்றபடி.

ஜபம் அநந்யோபாயனுக்கு ஸாத$_4$நமாகாமையாலே அருளிச்செய்கிறார் (காலக்ஷேபத்துக்கும்) இத்யாதி$_3$. (காலக்ஷேபம்) = போதுபோக்குகை. ஜப: = உபாம்ஶூச்சாரணம் – என்னுமத்தை உட்கொண்டு (ரஹஸ்யமாக) இத்யாதி$_3$. [அநுஸந்த$_4$ாநம்] = உச்சாரணம்; உச்சாரண-தத்$_3$தே$_4$துஜ்ஞாந-அந்யதரமாகவுமாம். "ராமாநுஜாங்க்$_4$ரிசரணோஸ்மி குலப்ரதீ$_3$பஸ்த்வாஸீத் ஸ யாமுநமுநேஸ்ஸ ச நாத$_2$வம்ஶ்ய: । வம்ஶ்ய: பராங்குஶமுநே: ஸ ச ஸோபி தே$_3$வ்யா: தா$_3$ஸஸ்தவேதி வரத$_3$ாஸ்மி தவேக்ஷணீய:". ராமாநுஜாங்க்$_4$ரிசரணோஸ்மி = ராமாநுஜஶிஷ்யோஸ்மி; 'சரண'ஶப்$_3$த$_3$ம் ஶாக$_2$ா-த்$_4$யேத்ருவாசகமாகையாலே ஶிஷ்யபரம். உத்தரத்ர "குல, வம்ஶ"ஶப்$_3$த$_3$ங்கள் வித்$_3$யாவம்ஶபரம். "வரத$_3$ தவேக்ஷணீய:" என்கிற இத்தை உட்கொண்டு (ஸர்வேஶ்வரன்) இத்யாதி$_3$.

"ஸ ச" இத்யாதி$_3$. ஆசார்யாணும் மத்$_4$யே 'அஸௌ, அஸௌ' இதி விஶிஷ்ய தத்தத்$_3$வ்யக்திரூபேண இத்யர்த்த$_2$:. (ஆப$_4$க$_3$வத்த:) = ப$_4$க$_3$வத்பர்யந்தம். ஸ: = ஸ்வாசார்ய:. ஆசார்யவம்ஶஶ்ச, தத$_3$ாசார்யபரம்பரா ச ஜ்ஞேய: இதி அஸ்யா: ஶ்ருதே: அர்த்த$_2$:. வம்ஶோ ஹி உத்பாத$_3$காநாம் ப்ரப$_3$ந்த$_4$:. "ஸ ஆசார்யவம்ஶ:" இதி ஸமாநாதி$_4$கரணாந்வயோ வா. ஆசார்யஸ்ய = ஸ்வாசார்யஸ்ய, வம்ஶ: = உத்பாத$_3$கபரம்பரா வா. வம்ஶஶப்$_3$தே$_3$ந வித்$_3$யாஜநகபரம்பராபர:. "ஆசார்யாணுமஸா-வஸௌ" இதி ஜ்ஞாநாகாரபரம். "ஆசார்யவம்ஶ:" இதி உத்$_3$தே$_3$ஶ்யஸமர்ப்பகம். ஏதத$_3$பி$_4$ப்ராயேண

பரம், இவ்வதி4காரிக்கு முற்பட்டது ஸஹஜமாய் பிற்பட்டது ஔபாதி4கமாகையால். (274)

கு3ருபரம்பரையும், அந்த கு4ருபரம்பராப்ராப்தமாய் ஸ்வாசார்யன் தனக்குத் தஞ்சமாக உபதே3ஶித்த த்3வயமுமென்கை; இத்தால் கு3ருபரம்பராபூர்வகமான த்3வயமே இவனுக்கு ரஹஸ்யமாக அநுஸந்தி4த்துக்கொண்டு போரப்படுமென்றபடி; ப4ாஷ்யகாரர்க்கு காலக்ஷேப-ப்ரகாரம் அருளிச்செய்கிற இடத்தில் "த்3வயமர்த்த2ாநுஸந்த4ாநேந ஸஹ ஸதை3வம் வக்தா" என்றிறே பெரியபெருமாளருளிச்செய்தது. [பரிக்3ராஹ்யம் பூர்வாசார்யர்களுடைய வசநமும் அநுஷ்ட2ாநமும்] அதாவது - தனக்கு ஜ்ஞாநாநுஷ்ட2ாநங்கள் ஊற்றிருக்கைக்கு உறுப்பாகக் கண்டகண்ட இடங்களிலே இவனால் பரிக்3ரஹிக்கப்படுமது நாதமுனிகள் முதலாக இவ்வருகுள்ள பூர்வாசார்யர்களுடைய ஜ்ஞாதவ்யார்த்த2ப்ரகாஶகமான தி3வ்யவசநங்களும், அந்த வசநாநு-ரூபமாக மறுவற்ற அநுஷ்ட2ாநங்களுமென்கை. "ஸுவ்யாஹ்ருதாநி மஹதாம் ஸுக்ருதாநி ததஸ்தத: | ஸஞ்சிந்வந் தீ4ர ஆஸீத ஶிலஹாரீ ஶிலம் யத2ா" என்னக்கடவதிறே; [பரித்யாஜ்யம் அவைஷ்ணவஸஹவாஸமும் அபி4மாநமும்] அதாவது - ஜ்ஞாநாநுஷ்ட2ாநநாஶகமென்னும் ப4யத்தாலே இவனுக்கு ஸவாஸநமாக விடப்படுமது வைஷ்ணவலக்ஷணமில்லாதவர்களோட்டை ஸஹவாஸமும், அவர்கள் இவன் நம்முடையவன் என்றுோர் அந்வயங்களாலே தந்திறத்தில் பண்ணும் அபி4மாநமுமென்கை. [கர்த்தவ்யம் ஆசார்யகைங்கர்யமும் ப4க3வத்கைங்கர்யமும்]

"ராமாநுஜாங்க்4ரி" இதி ஸ்வாசார்யோபக்ரம:. "ஆப4க3வத்த:" இத்யேதத் ப4க3வந்தமாரப்4ய இத்யேதத3ர்த்த2கம். 'ஆஜந்மந:' இத்யாத3ாவிவ ஆங் - ஆரப்3த4ார்த்த2கம் இதி யோஜநாந்தரம். தத3பி4ப்ராயேண "லக்ஷ்மீநாத2ஸமாரம்ப4ாம்" இதி ப்ரத2மாசார்யோபக்ரம:. அதில் ப்ரத2ம-யோஜநாபி4ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (ஸ்வாசார்யாதி3) இத்யாதி3. (ஆதி3:) = உபக்ரம:, கு3ருபரம்பரையும், தத்ப்ரதிபாத3கவாக்யஶ்லோகங்களும். யத்3வா யத2ாஶ்ருதமாகவுமாம். அநந்தர-நிர்தே3ஶதாத்பர்யம் (அந்த குருபரம்பரை) இத்யாதி3. இங்கே "ஆதௌ3 கு3ரூணும் விஜ்ஞாநம் அத2 மந்த்ரார்த்த2சிந்தநம்" என்றும், "பாவச்ச2ரீரபாதம் து த்3வயமாவர்த்தயேந்மநும்" இத்யாதி3கம் அநுஸந்தே4யம். ஜப்தவ்யத்தை உத்3தே3ஶித்து கு3ருபரம்பராத்3வயங்களை விதி4க்கையாலே, உத்3தே3ஶ்யதாவச்சே2த3கத்வம் விதே4யத்துக்குத் தோற்றுகையாலே, வ்யாபகநிவ்ருத்த்யா வ்யாப்யநிவ்ருத்தியாகையாலே, கு3ருபரம்பராபூர்வகத்3வயாதிரிக்தம் அ(?ந)நுஸந்தே4யம் என்று ஸித்3த4ம் என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (இத்தால்) இத்யாதி3. (ஸதை3வம்) என்கையாலே ஜப்தவ்யாந்தரநிவ்ருத்தி லபி4த்தது. ஆக3மஶாஸநம் அநித்யமாகையாலே, இட3ாக3மமில்லாமையாலே, [ஜப்தவ்ய]ஶப்3த3ம் ஸாது4. "ஜப்த்வா கு3ருபரம்பராம்" என்றிறே பூர்வப்ரயோக3மும். [பூர்வாசார்ய] ஶப்3த3ாபி4ப்ரேதம் (நாத2முனிகள்) இத்யாதி3. உபஸ்தி2தத்வாத் அநுஷ்ட2ாநத்துக்கு ப்ரதிஸம்ப3ந்தி4கள் பூர்வாசார்யர்கள் என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (அந்த வசந) இத்யாதி3. வசநாநுஷ்ட2ாநஶப்3த3ங்கள் நிர்தே3ாஷவசநாநுஷ்ட2ாநபரங்கள் என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே ப்ரமாணம் (ஸுவ்யாஹ்ருதாநி) இத்யாதி3. (ஸுவ்யாஹ்ருதாநி) = ஸமீசீநவசநாநி, (ஸுக்ருதாநி) = ஸத3நுஷ்ட2ாநாநி, (ஶிலம்) = உகில் நெல்லு; "கணிஶாத்3யர்ஜநம் ஶிலம்" என்னக்கடவதிறே. (வைஷ்ணவலக்ஷணம்) என்றது "விஷ்ணோர்த3ாஸ்யைகப2லதா" இத்யுபக்ரம்ய ப4ரத்வாஜஸம்ஹிதோக்தலக்ஷணம் என்றபடி. உபஸ்தி2தத்வாத் அபி4மாநத்துக்கு ப்ரதிஸம்ப3ந்தி4கள் அவைஷ்ணவர்கள் என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே (அவர்கள்) இத்யாதி3. (ஸ்வரூபாநுகூலமாக) என்றது அதிஶயாத4ாநஸ்வரூபயோக்3யதாரூபஸ்வரூபஸித்3தி4ஹேதுவாக

275. கீழ்ச்சொன்ன ப$_4$க$_3$வத்கைங்கர்யமறிவது ஶாஸ்த்ரமுக$_2$த்தாலே. ஆசார்ய-கைங்கர்யமறிவது, ஶாஸ்த்ரமுக$_2$த்தாலுமாசார்யவசநத்தாலும்.

ஆக, தி$_3$நசர்யாநுஸந்த$_4$ாநோபாத்தகு$_3$ணவிஶேஷவ்ருத்தி$_4$ஹேதுவான ஆசார்யப்ரஸாத$_3$வ்ருத்தி$_4$க்கு அவஶ்யா-பேக்ஷிதங்களான வஸ்தவ்யாத்$_3$யநுஷ்ட$_2$ாநவிஶேஷங்களை அருளிச்செய்து, அதில் சரமாநுஷ்ட$_2$ாநமான கைங்கர்யஶோத$_4$நம்பண்ணுகிறுர் மேல் [கீழ்ச்சொன்ன] இத்யாதி$_3$யால். [ஸ்வார்த்த$_2$கைங்கர்யம்] என்று கீழ்ச்சொன்ன ஸ்வரஸத்வக$_3$ர்ப்ப$_4$கைங்கர்யமறிவது "காமாந்நீ காமரூப்யநுஸஞ்சரந் யேந யேந த$_4$ாதா க$_3$ச்ச$_2$தி தேந தேந ஸஹ க$_3$ச்ச$_2$தி", "ஸாயுஜ்யம் ப்ரதிபந்நா யே தீவ்ரப$_4$க்தாஸ்தபஸ்விந: । கிங்கரா மம தே நித்யம் ப$_4$வந்தி நிருபத்$_3$ரவா:" என்றித்யாதி$_3$வேத$_3$ாந்தஶாஸ்த்ரமுக$_2$த்தாலே; மேற்சொல்லுகிற சரமமான ஆசார்யகைங்கர்யமறிவது "தே$_3$வமிவாசார்யமுபாஸீத" இத்யாதி$_3$ஶாஸ்த்ரமுக$_2$த்தாலும், ஸ்வாசார்யவிஷயத்-தில் செய்யவேண்டும் கைங்கர்யங்களை அருளிச்செய்யுமாசார்யதாத்பர்யவசநத்தாலும்; கேவலஶாஸ்த்ரம் கொண்டு அறியுமத்தைப்பற்ற ஶாஸ்த்ரதாத்பர்யம் கொண்டு அறிய வேண்டுமிது சீரியதிறே - அன்றியே,

---

அதாவது - இவனுக்கு ஸ்வரூபாநுகூலமாகவே எப்போதும் செய்யப்படுமது மஹோபகாரகஞன ஸ்வாசார்யன்விஷயத்தில் ப்ரேமபூர்வகமாகப்பண்ணும் கைங்கர்யமும், தந்நியோக$_3$பரதந்த்ர-ஞய்ப் பண்ணும் ப$_4$க$_3$வத்கைங்கர்யமும் என்கை. ஆக தி$_3$நசர்யையில் சொன்ன ஸ்வப$_4$ாவ-விஶேஷங்களெல்லாம் [ஸத$_3$ாசார்யப்ரஸாத$_3$த்தாலே வர்த்தி$_4$க்கும்படி பண்ணிக்கொண்டு போருகை]யாவது - இப்படி இருந்துள்ள வஸ்தவ்ய-வக்தவ்ய-ஜப்தவ்ய-பரிக்$_3$ராஹ்ய-பரித்யாஜ்ய-கர்த்தவ்யங்களை அறிந்து இவற்றிலே நிஷ்ட$_2$ஞய்ப்போருகை என்றதாயிற்று. **(274)**

275. இப்படி கர்த்தவ்யமான கைங்கர்யங்களிரண்டும் அறிவது எம்முகத்தாலே என்னும் ஆகாங்க்ஷையிலே அருளிச்செய்கிறுர் மேல் [கீழ்ச்சொன்ன] என்றுதுடங்கி. [கீழ்] என்றது - வஸ்தவ்யாதி$_3$களைச் சொன்ன இந்த க$_3$ணனையிலென்றபடி; [ப$_4$க$_3$வத்கைங்கர்யமறிவது ஶாஸ்த்ர-

---

என்றபடி. கிம்கரஸ்ய கர்ம = கைங்கர்யம், 'கிமபி கர:' என்று தனக்கு என்ன ஒரு நிர்ப$_3$ந்த$_4$ம் இன்றிக்கே ஶேஷ்யபி$_4$மதத்தையே செய்யுமவன் கிம் கரன்; அவனுடைய செயல் கைங்கர்யமாகிறது. இத்தால் ப$_2$லார்த்த$_2$வ்யாபாரமும், ஸ்வரஸார்த்த$_2$வ்யாபாரமும் கைங்கர்யமாகாது. (நியோக$_3$:) = விதி$_4$: ; "தத$_3$தீ$_4$நஶ்ச வர்த்தேத" என்னக்கடவதிறே.

[வர்தி$_4$க்கும்போதைக்கு], [வஸ்தவ்யம்] இத்யாதி$_3$யாலே தத்$_3$வ்ருத்$_3$தி$_4$க்கு ஆசார்யஸந்நிதி$_4$வாஸாதி$_3$-நியமம் ஹேது என்று ப$_2$லித்தது. இத்தால் ஸத$_3$ாசார்யப்ரஸாத$_3$த்தாலே வர்தி$_4$க்கும்படி பண்ணிக் கொண்டு போருகை இந்நியமவிஶேஷநிஷ்ட$_2$ஞகை என்று ப$_2$லிதம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறுர் (ஆக தி$_3$நசர்யையில்) இத்யாதி$_3$. **(274)**

275. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இப்படி கர்த்தவ்யமான) இத்யாதி$_3$. கைங்கர்யாநுஷ்ட$_2$ாநஹேது ஜ்ஞாநஜநகப்ரமாணப்ரதிபாத$_3$கத்வாத் ஹேதுதை ஸங்க$_3$தி என்றபடி. பரத்வாதி$_3$விஷயத்தில் கைங்கர்யம் நித்யமுக்தர்க்கு ஸார்வஜ்ஞ்யத்தாலும், விப$_4$வவிஷயத்தில் தத்காலவர்த்திகளுக்கு தத்$_3$வசநத்தாலும் அறியலாமாகையாலே, இத$_3$ாநீந்தநாதி$_4$காரிகளுக்கு அந்தர்யாம்யர்ச்சாவிஷய-கைங்கர்யம் ப்ரபந்நயாத்ரவிஷயசோத$_3$நாவிஶேஷஜ்ஞேயம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்-செய்கிறுர் (ப$_4$க$_3$வான்) இத்யாதி$_3$. "ஸ்வயம் தே$_3$ஹாநுகூலாநி த$_4$ர்மார்த்தே$_2$ாபசிதாநி ச ।

'ஶாஸ்த்ர'ஶப்$_3$த$_3$ம் ஶாஸ்த்ரதாத்பர்யங்களிரண்டுக்கும் வாசகமாய், கீழுமிங்கும் சொல்லுகிற ஸ்வார்த்த$_2$-கைங்கர்யங்களறிவது வேத$_3$ாந்தஶாஸ்த்ரதாத்பர்யஶாஸ்த்ரமுக$_2$த்தாலே என்றும், விஶேஷித்து இங்குச் சொல்லுகிற ஆசார்யகைங்கர்யமறிவது உப$_4$யஶாஸ்த்ரமுக$_2$த்தாலும், தாத்பர்யநிஷ்ட$_2$ஸத$_3$ாசார்யனுடைய சரமோபதே$_3$ஶலப்$_3$த$_4$மான தாத்பர்யஸாரவசநத்தாலுமென்றும் அருளிச்செய்வர். ஆசார்யவசநம் தது$_3$ப$_4$ய-வ்யாவ்ருத்தமாய் ஸத$_3$ாசார்யோபதே$_3$ஶலப்$_3$த$_4$மாய்ப் போருவதொரு சரமப்ரமாணம்; பரார்த்த$_2$கைங்கர்யம் ஸூக்ஷ்மத$_3$ர்ஶியான தாத்பர்யசரமவிப$_4$க்தியிலல்லது ஸித்$_3$தி$_4$யாமையால், இந்த 'ஶாஸ்த்ர'ஶப்$_3$த$_3$ம் உப$_4$யவாசகமென்றே கொள்ளவேணும். (275)

276. கைங்கர்யம் தானிரண்டு.

இப்படி உப$_4$யமுக$_2$த்தாலும் அறியவேண்டின கைங்கர்யம்தான் ப்ரவ்ருத்திநிவ்ருத்திரூபமாய்க்கொண்டு இரண்டு வகையாயிருக்குமென்ன; (276)

277. அதாவது இஷ்டம் செய்கையும், அநிஷ்டம் தவிருகையும்.

அதாவதேதென்ன, ஆசார்யனிஷ்டம் செய்கையும் தத$_3$நிஷ்டம் தவிருகையுமென்ன; (277)

முக$_2$த்தாலே] என்றது - ப$_4$க$_3$வான் இவனுக்கு இப்போது வாய்திறந்து ஒன்றை அருளிச்செய்யாமையாலே தத்ப்ரதிபாத$_3$கமான ஶ்ருதிஸ்ம்ருத்யாதி$_3$ஶாஸ்த்ரமுக$_2$த்தாலே அறியவேணும் என்கை; [ஆசார்யகைங்கர்யமறிவது ஶாஸ்த்ரமுக$_2$த்தாலும் ஆசார்யவசநத்தாலும்] என்றது - ஆசார்யவிஷயத்தில் ஶுஶ்ரூஷாப்ரகாரங்களை ப்ரதிபாதி$_3$க்கிற ஶாஸ்த்ரமுக$_2$த்தாலும் தனக்கு இஷ்டாநிஷ்டங்கள் இன்னதென்னுமிடத்தை அவன் அருளிச்செய்த வசநத்தாலுமென்கை. (275)

276. இனிமேல் கைங்கர்யவேஷம்தன்னை அறிவிக்கைக்காக [கைங்கர்யம்தானிரண்டு] என்கிறார். (276)

277. அதாவது ஏதென்ன [அதாவது இஷ்டம் செய்கையும் அநிஷ்டம் தவிருகையும்] என்கிறார்.

குர்யாத$_3$ப்ரதிஷித்$_3$த$_4$ாநி கு$_3$ரோ: கர்மாண்யஶேஷத:" இத்யாதி$_3$களை உட்கொண்டு (ஶுஶ்ரூஷாப்ரகாரங்களை) இத்யாதி$_3$. "இச்ச$_2$ாப்ரக்ருத்யநுகு$_3$ணை: உபசாரைஸ்ஸதே$_3$ாசிதை: । ப$_4$ஜந் அவஹிதஶ்சாஸ்ய" இத்யாதி$_3$யை உட்கொண்டு (தனக்கு) இத்யாதி$_3$. (கீழ்ச்சொன்ன ப$_4$க$_3$வத்கைங்கர்யம்) என்றது ஸ்வார்த்த$_2$கைங்கர்யம் என்று ஆய்ப்படியிலே வ்யாக்$_2$யாதம்; அது வ்யவஹிதமாகையாலும், தத்ப்ரமாணகத$_2$நம் இங்கே அநபேக்ஷிதமாகையாலும், [ப$_4$க$_3$வத்கைங்கர்ய]ஶப்$_3$த$_3$-ஸாமர்த்$_2$யத்தாலும், இங்குச்சொன்ன ப$_4$க$_3$வத்கைங்கர்யஜ்ஞாநாநுக்திப்ரயுக்தந்யூநத்வப்ரஸங்க$_3$த்தாலும், [கீழ்] என்கிற இது வ்யவஹிதஸ்வார்த்த$_2$கைங்கர்யவ்யாவ்ருத்த்யர்த்த$_2$மாகையாலும் அநுசிதம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (வஸ்துவ்யாதி$_3$களைச்சொன்ன இந்த க$_3$ணனையில்) என்றது என்று கண்டுகொள்வது. (275)

276. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இனிமேல்) இத்யாதி$_3$. (வேஷம்) = லக்ஷணம். ப்ரமாணகத$_2$நாநந்தரம் லக்ஷணகத$_2$நார்த்த$_2$விப$_4$ாக$_3$மாகையாலே ஏககார்யத்வாதி$_3$ஸங்க$_3$தி என்றபடி. (276)

278. இஷ்டாநிஷ்டங்கள் வர்ணாஶ்ரமங்களையும், ஆத்மஸ்வரூபத்தையும் அவலம்பி$_3$த்திருக்கும்.

அவனுக்கிஷ்டாநிஷ்டரூபமாவதேதென்ன, மேலெழுந்து வந்தேறியான வர்ணாஶ்ரமங்களைப்பற்றுகை அவனுக்கு அநிஷ்டம், நித்யஶேஷத்வமே நிரூபகமான ஆத்மஸ்வரூபத்தை நோக்கியிருக்கையவனுக்கிஷ்டம்; ஆகையாலே அநிஷ்டம் ப$_3$ாஹ்யமான த்யாஜ்யத்தை அவலம்பி$_3$த்தும், இஷ்டம் ஆந்தரமான உபாதே$_3$யத்தை அவலம்பி$_3$த்தும் இருக்குமென்கிறார். அன்றியே, தே$_3$ஹக$_3$தமான வர்ணத்தையும், தத$_3$நுகு$_3$ணாஶ்ரமத்தையும் பற்றுகை அநிஷ்டம், ஸ்வரூபக$_3$தஶேஷத்வவர்ணத்தையும், தத$_3$நுகு$_3$ணப்ரபந்நாஶ்ரமத்தையும் பற்றுகை இஷ்டம்; போ$_4$க்தாவாய்க்கொண்டு ஶேஷமாயிருக்கும் ஸ்வரூபம் என்றிருக்கை அநிஷ்டம், போ$_4$க்$_3$யமாய்க்கொண்டு

---

278. இவை தானிரண்டும் எத்தை அவலம்பி$_3$த்திருக்கும் என்ன அருளிச்செய்கிறார் மேல் [இஷ்டாநிஷ்டங்கள்] என்றுதுடங்கி. அதாவது கீழ்ச்சொன்ன கைங்கர்யப்ரதிஸம்ப$_3$ந்தி$_4$கள் இருவருடையவும் இஷ்டாநிஷ்டங்கள் இவ்வதி$_4$காரியுடைய வர்ணாஶ்ரமங்களையும் ஆத்ம-ஸ்வரூபத்தையும் பற்றியிருக்குமென்கை; [இஷ்டாநிஷ்டங்கள் வர்ணாஶ்ரமங்களைப் பற்றி இருக்கை]யாவது- ஸ்வவர்ணஸ்வாஶ்ரமோசிதமான த$_4$ர்மங்களை பரார்த்த$_2$பு$_3$த்$_3$த்$_4$யா அநுஷ்டி$_2$க்கை இஷ்டமாய், ஸ்வார்த்த$_2$பு$_3$த்$_3$த்$_4$யா அநிஷ்டமாயிருக்கை; பரார்த்த$_2$பு$_3$த்$_3$த்$_4$யா அநுஷ்டி$_2$க்கையாவது- லோகஸங்க்$_3$ரஹதயாவாகவும், ஶிஷ்யபுத்ரர்களுடைய உஜ்ஜீவநார்த்த$_2$-மாகவும் ஆந்ருஶம்ஸ்யத்தாலே அநுஷ்டி$_2$க்கை; இவ்வர்த்த$_2$த்தை "இனி இவற்றில் நம்மாசார்யர்-கள் அநுஷ்டி$_2$க்கிறவை ஶிஷ்யபுத்ரர்களுடைய உஜ்ஜீவநார்த்த$_2$மாக ஆந்ருஶம்ஸ்யத்தாலே அநுஷ்டி$_2$க்கிறார்களத்தனை; இப்படி அநுஷ்டி$_2$யாதபோது ப$_4$க$_3$வத்$_3$விபூ$_4$திபூ$_4$தரான சேதநர்க்கு நாஶஹேதுவாகையாலே ஈஶ்வரனுக்கு அநபி$_4$மதபூ$_4$தனுவன்; ஆகையால் யாதோரளவாலே

---

277. ஸ்வயம்ப்ரயோஜநஶேஷீஷ்டகரணதத$_3$நிஷ்டாகரணாந்யதரத்வம் கைங்கர்யலக்ஷணம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே உத்தரக்$_3$ரந்த$_2$ம் என்கிறார் (அதாவது ஏது என்ன) இத்யாதி$_3$. (277)

278. (எத்தை அவலம்பி$_3$த்திருக்கும்) என்றது கைங்கர்யகர்த்ரநுப்ரவிஷ்டதே$_3$ஹவிஶிஷ்டாத்மரூப-விஶேஷணவிஶேஷ்யங்களிலே எத்தைப்பற்றி இருக்கும் என்றபடி. உ-பஸ்தி$_2$தத்வாத் இஷ்டாநிஷ்ட-ப்ரதிஸம்ப$_3$ந்தி$_4$கள் ஆசார்யனும், ப$_4$க$_3$வானும் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (கீழ்ச்-சொன்ன கைங்கர்யப்ரதிஸம்ப$_3$ந்தி$_4$கள்) இத்யாதி$_3$. வர்ணாஶ்ரமாதி$_3$களுக்கு ப்ரதிஸம்ப$_3$ந்தி$_4$யும் உபஸ்தி$_2$தத்வாத் ப்ரக்ருதாதி$_4$காரி என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (இவ்வதி$_4$காரியுடைய) என்றது. இஷ்டாநிஷ்டங்கள் இரண்டும், வர்ண-ஆஶ்ரம-ஆத்மஸ்வரூபங்கள் மூன்றுமாக ஸங்க்$_2$யாவைஷம்யத்-தாலே யதா$_2$ஸங்க்$_2$யாந்வயம் இல்லாமையாலே அவிஶேஷேண அந்வயம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (இஷ்டாநிஷ்டங்கள் வர்ணாஶ்ரமங்களைப் பற்றி இருக்கையாவது) இத்யாதி$_3$. "அவிப்லவாய" இத்யாதி$_3$யை உட்கொண்டு (பரார்த்த$_2$பு$_3$த்$_3$த்$_4$யா) இத்யாதி$_3$. ப்ரத்யவாயபரிஹார-த்வேநவும், ப்ராஜாபத்யலோகாதி$_3$ப$_2$லார்த்த$_2$த்வேநவும், ப்$_3$ரஹ்மவித்$_3$யாங்க$_3$த்வேநவும், ப்ரபத்த்யங்க$_3$-த்வேநவும் இப்படி ஸர்வப்ரகாரத்தாலும் ஸ்வார்த்த$_2$தை கூடாது என்னுமிடம் ஸாங்க$_3$ஸகலத$_4$ர்ம-த்யாக$_3$ம் ஸித்$_3$தே$_4$ாபாயாங்க$_3$மாக விஹிதமாகையாலே ஸித்$_3$த$_4$ம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (ஸ்வார்த்த$_2$பு$_3$த்$_3$த்$_4$யா) இத்யாதி$_3$. பரார்த்த$_2$தையை விவரிக்கிறார் (பரார்த்த$_2$) இத்யாதி$_3$நா. (ஆந்ருஶம்ஸ்யம்) = த$_3$யா. உக்தார்த்த$_2$த்தில் ப்ரப$_3$ந்த$_4$ாந்தரஸ்த$_2$-மூலக்ருத்$_3$வாக்ய-ஸம்வாத$_3$ம் (இவ்வர்த்த$_2$த்தை) இத்யாதி$_3$.

பாரதந்த்ரமாய் இருக்கும் ஸ்வரூபம் என்றிருக்கை இஷ்டமென்று . வர்ணாஶ்ரமங்களிலும் ஸ்வரூபத்திலும் இஷ்டாநிஷ்டங்களை வகைந்துமருளிச்செய்வர் . அன்றியே , து$_3$ர்ஸநதூ$_3$ஷணமாக வர்ணாஶ்ரமவிபரீதம் செய்கை அவனுக்கு அநிஷ்டம் , அது வாராதபடி தத்$_3$விபரீதம் செய்யாதொழிகை அவனுக்கு இஷ்டம் ; ஸ்வரூப-விருத்$_3$த$_4$ங்களைச் செய்கை அவனுக்கு அநிஷ்டம் , ஸ்வரூபாநுரூபமானவற்றைச்செய்கை அவனுக்கு இஷ்டம் என்றும் யோஜிப்பர்கள் . (278)

லோகஸங்க்$_3$ரஹம் பிறக்கும், யாதோரளவாலே ஶிஷ்யபுத்ரர்களுக்கு உஜ்ஜீவநமுண்டாம் அவ்வளவும் அநுஷ்டே$_2$யமென்றதாயிற்று; ப்ரவ்ருத்தித$_4$ர்மம்தானே அபி$_4$ஸந்தி$_4$பே$_4$த$_3$த்தாலே நிவ்ருத்தித$_4$ர்மமானவோபாதி, இந்த நிவ்ருத்தித$_4$ர்மமும் ப்ராப்யமாகக்கடவது; இவ்விடத்தில் அகரணே ப்ரத்யவாயம் எம்பெருமானுடைய அநபி$_4$மதத்வமும், தன்னுடைய புருஷார்த்த$_2$ஹாநி-யுமாகக்கடவது" என்று தனிஶ்லோகத்திலே இவர்தாமே அருளிச்செய்தாரிறே. இனி ஸ்வார்த்த$_2$-பு$_3$த்$_3$த்$_4$யா அநுஷ்டி$_2$க்கையாவது – ஸ்வவர்ணஸ்வாஶ்ரமோசிதமாக விஹிதமாகையாலே நமக்கு இவை அநுஷ்டி$_2$யாதொழியில் க்ருத்யாகரணரூபபாபம் வரும் என்று நினைத்து அநுஷ்டி$_2$க்கை. [இஷ்டாநிஷ்டங்கள் ஆத்மஸ்வரூபத்தைப்பற்றியிருக்கை]யாவது– "இச்சை$_2$ஸ்வரூபம்" என்கிறபடியே விநியோக$_3$த$_3$ஶையில் ஶேஷியுடைய இச்ச$_2$ாநுகு$_3$ணமாக ஸ்வரூபத்தை விநியோக$_3$ப்படுத்துகை இஷ்டமாய், தட்டுமாறி விநியோக$_3$ம் கொள்ளுமளவில் தன்னுடைய ஶேஷத்வத்தையிட்டு இருத்தல் பாரதந்த்ர்யத்தையிட்டு எதிர்விழி கொடாதொழிதல் செய்கை

(ப்ரவ்ருத்தித$_4$ர்மந்தானே) இத்யாதி$_3$:– அதாவது – ஆந்ருஶம்ஸ்யத்தாலே அநுஷ்டி$_2$த்தது ப$_4$க$_3$வத்-ஸ்வபா$_4$வவிஶேஷத்தாலே ப$_3$ந்த$_4$கமாகாது; அங்ஙனன்றிக்கே விநியோக$_3$ப்ருத$_2$க்த்வேந கைங்கர்யமாக அநுஷ்டி$_2$த்ததும் ப$_2$லாந்தரஹேதுவாகாது; ஸ்வர்க்கா$_3$த்$_3$யர்த்த$_2$தயா விஹிதஜ்யோதிஷ்டோமாதி$_3$கள் "யஜ்ஞேந தா$_3$நேந" இத்யாதி$_3$விநியோக$_3$வஶாத்தாலே உபாஸநாங்க$_3$மாகிறாப்போலே ஸித்$_3$தோ$_4$பாய-நிஷ்ட$_2$னுடைய வர்ணாஶ்ரமத$_4$ர்மங்களும் "ப்ரியாய மம விஷ்ணோஶ்ச" இத்யாதி$_3$விநியோக$_3$-வஶாத்தாலே கைங்கர்யமாம் என்றபடி. யத்$_3$வா, ஆந்ருஶம்ஸ்யத்தாலே அநுஷ்டி$_2$த்தாலும், ப$_4$க$_3$வத$_3$பி$_4$ப்ராயத்தாலே கைங்கர்யகோடிநிவிஷ்டமாகும்படியாகவுமாம். "பா$_3$ஹ்யஸ்ஸத$_3$ஸதாம் நாஸ்தி பே$_4$த$_3$: ப்ராயேண கர்மஸு । ஸங்கல்பாதே$_3$வ பி$_4$ந்நாநி ஸ ஹேதுர்ப$_3$ந்த$_4$மோக்ஷயோ:" என்னக்கடவதிறே. அதி$_4$கார்யந்தரவிஷயத்திலே அகரணே ப்ரத்யவாயம் நரகமும், ஸ்வஸ்வாபி$_4$மதஸித்$_3$தி$_4$ஹாநியுமாகையாலே அத்தை வ்யாவர்த்திப்பிக்கிறார் (இவ்விடத்தில்) இத்யாதி$_3$நா. (புருஷார்த்த$_2$ஹாநி)யாவது ப$_4$க$_3$வந்முகோ$_2$ல்லாஸாநுத்பத்தி. (தனிஶ்லோகத்திலே) என்றது தனிசரமஶ்லோகவ்யாக்$_2$யாநத்திலே என்றபடி. (ஸ்வார்த்த$_2$பு$_3$த்$_3$த்$_4$யா) இத்யாதி$_3$யை விவரிக்கிறார் (இனி ஸ்வார்த்த$_2$) இத்யாதி$_3$. "விஹிதத்வாச்ச ஆஶ்ரமகர்மாபி" என்கிற இத்தைப்பற்ற அருளிச்செய்கிறார் (விஹிதமாகையாலே) இத்யாதி$_3$. ஸர்வத$_4$ர்மத்யாக$_3$ம் அங்க$_3$மாகையாலே விஹிதத்வாகாரத்தாலும் அநநுஷ்டே$_2$யமிறே என்று கருத்து. த்யாக$_3$ம் அஶக்திப்ரயுக்தம் அநுவாத்$_3$யம் என்னுமவர்களுக்கு விஹிதத்வாகாரேண அநுஷ்டே$_2$யமாகையாலே ஸ்வார்த்த$_2$பு$_3$த்$_3$தி$_4$ நடக்கும் என்று பி$_4$தா$_3$. 'இச்சை = ஸ்வரூபம், இரக்கம் = உபாயம், இனிமை = உபேயம்' என்றது; அதில் "பரக$_3$தாதிஶயாதா$_4$நேச்ச$_2$யா உபாதே$_3$யத்வமேவ யஸ்ய ஸ்வரூபம் ஸ ஶேஷ:, பரஶ்ஶேஷீ" என்று இச்ச$_2$யா உபாதே$_3$யத்வம் உபாதே$_3$யதயா இச்சா$_2$ வா ஶேஷத்வம் என்று ப$_4$க$_3$வதி$_3$ச்சை$_2$ ப$_4$க$_3$வச்சே$_2$ஷமாகிறது என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (இச்சை ஸ்வரூபம் என்கிறபடியே) இத்யாதி$_3$. இது நம்பிள்ளை ஸ்ரீஸூக்தி.

அநிஷ்டமாயிருக்கை. அங்ஙனன்றிக்கே, [இஷ்டாநிஷ்டங்கள்] இத்யாதி$_3$க்கு ஸ்வவர்ணஸ்வாஶ்ர-மோசிதங்களைச் செய்கை இஷ்டம், தத்$_3$விருத்$_3$த$_4$ங்களைச்செய்கை அநிஷ்டம். ஆத்மஸ்வரூபத்-துக்கு உசிதமானவற்றைச் செய்கை இஷ்டம், தத்$_3$விருத்$_3$த$_4$ங்களைச் செய்கை அநிஷ்டம் என்றும் யோஜிக்கவுமாம். அங்ஙனுமன்றிக்கே, ஔபாதி$_4$கமுமாய், அநித்யமுமான வர்ணாஶ்ரமங்களிலே ஊற்றிருக்கை அநிஷ்டம், நிருபாதி$_4$கநித்யஶேஷமான ஆத்மஸ்வரூபத்திலே ஊற்றிருக்கை இஷ்டம் என்றும் யோஜிக்கவுமாம். இங்ஙன் ஊற்றத்தையிட்டுச் சொல்லுகையன்றிக்கே அநிஷ்டம் வர்ணாஶ்ரமத்தை அவலம்பி$_3$த்திருக்கும், இஷ்டம் ஆத்மஸ்வரூபத்தை அவலம்பி$_3$த்திருக்கும் என்று இங்ஙனே விப$_4$ஜித்து வர்ணாஶ்ரமாசாரத்தை அநிஷ்டகோடியாகச் சொல்லப்பார்க்கில், "ஶ்ருதிஸ்ம்ருதிர்மமைவாஜ்ஞா யஸ்தாமுல்லங்க்$_4$ய வர்த்ததே । ஆஜ்ஞாச்சே$_2$தீ$_3$ மம த்$_3$ரோஹீ மத்$_3$ப$_4$க்தோऽபி ந வைஷ்ணவ:" என்றும், "அவிப்லவாய த$_4$ர்மாணாம் பாலநாய குலஸ்ய ச । ஸங்க்$_3$ரஹாய ச லோகஸ்ய மர்யாத$_3$ஸ்தா$_2$பநாய ச । ப்ரியாய மம விஷ்ணோஶ்ச தே$_3$வ-தே$_3$வஸ்ய ஶார்ங்கி$_3$ண: । மநீஷீ வைதி$_3$காசாரம் மநஸாபி ந லங்க$_4$யேத் । யதா$_2$ ஹி வல்லபே$_4$ ராஜ்ஞோ நதீ$_3$ம் ராஜ்ஞா ப்ரவர்த்திதாம் । லோகோபயோகி$_3$நீம் ரம்யாம் ப$_3$ஹு-ஸஸ்யவிவர்த்தி$_4$நீம் । லங்க$_4$யந் ஶூலமாரோஹேத் அநபேக்ஷோऽபி தாம் ப்ரதி । ஏவம்

காஷ்டா$_2$பந்நஶேஷத்வமும், காஷ்டா$_2$பந்நபாரதந்த்ர்யமும் இஷ்டம்; நைச்யாநுஸந்தா$_4$நப்ரயோஜக-ஶேஷத்வமும், ப்ரதிப்ரவ்ருத்திப்ரதிப$_3$ந்த$_4$கபாரதந்த்ர்யமும் அநிஷ்டம் என்றபடி. 'வர்ணாஶ்ரம-த$_4$ர்மங்களை' இத்யாதி$_3$ நிர்தே$_3$ஶியாதே [வர்ணாஶ்ரமங்களை] இத்யாதி$_3$மாத்ரநிர்தே$_3$ஶத்தாலே தது$_3$சித-தத்$_3$விருத்$_3$த$_4$-உப$_4$யாவலம்பி$_3$த்வம் அபி$_4$ப்ரேதம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே யோஜநாந்தரம் (அங்ங-னன்றிக்கே) இத்யாதி$_3$. வர்ணாஶ்ரமோசிதம் ஸந்த்$_4$யாவந்த$_3$நாதி$_3$; தத்$_3$விருத்$_3$த$_4$ம் அப$_4$க்ஷ்ய-ப$_4$க்ஷணாதி$_3$. ஆத்மஸ்வரூபோசிதம் கு$_3$ணாநுப$_4$வாதி$_3$; தத்$_3$விருத்$_3$த$_4$ம் விஷயப்ராவண்யாதி$_3$. [இஷ்டாநிஷ்டங்கள்] என்றாப்போலே 'வர்ணாஶ்ரம-ஆத்மஸ்வரூபங்களை' என்று ஸமஸ்தநிர்தே$_3$ஶம் பண்ணாதே வ்யாஸநிர்தே$_3$ஶம் பண்ணுகையாலே இரண்டிலும் இரண்டுக்கும் விப$_4$ஜ்ய அந்வயம் அபி$_4$ப்ரேதம். அதில் இஷ்டத்துக்கு அல்பாச்தரத்வப்ரயுக்தஶாஸ்த்ரோபாதி$_4$கபூர்வநிர்தே$_3$ஶமாத்ர-மித்தனையல்லது அநிஷ்டத்துக்கு தாத்பர்யவிஷயப்ராதா$_2$ந்யப$_3$ாத$_4$கமாகாது. ஆகையால் [வர்ணாஶ்ரம]இத்யாதி$_3$வ்யஸ்தநிர்தே$_3$ஶப்ராதா$_2$ந்யாநுகு$_3$ணமாக அநிஷ்டத்துக்கு ப்ராதா$_2$ந்யம் உசிதம். "சிதா$_3$சிதீ$_3$ஶ்வர:" என்கிற இதிலே சித்துக்கு அல்பாச்தரத்வப்ரயுக்தபூர்வநிர்தே$_3$ஶம் அசிது$_3$பக்ரம-யோஜனைக்கு அவிருத்$_3$த$_4$மாயிருப்பது என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே யோஜநாந்தரம் (அங்ஙனுமன்றிக்கே) இத்யாதி$_3$. ஔபாதி$_4$கத்வம் கர்மநிப$_3$ந்த$_4$நத்வாத்; அநித்யத்வம் தே$_3$ஹாதி$_3$நிப$_3$ந்த$_4$நத்வாத்; நிருபாதி$_4$கத்வம் - அகர்மஹேதுகத்வம்; நித்யத்வம் - யாவதா$_3$த்மபா$_4$வித்வம்; ஊற்றிருக்கை - ஜதாம்பர்யம்.

ஆய்ப்படியிலே ப்ரதா$_2$மயோஜனையை அநுவதி$_3$த்து அதில் அஸ்வாரஸ்யத்தை த$_3$ர்ஶிப்பிக்கிறார் (இங்ஙன் ஊற்றத்தை) இத்யாதி$_3$. (ஶ்ருதிஸ்ம்ருதி) இத்யாதி$_3$கம் பா$_4$ரதே ப$_4$க$_3$வத்$_3$வசநம். (அவிப்லவாய) இத்யாதி$_3$கம் லக்ஷ்மீதந்த்ரே ஶ்ரிய: வசநம். த$_4$ர்மாவிப்லவாதி$_3$சதுஷ்டயம் ஆநுஷங்கி$_3$கம். (ப்ரியாய) இத்யேதத் முக்$_2$யப$_2$லம். யத்$_3$வா த$_4$ர்மாவிப்லவாதி$_3$கம் த்$_3$வாரம்; ப$_4$க$_3$வத்ப்ரியத்வம் தத்$_3$த்$_3$வாரா ப$_2$லம். ப்ரதா$_2$மபக்ஷத்திலே லோகஸங்க்$_3$ரஹாநர்ஹத$_3$ஶையிலும் அநுஷ்டா$_2$நம் கூடும்; த்$_3$விதீயபக்ஷத்-திலே தத$_3$நர்ஹத$_3$ஶையிலே த்$_3$வாரபா$_3$த$_4$ாத் அநநுஷ்டா$_2$நம் என்று பி$_4$தா$_3$. ஶூலாரோஹணோப-

279. புண்யத்துக்கஞ்சுகிறவன் பாபத்தைப்பண்ணுனிறே.

இப்படி அவனுக்கிஷ்டமென்று விஹிதேஷ்டவேஷாநுப$_3$ந்தி$_4$களை விடில் பாபப்ரவ்ருத்தி வாராதோவென்ன, மோக்ஷவிரோதி$_4$யென்று புண்யம் செய்யவுட்பட அஞ்சுகிற இவ்வதி$_4$காரி, நரகஹேதுவாய் ஸாமாந்யரும் உட்படச் செய்யாத பாபத்தைச் செய்யானென்னுமிடம் சொல்லவேண்டாவிறே என்கிருர்; த்யஜிக்கைக்கு அடியான ப்ரவ்ருத்திரூபத்வம் இரண்டுக்கும் ஒத்தபின்பு எத்தைப்பண்ணுவானென்றபடி. (279)

விலங்க$_4$யந் மர்த்யோ மர்யாத$_3$ாம் வேத$_3$நிர்மிதாம் । ப்ரியோऽபி ந ப்ரியோऽஸௌ மே மத$_3$ாஜ்ஞாவ்யதிவர்த்தநாத் । உபாயத்வக்$_3$ரஹம் தத்ர வர்ஜயேந்மநஸா ஸுதீ$_4$:" என்றும் ஸர்வேஶ்வரனும் பிராட்டியும் அருளிச்செய்த வசநங்களோடும் பூர்வாசார்யர்களுடைய வசநாநுஷ்ட$_2$ாநங்களோடும் விரோதி$_4$க்குமிறே; ஆனபின்பு கீழ்ச்சொன்னபடியே இவ்வாக்யத்துக்குப் பொருளாகக்கடவது. (278)

279. இம்மூன்று யோஜனைக்கும் மேலில் வாக்யத்தோடு ஸங்க$_3$தி என் என்னில் ப்ரத$_2$ம-யோஜனையில் இப்படி வர்ணாஶ்ரமாநுஷ்ட$_2$ாநத்தில் ப்ரதிபத்திவிஶேஷங்களிலும் ஆத்மஸ்வ-ரூபத்தினுடைய விநியோக$_3$த$_3$ஶையிலாநுகூல்யப்ராதிகூல்யங்களிலுமாக இஷ்டாநிஷ்டங்களுக்கு விஷயவிப$_4$ாக$_3$ம் பண்ணவேணுமோ, வர்ணாஶ்ரமாநுரூபமாயும் ஸ்வரூபாநுரூபமாயும் உள்ள-வற்றைச் செய்கை இஷ்டம், தத்$_3$விருத்$_3$த$_4$ங்களான அக்ருத்யாதி$_3$களைச்செய்கை அநிஷ்டம் என்ருலோ என்ன அருளிச்செய்கிருர் மேல் [புண்யத்துக்கு] என்றுதுடங்கி. த்$_3$விதீயயோஜனையில் இப்படி வர்ணாஶ்ரமவிருத்$_3$த$_4$ங்களையும் ஸ்வரூபவிருத்$_3$த$_4$ங்களையும் செய்கை அநிஷ்டம் என்று இவனுக்குச் சொல்லித் தவிர்ப்பிக்கைதான் வேணுமோ? என்ன, [புண்யத்துக்கஞ்சுகிறவன்] என்று துடங்கி அருளிச்செய்கிருர். த்ருதீயயோஜனையில் இப்படி வர்ணாஶ்ரமங்களில் ஊற்றமறுத்-தால் அக்ருத்யகரணங்கள் வந்து புகுராதோ என்ன [புண்யத்துக்கஞ்சுகிறவன்] இத்யாதி$_3$யாலே அருளிச்செய்கிருர். [புண்யத்துக்கஞ்சுகிறவன் பாபத்தைப்பண்ணுனிறே] என்றது – ப$_4$க$_3$வத$_3$நு-க்$_3$ரஹஹேதுவாக ஶாஸ்த்ரஸித்$_3$த$_4$மாயிருக்கச்செய்தேயும் மோக்ஷவிரோதி$_4$ என்னுமத்தாலே புண்யம் செய்கைக்குட்பட அஞ்சுகிற இவ்வதி$_4$காரி, ப$_4$க$_3$வந்நிக்$_3$ரஹஹேதுவாக ஶாஸ்த்ர-

---

மேயம் புருஷார்த்த$_2$ஹாநாதி$_3$கம். பூர்வாசார்யவசநாநுஷ்ட$_2$ாநங்கள் ஈடு முதலானவற்றிலே "எங்ஙனேயோ" என்கிற திருவாய்மொழிமுதலான இடங்களிலே கண்டுகொள்வது. (278)

279. உத்தரவாக்யஸமந்வயப்ரகாரம் (இம்மூன்று யோஜனைக்கும்) இத்யாதி$_3$. [புண்ய]ஶப்$_3$த$_3$ம் "புண்யபாபே விதூ$_4$ய" என்கிற இடத்திற்போலே ஸ்வர்க்க$_3$ாதி$_3$ஹேதுஸத்கர்மபரம் என்னுமபி$_4$ப்ரா-யத்தாலே அருளிச்செய்கிருர் (ப$_4$க$_3$வத$_3$நுக்$_3$ரஹ) இத்யாதி$_3$. இங்கே "வர்ஜநீயமக்ருத்யம் து ஸர்வேஷாம் கரணைஸ்த்ரிபி$_4$: । அகாமதஸ்து யத்ப்ராப்தம் ப்ராயஶ்சித்தாத்$_3$விநஶ்யதி । அக்ருத்யம் வைஷ்ணவ: பாபபு$_3$த்$_3$த்$_4$யா ஶாஸ்த்ரவிரோத$_4$த: । ஏகாந்தீ பரமைகாந்தீ ருச்யப$_4$ாவாச்ச ஸந்த்யஜேத்" இத்யாதி$_3$களை உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிருர் (ப$_4$க$_3$வந்நிக்$_3$ரஹ) இத்யாதி$_3$. "ருச்யப$_4$ாவாச்ச" என்கிற சகாரம் பாபபு$_3$த்$_3$தி$_4$ஶாஸ்த்ரவிரோத$_4$ங்களை ஸமுச்சயிக்கிறது. "ஸர்வேஷாம்" என்று அக்$_3$ந்யாத$_4$ாநாதி$_3$விதி$_4$நிஷேத$_4$ங்களுக்குப்போலே ஆஶ்ரமாதி$_3$பே$_4$தே$_3$ந வ்யவஸ்தை$_2$ இல்லை என்கிறது. (ஸாமாந்ய) என்றது ப$_4$க$_3$வத்பரரல்லாதவர்கள் என்றபடி. "யஸ்து வை ப$_4$க$_3$வத்ப்ரீத்யை

280. இவன் புண்யத்தை பாபம் என்றிருக்கும், அவன் பாபத்தை புண்யம் என்றிருக்கும், அவனுக்கது கிடையாது, இவனது செய்யான்.

இவ்வதி$_4$காரி வத்ஸலனானவனுக்கும் இடமற நியதனாயிருக்குமென்கிறார் மேல் [இவன்] இத்யாதி$_3$யால். புண்யபாபமிரண்டும் மோக்ஷவிரோதி$_4$யென்றிருக்கிற இவ்வதி$_4$காரி, நாட்டார் ஸுக$_2$ஹேதுவென்று ப்$_4$ரமிக்கும் புண்யத்தை அவர்கள் து$_3$:க$_2$ஹேதுவென்று த்யஜிக்கும் பாபமென்று புறக்கணித்திருக்கும்; ஸாம்ஸாரிகபோ$_4$க$_3$மெல்லாம் து$_3$:க$_2$மென்றே தோற்றினால் தத்ஸாத$_4$நமெல்லாம் பாபமென்றே தோற்றுமிறே. செய்த குற்றம் நற்றமாகவே கொள்ளும் ஆஶ்ரிதவத்ஸலனான அவன் ஆஶ்ரிதர் பக்கல் ஒரு பாபம் பெற்றானாகில், நங்குணத்துக்கிரைபெற்றோம், இது நம் புண்யமென்று பெரும்பேறு பெற்றானாய் இருமாந்திருக்கும். இப்படி ஆசைப்பட்டு

ஸித்$_3$த$_4$மாய் நரகாவஹமென்று ஸாமாந்யருமுட்படச் செய்யாத பாபத்தை ஒருக்காலும் செய்யானிறே என்கை. (279)

280. இவன் புண்யத்துக்கஞ்சும்படியையும் வத்ஸலனான ஈஶ்வரனுக்கும் இடமறும்படி பாபப்ரவ்ருத்தியில் அந்வயமற்றிருக்கும்படியையும் த$_3$ர்ஶிப்பிக்கிறார் மேல் [இவன் புண்யத்தை] இத்யாதி$_3$வாக்யத்ரயத்தாலே. அதாவது, "ததா$_3$ வித்$_3$வாந் புண்யபாபே விதூ$_4$ய நிரஞ்ஜந: பரமம் ஸாம்யமுபைதி" என்கையாலே புண்யபாபங்களிரண்டும் மோக்ஷவிரோதி$_4$யென்றிருக்கும் இவ்வதி$_4$காரி, நாட்டார் ஸுக$_2$ஹேதுவென்று விரும்பியிருக்கும் புண்யத்தை ப$_4$க$_3$வத்ப்ராப்திப்ரதிப$_3$ந்த$_4$கதயா அநிஷ்டாவஹமாகையாலே, து$_3$:க$_2$ஹேதுவான பாபமென்று நினைத்து வெருவியிருக்கும். ஆஶ்ரிதர் செய்த குற்றம் நற்றமாகவே கொள்ளும் அதிமாத்ரவத்ஸலனான ஈஶ்வரன், இவ்வதி$_4$காரி ஏதேனுமொரு பாபத்தைப் பண்ணிலும் அத்தைக் குற்றமாக நினையாதே நற்றமாக நினைத்துக்கொண்டிருக்கும். அவனப்படி இருந்தானேயாகிலும் இவ்வதி$_4$காரி பாப-

---

குர்யாத் யஜ்ஞாதி$_3$கர்ம யத் । தத்$_3$விஶிஷ்டமிதி ப்ரோக்தம் ஸாமாந்யமிதரத் ஸ்ம்ருதம்" என்னக்கடவதிறே. (279)

280. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இவன்) இத்யாதி$_3$. (இடமறும்படி) என்றது தோ$_3$ஷபோ$_4$க்$_3$யத்வலக்ஷணவாத்ஸல்யத்துக்கு அவகாஶமில்லாதபடி என்றபடி. (நாட்டார்) = அமுமுக்ஷுக்கள். புண்யத்வம் அமுமுக்ஷுக்களைப்பற்றவும் பாபத்வம் முமுக்ஷுக்களைப்பற்றவுமாகையாலே புண்யத்வபாபத்வங்களுக்கு விரோத$_4$மில்லை என்றபடி. (நற்றமாக) = கு$_3$ணமாக. "வாத்ஸல்யம் நாம ப$_3$ந்த$_4$விஶேஷாந்விதேஷு ஸ்நேஹவிஶேஷ: ; யஸ்ய க$_2$ல்வமீ பரிபாகா: 'தோ$_3$ஷாநவத$_4$ாநோ தோ$_3$ஷேஷ்வபி கு$_3$ணத்வபு$_3$த்$_3$தி$_4$:' இத்யாத$_3$ய:" என்கிற ஶ்ருதப்ரகாஶிகாஸூக்தியில் ப்ரத$_2$மோபாத்தபத$_3$(?)-வ்யாவ்ருத்த்யர்த்த$_2$ம் (அதிமாத்ரவத்ஸலனான) இத்யாதி$_3$. (இவ்வதி$_4$காரி) என்றது உத்தமாதி$_4$காரி என்றபடி. (பாபத்தைப்பண்ணிலும்) இத்யநேந தே$_3$ஹதோ$_3$ஷத்தையும், அபு$_3$த்$_3$தி$_4$பூர்வக-உத்தராக$_4$த்தையும், பு$_3$த்$_3$தி$_4$பூர்வகபூர்வபாபத்தையும் வ்யவச்சே$_2$தி$_3$க்கிறது. (இவ்வதி$_4$காரி) இத்யநேந மத்$_4$யமாத$_4$மாதி$_4$காரிகளை வ்யவச்சே$_2$தி$_3$க்கிறது. இத்தால் இவ்வதி$_4$காரிக்கு பு$_3$த்$_3$தி$_4$பூர்வோத்தராக$_4$ம் இல்லாமையாலே வாத்ஸல்யாஸித்$_3$தி$_4$ப்ரஸங்க$_3$ஶங்கை பரிஹ்ருதை. அதி$_4$கார்யந்தரவிஷயத்திலும், இவ்வதி$_4$காரிவிஷயத்திலே ஹேயதோ$_3$ஷவிஷயத்திலும், பு$_3$த்$_3$தி$_4$பூர்வகபூர்வாக$_4$விஷயத்திலும், ப்ரமாதி$_3$க-உத்தராக$_4$விஷயத்திலும் தோ$_3$ஷபோ$_4$க்$_3$யத்வலக்ஷணவாத்ஸல்யம் நிர்பா$_3$த$_4$மிறே.

இடம்பார்த்துப் பேகணித்துப் போருகிறவனுக்கு து3ராஶையே ஶேஷிக்குமித்தனையல்லது, இத்தலையில் பாபரூபமான பே4ாக்3யமொருக்காலும் கிடையாது. இவனிடம் கொடுக்கிலிறே அவனுசை தீரப்பெறுவது.(280)

281. கைங்கர்யம்தான் ப4க்திமூலமல்லாதபோது பீ4திமூலமாய் வரவேணும்.

இப்படி ஸர்வஜ்ஞனுக்கும் இடங்கொடாமல் போருகிற இவ்வதி4காரிக்கு, மேலெழுந்தவை த்யஜிக்கையுட்–பற்றின பற்றின் கார்யமாமித்தனையல்லது, பாபப்ரவ்ருத்திஹேதுவாகாதென்று ப்ராஸங்கி3கத்தைத் தலைக்கட்டி, ப்ரஸ்துதமான கைங்கர்யாந்வயம் இவ்வதி4காரிக்கு ஏதேனுமொரு வழியாலேயாகிலும் அவஶ்யம் வேணுமென்கிறார் [கைங்கர்யம்தான்] இத்யாதி3யால். அநிஷ்டத்யாக3ரூபமாயும், இஷ்டப்ரவ்ருத்திரூபமாயும் இருக்கிற ப்ரஸித்3த4கைங்கர்யம் தான் செய்தல்லது த4ரிக்கமாட்டாத பரமப4க்திமூலமாகச் செய்யாவிடிலும், "அகிஞ்சித்கரஸ்ய ஶேஷத்வாநுபபத்தி:" என்று ஶேஷவ்ருத்த்யந்வயமில்லாவிடில் ஶேஷத்வம் அழியுமென்னும் பீ4திமூலமாகவாகிலும் வருந்திச்செய்யவேணும். ப4க்திமூலம் முக்2யம், பீ4திமூலம் அமுக்2யம். (281)

ப்ரவ்ருத்தியில் அந்வயமற்று நியதனுய் வர்த்திக்கையாலே, பாபத்தை புண்யமாகக்கொள்ளும் வத்ஸலனனவனுக்கு அது ஆசைப்பட்டுப்போமித்தனையொழிய கிடையாதென்கை. ஆக, கீழ் கர்த்தவ்யமாகச்சொன்ன கைங்கர்யமறிவது இன்னத்தாலே என்றும், கைங்கர்யந்தான் த்3விவித4மென்றும், அதுதான் இன்னதென்றும், தது3ப4யமும் இன்னத்தை அவலம்பி3த்திருக்கும் என்றும் சொல்லி, அதில் ப்ராஸங்கி3கஶங்காபரிஹாரமும் பண்ணப்பட்டது. (280)

281. ஈத்3ருஶகைங்கர்யம் இவனுக்கு ஏதேனுமொரு வழியாலேயாகிலுமுண்டாகவேணும் என்னும் இதினுடைய அவஶ்யகரணீயத்வத்தை அருளிச்செய்கிறார் மேல் [கைங்கர்யம்தான்] என்றுதுடங்கி. [ப4க்திமூலமாய்வருகை]யாவது ஶேஷியுடைய முகமலர்த்திக்குறுப்பானவையே செய்துகொண்டு நிற்கவேண்டும்படியான தத்3விஷயப்ரேமமடியாக வருகை. [அல்லாதபோது பீ4திமூலமாய்வருகை]யாவது அதன்றிக்கேயொழிந்தால் "அகிஞ்சித்கரஸ்ய ஶேஷத்வாநுபபத்தி:" என்கிறபடியே ஶேஷத்வவ்ருத்தியில்லாதபோது ஶேஷத்வஹாநி பிறக்குமென்னும் பீ4தியடியாக வருகை. இதில் ப4க்திமூலமானதுவே முக்2யம், தத3லாப4த்தில் பீ4திமூலந்தானுகிலும் வேணும் என்றபடி. (281)

ஸங்க3த்யர்த்த2ம் வ்ருத்தாநுவாத3ம் (ஆக) இத்யாதி3. [புண்யத்துக்கு] இத்யாதி3வாக்யம் ப்ராஸங்கி3க–ஶங்காபரிஹாரபரம். (280)

281. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (ஈத்3ருஶ) இத்யாதி3. கைங்கர்யத்துக்கு ஹேதுவை ப்ரதிபாதி3க்கை–யாலே கார்யகாரணப4ாவம் ஸங்க3தி என்றபடி. [ப4க்தி]ஶப்3த3விவக்ஷிதம் (தத்3விஷயப்ரேமம்) என்று. அதாவது ப்ரியத்வம் என்றபடி. (அகிஞ்சித்கரஸ்ய ஶேஷத்வாநுபபத்தி:) என்றது கிஞ்சித்–காரஸ்வரூபயோக்3யதாரூபஶேஷத்வம் கத3ாசித3பி கிஞ்சித்காராப4ாவே ஸித்3தி4யாது என்றபடி. நித்யஸ்ய ஸ்வரூபயோக்3யஸ்ய ப2லாவஶ்யம்ப4ாவநியமமாகையாலே வ்யாபககிஞ்சித்காரவிரஹே வ்யாப்யஸ்வரூபயோக்3யதாவிரஹமிறே உளதாவது. பீ4தி: = ப4ாவ்யநர்த்த2ஶங்கநம். மூலத்திலே [அல்லாதபோது] என்கிற இத்தாலே விகல்பம் தோற்றுமித்தனையல்லது முக்2யாநுகல்பப4ாவம் தோற்றுதாகையாலே வஸ்துஸாமர்த்2யஸித்3த4மான முக்2யாநுகல்பப4ாவத்தை த3ர்ஶிப்பிக்கிறார் (இதில் ப4க்திமூலமானதுவே) இத்யாதி3நா. (281)

282. அதுவுமில்லாதபோது அதி$_4$காரத்திலும் உபாயோபேயங்களிலும் அந்வயம் இன்றிக்கேயொழியும்.

இப்படி அமுக்$_2$யமான ப்ரீ$_4$திமூலகைங்கர்யமும் இல்லாதபோது உபாயோபேயாதி$_4$காரத்திலும் தத்தத$_3$தி$_4$காரா–நுரூபங்களான உபாயோபேயங்களிலும் தத்தத$_3$நுரூபபாரதந்த்ர்யபே$_4$ாக்$_3$யத்வாநுகு$_3$ணமான வ்யவஸாய–ப்ரீத்யந்வயமின்றிக்கே இழவாளனாயொழியும். அநிஷ்டநிவ்ருத்திரூபமான கைங்கர்யமில்லாதபோது நிவ்ருத்த்யதி$_4$காரோபாயங்களிலந்வயமின்றிக்கேயொழியும்; இஷ்டப்ரவ்ருத்திரூபகைங்கர்யமில்லாதபோது ப்ரவ்ருத்த்யதி$_4$காரோபேயங்களிலந்வயமின்றிக்கேயொழியுமென்று வகைந்தருளிச்செய்வர். அன்றியே, ஸ்தோத்ராஞ்ஜலிப்ரணாமாதி$_3$ப்ரவ்ருத்திரூபகைங்கர்யம் கௌ$_3$ணமாகவாகிலும் உண்டாகாதபோது கைங்கர்யம் செய்தே வருமதான உபேயாதி$_4$காரத்திலும் தந்நிமித்தமான உபாயத்திலும் தது$_3$ப$_4$யப்ரயோஜநமான உபேயத்திலும் ஸ்வரூபஸ்தி$_2$திரூபாந்வயமின்றிக்கே ஸ்வரூபமழிந்தொழியுமென்றும் அருளிச்செய்வர். இத்தால் கைங்கர்யாநந்வயத்தில் அதி$_4$காராந்வயமேபிடித்துக்குலையும், அது குலையாதபடி கைங்கர்யம் நிரந்தரம் செய்யவேணுமென்று கருத்து. (282)

283. கைங்கர்யம்தன்னை ப$_2$லஸாத$_4$நமாக்காதே ப$_2$லமாக்கவேணும்.

---

282. அதுதானுமில்லாவிடில் செய்வதென் என்ன அருளிச்செய்கிறார் [அதுவுமில்லாதபோது] என்றுதுடங்கி. அதாவது அமுக்$_2$யமான ப்ரீ$_4$திமூலகைங்கர்யந்தானுமில்லாதபோது, கிஞ்சித்காரா–ப$_4$ாவத்தாலே ஶேஷத்வரூபமான அதி$_4$காரத்திலும், அதி$_4$காரிஸாபேக்ஷமாயிருந்துள்ள ஶேஷியுடைய க்ருபாரூபமான உபாயத்திலும், இவனுடைய அநுகூலவ்ருத்திஸாபேக்ஷமான அவனுடைய முகமலர்த்தியாகிற உபேயத்திலும் அந்வயமற்றுவிடுமென்கை. (282)

283. ஆக, கீழிரண்டு வாக்யத்தாலும் கைங்கர்யாவஶ்யகர்த்தவ்யத்வமும் கைங்கர்யாப$_4$ாவத்தில் வருமநர்த்த$_2$விஶேஷங்களும் காட்டப்பட்டது; ஏவம்வித$_4$கைங்கர்யத்தில் ஸாத$_4$நபு$_3$த்$_3$தி$_4$யைத் தவிர்க்கிறார் மேல் [கைங்கர்யம் தன்னை] என்று துடங்கி. அதாவது இப்படி அவஶ்யகரணீயமாகக் கீழ்ச்சொன்ன கைங்கர்யந்தன்னைப் பண்ணுமளவில் த்$_3$ருஷ்டாத்$_3$ருஷ்டப$_2$லங்களில் ஏதேனு–

---

282. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (அதுதானும்) இத்யாதி$_3$. பூர்வவாக்யோக்த–அவஶ்யகர்த்தவ்யதோப–பாத$_3$கமான அகரணே அநர்த்த$_2$ம் காட்டுகிறது என்றபடி. (அதுவும்) என்றது அநுகல்பமான ப்ரீ$_4$திமூலககைங்கர்யமும் என்றபடி. இத்தை அருளிச்செய்கிறார் (அமுக்$_2$யமான) இத்யாதி$_3$நா. [உபாயோபேய]ஸாஹசர்யாத் [அதி$_4$கார]ஶப்$_3$த$_3$ம் ஶேஷத்வஸ்வரூபரூப–அதி$_4$காரபரம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (கிஞ்சித்காராப$_4$ாவத்தாலே) இத்யாதி$_3$. அநந்தர–நிர்தே$_3$ஶதாத்பர்யம் (அதி$_4$காரிஸாபேக்ஷமாய்) என்றது. கிஞ்சித்காரஸாத்$_4$ய[உபேய]ஸாஹசர்யாத் [உபாய]ஶப்$_3$த$_3$ம் 'இரக்கம் உபாயம்' என்கிற உபாயபரம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (ஶேஷியுடைய க்ருபாரூபமான) இத்யாதி$_3$. அநந்தரநிர்தே$_3$ஶப$_2$லிதம் (இவனுடைய) இத்யாதி$_3$. கிஞ்சித்காரவிரஹாதீ$_4$நவிரஹப்ரதியோகி$_3$யான உபேயம் முகோ$_2$ல்லாஸமேயாகும் என்னுமபி$_4$ப்ரா–யத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (முகமலர்த்தியாகிற) இத்யாதி$_3$. (282)

283. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (ஆக கீழ்) இத்யாதி$_3$. கைங்கர்யாவஶ்யகரணீயத்வம் உக்தம்; தத்ர ப$_2$லார்த்த$_2$ப்ரீதிஜநகத்வபு$_3$த்$_3$தி$_4$ர்நிவர்த்யதே என்றபடி. த்$_3$ருஷ்டம் = பஶுபுத்ராதி$_3$கம்; அத்$_3$ருஷ்டம்

ஏவம்வித$_4$கைங்கர்யத்தில் ஸாத$_4$நபு$_3$த்$_3$தி$_4$ குலேயவேணுமென்கிருர் மேல் [கைங்கர்யம்தன்னே] இத்யாதி$_3$யால், முக்$_2$யமாகவும் அமுக்$_2$யமாகவும் அதி$_4$கர்த்தவ்யமான கைங்கர்யம்தன்னே, அல்பாநல்ப- பே$_4$தக$_3$மோக்ஷரூபமானதேதேனுமொரு ப$_2$லத்துக்கு ஸாத$_4$நமாக்கி பிசக்காதே எல்லா ப$_2$லமும் இதுவே என்று குறிக்கொண்டு போரவேணும். (283)

2 8 4. அதாவது தான் கையேலாதே அவனேக்கையேற்கப்பண்ணுகை.

இதில் ஸாத$_4$நத்வப்ரதிபத்திக$_3$ந்த$_4$மற ஸித்$_3$த$_4$ஸாத்$_4$யப்ரதிபத்தியே பிறக்கவேணுமென்று இத்தை விஶதீ$_3$கரிக்கிருர் மேல் [அதாவது] இத்யாதி$_3$யால். [ஸாத$_4$நமாக்காதே ப$_2$லமாக்குகை]யாவது - தத்$_3$க- ப்ரயோஜநஞன தான் ஸ்வரூபாநுரூபகைங்கர்யத்தைப் பண்ணி மற்ருெரு ப்ரயோஜநத்துக்குக் கையேலாதே, உன்னேக்கைங்கர்யம் கொண்டோமே, இதுக்குக் கைக்கூலி தரலாகாதோ, மேலும் கைங்கர்யம் கொள்ளும்படி என்று பரிபூர்ணஞன அவன் குறைவாளஞய்க் கையேற்கும்படி கைங்கர்யம்பண்ணுகை. (284)

2 8 5. கொடுத்துக்கொள்ளாதே கொண்டத்துக்குக் கைக்கூலிகொடுக்கவேணும்.

மொன்றுக்கு ஸாத$_4$நமாக ப்ரதிபத்திபண்ணுதே ஸ்வயம்ப்ரயோஜநமாக ப்ரதிபத்தி பண்ண வேணுமென்கை. (283)

2 8 4. இத்தை விஶதீ$_3$கரிக்கிருர் மேல் [அதாவது] என்றுதுடங்கி. [அதாவது] என்றது - இத்தை ஸாத$_4$நமாக்காதே ப$_2$லமாக்குகையாவதென்றபடி ;[தான்கையேலாதே அவனேக்கையேற்கப் பண்ணுகை]யாவது கைங்கர்யம்பண்ணுகிற தான் அதுக்கு ப$_2$லமாக அவன்பக்கலிலே ஒன்றை அர்த்தி$_2$யாதே ஸ்வயம்ப்ரயோஜநமாகச் செய்யாநின்றுகொண்டு, கைங்கர்யம்கொள்ளுகிறவனே "தாஸ்ஸர்வாஶ்ஶிரஸா தே$_3$வ: ப்ரதிக்$_3$ருஹ்ணுதி வை ஸ்வயம்" என்கிறபடியே தன்பூர்த்திபாராதே ஸாபேக்ஷஞய் விரும்பிக் கைக்கொள்ளும்படி பண்ணுகை. (284)

= மோக்ஷ: ; ப்ரதிபத்தி: = பு$_3$த்$_3$தி$_4$:. [இஷ்டம் செய்கையும் அநிஷ்டம் தவிருகையும் ப$_2$லமாக்க வேணும்] (வா. 2 7 7) இத்யநேந ஸ்வயம்ப்ரயோஜநதந்முகே$_2$ால்லாஸோத்$_3$தே$_3$ஶ்யகஶேஷீஷ்ட- கரணதத$_3$நிஷ்ட -அகரண-அந்யதரத்வம் கைங்கர்யலக்ஷணம் என்று ஸூசிதம். ப$_2$லார்த்த$_2$- த$_3$ர்ஶபூர்ணமாஸ-அந்ருதவசநவர்ஜநாதெ$_3$ள அதிவ்யாப்திவாரணுய உத்$_3$தே$_3$ஶ்யகாந்தம். முகே$_2$ால்லாஸஹேதுத்வப்$_4$ராந்திஹேதுகஶேஷ்யநிஷ்டகரணுதெ$_3$ள அதிவ்யாப்திவாரணுய (ஶேஷீஷ்ட) இத்யாதி$_3$. ப்ரத்யேகம் அவ்யாப்திவாரணுய அந்யதரத்வம். அர்த்த$_2$ாத் ப$_4$க$_3$வந்முகே$_2$ால்லாஸஹேது- பூ$_4$தே ஆந்ருஶம்ஸ்யாநுஷ்டி$_2$தநித்யாதெ$_3$ள அதிவ்யாப்திவாரணுய உத்$_3$தே$_3$ஶ்யத்வநிவேஶ:. (283)

2 8 4. "யா: க்ரியாஸ்ஸம்ப்ரயுக்தாஸ்ஸ்யுரேகாந்தக$_3$தபு$_3$த்$_3$தி$_4$பி$_4$:" இதி பூர்வார்த்த$_4$ம். இதில் "ஏகாந்தக$_3$தபு$_3$த்$_3$தி$_4$பி$_4$:" என்று அநந்யப்ரயோஜநத்வம். "ஸம்ப்ரயுக்தா:" = ஸம்யக் ப்ரயுக்தா:. "ஸம்" இத்யநுஷங்க$_3$தோபி ஸ்வப்ரயோஜநவிரஹ:. (தே$_3$வ)ஶப்$_3$த$_3$விவக்ஷிதம் (தன் பூர்த்தி) என்று. (ஸ்வயம்)ஶப்$_3$த$_3$விவக்ஷிதம் (பாராதே) என்று. (ஶிரஸா) என்கிற இதுக்கு அர்த்த$_2$ம் (விரும்பி) என்று. (ப்ரதிக்$_3$ருஹ்ணுதி) என்கிற இதுக்கர்த்த$_2$ம் (கைக்கொள்ளும் படி) என்று. (284)

2 8 5. கொடுத்துக் கொள்ளாமைக்கு ப்ரதியோகி$_3$ப்ரஸித்$_3$தி$_4$ப்ரத$_3$ர்ஶநம் (தே$_3$ஹி மே) என்று

அதுதன்னை விமர்தீ$_3$கரிக்கிறார் [கொடுத்து] இத்யாதி$_3$யால். அவனுக்குரிய அடியனும் அவனாலே ப்ரேரிதனும் அவனுக்குக் கைங்கர்யம்செய்து அவன்பக்கலிலே ப்ரயோஜநாந்தரங்களைக் கொள்ளாதே "இன்றுவந்து" இத்யாதி$_3$ப்படியே அவன்தன்னை கைங்கர்யம்கொண்டதுக்கு மேன்மேலும் கைங்கர்யம் பண்ணுகையாகிற கைக்கூலியுடன்பட்டுக்கொடுக்கவேணும். (285)

286. ஸ்ரீவிது$_3$ரரையும், ஸ்ரீமாலாகாரரையும், கூனியையும்போலே கிஞ்சித்கரித்தால் ஸ்வரூபம் நிறம்பெறுவது.

அநந்யப்ரயோஜநராய் கைங்கர்யம்செய்யிலாயிற்று ஸ்வரூபம் உஜ்ஜ்வலமாவதென்கிறார் மேல் [ஸ்ரீவிது$_3$ரரையும்] இத்யாதி$_3$யால். க்ருஷ்ணன் பீ$_4$ஷ்மத்$_3$ரோணாதி$_3$களை உபேக்ஷித்து இருந்தவிடம்தேடிவரும்படி அபி$_4$மதரான ஸ்ரீவிது$_3$ரரையும், முடுக்குத்தெருத்தேடிவரும்படி பரிவரான ஸ்ரீமாலாகாரரையும், திருக்கைகளாலே ஸ்பர்சித்து அங்கீ$_3$கரிக்கப்பெற்ற கூனியையும்போல, அநந்யப்ரயோஜநமாக கிஞ்சித்கரிக்கிலிறே ஸ்வப்ரயோஜநாந்வயயோக்$_3$யதையற்ற ஸ்வரூபம் நிறம்பெறுவதென்கை. (286)

287. மடி தடவாதசோறும், சுருள்நாறுத பூவும், கண்ணும்புபடாத சாந்துமிறே

---

285. இவ்வளவும்போராது, தான்கொடுத்ததை அவன் கொண்டதுக்கு ப்ரத்யுபகாரம் பண்ணவும் வேணுமென்கிறார் மேல் [கொடுத்து] என்றுதுடங்கி. அதாவது "தே$_3$ஹி மே த$_3$தா$_3$மி தே" என்கிறபடியே தான் அவனுக்கு ஒன்றை ஸமர்ப்பித்து அவன்பக்கலிலே ஒரு ப்ரயோஜநம் கொள்ளாதே "இன்று வந்தித்தனையுமமுது செய்திடப்பெறில் நானொன்று நூறுயிரமாகக் கொடுத்துப் பின்னுமாளும் செய்வன்" என்ற பெரியாழ்வார் திருமகளைப்போலே தான் ஸமர்ப்பித்த த்$_3$ரவ்யத்தை அவன் அங்கீ$_3$கரித்த உபகாரத்துக்காக, அப்படி இருந்துள்ளவற்றைத் தன் அபி$_4$நிவேசாநுகு$_3$ணமாக நிறையக்கொண்டு வந்து ஸமர்ப்பியாநின்றுகொண்டு பின்னையும் அடிமைசெய்கையாகிற கைக்கூலி கொடுக்கவேணுமென்கை. (285)

286. இப்படி அநந்யப்ரயோஜநனாய், கிஞ்சித்கரித்தாலாயிற்று ஸ்வரூபம் உஜ்ஜ்வலமாவது என்னுமத்தை ஸத்$_3$ருஷ்டாந்தமாக அருளிச்செய்கிறார்மேல் [ஸ்ரீவிதுரரையும்] என்றுதுடங்கி.(286)

287. த்$_3$ருஷ்டாந்தபூ$_4$தரான அவர்கள் கிஞ்சித்கரித்த ப்ரகாரந்தன்னை அருளிச்செய்கிறார் [மடிதடவாத] என்றுதுடங்கி. [மடிதடவாத சோறுவது] - முந்துற ஆத$_3$ரத்தோடே இட்டுப்பின்னை

துடங்கி. (இன்று) இத்யாதி$_3$:- (இன்று வந்து இத்தனையும் அமுதுசெய்திடப்பெறில்) = இப்போது இங்கே எழுந்தருளி இவற்றை அமுதுசெய்யப்பெற்றால், (நான் ஒன்றுநூறுயிரமாகக் கொடுத்து) = ஒன்றுக்கு நூறுயிரம் அதி$_4$கமாக ஸமர்ப்பித்து, (பின்னை ஆளும்செய்வன்) = பின்னையும் அடிமை செய்வன் என்றபடி. இது நாச்சியார்திருமொழி. இத்தை உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிறார் (என்ற பெரியாழ்வார்) இத்யாதி$_3$நா. (கைக்கூலி) என்றது ஏர்த்த{ ?ஏற்ற } கைக்குக் கூலி என்றபடி. (285)

287. ஸ்வரூபம் கௌஸ்துப$_4$ஸ்த$_2$நீயமாகையாலே உஜ்ஜ்வலத்வோக்தி. [விதுரரையும்] இத்யாதி$_3$ ப்ரத$_2$மார்த்தே$_2$ த்$_3$விதீயை. (மடிச்சீலை) = மடியிலே கட்டின காசுப்பை. (உளையும்படி) = மநஸ்ஸு

இவர்கள் கொடுத்தது-
இதுதன்னை விஶத$_3$மாக்குகிறுர்மேல் [மடிதடவாத] இத்யாதி$_3$யால். சோற்றையிட்டு மடியைப்பிடித்து முடிச்சரக்கையறுத்துக்கொள்கையாகிற மடிதடவும் சோறன்றியே "விது$_3$ராந்நாநி பு$_3$பு$_4$ஜே ஶுசீநி கு$_3$ணவந்தி ச" என்று அநந்யப்ரயோஜநத்வப$_4$க்திபரவஶத்வரூபபாவநத்வபே$_4$ாக்$_3$யத்வங்கள், அவன் நாவிலும் நெஞ்சிலும் வேர்விழும்படி நல்லதோர் சோறுன மடிதடவாத சோறிறே ஸ்ரீவிது$_3$ரரிட்டது; பூவில் சாபலத்தாலே முந்துறத் தன் தலையிலே வைத்து மோந்து சுருள் நாறப்பண்ணிக் கொடுக்கையாகிற சுருள் நாறுகிற பூவன்றியே "ப்ரஸாத$_3$பரமௌ நாதௌ$_2$ மம கே$_3$ஹமுபாக$_3$தௌ । த$_4$ந்யோऽஹமர்ச்சயிஷ்யாமீத்யாஹ மால்யோபஜீவந:" என்று அநந்யப்ரயோஜநத்வகு$_3$ணம் குன்றுதபடி மிக்கசீர்த்தொண்டரிட்டபூவான சுருள் நாறுதபூவிறே ஸ்ரீமாலாகாரரிட்டது; அநேகம் பொன்னேறக்கூட்டியும் சுண்ணும்புத்திவலை தெறிக்கக் கெடும் சாந்துபோலன்றியே "ஸுக$_4$ந்த$_4$மேதத்$_3$ராஜார்ஹம் ருசிரம் ருசிராநநே। ஆவயோர்க$_3$ாத்ரஸத்$_3$ருஶம் தீ$_3$யதாமநுலேபநம்" என்று அவனிரக்கும்படி அவன் வடிவழகுக்குத் தோற்றுச்சாற்றுகையாலே ப்ரயோஜநாந்தரஸ்மரணலேஶச்சுண்ணும்படாத பூசும்சாந்திறே ஸ்ரீகூனிகொடுத்தது. ஆக, அநந்யப்ரயோஜநனுயே கைங்கர்யம் பண்ணவேணும், ப்ரயோஜநாந்தரலேஶம் ஸ்பர்ஶிக்கில் அந்த கைங்கர்யமும் தத$_3$ாஶ்ரயஸ்வரூபமும் தூ$_3$ஷிதமாமென்றபடி. (287)

இதுக்குக்காசு தரலாகாதோ என்று மடிச்சீரை ஶோதி$_4$க்கைக்காக மடியைப்பிடித்துத்தடவி உண்டவன் நெஞ்சு உளையும்படி பண்ணும் ப்ரயோஜநாந்தரபரர் இடும் சோறுபோலன்றிக்கே, உண்டவன் நெஞ்சு உகக்கும்படி அநந்யப்ரயோஜநமான சோறு; இப்படி இருந்துள்ள சோறிறே "பு$_4$க்தவத்ஸு த்$_3$விஜாக்$_3$ரேஷு நிஷண்ண: பரமாஸநே । விது$_3$ராந்நாநி பு$_3$பு$_4$ஜே ஶுசீநி கு$_3$ணவந்தி ச" என்று பாவநத்வ—பே$_4$ாக்$_3$யத்வப்ரஶஸ்தமாம்படி ஸ்ரீவிது$_3$ரர் அவனுக்கு ஸமர்ப்பித்தது. [சுருள்நாறுதபூ]வாவது — அக்$_3$நிஸ்பர்ஶமுண்டானல் சுருள்நாறும்படியிறே பூவின் ஸ்வப$_4$ாவம் இருப்பது; அப்படியே ப்ரயோஜநாந்தரஸ்பர்ஶமாகிற சுருள்நாற்றமில்லாதபடி அநந்யப்ரயோஜநத்வபரிமலயுக்தமாக இடும் புஷ்பம்; இப்படி இருந்துள்ள பூவிறே "ப்ரஸாத$_3$-பரமௌ நாதௌ$_2$ மம கே$_3$ஹமுபாக$_3$தௌ । த$_4$ந்யோऽஹமர்ச்சயிஷ்யாமீத்யாஹ மால்யோப—ஜீவந:" என்று விஶேஷஜ்ஞர் ஶ்லாகி$_4$க்கும்படி அத்யாத$_3$ரபூர்வகமாக ஸ்ரீமாலாகாரர் அவனுக்குக் கொடுத்தது. [சுண்ணும்புபடாத சாந்தாவது] ஆயிரம்பொன் அழியக்கூட்டியும் சுண்ணும்புத் திவலை படக்கெடும்படியிறே சாந்தின் ஸ்வப$_4$ாவம்; அப்படியே ப்ரயோஜநாந்தரஸ்பர்ஶமாகிற தோ$_3$ஷமின்றிக்கே அநந்யப்ரயோஜநமான சாந்து; இப்படி இருந்துள்ள சாந்திறே "ஸுக$_3$ந்த$_4$-மேதத்$_3$ராஜார்ஹம் ருசிரம் ருசிராநநே । ஆவயோர்க$_3$ாத்ரஸத்$_3$ருஶம் தீ$_3$யதாமநுலேபநம்"

நோவும்படி. "ஶுசீநி கு$_3$ணவந்தி ச" என்கிற பத$_3$த்$_3$வயவிவக்ஷிதம் (பாவநத்வ) இத்யாதி$_3$. (பாவநத்வபே$_4$ாக்$_3$ய)த்வாப்$_4$யாம் (ப்ரஶஸ்தம்) = ஶ்லாக்$_4$யம். (சுருள்) = மயிர். மயிர்பட்ட பூவுக்கு அக்$_3$நிஸ்பர்ஶமுண்டானல் மயிர் நாறும் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிருர் (அக்$_3$நிஸ்பர்ஶம்) இத்யாதி$_3$. (சுருள் நாறுத பூவாவது ... இடும் புஷ்பம்) என்று அந்வயம். (இத்யாஹ) என்றது 'இத்யுவாச' என்றபடி. (ஆஹ) இத்யவ்யயம் பூ$_4$தார்த்த$_2$கம். (விஶேஷஜ்ஞர்) = பராஶரப$_4$க$_3$வான். (இத்யாஹ) என்கிற இத்தாலே லப்$_3$த$_4$ம் (ஶ்லாகி$_4$க்கும்படி) என்றது. (ஆயிரம் பொன் அழியக்கூட்டியும்) என்றது ப$_3$ஹுவித்தவ்யயஸாத்$_4$யமான என்றபடி. (திவலை) = ஶீகரம். "ஏதத் ஸுக$_3$ந்த$_4$ம், ஏதத் ராஜார்ஹம், ஏதத் ருசிரம், ஏதத் ஆவயோர்க$_3$ாத்ரஸத்$_3$ருஶம் தீ$_3$யதாம்" என்று பி$_4$ந்நவாக்யயோஜனையிலே சரமவாக்யார்த்த$_2$ம் (பூசும் சாந்தாம்படி) என்றது. (பூசும் சாந்து)

288. கைங்கர்யத₃ஶைபோலே முன்புள்ள த₃ஶைகளிலும் ஸ்வரூபத்தை உஜ்ஜ்வலமாக்கவேணும்.

ஆக, ஸத₃₃ாசார்யப்ரஸாத₃வ்ருத்₃தி₄க்கு ஹேதுவாக அருளிச்செய்த வஸ்தவ்யாதி₃நியமசரமமாகவெடுத்த உப₄யவித₄கைங்கர்யஶோத₄நம் பண்ணி, கைங்கர்யத்துக்கு பூர்வப₄ாவியான த₃ஶாசதுஷ்டயத்திலும் கைங்கர்யாஶ்ரயஸ்வரூபவிரோத₄ம் வாராதபடி பேணி வர்த்திக்கவேணுமென்கிறார் மேல் [கைங்கர்ய-த₃ஶைபோலே] இத்யாதி₃யால். சரமப₄ாவியான கைங்கர்யத₃ஶையிலே ஸ்வப்ரயோஜநாந்வயம் ஸ்பர்ஶியாதபடி பரைகப்ரயோஜநத்வவேஷஶேஷத்வரூபத்தை உஜ்ஜ்வலமாக்கிறுப்போலே, கைங்கர்யத்துக்கு முன்பே உண்டாய் அதில்வருகைக்கிட்டபடி ஒழுங்கான த₃ஶாவிஶேஷங்களிலும் தத்தத்₃விரோதி₄விஶேஷங்கள் ஸ்பர்ஶியாதபடி பேணிக்கொண்டு கைங்கர்யாஶ்ரயஸ்வரூபத்தை உஜ்ஜ்வலமாக்க வேணும் என்றருளிச்செய்து;

289. முன்பே நாலு த₃ஶையுண்டு.

அவையெவை என்னும் அபேக்ஷையிலே ஸமுத₃ாயமாக [முன்பே நாலு த₃ஶையுண்டு] என்று; (289)

என்றவனர்த்தி₂த்த அநந்தரம் பூசும் சாந்தாம்படி கூனி கொடுத்தது. ஆக இப்படி அநந்ய-ப்ரயோஜநமாக கிஞ்சித்கரித்தாலாயிற்றுகைங்கர்யாஶ்ரயமான ஸ்வரூபம் உஜ்ஜ்வலமாவது என்கை. ஆக இவ்வளவும் வஸ்தவ்யாதி₃க₃ணனையில் சரமோக்தமான கர்த்தவ்யரூபகைங்கர்யத்-தை ஶோதி₄த்து, தாத்₃ருஶகைங்கர்யத்தாலே ஸ்வரூபம் உஜ்ஜ்வலமாமென்னுமிடத்தையும் அருளிச்செய்தாராயிற்று. (287)

288. இப்படி அநந்யப்ரயோஜநனுய்க்கொண்டு கைங்கர்யம் செய்தாலே ஸ்வரூபமுஜ்ஜ்வல-மாவது என்று சொன்னவிதிலே முக்தாவஸ்த₂தையில் கைங்கர்யத₃ஶையில் ஸ்வரூபௌஜ்ஜ்வல்-யமும் அர்த்த₂ாத் உக்தமென்று நினைத்து, இப்படி கைங்கர்யத₃ஶையில் ஸ்வரூபத்தை உஜ்ஜ்வல-மாக்குமோபாதி ஏதத்பூர்வத₃ஶாவிஶேஷங்களிலும் ஸ்வரூபத்தை உஜ்ஜ்வலமாக்கவேணுமென்று அருளிச்செய்கிறார் மேல் [கைங்கர்யத₃ஶைபோலே] என்றுதுடங்கி. [முன்புள்ள த₃ஶைகளிலும்] என்றது கைங்கர்யத்துக்கு பூர்வத₃ஶைகளிலுமென்றபடி. (288)

289. முன்பே எத்தனை த₃ஶை உண்டென்னும் ஆகாங்க்ஷையிலே அருளிச்செய்கிறார் [முன்பே நாலுத₃ஶையுண்டு] என்று. (289)

= பூசும்படியான சாந்து. இது "பூசும் சாந்தென்னஞ்சம்" என்கிற இதுக்கு ஸூசகம். இதின் ஸ்வரூபௌஜ்ஜ்வல்யஹேதுத்வத்தை யோஜித்து அருளிச்செய்கிறார் (ஆக இப்படி) இத்யாதி₃நா. உத்தரவாக்யஸங்க₃த்யர்த்த₂ம் வ்ருத்தாநுவாத₃ம் (ஆக இவ்வளவும்) இத்யாதி₃. (287)

288. ஆர்த்திபூர்வகப்ராப்திக₄டிதத₃ஶாசதுஷ்டயம் உக்தத₃ஶாகைங்கர்யத்துக்கே பூர்வப₄ாவியாம் என்னுமபி₄ப்ராயத்தாலே தத₃நுகு₃ணமாக ஸங்க₃தி (இப்படி அநந்ய) இத்யாதி₃. அதாவது கைங்கர்ய-த₃ஶையில் ஸ்வரூபௌஜ்ஜ்வல்யப்ரஸங்க₃ாத் தத்₃விஶேஷபூ₄தம் உக்தத₃ஶா கைங்கர்யபூர்வ-ப₄ாவித₃ஶாசதுஷ்டயத்திலே ஸ்வரூபௌஜ்ஜ்வல்யம் சொல்லுகையாலே ப்ரஸங்க₃ஸங்க₃தி என்றபடி.

290. அதாவது ஜ்ஞாநத$_3$ஶையும், வரணத$_3$ஶையும், ப்ராப்தித$_3$ஶையும், ப்ராப்யாநுப$_4$வத$_3$ஶையும்.

அவற்றைப் பிரித்தருளிச்செய்ய வேணுமென்னும் அபேக்ஷையிலே, அதாவது – ஸ்வரூபஜ்ஞாநத$_3$ஶையும், உபாயவரணத$_3$ஶையும், ப்ராப்யப்ராப்தித$_3$ஶையும், ப்ராப்தப்ராப்யாநுப$_4$வத$_3$ஶையும் என்று நாலுபடியாய் இருக்குமென்கிறார். (290)

291. ஜ்ஞாநத$_3$ஶையில் அஜ்ஞாநத்தை முன்னிடும். வரணத$_3$ஶையில் அபூர்த்தியை முன்னிடும், ப்ராப்தித$_3$ஶையில் ஆர்த்தியை முன்னிடும், ப்ராப்யாநுப$_4$வத$_3$ஶையில் அபி$_4$நிவேஶத்தை முன்னிடும்.

290. அந்த நாலுத$_3$ஶையுந்தான் ஏதென்னும் அபேக்ஷையிலே அருளிச்செய்கிறார் [அதாவது] என்றுதுடங்கி. [ஜ்ஞாநத$_3$ஶை]யாவது ஆசார்யோபதே$_3$ஶத்தாலே தனக்கு ஜ்ஞாநம்பிறந்து செல்லுகிற த$_3$ஶை; [வரணத$_3$ஶை]யாவது – ஸித்$_3$தே$_4$ாபாயபூ$_4$தனான ஸர்வேஶ்வரனைத் தனக்கு உபாயமாக வரிக்கிற த$_3$ஶை; [ப்ராப்தித$_3$ஶை]யாவது – ஸாம்ஸாரிகஸகலது$_3$ரிதநிவ்ருத்தி-பூர்வகமாக அவன் திருவடிகளை ப்ராபிக்கிற த$_3$ஶை; [ப்ராப்யாநுப$_4$வத$_3$ஶை]யாவது – ப்ராப்ய-பூ$_4$தனான அவனைக்கிட்டி அநுப$_4$விக்கிற த$_3$ஶை. இவ்வநுப$_4$வஜநிதப்ரீதிகாரிதகைங்கர்யமிறே பரமபுருஷார்த்த$_2$ம்; ப்ரத$_2$மாபேக்ஷிதமான தத்வஜ்ஞாநமும், ஜ்ஞாநப$_2$லமான உபாயவரணமும், வரணப$_2$லமான ப்ராப்தியும், ப்ராப்திப$_2$லமான அநுப$_4$வமும், அநுப$_4$வஜநிதப்ரீதிகாரித-கைங்கர்யமுமாயிறே க்ரமமிருப்பது; ஆகையாலே கைங்கர்யத$_3$ஶை சரமத$_3$ஶையாய், பூர்வ-த$_3$ஶைகள் நாலும் இதிலே வந்தேறுகைக்கிட்டபடி ஒழுங்காயிருக்கும். (290)

290. "ஶாஸ்த்ராதி$_3$ஷு ஸுத்$_3$ருஷ்டாபி ஸாங்க$_3$ா ஸஹப$_2$லோத$_3$யா । ந ப்ரஸீத$_3$தி வை வித்$_3$யா விநா ஸது$_3$பதே$_3$ஶத:" இத்யாதி$_3$களை உட்கொண்டு [ஜ்ஞாநத$_3$ஶா]ஶப்$_3$தா$_3$ாபி$_4$ப்ரேதம் (ஆசார்ய) இத்யாதி$_3$. "உபாயபூ$_4$தோ மே ப$_4$வேதி ப்ரார்த்த$_2$நாமதி:" இத்யாதி$_3$யை உட்கொண்டு ப்ரார்த்த$_2$நா-ப்ராத$_4$ாந்யாபி$_4$ப்ராயேண [வரணத$_3$ஶா]ஶப்$_3$தா$_3$ாபி$_4$ப்ரேதம் (ஸித்$_3$தே$_4$ாபாய) இத்யாதி$_3$. வ்ருங் = ஸம்ப$_4$க்தௌ, ஸம்ப$_4$க்தி: = ப்ரார்த்த$_2$நம் – என்னக்கடவதிறே. உக்தத$_3$ஶாசதுஷ்டயத்துக்கு கைங்கர்ய-பூர்வப$_4$ாவித்வத்தை உபபாதி$_3$க்கிறார் (இவ்வநுப$_4$வ) இத்யாதி$_3$நா. நிர்தே$_3$ஶக்ரமத்தாலே ஜ்ஞாந-த$_3$ஶாதி$_3$களிலே பூர்வபூர்வத்தைப்பற்ற உத்தரோத்தரம் ப$_2$லம் என்று விவக்ஷிதம் என்னுமபி$_4$ப்ரா-யத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (ப்ரத$_2$ம) இத்யாதி$_3$. (தத்வஜ்ஞாநமும்) என்றது, ஸ்வஸ்மிந் அநந்யஸாத$_4$நத்வஜ்ஞாநமும், ப$_4$க$_3$வதி அநந்யஸாத்$_4$யத்வஜ்ஞாநமும், நிரபேக்ஷோபாயத்வ-ஜ்ஞாநமும், வரணத்தில் ப$_4$க$_3$வத்$_3$த்$_4$ருத$_3$யாநுகு$_3$ண்யகாலாவச்சி$_2$ந்ந-அதி$_4$காரிவிஶேஷணத்வ-ஜ்ஞாநமும், நிர்ஹேதுகப$_4$க$_3$வத்கர்த்ருகரக்ஷணத்தினுடைய அஸித்$_3$த$_4$த்வரஸ்யத்வஹேதுகஸம்பாதாயா தத்வஜ்ஞாநமும் {?}, ஸ்வயம்ப்ரயோஜநப$_4$க$_3$வந்முகோ$_2$ல்லாஸார்த்த$_2$த்வஜ்ஞாநமும், ப்ரதிப$_3$ந்த$_4$க-அப$_4$ாவரூபத்வஜ்ஞாநமும், உபாயஸம்ப$_3$ந்த$_4$ரூபத்வாதி$_3$ஜ்ஞாநமும் என்றபடி. வரணாதி$_4$காரக-ஸித்$_3$தே$_4$ாபாயப$_2$லத்வாத் வரணப$_2$லத்வம் ப்ராப்திக்கு அபி$_4$ப்ரேதம். (க்ரமம்) என்றது உத்பத்திக்ரமம் என்றபடி. த$_3$ஶாசதுஷ்டயத்துக்கும் கைங்கர்யபூர்வப$_4$ாவித்வம் யௌக$_3$பத்$_3$யேந அன்று என்று வஸ்துஸாமர்த்$_2$யஸசிவஶ்ரவஸ்த$_2$நிர்தே$_3$ஶக்ரமத்தாலே வ்யஞ்ஜிதம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்-செய்கிறார் (ஆகையாலே) இத்யாதி$_3$. (290)

அத்த3ஶைகளில் ஸ்வரூபத்தை உஜ்ஜ்வலமாக்கும்படியை அருளிச்செய்கிறார் [ஜ்ஞாநத3ஶையில்] இத்யாதி3-யால். ப்ரணவார்த்த2மான ஶேஷத்வஜ்ஞாநாநுஸந்த4ாநமாகிற ஜ்ஞாநத3ஶையில் ஜ்ஞாநி என்னுமஹங்காரம் மேலிடாதபடி "யானே என்னை அறியகிலாதே", "அறிவொன்றுமில்லாத" இத்யாதி3ப்படியே ஸ்வரூபஜ்ஞாந-மில்லாமையை முன்னிடும்; சரமஶ்லோகார்த்த2மான இதரோபாயத்யாக3பூர்வகஸித்3தே4ாபாயவரண-த3ஶையில் ஜ்ஞாநி என்னுமாகிஞ்சந்யம் நிறமிடும்படி "நோற்ற நோன்பிலேன் நுண்ணறிவிலேன்", "நலந்தானொன்றுமிலேன் நல்லதோரறம் செய்துமிலேன்" என்றித்யாதி3ப்படியே கிஞ்சித்காரலேஶாப4ாவ-ரூபையான அபூர்த்தியை முன்னிடும்; ஸஹேதுகஸம்ஸாரஸம்ப3ந்த4நிவ்ருத்திபூர்விகையான ப்ராப்தித3ஶை-யில், பெற்றபோது பெறுகிறோமென்றாறியிராதே "எந்நாள் யானுன்னை இனி வந்து கூடுவனே", "என்ஞான்று கூட்டுதியே" என்றித்யாதி3ப்படியே விலம்ப3ாஸஹத்வாதிஶயாரதிரூபையான ஆர்த்தியை முன்னிடும்; ஸ்வரூபகு3ணவிக்3ரஹங்கள் விட்டெரிக்க நித்யவிபூ4தியிலே நித்யமுக்தப்ராப்யமாய்க்கொண்டிருக்கிற ப4க3வத3நுப4வத3ஶையில் த்ருப்திபிறவாதே "அடியேன் வாய்மடுத்துப் பருகிக் களித்தேனே", "அப்பொழு-தைக்கப்பொழுது என்னாராவமுதமே" என்றித்யாதி3ப்படியே தன்னுடைய அநுப4வாபி4நிவேஶத்தை முன்னிடும். (291)

---

291. இவ்வோ த3ஶைகளில் ஸ்வரூபத்தை உஜ்ஜ்வலமாக்கும்படியை த3ர்ஶிப்பிக்கிறார் மேல் [ஜ்ஞாநத3ஶையில்] என்றுதுடங்கி. [ஜ்ஞாநத3ஶையில் அஜ்ஞாநத்தை முன்னிடுகை]யாவது - ஆசார்யன் மேல்மேல் தனக்கு அஜ்ஞாதஜ்ஞாபநம் பண்ணும்படி தத்த்வஹிதபுருஷார்த்த2ங்களில் தன்னுடைய அஜ்ஞாநத்தைப் பலகாலும் விஜ்ஞாபிக்கை; [வரணத3ஶையில் அபூர்த்தியை முன்னிடுகை]யாவது - "நோற்றநோன்பிலேன்", "ந த4ர்மநிஷ்டே2ாऽஸ்மி", "ஸத்கர்ம நைவ கில கிஞ்சந ஸஞ்சிநோமி" இத்யாதி3யிற்படியே பேற்றுக்கு ஹேதுவாகக் கொள்ளலாவதொரு ஸுக்ருதாதி3களொன்றும் தனக்கில்லாமையாகிற ஆகிஞ்சந்யத்தை புரஸ்கரிக்கை; [ப்ராப்தி-த3ஶையில் ஆர்த்தியை முன்னிடுகை]யாவது - பெற்றபோது பெறுகிறோம் என்றிராதே "வானுலகம் தெளிந்தே என்றெய்துவது", "தரியேனினி", "கூவிக்கொள்ளும் காலமின்னம் குறுகாதோ" இத்யாதி3ப்படியே விலம்ப3ாஸஹத்வநிப3ந்த4நமான தன்னுடைய க்லேஶாதிஶ-யத்தை த3ர்ஶிப்பிக்கை; [ப்ராப்யாநுப4வத3ஶையில் அபி4நிவேஶத்தை முன்னிடுகை]யாவது - பெருவிடாயனுக்குக் கொடுத்த தண்ணீர் ஆராதாப்போலே அநுபூ4தாம்ஶத்தால் த்ருப்தி பிறவாதே மேன்மேலும் தனக்கு விளைந்துசெல்லுகிற அநுப4வாபி4நிவேஶத்தை ப்ரகாஶிப்-பிக்கை. ஆக, ஜ்ஞாநத3ஶைமுதலான நாலு த3ஶையிலும் ஸ்வரூபத்தை உஜ்ஜ்வலமாக்குகை-யாவது - இவ்வோ ஆகாரங்களை முன்னிடுகை என்றுகருத்து. (291)

---

291. "ப்ருச்ச2ாமி த்வா த4ர்மஸம்மூட4சேதா:" இத்யாதி3களை உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிறார் (ஆசார்யன் மேன்மேல்) இத்யாதி3. (நோன்பு), (த4ர்ம), (ஸத்கர்ம)ஶப்3தா3ர்த்த2ம் (ஸுக்ருத) இதி. (ஆதி3)ஶப்3த3த்தாலே ஜ்ஞாநயோக3ப4க்தியோக3ாதி3கள் விவக்ஷிதம். [அபூர்த்தி]ஶப்3தா3ர்த்த2ம் (ஆகிஞ்சந்யத்தை) என்று. (புரஸ்கரிக்கை) = விஶேஷணதயா அநுஸந்தி4க்கை. (வானுலகம்) = பரமாகாஶத்தை. (தெளிந்து) = காலுஷ்யமற்று, (என்றெய்துவது) = எப்போது ப்ராபிப்பது என்றபடி. (விலம்ப3ாஸஹத்வநிப3ந்த4நமான) என்றது விலம்ப3ாக்ஷமத்வஹேதுகமான என்றபடி. (த்ருப்தி:) = அலம்பு3த்3தி4ஹேத்வநுப4வவிஶேஷ:. உஜ்ஜ்வலமாக்குகையை ஸங்க3ஹிப்பிக்கிறார் (ஆக) இத்யாதி3நா. (291)

292. அஜ்ஞாநம்போவது ஆசார்யஜ்ஞாநத்தாலே; அபூர்த்திபோவது ஈஶ்வரபூர்த்தி-யாலே; ஆர்த்திபோவது அருளாலே; அபி$_4$நிவேஶம் போவது அநுப$_4$வத்தாலே.

இப்படி ஜ்ஞாநித்வப்ரதிபத்த்யாதி$_3$விரோதி$_4$ஸ்பர்ஶமற ஸ்வஜ்ஞாநபுரஸ்கரத்வாதி$_3$களாலே த$_3$ஶாசதுஷ்கத்தில் ஸ்வரூபம் உஜ்ஜ்வலமாம்படி பாகம் பிறக்கும்போது, அஜ்ஞாநாதி$_3$ஶமகம் இன்னதென்கிறார் மேல் [அஜ்ஞாநம் போவது] இத்யாதி$_3$யால். இப்படி ஸ்வரூபஜ்ஞனை இவனுடைய ஸ்வரூபாதி$_3$ஜ்ஞாநாபா$_4$வமாகிற அஜ்ஞாநம் மேலிடாமற்போவது, அஜ்ஞாதஜ்ஞாபநம் பண்ணும் ஜ்ஞாநாதி$_4$கனை ஆசார்யனுடைய ஸ்வாசார்யவிகஸித-நிர்மலஜ்ஞாநத்தாலே; அகிஞ்சித்கரனாய் உபாயாதி$_4$காரியான இவனுடைய கிஞ்சித்காரலேஶாபா$_4$வமாகிற அபூர்த்திபோவது, உபாயபூ$_4$தனை ஈஶ்வரனுடைய அவாப்தஸமஸ்தகாமத்வமாகிற நிரபேக்ஷபூர்த்தியாலே; ப$_4$க$_3$வத்ப்ராப்திவிலம்ப$_3$ாஸஹத்வத்தால் வருமார்த்தி போவது "அடியேற்காவா என்றிரங்கும்" அருளாழியம்மா-னுடைய "பெருவிசும்பருளும் பேரருளாலே"; ப$_4$க$_3$வத்ஸ்வரூபாதி$_3$களில் மேல்மேலுமநுபு$_3$பூ$_4$ஷை விளைக்கையாகிற அபிநிவேஶம் போவது மேல்மேல் உண்டாம் ப$_4$க$_3$வத$_3$நுப$_4$வத்தாலே. (292)

293. அஜ்ஞாநத்துக்கடி அபராத$_4$ம், அபூர்த்திக்கடி ஜ்ஞாநபூர்த்தி, ஆர்த்திக்கடி அலாப$_4$ம், அபி$_4$நிவேஶத்துக்கடி அழகு.

---

292. இப்படி இவன் இவற்றை முன்னிட்டால் இவனுக்கு இவை ஶமிப்பது எத்தால் என்ன அருளிச்செய்கிறார் மேல் [அஜ்ஞாநம் போவது] என்றுதுடங்கி. அதாவது தத்த்வஹித-புருஷார்த்த$_2$ாதி$_3$களில் இவனுக்குள்ள அஜ்ஞானம் ஸவாஸநமாக நிவ்ருத்தமாவது அவற்றை அலகாலகாக த$_3$ர்ஶித்து அஜ்ஞாதஜ்ஞாபநம் பண்ணுகைக்கீடான ஆசார்யனுடைய ஜ்ஞாநத்தாலே; பேற்றுக்கு ஹேதுவாயிருந்துள்ள ஸத்கர்மாதி$_3$களொன்றும் தனக்கில்லாமையாகிற அபூர்த்தி ஶமிப்பது, இத்தலையிலுள்ளதொன்றையும் அபேக்ஷியாமல் கார்யம் செய்யும் உபாயபூ$_4$தனை ஈஶ்வரனுடைய ஸஹகாரிநைரபேக்ஷ்யமாகிற பூர்த்தியாலே; அவிலம்பே$_3$ந திருவடிகளை ப்ராபிக்கப் பெறுமையாலுண்டான ஆர்த்தி தீருவது, ஆர்த்தி கண்டாலாற்றமாட்டாதே அப்போதே காரியம் செய்து தலைக்கட்டுகைக்குறுப்பான பரது$_3$:க$_2$ாஸஹிஷ்ணுத்வமாகிற அவனுடைய க்ருபையாலே; அநுப$_4$வத$_3$ஶையில் அநுக்ஷணம் பிறக்கும் அபி$_4$நிவேஶம் அடங்குவது, அவ்விஷயத்தை மேன்மேலும் அநுப$_4$விக்கையாலே என்கை. (292)

293. இவ்வஜ்ஞாநாதி$_3$சதுஷ்டயத்துக்கும் ஹேது ஏதென்னும் ஆகாங்க்ஷையிலே அருளிச்-

---

292. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இப்படி இவன் இவற்றை) இத்யாதி$_3$. (இவை) = அஜ்ஞாந-அபூர்த்தி-ஆர்த்தி-அபி$_4$நிவேஶங்கள். (தத்வம்) = ஸ்வரூபம். (ஹிதம்) = உபாய:. (ஆதி$_3$)ஶப்$_3$த$_3$த்-தாலே புருஷார்த்த$_2$ம் ஸங்க்$_3$ருஹீதம். (வாஸநா) = விபரீதஸம்ஸ்கார:. இத்தால் விமர்ஶத$_3$ஶையில் பா$_3$த$_4$ம் அபி$_4$ப்ரேதம். (அலகலகாக) என்றது பரஸ்பராஸங்கீர்ணமாக என்றபடி. உபாயாபா$_4$வாத்மக-ஆகிஞ்சந்யரூப-அபூர்த்திக்கு ஶமநமாவது தத்ப்ரயுக்தப$_2$லாபா$_4$வவ்யவச்சே$_2$த$_3$ம். அஜ்ஞாநாதி$_3$-த்ரயத்துக்குப்போலே ஸ்வரூபநிவ்ருத்தி அன்று என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (இத்தலையில்) இத்யாதி$_3$. உத்தரோத்தர-அநுப$_4$வரூபவிஷயஸித்$_3$தி$_4$யாலே பூர்வபூர்வேச்சை$_2$களுக்கு நிவ்ருத்தியாகையாலே அருளிச்செய்கிறார் (அவ்விஷயத்தை) இத்யாதி$_3$. (292)

293. உத்தரவாக்யஸங்க$_3$தி (இவ்வஜ்ஞாநாதி$_3$சதுஷ்டயத்துக்கும்) இத்யாதி$_3$. "பாபம் ப்ரஜ்ஞாம்

அந்த அஜ்ஞாநாதி$_3$காரணமின்னதென்கிறுர் மேல் [அஜ்ஞாநத்துக்கடி] இத்யாதி$_3$யால். ஜ்ஞாநத$_3$சையில் முன்னிடுகிற அஜ்ஞாநத்துக்கடி அநாத்$_3$யஜ்ஞாநக்ருதமான ஸ்வாபராத$_4$ஸ்மரணம்; வரணத$_3$சையில் முன்னிடுகிற அபூர்த்திக்கடி, ஸ்வக$_3$ததத$_3$ங்கீ$_3$காரஹேதுவில்லாமையை ஸ்மரிக்கையாகிற ஜ்ஞாநபூர்த்தி; ப்ராப்தித$_3$சையில் முன்னிடுகிற ஆர்த்திக்கடி விலம்ப$_3$ப$_4$க$_3$வத்ப்ராப்த்யலாப$_4$ம்; ப்ராப்யாநுப$_4$வத$_3$சையில் முன்னிடுகிற அபி$_4$நிவேசத்துக்கடி தத$_3$பி$_4$வ்ருத்$_3$தி$_4$ஹேதுவான அவன் வடிவழகு. (293)

294. ஆர்த்தியும் அபி$_4$நிவேசமும் இருக்கும்படி அர்ச்சிராதி$_3$க$_3$தியிலே சொன்னோம்.

சரமத$_3$சாத்$_3$வயத்திலுண்டாம் ஆர்த்த்யபி$_4$நிவேசமிருக்கும்படி அர்ச்சிராதி$_3$க$_3$தி என்கிற நித்யாநுஸந்தே$_4$ய-ப்ரப$_3$ந்த$_4$த்திலே, (ஸர்பாஸ்யக$_3$தமான மண்டூ$_3$கம்போலவும், என்று துடங்கி "திருவாணைநின்னணை கண்டாய்" என்று தடுத்தும் வளைத்தும் பெறவேண்டும்படி பரமப$_4$க்தி தலையெடுத்த)தளவாகவும்; ("செய்யவுடையும் திருமுகமும் செங்கனிவாயும்" என்கிற முன்புற்றை அழகை அநுப$_4$வித்து என்று துடங்கி

செய்கிறுர் [அஜ்ஞாநத்துக்கு] என்றுதுடங்கி. அதாவது ஜ்ஞாநத$_3$சையில் முன்னிடுகிற அஜ்ஞாநத்துக்கு மூலம் - அநாதி$_3$காலக்ருதாக்ருத்யகரணக்ருத்யாகரணாதி$_3$ரூபமான அபராத$_4$ம்; வரணத$_3$சையில் முன்னிடுகிற அபூர்த்திக்கு நித$_3$ாநம் - பேற்றுக்கு ஹேதுவாக நினைக்கலாவது ஒன்றும் தனக்கில்லாமையை த$_3$ர்சிப்பிக்கைக்குடலான ஜ்ஞாநபூர்த்தி; ப்ராப்தித$_3$சையில் முன்னிடுகிற ஆர்த்திக்கு ஹேது ப்ராப்யவஸ்துவை சீக்$_4$ரமாகக் கிட்டப்பெறுமையாகிற அலாப$_4$ம்; ப்ராப்யாநுப$_4$வத$_3$சையில் முன்னிடுகிற அபி$_4$நிவேசத்துக்குக் காரணம் அநுப$_4$வித்தவளவால் த்ருப்தி பிறவாதே மேன்மேலும் ஆசைப்படப்பண்ணும் அவன்வடிவழகு என்கை. (293)

294. ஆர்த்த்யபி$_4$நிவேசமிருக்கும்படி என்னென்ன அருளிச்செய்கிறுர் [ஆர்த்தியுமபி$_4$நிவே-சமும் இருக்கும்படி அர்ச்சிராதி$_3$க$_3$தியிலே சொன்னோம்] என்று. ["இன்னின்ற நீர்மை இனி யாமுறுமை"] என்று துடங்கி ["திருவாணை நின்னணை கண்டாய்" என்று தடுத்தும் வளைத்தும் பெறவேண்டும்படி பரமப$_4$க்தி தலையெடுத்தது] என்னுமளவாக ஆர்த்தி இருக்கும்படியையும்; ["செய்ய உடையும் திருமுகமும் செங்கனிவாயுங்குழலுங்கண்டு" என்கிறபடியே முன்புற்றை அழகை அநுப$_4$வித்து] என்றுதுடங்கி, [தன்னைப்பெற்ற ப்ரீதியால் வந்தசெவ்வியை அநுப$_4$வித்து] என்னுமளவாக அபி$_4$நிவேசமிருக்கும்படியையும் அந்த ப்ரப$_3$ந்த$_4$த்திலே

நாசயதி" இத்யாதிகளை உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிறுர் (அநாதி$_3$கால) இத்யாதி$_3$. (ஆதி$_3$)சப்$_3$த$_3$ம் ப$_4$க$_3$வத$_3$பசாராதி$_3$பரம். (த$_3$ர்சிக்கை) = யத$_2$ாவத் அநுஸந்தி$_4$க்கை. (293)

294. (திருவாணை) = பெரியபிராட்டியார் ஆணையும், (நின்னணை) = உன் ஆணையும் கண்டாய் என்றபடி. யத்$_3$வா, லோகத்துக்கு நின் ஆணையும், உனக்குப் பெரியபிராட்டியார் ஆணையும் என்றுமாம். (தடுத்தும்) = க$_3$திப்ரரோத$_4$ம் பண்ணியும், (வளைத்தும்) = ஸர்வதே$_3$சவ்யாபாரப்ரதிரோத$_4$ம் பண்ணியும், (செய்ய உடையும்) = சிவந்த திருப்பீதாம்பரமும், (திருமுகமும்) = ஸ்ரீமத்தான முகமும், (செங்கனிவாயும்) = சிவந்த, கனிந்த திருப்பவளமும், (குழலும்) = குந்தலப$_4$ாரமும் என்றபடி. (தன்னைப்பெற்ற) = தன்னைப் பெறுகையால் வந்த. இது அந்தாமத்தன்பில்-ப$_2$லித்த அர்த்த$_2$ம். (அந்த ப்ரப$_3$ந்த$_4$த்திலே) என்றது அர்ச்சிராதி$_3$ப்ரப$_3$ந்த$_4$த்திலே என்றபடி. ஸங்க$_3$தி-

"வழுவிலாவடிமை செய்யவேண்டும் நாம்" என்கிற அபி4நிவேஶாதிஶயத்தாலே நாநாதே3ஹங்களை பரிக்3ரஹித்து அஶேஷவ்ருத்திகளிலும் அந்வயித்து) என்கிறதளவாகவும் கேட்டவர்களுக்கு ஆர்த்தயபி4நிவேஶம் பிறக்கும்படி விவரித்துச்சொன்னோம், அங்கே கண்டுகொள்வதென்கிறார். (294)

295. இவன் தனக்கு நாலு த3ஶைபோலே நாலு கு3ணமுண்டு.

ஆக, கைங்கர்யத்துக்கு பூர்வபா4வியான த3ஶாசதுஷ்கமின்னதென்றும், தத்தத்3த3ஶாநுகு3ணமான அஜ்ஞாநாதி3களை முன்னிடவே தத்தத்3த3ஶைகளில் ஸ்வரூபம் உஜ்ஜ்வலமாமென்றும், முன்னிடுமந்த அஜ்ஞாநாதி3களைப் போக்குமவை ஆசார்யஜ்ஞாநாதி3களென்றும், அவற்றுக்கடி அபராத4ாதி3களென்றும், த3ஶாசதுஷ்கத்தில் வரும் ஸ்வரூபஶோத4நம்பண்ணி, இவ்வதி4காரிக்கு ஸம்ப4ாவிதஸ்வபா4வமான விருத்3த4ஸத்3கு3ணயோக3த்தை அருளிச்செய்கிறார் மேல் [இவன்தனக்கு] இத்யாதி3யால். பூர்வத3ஶா-விஶேஷங்களால் உஜ்ஜ்வலஸ்வரூபனான இவன்தனக்கு ஸ்வரூபோஜ்ஜ்வலபரிபாகஹேதுவான கீழ்ச்சொன்ன நாலு த3ஶைபோலே தது3ஜ்ஜ்வலிதாகாரமான பரஸ்பரப்ரதியோகி3யான நாலு கு3ணமுண்டென்று. (295)

296. அதாவது ஜ்ஞாநமும், அஜ்ஞாநமும், ஶக்தியும் அஶக்தியும்.

அவை எவை என்னுமபேக்ஷையிலே யதா2ர்த்த2ஜ்ஞாநமும் தத்3வது3பாதே3யமான அஜ்ஞாநமும் ஸ்வரூபாநுரூபமான ஶக்தியும் ஸ்வரூபவிருத்3த4விஷயாஶக்தியுமாகிற இவையென்ன; (296)

ஸுஸ்பஷ்டமாக அருளிச்செய்தாரிறே. ஆக கைங்கர்யத3ஶைக்கு முன்னே நாலு த3ஶையுண்டு என்றும், அவைதானின்னதென்றும், அவ்வவ த3ஶாநுகு3ணமான அஜ்ஞாநாதி3களை முன்னிடவே அவ்வவ த3ஶைகளில் ஸ்வரூபம் உஜ்ஜ்வலமாம் என்றும், அவ்வஜ்ஞாநாதி3களைப்போக்குமவை ஆசார்யஜ்ஞாநாதி3களென்றும், அவ்வஜ்ஞாநாதி3களுக்கு நித3ாநங்களும் சொல்லிற்றாயிற்று.

295. இந்த த3ஶாசதுஷ்டயப்ரஸங்க3த்திலே இவனுடைய கு3ணசதுஷ்டயத்தையும் அருளிச்-செய்கிறார் மேல் [இவன்தனக்கு] என்றுதுடங்கி. அதாவது இவ்வதி4காரிக்கு ஸ்வரூபௌஜ்ஜ்வல்-யத்துக்குடலாகக் கீழ்ச்சொன்ன த3ஶாசதுஷ்டயம்போலே ஸ்வரூபௌஜ்ஜ்வல்யஹேதுவான கு3ண-சதுஷ்டயமும் உண்டென்கை. (295)

296. அவைதான் எவை என்னும் ஆகாங்க்ஷையிலே [அதாவது ஜ்ஞாநமும் அஜ்ஞாநமும் ஶக்தியும் அஶக்தியும்] என்று அந்த கு3ணங்கள்தம்மை அருளிச்செய்கிறார். (296)

கத2நார்த்த2ம் வ்ருத்தாநுவாத3ம் (ஆக கைங்கர்யத3ஶைக்கு) இத்யாதி3. (294)

295. உத்தரவாக்யஸங்க3தி (இந்த த3ஶாசதுஷ்டயப்ரஸங்க3த்திலே) இத்யாதி3. இத்தால் ஸ்வரூபௌஜ்ஜ்வல்யஹேதுசதுஷ்கப்ரஸங்க3ாத் தாத்3ருஶசதுஷ்காந்தரம் சொல்லுகிறது என்று ப்ரஸங்க3ஸங்க3தியும் ஏககார்யத்வஸங்க3தியும் என்றபடி. [நாலுத3ஶைபோலே]என்கிற ஸாத்3ருஶ்யம் ஸ்வரூபௌஜ்ஜ்வல்யஹேதுத்வரூபம் என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (ஸ்வரூபௌஜ்ஜ்-வல்யஹேதுவான) இத்யாதி3. (295)

296. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (அவைதான்) இத்யாதி3. ஸ்பஷ்டத்வாத் ப்ருத2க்3வாக்யாநுக்தி.(296)

297. இதுதானவனுக்குமுண்டு.

இவனுக்கிவை அஸாத4ாரணமாயுள்ளவையோ என்ன, அன்று [இவைதானவனுக்குமுண்டு] என்றும்; (297)

298. அவனுடைய ஜ்ஞாநத்துக்கிலக்கு இவனுடைய கு3ணம், அஜ்ஞாநத்துக்கிலக்கு இவனுடைய தோ3ஷம், ஶக்திக்கிலக்கு இவனுடைய ரக்ஷணம், அஶக்திக்கிலக்கு பரித்யாக3ம்.

எதுவிஷயமாக உண்டாமென்ன, ஸர்வஜ்ஞனுன அவனுடைய யுக3பத்ஸர்வத3ர்ஶியான ஜ்ஞாநத்துக்குக்கூட நோக்கவேண்டுமிலக்கு, தோ3ஷது3ஷ்டனுன இவனுடைய அநந்ததோ3ஷதிரோஹிதமான கு3ணப்ரதிப4ாஸம்; ஸர்வஜ்ஞனுடைய வாத்ஸல்யகார்யமான அஜ்ஞாநத்துக்கு முழுவிலக்கு, ப்ரதிப4ாஸிக்கிற கு3ணலவத்தையும் மறைத்துத் தானே ப்ரதிப4ாஸிக்கிற அக்ருத்யகரணாதி3தோ3ஷம்; ஸர்வஶக்தியான அவனுடைய அக4டிதக4டகையான ஶக்திக்கு நேரேயிலக்கு, ஸ்வரக்ஷணந்வயமற்ற இவனுடைய அநிஷ்டநிவ்ருத்தீஷ்ட-

---

297. இவனுடைய கு3ணசதுஷ்டயம் சொன்ன ப்ரஸங்க3த்திலே ஈஶ்வரனுக்கும் இவை உண்டு என்னுமிடத்தை அருளிச்செய்கிருர் [இதுதான் அவனுக்குமுண்டு] என்று. [அவன்] என்று கீழ்ச்சொல்லிக்கொண்டுவந்த ஈஶ்வரனை பராமர்ஶிக்கிறது. (297)

298. இப்படி இருந்துள்ள இருவருடைய கு3ணங்களுக்கு விஷயங்களெவை என்ன அவற்றை விப4ஜித்தருளிச்செய்கிருர் [அவனுடைய] என்று துடங்கி. கீழெடுத்த அடைவிலன்றிக்கே ஈஶ்வரகு3ணவிஷயங்களை முந்துற அருளிச்செய்தது, சேதநகு3ணவிஷயங்கள் சொல்லிமுடித்தால் அதின்மேலே ப்ராஸங்கி3கமாக நிஷித்3த4சாதுர்வித்4யத்தை விஸ்தரேண அருளிச்செய்கைக்காக [அவனுடைய ஜ்ஞாநத்துக்கிலக்கு இவனுடைய கு3ணம்] என்றது. "யஸ்ஸர்வஜ்ஞ:" என்றும் "ஸஹஸ்ராம்ஶு:" என்றும் சொல்லுகிறபடியே ஸர்வஜ்ஞனுன அவனுடைய தி3வ்யஜ்ஞாநத்துக்கு விஷயம், அத்3வேஷாபி4முக்2யம் துடங்கி இச்சேதநன்பக்கலுண்டான ஆத்மகு3ணமென்கை;

---

297. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இவனுடைய) இத்யாதி3. ஜ்ஞாநாதி3ரூபகு3ணசதுஷ்டயத்வாத் ப்ரஸங்க3ஸங்க3தி என்றபடி. [ப4க3வத்கைங்கர்யம் ஈஶ்வரபூர்த்தி] என்று பூர்வப்ரக்ருதனுன ஈஶ்வரனை அவனுக்கும் என்கிற தச்ச2ப்3த3ம் பராமர்ஶிக்கிறது என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிருர் (அவன் என்று) இத்யாதி3. (297)

298. [அவனுடைய ஜ்ஞாநத்துக்கு] இத்யாரப்4ய [நிஷித்3த4ாநுஷ்டா2நம்](வா.299) என்னு-முளவான உத்தரஸந்த3ர்ப4ாவதாரிகை (இப்படி இருந்துள்ள) இத்யாதி3. இங்கே பு3த்3தி4ஸ்த2-த்வாத் சரமோத்3தி3ஷ்டத்துக்கு ப்ரத2மம் விஷயவிப4ாக3ம் என்று அர்த்த2ஸித்3த4ம். ஶங்கை (கீழ் எடுத்த) இத்யாதி3. அதாவது உத்3தே3ஶக்ரமேணவே விஷயவிப4ாக3ம் பண்ணுமல் என்றபடி. பரிஹாரம் (சேதநகு3ண) இத்யாதி3. அதாவது ஸங்க3த்யந்தரலோப4ாத் பு3த்3தி4ஸ்த2க்ரமாநுஸரணம் என்றபடி. [அவனுடைய ஜ்ஞாநத்துக்கு] என்று ஸித்3த4வந்நிர்தே3ஶதாத்பர்யம் (ஸர்வஜ்ஞ:) இத்யாதி3. (ஸர்வஜ்ஞ:) என்று ப்ரகாரஜ்ஞாநமும், (ஸர்வவித்) என்று விஶேஷ்யஜ்ஞாநமுமாகை-யாலே புநருக்தி இல்லை. ஸஹஸ்ரம் = அபரிமிதா:, அம்ஶவ: = ஜ்ஞாநாநி அஸ்ய இதி ப4க3வத்3கு3ணத3ர்ப்பணே. இத்தால் "ஸர்வஜ்ஞ:" என்றபடி. அத்3வேஷஶ்ச ஆபி4முக்2யஞ்ச இதி வி்க்3ரஹே ஸமாஹாரத்3வந்த்3வமாகையாலே ஏகவசநம். (துடங்கி) என்று ஶமாதி3கள் விவக்ஷிதம்.

ப்ராப்திகரத்வமாகிற ரக்ஷணம்; ஸர்வஶக்தியின் அஶக்திக்கொன்றுன இலக்கு, ஆஶ்ரிததோ₃ஷபூ₄யஸ்தைதை கண்டும் விடமாட்டாமையாகிற பரித்யாக₃மென்று அவனுடைய ஜ்ஞாநாதி₃விஷயத்தை அருளிச்செய்து.(298)

299. இவனுடைய ஜ்ஞாநத்துக்கிலக்கு ஆசார்யகு₃ணம், அஜ்ஞாநத்துக்கிலக்கு ஆசார்யதோ₃ஷம், ஶக்திக்கிலக்கு ஆசார்யகைங்கர்யம், அஶக்திக்கிலக்கு நிஷித்₃த₄ாநுஷ்ட₂ாநம்.

இப்படி ஈஶ்வரன் இல்லாத கு₃ணக்₃ரஹணம் பண்ணி உள்ள தோ₃ஷக்₃ரஹணம் பண்ணமாட்டாமல் அரியனசெய்து எளியன விடாமல் மேல்விழும்படி அபி₄மதனுன இவனுடைய ஆசார்யகடாக்ஷவிகஸித-ஜ்ஞாநத்துக்கு அஸாத₄ாரணமான இலக்கு, அஜ்ஞாதஜ்ஞாபகஸத₃ாசார்யனுடைய ஜ்ஞாநப₄க்த்யாதி₃கு₃ணம்;

[அஜ்ஞாநத்துக்கிலக்கு இவனுடைய தோ₃ஷம்] என்றது – "அவிஜ்ஞாதா ஸஹஸ்ராம்ஶு:" என்றும், "அவிஜ்ஞாதா ஹி ப₄க்தாநாம் ஆக₃ஸ்ஸு கமலேக்ஷண: । ஸத₃ா ஜக₃த்ஸமஸ்தஞ்ச பஶ்யந்நபி ஹ்ருதி₃ ஸ்தி₂த:" என்றும் சொல்லுகிறபடியே ஸர்வஜ்ஞனுயிருக்கச்செய்தே அவிஜ்ஞாதாவாயிருக்குமவனுடைய அஜ்ஞாநத்துக்கு விஷயம், ப்ரக்ருதிவஶ்யனுன இவன் பண்ணும் அக்ருத்யகரணுதி₃தோ₃ஷம் என்கை; [ஶக்திக்கிலக்கு இவனுடைய ரக்ஷணம்] என்றது – "பராஸ்ய ஶக்திர்விவிதை₄வ ஶ்ரூயதே" என்கிறபடியே ஸர்வஶக்தியான அவனுடைய அக₄டிதக₄டநாஸாமர்த்₂யமாகிற ஶக்திக்கு விஷயம், இவனுயை ஸகலாநிஷ்டங்களேயும் போக்கி ஸ்வரூபாநுகு₃ணமான ஸகலேஷ்டங்களேயும் கொடுக்கையாகிற ரக்ஷணமென்கை; [அஶக்திக்கு இலக்கு பரித்யாக₃ம்] என்றது – அப்படி ஸர்வஶக்தியான அவனுடைய அஶக்திக்கு விஷயம், து₃ஸ்ஸஹமாக இவன்செய்யும் தோ₃ஷங்களாலே சீறிக்கைவிடுகை என்கை. (298)

299. இப்படி ஈஶ்வரகு₃ணவிஷயங்களே அருளிச்செய்து மேல் சேதநகு₃ணவிஷயங்களே

[அஜ்ஞாநத்துக்கு] என்று ஸித்₃த₄வந்நிர்தோ₃ஶதாத்பர்யம் (அவிஜ்ஞாதா என்றும்) இத்யாதி₃. "ப்ரபந்நாபராத₄-அபரிக₃ணநம் கு₃ண ஏவ" என்று ப₄க₃வத்₃கு₃ணத₃ர்ப்பணே. "அவிஜ்ஞாதா" என்று ஜ்ஞப்திமாத்ரத்வாத் அஜ்ஞத்வபரம் என்கிற குத்₃ருஷ்டிநிரஸநார்த்த₂ம் தத₃ர்த்த₂விவரண-பரப்ரமாணுந்தரோபாத₃ாநம் (அவிஜ்ஞாதா ஹி) இத்யாதி₃. "ஹ்ருதி₃ ஸ்தி₂த: பஶ்யந்நபி ப₄க்தாநாம் ஆக₃ஸ்ஸு அவிஜ்ஞாதா" இத்யந்வய:. (ப்ரக்ருதிவஶ்யனுன) இதி – இது மத்₄யமாதி₄காரிவிஷயம். [அவனுக்கு அது கிடையாது] (வா. 280) என்றிறே உத்தமாதி₄காரிஸ்வப₄ாவம் இருப்பது. ஆகையால் பூர்வாபரவ்யாக₄ாதமில்லே என்று கண்டுகொள்வது. (பண்ணும்) என்று பு₃த்₃தி₄பூர்வக-த்வம் சொல்லுகிறது. அகு₃ருத்வ-அநாவ்ருத்தத்வ-ஸாநுதாபத்வங்கள் அபி₄ப்ரேதங்கள். ஆகையால் உத்தரக்₃ரந்த₂விரோத₄மில்லே. (விவித₄ா ஶக்தி:) என்கிற இதுக்கு அர்த்த₂ம் (ஸர்வஶக்தியான) இத்யாதி₃. "ஜக₃த்ப்ரக்ருதிப₄ாவோ யஸ்ஸா ஶக்திரிதி கத்₂யதே" என்கிற இது ப்ரக்ருதாநுபயுக்த-மாகையாலே அருளிச்செய்கிருர் (அக₄டித) இத்யாதி₃. "ந த்யஜேயம்" என்கிற 'ஶகி-லிங்'ஐயும், "கத₂ம் தாம் த்யக்துமுத்ஸஹே" என்கிற இத்தையும் உட்கொண்டு (அஶக்திக்கு விஷயம்) இத்யாதி₃.

299. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இப்படி ஈஶ்வர) இத்யாதி₃. பு₃த்₃தி₄ஸ்த₂க்ரமமாத₃ாய அவஸரஸங்க₃தி என்றபடி. [கு₃ணம்] என்கிற இது ஸமஷ்டி பரம் என்னுமபி₄ப்ராயத்தாலே (ஸத்₃கு₃ணஸமூஹம்)

விகஸிதஜ்ஞாநனுன இவனுடைய ஜ்ஞாநகார்யமான அஜ்ஞாநத்துக்கு அவஶ்யாபேக்ஷிதமான இலக்கு, ஆசார்யன்பக்கலில்லாத தே3ாஷப்ரதிப4ாஸம்; ஸ்வயத்நத்திலஶக்தனுன இவனுடைய ஸத்தாப்ரயுக்த-ப்ராவண்யகார்யஶக்திக்கு சரமமான இலக்கு, ஸூலப4னுய், நித்யஶேஷியான ஸத3ாசார்யனுக்குப் பண்ணும் கைங்கர்யம்; கைங்கர்யஶக்தியுக்தனுன இவனுடைய ஸத்தாப்ரயுக்தாஶக்திக்கு முற்பட இலக்கு, ஸ்வவிருத்3த4ா-க்ருத்யகரணுதி3நிஷித்3த4ாநுஷ்ட2ாநம், என்றிவ்வதி4காரிக்கு ஸ்வரூபம் உஜ்ஜீவிக்கைக்கும் ஸ்வரூபஹாநி வாராமைக்கும் அபேக்ஷிதமான கு3ணவிஶேஷங்களை அருளிச்செய்து, (299)

300. நிஷித்3த4ம்தானும் நாலுபடியாயிருக்கும்.

ஸ்வரூபஹாநி நிவர்த்தகாஶக்திரூபகு3ணவிஷயமான நிஷித்3த4ாநுஷ்ட2ாநம்தான் விஶிஷ்டநிஷ்க்ருஷ்ட-

---

அருளிச்செய்கிருர் [இவனுடைய] என்றுதுடங்கி. [இவனுடைய ஜ்ஞாநத்துக்கிலக்கு ஆசார்ய-கு3ணம்] என்றது - இச்சேதநனுடைய ஜ்ஞாநத்துக்கு விஷயம், மஹோபகாரகனுன ஆசார்ய-னுடைய ஸத்3கு3ணஸமூஹமென்கை; [அஜ்ஞாநத்துக்கு இலக்கு ஆசார்யதே3ாஷம்] என்றது - இவனுடைய அஜ்ஞாநத்துக்கு விஷயம் ஆசார்யன் திருமேனிஸ்வப4ாவஜமாய், ஆக3ந்துகமாயுள்ள தே3ாஷமென்கை; [ஶக்திக்கு இலக்கு ஆசார்யகைங்கர்யம்] என்றது - இவன் ப்ரவ்ருத்திஶக்திக்கு விஷயம் ஸ்வாசார்யனுக்கு உகப்பாகச் செய்யும் கைங்கர்யமென்கை; [அஶக்திக்கு இலக்கு நிஷித்3த4ாநுஷ்ட2ாநம்] என்றது - இவனுடைய அஶக்திக்கு விஷயம் ஸ்வரூபோபாய-புருஷார்த்த2விரோதி4களான ஶாஸ்த்ரநிஷித்3த4ங்களினுடைய அநுஷ்ட2ாநமென்கை. (299)

300. இப்படி இருந்துள்ள நிஷித்3த4த்தினுடைய பி4தை3யை அருளிச்செய்கிருர் [நிஷித்3த4ம் தானும்] என்றுதுடங்கி. அதாவது உபாதே3யமான கு3ணசதுஷ்டயம்போலே ஹேயமான நிஷித்3த4ம்தானும் சதுர்வித4மாயிருக்குமென்கை. (300)

என்றது. "டா3ம்பி4கம் க்ரோத4நம் மூர்க்க2ம் தத2ாஹங்காரஸம்யுதம் । த்யக்தத4ர்மஞ்ச விப்ரேந்த்3ர கு3ரும் ப்ராஜ்ஞோ ந கல்பயேத்" இத்யாதி3களாலே ஆசார்யனுக்கு மாநஸதோ3ாஷம் கிடையாதாகை-யாலே அருளிச்செய்கிருர் (ஆசார்யன் திருமேனிஸ்வப4ாவஜமாய்) என்று. "அந்யூநாநதிரிக்தாங்க3ம் விஷயக்3ராஹகேந்த்3ரியம் । ஸௌம்யவேஷம் ப்ரஶாந்தஞ்ச பாபரோக3விவர்ஜிதம்" இத்யாதி3களாலே ஆசார்யனுக்குத் திருமேனிதோ3ாஷம் இவன் ஆஶ்ரயிக்கும்போது இராதாகையாலே அருளிச்செய்கிருர் (ஆக3ந்துகமாய்) இத்யாதி3; ஆஶ்ரயணுநந்தரப4ாவியாய் என்றபடி. [ஶக்தி]ஶப்3த3ம் ப்ரகரணுத் ப்ரவ்ருத்திஸாமர்த்2யபரம் என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிருர் (இவன் ப்ரவ்ருத்திஶக்திக்கு) இத்யாதி3. [ஆசார்யகைங்கர்ய]ஶப்3த3ம் தத்3விஷயகைங்கர்யபரமானுல் ப4க3வத்ப4ா3கவதகைங்கர்ய-அஸங்க்3ரஹம் ப்ரஸங்கி3க்குமாகையாலே 'தத்ப்ரீத்யர்த்த2கைங்கர்யம் தத்கைங்கர்யம் என்று விவக்ஷிதம்' என்னுமபி4ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிருர் (ஸ்வாசார்யனுக்கு உகப்பாக) இத்யாதி3. 'இச்சை ஸ்வரூபம், இரக்கம் உபாயம், இனிமை உபேயம்' என்கிற இத்தை உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிருர் (ஸ்வரூப) இத்யாதி3; ப4க3வதி3ச்ச2ாக்ருபாப்ரீதிநாஶகங்களான என்றபடி. (ஶாஸ்த்ரநிஷித்3த4ங்களினுடைய) என்றது ப்ரபந்நவிஷயஶாஸ்த்ரநிஷித்3த4ங்களினுடைய என்றபடி.

300. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இப்படி இருந்துள்ள) இத்யாதி3. ப்ராஸங்கி3கஸங்க3தி என்னுமிடம் (ப்ராஸங்கி3கமாக நிஷித்3த4சாதுர்வித்4யத்யத்தை) இத்யாதி3நா பூர்வமேவ உக்தமிறே. (பி4தை3)

விரோதி$_4$த்வேந நாலுவகையாயிருக்குமென்ன. (300)

301. அதாவது அக்ருத்யகரணமும், ப$_4$க$_3$வத$_3$பசாரமும், பா$_4$க$_3$வதாபசாரமும், அஸஹ்யாபசாரமும்.

அவையெவை என்னுமபேக்ஷையிலே நரகஹேதுவான ஶாஸ்த்ரநிஷித்$_3$த$_4$ம் செய்கையாகிற அக்ருத்யகரணமும், அக்ருத்யகரணத்தைப் பற்றவும் அத்யந்தநிஷித்$_3$த$_4$மான ப$_4$க$_3$வத$_3$பசாரமும், ஸம்ஸாரஹேதுவான பா$_4$க$_3$வதாபசாரமும், தத்ததீ$_3$யவிஷயியாய் ஸத்தாநாஶகமான அஸஹ்யாபசாரமுமாகிற இவை என்று உத்$_3$தே$_3$ஶித்து, (301)

302. அக்ருத்யகரணமாவது – பரஹிம்ஸை, பரஸ்தோத்ரம், பரதா$_3$ரபரிக்$_3$ரஹம், பரத்$_3$ரவ்யாபஹாரம், அஸத்யகத$_2$நம் அப$_4$க்ஷ்யப$_4$க்ஷணம் துடக்கமானவை.

301. அந்நாலுபடியான அதுதான் ஏதென்னும் அபேக்ஷையிலே [அதாவது அக்ருத்யகரணமும் ப$_4$க$_3$வத$_3$பசாரமும் பா$_4$க$_3$வதாபசாரமும் அஸஹ்யாபசாரமும்] என்று அவைதன்னை உத்$_3$தே$_3$ஶிக்கிறார். (301)

302. இவற்றினுடைய வேஷம்தான் ஏதென்னும் ஆகாங்க்ஷையிலே இத்தை அடைவே விவரிக்கிறார் [அக்ருத்யகரண]மாவது என்றுதுடங்கி. [பரஹிம்ஸை]யாவது "ந ஹிம்ஸ்யாத் ஸர்வா பூ$_4$தாநி" என்கிற விதி$_4$யை அதிக்ரமித்துப்பண்ணும் ப்ராணிபீடை; [பரஸ்தோத்ர]மாவது

= பே$_4$த$_3$ம். [நிஷித்$_3$த$_4$ந்தானும்] என்கிற ஸமுச்சயார்த்த$_2$ம் (உபாதே$_3$யமான) இத்யாதி$_3$. (ஹேயம்) = த்யாஜ்யம்.

301. (உத்$_3$தே$_3$ஶ)மாவது நாமமாத்ரேண வஸ்துஸங்கீர்த்தநம். (301)

302. (வேஷ:) = அவாந்தரபே$_4$த$_3$:. நிஷேத$_4$மும் நிஷேத்$_4$யக்ரியையினுடைய அநிஷ்டஸாத$_4$நத்வத்தில் அஜ்ஞாதஜ்ஞாபகமாகையாலே அருளிச்செய்கிறார் (என்கிற விதி$_4$யை) இத்யாதி$_3$. [பரஹிம்ஸா] ஶப்$_3$த$_3$த்தாலே ஸ்வேதரஹிம்ஸை விவக்ஷிதையானால் ஸ்வஹிம்ஸை க்ருத்யமாகவும் அபி$_4$சாரத்தாலே ப$_4$க$_3$வத்$_3$பா$_4$க$_3$வதவிரோதி$_4$ஹிம்ஸநம் அக்ருத்யமாகவும் ப்ரஸங்கி$_3$க்குமாகையாலே பரையான ஹிம்ஸை = பரஹிம்ஸையாய், [பர]ஶப்$_3$த$_3$ம் "ஶ்ரேஷ்ட$_2$ாந்யதூ$_3$ரஜ்யேஷ்டே$_2$ஷு பரஸ்ஸ்யாத் வாச்யலிங்க$_3$க:" என்று தூ$_3$ரவாசகமாய், அத்தால் அதிக்ரமணத்தை லக்ஷிக்கிறதாய், அதுக்கு கர்மம் நிஷேத$_4$விதி$_4$யே யோக்$_3$யதயா, ஆகவேணுமாகையாலே அருளிச்செய்கிறார் (அதிக்ரமித்துப் பண்ணும்) என்று. இத்தால் நிஷித்$_3$த$_4$ஹிம்ஸை அக்ருத்யம் என்று விவக்ஷிதமாகையாலே ஸ்வஹிம்ஸை அக்ருத்யமாகிறது. ப$_4$க$_3$வத்$_3$பா$_4$க$_3$வதவிரோதி$_4$ஹிம்ஸநம் விஹிதமாகையாலே அக்ருத்யமாகாது. மற்ற வைதி$_3$கலௌகிகஸகலஹிம்ஸையும் பரமைகாந்திக்கு "குர்யாத்க்$_4$ருதபஶும் யஜ்ஞே குர்யாத் பிஷ்டபஶும் ததா$_2$" என்கிற விஶேஷவித்$_4$யநுகு$_3$ணமாக "ந ஹிம்ஸ்யாத்" என்கிற நிஷேத$_4$விஷயமாகையாலே அக்ருத்யம் என்று கருத்து.

[பரஸ்தோத்ரம்] என்கிற [பர]ஶப்$_3$த$_3$ம் ஸ்வேதரவிஷயமானால் "ஆத்மப்ரஶம்ஸா மரணம்" என்கிற

அடைவிலே விவரித்தருளுகிருர் [அக்ருத்யகரணமாவது] இத்யாதி$_3$யால். ஶாஸ்த்ரநிஷித்$_3$த$_4$மான அக்ருத்யத்தைச் செய்கையாகிற அக்ருத்யகரணமாவது – ஸர்வரும் ப$_4$க$_3$வச்ச$_2$ரீரபூ$_4$தர் ஶரீரஹிம்ஸை, ஶரீரிபர்யந்தமாய் அநர்த்த$_2$ஹேதுவாமென்னும் அறிவும் அச்சமுமற்றுப் பண்ணுகிற தர்ஜநப$_4$ர்த்ஸந–ப்ரஹாராதி$_3$பரஹிம்ஸை; ப$_4$க$_3$வதே$_3$கஸ்தோத்ரார்ஹமான வாக்கைக்கொண்டு அப்ராப்தமான தத்ததீ$_3$யாந்ய–பரஸ்தோத்ரம்; நரகபீ$_4$ருக்களான ஸாமாந்யரும் செய்யாதே ஶுநோச்சி$_2$ஷ்டகாகமாம்ஸப$_4$க்ஷணஸமமான பரத$_3$ாரபரிக்$_3$ரஹம்; ஸ்மரணமேபிடித்து நரகஹேதுவாய் து$_3$ர்வ்யஸநஸத்$_3$ருஶமான பரத்$_3$ரவ்யாபஹாரம்; பூ$_4$தங்கள் நெஞ்சுளுக்கும்படியான பூ$_4$தாஹிதரூபாஸத்யகத$_2$நம்; க்$_3$ராமஶூகரவத$_3$ப$_4$க்ஷ்யமே ருசித்து ஶாஸ்த்ரநிஷித்$_3$த$_4$மாய் ஶிஷ்டாஸ்ப்ருஷ்டமான ஜாத்யாதி$_3$து$_3$ஷ்டங்களை ப$_4$க்ஷிக்கையாகிற அப$_4$க்ஷ்ய–ப$_4$க்ஷணம் துடக்கமான அஸேவ்யஸேவாதி$_3$களென்கிருர்; க்ருத்யாகரணத்தை இங்கெடாமைக்கடி த்யாக$_3$–நிஷ்ட$_2$ஞன இவனுக்கு நியதஸ்வப$_4$ாவமாய்க்கொண்டு நிஷித்$_3$த$_4$மாகாமையால். (302)

– ப்ராப்தவிஷயஸ்தோத்ரார்ஹமான வாக்கைக்கொண்டு அப்ராப்தவிஷயங்களை ஸ்துதிக்கை; [பரத$_3$ாரபரிக்$_3$ரஹ]மாவது – பிறர்க்கு அநந்யார்ஹமான ஸ்த்ரீவிஷயங்களை மோஹாதி$_3$களாலே ஸ்வீகரிக்கை; [பரத்$_3$ரவ்யாபஹார]மாவது – பிறருடைமையானவற்றை அவர்கள் இசைவு இன்றிக்கேயிருக்க ப்ரகாஶமாகவாதல், அப்ரகாஶமாகவாதல் க்$_3$ரஹிக்கை; [அஸத்யகத$_2$ந]மாவது – யத$_2$ாத்$_3$ருஷ்டார்த்த$_2$விஷயமும் பூ$_4$தஹிதமுமன்றிக்கேயிருக்கும் வசநத்தைச் சொல்லுகை; [அப$_4$க்ஷ்யப$_4$க்ஷண]மாவது – ஜாத்யாஶ்ரயநிமித்தது$_3$ஷ்டங்களாய்க்கொண்டு தனக்கு ப$_4$க்ஷ்யமன்றிக்கே இருக்குமவற்றை ப$_4$க்ஷிக்கை; [துடக்கமானவை] என்றது – "பரத்$_3$ரவ்யேஷ்வபி$_4$த்$_4$யாநம் மநஸாநிஷ்டசிந்தநம்। விதத$_2$ாபி$_4$நிவேஶஶ்ச த்ரிவித$_4$ம்கர்ம மாநஸம் । பாருஷ்யமந்ருதஞ்சைவ பைஶுநஞ்சைவ ஸர்வஶ: । அநிப$_3$த்$_3$த$_4$ப்ரலாபஶ்ச வாங்மயம் ஸ்யாச்சதுர்வித$_4$ம் । அத$_3$த்தாநாமுபாத$_3$ாநம் ஹிம்ஸா சைவாவித$_4$ாநத: । பர–த$_3$ாராபஹாரஶ்ச ஶாரீரம் த்ரிவித$_4$ம் ஸ்ம்ருதம்" இத்யாதி$_3$களாலே மந்வாதி$_3$ஸ்ம்ருதிகளில் சொல்லப்படுகிறவை அநேகமாகையாலே. (302)

ஆத்மஸ்துதிக்கு அக்ருத்யத்வாப$_4$ாவமும், "ப்ரத்யக்ஷே கு$_3$ரவஸ்ஸ்துத்யா:" என்கிற ஆசார்யஸ்துதிக்கு அக்ருத்யத்வமும் வருமாகையாலே ஸ்துத்யநர்ஹதயா ஶாஸ்த்ரபே$_3$ாதி$_4$தபரம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிருர் (அப்ராப்தவிஷயங்களை ஸ்துதிக்கை) என்று. இத்தால் [பர]ஶப்$_3$த$_3$ம் ப்ராப்தேதரபரம் என்றபடி. அநிஷித்$_3$த$_4$வ்யாபாரஸங்க்$_3$ரஹார்த்த$_2$ம் (மோஹாதி$_3$களாலே) இத்யாதி$_3$. (ஆதி$_3$)பத$_3$த்தாலே ப$_4$ாக$_3$வதமுகே$_2$ால்லாஸார்த்த$_2$த்வாபி$_4$ஸந்தி$_4$ ஸங்க்$_3$ருஹீதம். ஸ்வாஸம்வாத$_3$ாத் அபேதோ ஹார: அபஹார: என்று விவக்ஷிதமாகையாலே ஸ்தேயமும் ஸங்க்$_3$ருஹீதம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே (அவர்கள் இசைவின்றிக்கே) இத்யாதி$_3$. "ந ஸத்யவசநம் ஸத்யம் நாஸத்யவசநம் ம்ருஷா । யத்$_3$பூ$_4$தஹிதமத்யர்த்த$_2$ம் தத்ஸத்யமிதரந்ம்ருஷா । பரேஷாம் ப்ராண–ரக்ஷார்த்தே$_2$ வத$_3$ாம்யேவாந்ருதம் வச: । நாத்மார்த்த$_2$முத்ஸஹே வக்தும் ஸ்வல்பமப்யந்ருதம் வச:" இத்யாதி$_3$களை உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிருர் (யத$_2$ாத்$_3$ருஷ்டார்த்த$_2$விஷயமும்) இத்யாதி$_3$. ஜாத்யாஶ்ரயாதி$_3$கம் பூர்வமேவ வ்யாக்$_2$யாதம். (பரத்$_3$ரவ்யேஷு) இத்யாதி$_3$:– (அபி$_4$த்$_4$யாநம்) = ஹரணசிந்தா. (பாருஷ்யம்) = பரதே$_3$ாஷஸூசகோக்தி:. அத$_3$த்தாநாம் உபாத$_3$ாநம் இதி ஸ்தேயாபஹரணஸாத$_4$ாரணம். (அவிஹிதஹிம்ஸநம்) = அவித$_4$ாநதோ ஹிம்ஸா. விதி$_4$ஶ்ச யத$_2$ாதி$_4$காரம் வ்யவஸ்தி$_2$தவிஷய:. இதிலே பரத்$_3$ரவ்யாபி$_4$த்$_4$யாநாதி$_3$கள் மூலஸ்த$_2$[துடக்கமானவை] ஶப்$_3$த$_3$ாபி$_4$ப்ரேதங்கள் என்றபடி. (302)

303. ப4க3வத3பசாரமாவது – தே3வதாந்தரங்களோடொக்க ஈஶ்வரனை நினைக்கையும், ராமக்ருஷ்ணாத்3யவதாரங்களில் மநுஷ்யஸஜாதீயதாபு3த்3தி4யும், வர்ணாஶ்ரமவிபரீதமான உபசாரமும், அர்ச்சாவதாரத்தில் உபாத3ாநநிரூபணமும், ஆத்மாபஹாரமும், ப4க3வத்3த்3ரவ்யாபஹாரமும் தொடக்கமானவை.

அக்ருத்ய கரணத்தைப்பற்றவும் அத்யந்தநிஷித்3த4மான ப4க3வத3பசாரமாவது "அங்க3ாந்யந்யா தே3வதா:" என்று ப4க3வத்3விபூ4திபூ4தரான தே3வதாந்தரங்களோடொக்க "தமீஶ்வராணாம் பரமம் மஹேஶ்வரம்" என்று அநந்யேஶ்வரனான ஸர்வேஶ்வரனை ஸமமென்று ப்4ரமித்து நினைக்கையும்; "ஶரீரக்3ரஹணம் வ்யாபிந் த4ர்மத்ராணாய கேவலம்" என்று த4ர்மத்ராணஹேதுவாக அஜஹத்ஸ்வப4ாவனாய்க் கொண்டு அவதரித்த ராமக்ருஷ்ணாதி3யான முக்2யாவதாரங்களில், க3ர்ப்ப4வாஸஜநநஶோகமோஹாதி3ஸகலஜநமோஹகஸஜாதீயப4ாவநாசாதுரியை அறியாமல் பாமரமநுஷ்யஸஜாதீயதாபு3த்3தி4பண்ணி அநர்த்த2ப்படுகையும்;

303. அநந்தரம் ப4க3வத3பசாரத்தை விவரிக்கிறார் [ப4க3வத3பசாரம்] என்று தொடங்கி. [தே3வதாந்தரங்களோடொக்க ஈஶ்வரனை நினைக்கை]யாவது – "யே து ஸாமாந்யப4ாவேந மாந்யந்தே புருஷோத்தமம் । தே வை பாஷண்டி3நோ ஜ்ஞேயா: ஸர்வகர்மப3ஹிஷ்க்ருதா:। யஸ்து நாராயணம் தே3வம் ஸாமாந்யேநாபி4மந்யதே । ஸ யாதி நரகம் கே4ாரம் யாவச்சந்த்3ரதி3வாகரம்" என்று தே3வதாந்தரங்களோடு ஈஶ்வரனை ஸமபு3த்3தி4பண்ணலாகாதென்று ஶாஸ்த்ரம் சொல்லாநிற்க, "அந்த: ப்ரவிஷ்டஶ்ஶாஸ்தா ஜநாநாம் ஸர்வாத்மா", "தமீஶ்வராணாம் பரமம் மஹேஶ்வரம்", "ந தத்ஸமஶ்சாப்4யதி4கஶ்ச த்3ருஶ்யதே" என்கிறபடியே ஸ்வேதரஸகலநியாமகனாய் ஸமாநாதி4கரஹிதனான ஈஶ்வரனை, "அங்க3ாந்யந்யா தே3வதா:" என்று தச்ச2ரீரதயாபி4ஹிதரான ப்3ரஹ்மாதி3தே3வதைகளோடு ஸமபு3த்3தி4பண்ணுகை; [ராமக்ருஷ்ணாத்3யவதாரங்களில் மநுஷ்யஸஜாதீயதாபு3த்3தி4]யாவது – "அஜோபி ஸந்நவ்யயாத்மா பூ4தாநாம் ஈஶ்வரோபி ஸந் । ப்ரக்ருதிம் ஸ்வாமதி4ஷ்ட2ாய ஸம்ப4வாம்யாத்மமாயயா" என்கிறபடியே அஜஹத்ஸ்வப4ாவனாய் அப்ராக்ருததி3வ்யஸம்ஸ்த2ாநத்தை இதரஸஜாதீயமாக்கிக்கொண்டு துயரில் மலியும் மனிசர் பிறவியில் தோன்றி நிற்கிற நிலையறியாதே அவதாரத்தில் மெய்ப்பாட்டுக்காக அவன் செய்து காட்டின க3ர்ப்ப4வாஸஜநநஶோகமோஹாதி3களையிட்டு கர்மவஶ்யரான மநுஷ்ய-

303. (யே து) இத்யாதி3. "யஸ்மாத் க்ஷரமதீதோஹம்" இத்யாதி3களாலே ஸகலசித3சித்3விலக்ஷணத்வம் (புருஷோத்தம)ஶப்3த3ார்த்த2ம் என்று அவக3தமாகையாலே அந்த புருஷோத்தமனுக்கு இதரஸாம்யபு3த்3தி4 தே3ாஷம் என்றபடி. பாஷண்டி3ந: = பாபஷண்ட3பூ4யிஷ்ட2ா:. கார்யத்வகர்மவஶ்யத்வாதி3நா ஸாம்யசிந்தநம் நிஷித்3த4மாகையாலே ஜ்ஞாநைகாகாரதயா ஸாம்யபு3த்3தி4க்கு விரோத4மில்லை. (ஶாஸ்தா) = நியந்தா. (ஈஶ்வர:) = நியந்தா. (பரமம்) என்று தனக்கு நியந்தா இல்லை என்கிறது. இத்தை அருளிச்செய்கிறார் (ஸ்வேதர) இத்யாதி3நா. (ந தத்) இத்யாத்3யர்த்த2ம் (ஸமாநாதி4க) இத்யாதி3. [அங்க3ாநி] = ஶரீராணி. இத்தை அருளிச்செய்கிறார் (தச்ச2ரீரதயா) இத்யாதி3. (ஸமபு3த்3தி4) = நியாம்யத்வாதி3நா ஸாம்யபு3த்3தி4. (அஜோபி ஸந்) இத்யாதி3க்கு அர்த்த2ம் (அஜஹத்ஸ்வப4ாவனாய்) இத்யாதி3. ந ஜஹத்ஸ்வப4ாவோயம் இதி விக்3ரஹ:. (ஸ்வப4ாவம்) = அகர்மவஶ்யத்வாதி3. (ப்ரக்ருதி:) = ஸ்வப4ாவ:. ஸ ச அப்ராக்ருததி3வ்யமங்க3ளவிக்3ரஹ:. இத்தைத் திருவுள்ளம்பற்றி அருளிச்செய்கிறார் (அப்ராக்ருத) இத்யாதி3. (துயரில்) = து3:க2த்தில், (மலியும்) = ப்ரசுரமாகும், (மனிசர்பிறவியில்) = மநுஷ்யஜந்மத்திலே என்றபடி. (மெய்ப்பாட்டு)

ரோடு ஸஜாதீயனுக நினைக்கை; [வர்ணாஶ்ரமவிபரீதமான உபசார]மாவது- தத3ாராத4நத3ஶையில் த்ரைவர்ணிகார்ஹமான வைதி3கமந்த்ரங்களாலே சதுர்த்த2வர்ணரானவர்கள் ஆராதி4த்தல் உத்தமாஶ்ரமிகள்முதலானுர் க்3ருஹஸ்த2வத் தாம்பூ3லநிவேத3நாதி3களைப்பண்ணுதல் துடக்கமானவை; [அர்ச்சாவதாரத்தில் உபாத3ாநநிரூபண]மாவது- "தமருகந்ததெவ்வுருவம் அவ்வுருவம்" இத்யாதி3ப்படியே ஆஶ்ரிதர்க்கு அபி4மதமானது ஏதேனுமொரு த்3ரவ்யத்தைத் திருமேனியாக அங்கீ3கரித்து, அதிலே அப்ராக்ருதவிக்3ரஹத்தில் பண்ணுமாத3ரத்தைப்பண்ணி எழுந்தருளி இருக்கிற ஏற்றத்தை அறியாதே, மாத்ருயோநிபரீக்ஷகரைப்போலே இது இன்ன த்3ரவ்யமன்றோ என்று விக்3ரஹோபாத3ாநத்தை நிரூபிக்கை; [ஆத்மாபஹார]மாவது "யோऽந்யதா2ஸந்தமாத்மாநமந்யதா2 ப்ரதிபத்3யதே । கிந்தேந ந க்ருதம் பாபம் சோரேணாத்மாபஹாரிணா" என்று ஸகலபாபமூலமாகச் சொல்லப்படுகிற ப4க3வதே3கஶேஷபூ4தமான ஆத்மவஸ்துவில் ஸ்வதந்த்ரபு3த்3தி4; [ப4க3வத்3த்3ரவ்யாபஹார]மாவது - அமுதுபடி சாத்துப்படிக்கு அர்ஹமானவற்றை ப்ரகாஶமாகவாதல், அப்ரகாஶமாகவாதல் தனக்காக்குகை; [துடக்கமானவை]

= யாத2ார்த்2யம். வர்ணவிபரீதோபசாரம் (த்ரைவர்ணிக) இத்யாதி3. (த்ரைவர்ணிகர்) = ப்3ராஹ்மண-க்ஷத்ரியவைஶ்யர். (வைதி3கமந்த்ரங்கள்) = ஶ்ரீபுருஷஸூக்த-விஷ்ணுகா3யத்ரீப்ரப்4ருதிகளும், ஸஸ்வரப்ரணவயுக்தங்களான திருமந்த்ரம் முதலானவையும். (சதுர்த்த2) இத்யாதி3 :- காஷ்ட2ாக3தஜ்ஞாநவைராக்3யபரிபூர்ணரானவர்களுக்கு "ந ஶூத்3ரா ப4க3வத்3ப4க்தா:" இத்யாதி3ப்படியே வர்ணஸம்ப3ந்த4ம் நிவ்ருத்தமானாலும் லோகக்ஷோப4மும் த3ர்ஶநதூ3ஷணமும் பிறவாமைக்காக மர்யாத3ாநுவர்த்தநம் ஆவஶ்யகமாகையாலே வைதி3கமந்த்ராராத4நம் அபசாரமாம். மத்4யமாதி4காரிகளுக்கு வர்ணஸம்ப3ந்த4நிவ்ருத்தி இல்லாமையாலே தத்பரிக்3ரஹம் அபசாரமாம். "மந்த்ரம் நியதம் அக்3ர்யாணாம் யோ ஹீநாய ப்ரயச்ச2தி । ஸ வை ஹீநகு3ருர்நிந்த்3ய: தேந ஸார்த்த4ம் பதத்யத4:" என்று முதலிலே வைதி3கமந்த்ரங்களுக்கு உபதே3ஶமே நிஷித்3த4மிறே. "அநாதி3ஷ்டேந மந்த்ரேண ந சைவ ஹரிமாஶ்ரயேத் । பத்ரேக்ஷிதா வா வ்யர்த்த2ஸ்ஸ்யாத் ப்ரத்யுதாநர்த்த2தோ ப4வேத்" என்று அநுபதி3ஷ்டமந்த்ரங்களாலே ஆராத4நம் அநர்த்த2கமிறே.

ஆஶ்ரமவிபரீதோபசாரம் (உத்தம) இத்யாதி3. (உத்தமாஶ்ரமிகள்) = யதிகள். (முதலானுர்) என்கிற இத்தால், "ப்3ரஹ்மசார்யுபகுர்வாணோ நைஷ்டி2கோப்யவரஸ்ததா2 । ஸத3ாரோந்யஸ்தத3ாரஶ்ச வாநப்ரஸ்தோ2 த்3விதா4 ஸ்ம்ருத:" என்று சொன்ன ஸத3ாரவாநப்ரஸ்த2வ்யதிரிக்தர் ஸங்க்3ராஹ்யர். (தாம்பூ3லாதி3கள்) என்கிற (ஆதி3)ஶப்3த3த்தாலே ஸ்வயம் உத்பாதி3தபத்ரபுஷ்பாதி3கள் ஸங்க்3ராஹ்யங்கள். "அர்ச்சாவதாரோபாத3ாந" இத்யாதி3வசநாபி4ப்ராயேண (மாத்ருயோநிபரீக்ஷகரை) இத்யாதி3. "ஆத்மாபஹாரிணா சோரேண" என்று ஸாமாந்யவிஶேஷப4ாவாத3புநருக்தி:. யத்3வா, "ஆத்மாபஹாரிணா, அத ஏவ முக்2யசோரேண" என்றுமாம். 'கிம் பாபம் ந க்ருதம் ந கரணார்ஹம், அபி து ஸர்வமேவ பாபம் மூலஸத்3ப4ாவாத் கரணார்ஹம்' என்று விவக்ஷித்து அர்த்த2ம் (ஸகலபாபமூலமாக) இத்யாதி3. ஸர்வபாபதுல்யம் ஆத்மாபஹாரம் என்று அர்த்த2மாகில் வாக்யலக்ஷணதோ3ஷம் ப்ரஸங்கி3க்கும் என்று கருத்து. (ஸ்வதந்த்ரபு3த்3தி4) = ஸ்வஶேஷத்வாதி3பு3த்3தி4.

(ப4க3வத்3த்3ரவ்ய) இத்யாதி3. இங்கும் அபஹாரம் இசைவின்றிக்கே க்3ரஹிக்கை என்று திருவுள்ளம் பற்றி அருளிச்செய்கிறுர் (ப்ரகாஶமாக) இத்யாதி3. "உத்3தே3ஶதஸ்து த்3வாத்ரிம்ஶத3பசாரா ஹரேஸ்ஸ்ம்ருதா: । புராணே க2லு வாராஹே வர்ஜயேத்3வைஷ்ணவஸ்து தாந்" என்கிற ப்ரபந்நபாரிஜாத-

த$_3$ர்ஶநதூ$_3$ஷணம் வரும்படிபண்ணுகிற வர்ணாஶ்ரமவிபரீதமான தத்ததீ$_3$யார்ச்சநோபசாரமும்; அன்றியே, ப்ரபந்நாதி$_4$காரானுகு$_3$ணமாக ஸ்வரூபக$_3$தவர்ணாஶ்ரமவிபரீதமான ஸ்வார்த்த$_2$ஸ்வதந்த்ரபு$_3$த்$_3$தி$_4$யா பண்ணும் உபசாரமும்; தமருகந்ததெவ்வுருவம் அவ்வுருவமான அர்ச்சாவதாரத்தில் மாத்ருயோநிபரீக்ஷாஸமமான உபாத$_3$ாநத்$_3$ரவ்யநிரூபணமும்; "கிம்தேந ந க்ருதம் பாபம் சோரேணாத்மாபஹாரிணா" என்று ஸர்வபாப–ஸாத$_4$நஸ்வதந்த்ராபி$_4$மாநமாகிற ஆத்மாபஹாரமும்; அமுதுபடி சாத்துப்படி முதலான ப$_4$க$_3$வத்$_3$–த்$_3$ரவ்யாபஹாரமும் துடக்கமான க்ரூரமான இவை. (303)

3 0 4 . ப$_4$க$_3$வத்$_3$த்$_3$ரவ்யத்தைத் தானபஹரிக்கையும், அபஹரிக்கிறவர்களுக்கு ஸஹ–கரிக்கையும், அவர்கள்பக்கலிலே யாசிதமாகவும், அயாசிதமாகவும் பரிக்$_3$ரஹிக்கையும்

என்றது – இன்னம் இப்படி க்ரூரமாக ஶாஸ்த்ரங்களில் சொல்லுமவை பலவுமுண்டாகையால் த்$_3$வாத்ரிம்ஶத$_3$பசாராதி$_3$களுமுண்டிறே. (303)

3 0 4 . கீழ்ச்சொன்னவற்றோபாதி ப$_4$க$_3$வத்$_3$த்$_3$ரவ்யாபஹாரமும் ப$_4$க$_3$வத$_3$நிஷ்டமாயிருக்குமோ என்கிற ஶங்கையிலே, தான் அபஹரிக்கிறமாத்ரமன்றிக்கே அபஹரிப்பார்க்கு ஸஹகரிக்கை முதலானவையும் அவனுக்கு அநிஷ்டமாயிருக்குமென்கிறார் [ப$_4$க$_3$வத்$_3$த்$_3$ரவ்யத்தை] என்று துடங்கி. [தானபஹரிக்கை]யாவது நேரே தானே இதுக்கு கர்த்தாவாய்ச்செய்கை; [அபஹரிக்கிற–வர்களுக்கு ஸஹகரிக்கை]யாவது – நாம் அபஹரிக்கிறோமில்லையிறே என்று நினைத்து அபஹர்த்தாக்களுக்கு அநுமத்யாதி$_3$களாலே ஸஹாயம்பண்ணுகை; [அவர்கள்பக்கல் யாசிதமாக

ஸூக்தியை உட்கொண்டு (த்$_3$வாத்ரிம்ஶத்) இத்யாதி$_3$. [அபசாராஸ்தத$_2$ா விஷ்ணோர்த்$_3$வாத்ரிம்ஶத் பரிகீர்த்திதா: । யாநைர்வா பாது$_3$கைர்வாபி க$_3$மநம் ப$_4$க$_3$வத்$_3$க்$_3$ருஹே । தே$_3$வோத்ஸவாத்$_3$யஸேவா சாப்யப்ரணாமஸ்தத$_3$க்$_3$ரத: । ஶ்ருணு ஹந்த ப்ரணாமஶ்ச தத்புரஸ்தாத் ப்ரத$_3$க்ஷிண:{ ? }। உச்சி$_2$ஷ்டே சாபி சாஶௌசே ப$_4$க$_3$வத்$_3$வந்த$_3$நாதி$_3$கம் । பாத$_3$ப்ரஸாரணம் சாக்$_3$ரே தத$_2$ா பர்யங்கப$_3$ந்த$_4$நம் । ஶயநம் பே$_4$ாஜநம் சைவ மித்$_2$யாப$_4$ாஷணமேவ ச । உச்சைர்ஹாஸோ வ்ருத$_2$ாஜல்போ ரோத$_3$நாநி ச விக்$_3$ரஹ: । நிக்$_3$ரஹோநுக்$_3$ரஹஶ்சைவ ஸ்த்ரீஷு ஸாகூதப$_4$ாஷணம் । கம்ப$_3$லாவரணம் சைவ பரநிந்த$_3$ாபரஸ்துதி: । அஶ்லீலகத$_2$நம் சைவாப்யதோ வாயுவிமோக்ஷணம் । தத்தத்காலோத்$_3$ப$_4$வா–நாஞ்ச ப$_2$லாதீ$_3$நாமநர்ப்பணம் । விநியுக்தாவஶிஷ்டஸ்ய ப்ரத$_3$ாநம் வ்யஞ்ஜநாதி$_3$ஷு । ப்ருஷ்டீ$_2$க்ருத்யாஸநம் சைவ பரேஷாமபி$_4$வாத$_3$நம் । கு$_3$ரௌ மௌநம் நிஜஸ்தோத்ரம் தே$_3$வதா–நிந்த$_3$நம் தத$_2$ா । ஶக்தௌ கௌ$_3$ணோபசாரஶ்ச அநிவேதி$_3$தப$_4$க்ஷணம் । த்$_3$வாத்ரிம்ஶத$_3$பசாரேண ரௌரவம் நரகம் வ்ரஜேத் । ... யோ நரோ மாமத$_2$ார்ச்சயேத் । ஸப்தஜந்மக்ருதாத் புண்யாத் தத்க்ஷணாதே$_3$வ முச்யதே" என்று வாராஹபுராணத்தில் இருப்பதாக நவீநதாளபத்ரத்தில் சீட்டாக எழுதி புராணகோஶத்தில் சேர்க்கப்பட்டிருக்கிறது] (ஆதி$_3$)ஶப்$_3$த$_3$த்தாலே கீ$_3$தவாதி$_3$த்ரலேபந–வஸ்த்ரச்ச$_2$ந்நப்ரணாமக்ருஷ்ணகம்ப$_3$லஸம்வ்யாநாதி$_3$கம் ஸங்க்$_3$ருஹீதம். (303)

3 0 4 . ப$_4$க$_3$வத$_3$நிஷ்டகரணம் ப$_4$க$_3$வத$_3$பசாரமாகையாலே, ப$_4$க$_3$வத்$_3$த்$_3$ரவ்யாபஹாரம் ப$_4$க$_3$வத$_3$நிஷ்–டமோ என்னும் ஶங்கையிலே உத்தரவாக்யம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (கீழ்) இத்யாதி$_3$. (நேரே) என்றது ஸாக்ஷாதே$_3$வ என்றபடி. (இதுக்கு) = அபஹரணத்துக்கு; (அநுமதி:) = ப்ரவ்ருத்தப்ரவர்த்தநம். (ஆதி$_3$)ஶப்$_3$த$_3$த்தாலே உபகரணாதி$_3$ஸம்வாத$_3$ம் ஸங்க்$_3$ருஹீதம். (கூட்டன்றே)

ப$_4$க$_3$வானுக்கு அநிஷ்டமாயிருக்கும்.

இந்த ப$_4$க$_3$வத்$_3$த்$_3$ரவ்யத்தைக் கையெழுந்து கூச்சமறத் தானபஹரிக்கையும், தான் அல்லாதாரைப்போலே இருந்து அபஹரிக்கும் பாபிஷ்ட$_2$ர்க்குக் கூட்டாய்நின்று ஸஹகரிக்கையும், முகம்மாறப்படும் அந்த அபஹர்த்தாக்கள்பக்கலிலே அச்சமற்று யாசித்து பரிக்$_3$ரஹிக்கையும், அயாசிதமாக வந்ததென்றால் கூசாமல் பரிக்$_3$ரஹிக்கையும், செய்வார் செய்வதெல்லாம் அறிந்து தத$_3$நுரூபமாக த$_3$ண்டிக்கவல்ல ஜ்ஞாநஶக்த்யாதி$_3$-பரிபூர்ணனான ப$_4$க$_3$வானுக்கு, இவர்கள் இப்படி அநர்த்த$_2$த்தை விளைத்துக்கொள்வதே என்று திருவுள்ளம் புண்படும்படி அநிஷ்டமாயிருக்குமென்கிறார். (304)

305. ப$_4$ாக$_3$வதாபசாரமாவது - அஹங்காரார்த்த$_2$காமங்களடியாக ஶ்ரீவைஷ்ணவர்களுக்குப் பண்ணும் விரோத$_4$ம்.

ப$_4$க$_3$வத$_3$பசாரபரிபாகமான ப$_4$ாக$_3$வதாபசாரமாவது - ஆஶ்ரயாஶியான அஹங்காரமடியாகவும் அல்பாஸ்தி$_2$ரமாயும் து$_3$ராஶாவர்த்த$_4$கமான அர்த்த$_2$மடியாகவும், ஸஜ்ஜநஜுகு$_3$ப்ஸிதவ்யநரககாரணமான காமமடியாகவும் அஹங்காராதி$_3$நிவர்த்தகராய்க் கொண்டு உஜ்ஜீவிப்பிக்கும் ஶ்ரீவைஷ்ணவர்களுக்கு நிலைநிற்கப் பண்ணும் விரோத$_4$ம். (305)

பரிக்$_3$ரஹிக்கை]யாவது- நாம் இவ்வபஹாரத்துக்குக் கூட்டன்றே என்று நினைத்துத்தானவர்கள் பக்கலிலே சிலவற்றை அபேக்ஷித்து வாங்கிக் கொள்ளுகை; [அயாசிதமாக பரிக்$_3$ரஹிக்கை] யாவது- நாம் அபேக்ஷித்திலோமே என்று நினைத்து அவர்கள் தருமவற்றை வாங்குகை; [ப$_4$க$_3$வானுக்கு அநிஷ்டமாயிருக்கும்] என்றது இவையித்தனையும் இவனுடைய உஜ்ஜீவநபரனாய் க்ருஷிபண்ணிப்போரும் ஸர்வேஶ்வரன் திருவுள்ளத்துக்கு அநபி$_4$மதமாயிருக்குமென்கை. (304)

305. அநந்தரம் ப$_4$ாக$_3$வதாபசாரத்தை விவரிக்கிறார் [ப$_4$ாக$_3$வதாபசாரமாவது] என்றுதுடங்கி. அதாவது பரோத்கர்ஷம்கண்டு ஸஹியாமைக்கும் ஸ்வோத்கர்ஷபு$_3$த்$_3$தி$_4$க்கும் உடலான அஹங்காரமடியாகவும், அவர்கள் வைஷ்ணவாகாரத்தை பு$_3$த்$_3$தி$_4$பண்ணி இவர்களாசைப்பட்ட-தொன்றாகில் இவற்றைவிட்டுப் பற்றுவோம் என்றிருக்கமாட்டாமல், அர்த்த$_2$காமங்களடியாகவும் ஶ்ரீவைஷ்ணவர்களுக்குச் செய்யும் விரோத$_4$மென்கை. (305)

என்றது ஸஹகாரியன்றே என்றபடி. [அநிஷ்டம்] என்றது இஷ்டபி$_4$ந்நம் என்றபடி என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (அநபி$_4$மதமாய்) இத்யாதி$_3$. ஸ்வரூபஜ்ஞனுக்கு ப$_4$க$_3$வத$_3$நபி$_4$மதத்துக்கு மேற்பட அநர்த்த$_2$மில்லையே. "ந க$_2$லு ப$_4$ாக$_3$வதா யமவிஷயம் க$_3$ச்ச$_2$ந்தி" இத்யாதி$_3$யும் உண்டிறே. (304)

305. "க$_3$ர்வோபி$_4$மாநோஹங்காரோ மாநஶ்சித்திஸமுந்நதி:" என்கிற இத்தை உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிறார் (பரோத்கர்ஷம்) இத்யாதி$_3$. (அர்த்த$_2$ம்) = த$_4$நத$_4$ாந்யாதி$_3$. (காமம்) = காமநாவிஷயமான கந்யகாசந்த$_3$நகுஸுமாதி$_3$. நிஷித்$_3$த$_4$விஷயகாமம் முதலிலே கூடாதாகையாலே அத்தை விட்டுப்பற்றுகையும் கூடாதிறே. (305)

306. அஸஹ்யத்வம் ஸாத$_4$ாரணமாகையாலே (அத்யந்த) இதி விஶேஷணம். (நிப$_3$ந்த$_4$நம்) =

306. அஸஹ்யாபசாரமாவது – நிர்நிப$_3$ந்த$_4$நமாக ப$_4$க$_3$வத்$_3$ப$_4$ாக$_3$வதவிஷய-மென்றால் அஸஹமானதாயிருக்கையும், ஆசார்யாபசாரமும், தத்$_3$ப$_4$க்தாபசாரமும்.

306. அநந்தரம் அஸஹ்யாபசாரத்தை விவரிக்கிறார் [அஸஹ்யாபசாரம்] என்றுதுடங்கி. அல்லாத அபசாரங்களிலும்காட்டில் ஈஶ்வரனுக்கு இது அத்யந்தாஸஹ்யமாயிருக்கையாலே அஸஹ்யாபசாரம் என்கிறது. "ப$_4$க$_3$வத$_3$ஸஹநீயாக$_3$ஸி ரத:" என்றிறே ப$_4$ட்டரருளிச்செய்தது. [நிர்நிப$_3$ந்த$_4$நமாக ப$_4$க$_3$வத்$_3$ப$_4$ாக$_3$வதவிஷயமென்றால் அஸஹமாநதாயிருக்கை]யாவது கீழ்ச்சொன்னபடியே அர்த்த$_2$காமாதி$_3$நிப$_3$ந்த$_4$நமாக அன்றிக்கே, ஹிரண்யனைப்போலே ப$_4$க$_3$வத்$_3$விஷயமும் ப$_4$ாக$_3$வதவிஷயமுமென்றால் காணக்கேட்கப்பொறாதபடியிருக்கை; [ஆசார்யாபசார]மாவது–அவன் அருளிச்செய்த அர்த்த$_2$த்தின்படி அநுஷ்டி$_2$யாமையும், அவன் உபதே$_3$ஶித்த மந்த்ர-தத$_3$ர்த்த$_2$ங்களை அல்பப்ரயோஜநங்களை நச்சி அநதி$_4$காரிகளுக்கு உபதே$_3$ஶிக்கையும் துடக்க-மானவை; [தத்$_3$ப$_4$க்தாபசார]மாவது– ஆசார்யப$_4$க்தரான ஸப்$_3$ரஹ்மசாரிகளுடன் ஐகரஸ்ய-முண்டாய் வர்த்திக்கவேண்டியிருக்க அதுசெய்யாதே அவர்கள் திறத்தில்பண்ணும் அஸூயையும் அவஜ்ஞையும் துடக்கமானவை. (306)

307. இப்படி அக்ருத்யகரணாதி$_3$சதுஷ்டயத்தையும் அடைவே விவரித்தருளி, இவற்றினுடைய க்ரௌர்யவிஶேஷங்களையும் இவைதான் இன்னதுக்கு விரோதி$_4$யாயிருக்குமென்னுமத்தையும் அருளிச்செய்கிறார் மேல் [இவை] என்று துடங்கி. [ஒன்றுக்கொன்று க்ரூரங்களாகை]யாவது – அக்ருத்யகரணத்தில் ப$_4$க$_3$வத$_3$பசாரம் க்ரூரமாய், அதிலும் ப$_4$ாக$_3$வதாபசாரம் க்ரூரமாய், அது தன்னிலும் அஸஹ்யாபசாரம் க்ரூரமாயிருக்கை; இதுக்கடி பூர்வங்களில்காட்டில் உத்தரோத்தரங்-

காரணம். அதுதான் உபஸ்தி$_2$தத்வாத் அர்த்த$_2$காமரூபம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (கீழ்ச்சொன்னபடியே) இத்யாதி$_3$. (அஸஹமாந)ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$ம் (காண) இத்யாதி$_3$. இத்தால் அஸஹ்யாதி$_3$ஶப்$_3$த$_3$ம் ப$_4$ாவவ்யுத்பத்தியாலே இதுக்கும் கர்மவ்யுத்பத்தியாலே இம்மூன்றுக்கும் வாசகம் என்று ஸூசிதம். (அல்பப்ரயோஜநங்களை) என்றது அர்த்த$_2$ஶுஶ்ரூஷாதி$_3$களை என்றபடி. (துடக்க-மானவை) என்கிற இத்தால் மந்த்ரார்த்த$_2$விஸ்ம்ருத்யாதி$_3$கள் விவக்ஷிதம். தச்ச$_2$ப்$_3$த$_3$ம் ஆசார்ய-பராமர்ஶி என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (ஆசார்யப$_4$க்தரான) இத்யாதி$_3$. "ஆசார்யாத் பாத$_3$மாத$_3$த்தே பாத$_3$ம் ஶிஷ்யஸ்ஸ்வமேத$_4$யா । பாத$_3$ம் ஸப்$_3$ரஹ்மசாரிப்$_4$ய: பாத$_3$ம் காலேந பச்யதே" என்கிற இத்தை உட்கொண்டு அருளிச்செய்கிறார் (ஸப்$_3$ரஹ்மசாரிகளுடன்) இத்யாதி$_3$. (ஐகரஸ்யம்) = ஸமாநஸுக$_2$த்வம். (அஸூயை) = கு$_3$ணேஷு தோ$_3$ஷாவிஷ்கரணம். (அவஜ்ஞை) = அவமதி. (துடக்கமானவை) என்கிற இத்தால் தோ$_3$ஷகத$_2$நாதி$_3$கம் ஸங்க்$_3$ருஹீதம்.

307. உத்தரவாக்யாவதாரிகை (இப்படி) இத்யாதி$_3$. (ஒன்றுக்கொன்று) என்கிற இத்தை உட்கொண்டு (க்ரௌர்யவிஶேஷங்களையும்) என்றது. அதாவது பூர்வபூர்வாதிஶயதோ உத்தரோத்தரக்ரௌர்யங்களை-யும் என்றபடி. உத்தரோத்தரக்ரௌர்யத்தை யோஜித்துக் காட்டுகிறார் (அக்ருத்யகரணத்தில்) இத்யாதி$_3$நா. க்ரௌர்யஹேதுவை அருளிச்செய்கிறார் (இதுக்கடி) இத்யாதி$_3$நா. உத்தரோத்தரநிக்$_3$ர-ஹாதிஶயத்தை உபபாதி$_3$க்கிறார் (அக்ருத்யகரணத்தில் ஸ்வாஜ்ஞாதிலங்க$_4$நம்) இத்யாதி$_3$நா. 'ஜ்ஞாநீ மே ஆத்மா இதி மே மதம்' என்று அந்வயித்து அர்த்த$_2$ம் (தனக்கு உயிராக நினைத்திருக்கும்)

307. இவை ஒன்றுக்கொன்று க்ரூரங்களுமாய், உபாயவிரோதி$_4$களுமாய், உபேய-விரோதி$_4$களுமாயிருக்கும்.

உப$_4$யாபசாரபராகாஷ்டை$_2$யான அஸஹ்யாபசாரமாவது – அர்த்தா$_2$தி$_3$விவாத$_3$மின்றிக்கே நிர்நிப$_3$ந்த$_4$நமாக ப$_4$க$_3$வத்$_3$பா$_4$க$_3$வதோத்கர்ஷம் கேட்கவும் காணவும் ஸஹியாமல் புடைத்துக்கொண்டுபடுகை; ப$_4$க$_3$வத்$_3$பா$_4$க$_3$வதாபசாரவிஶேஷமான ஆசார்யவிஷயத்தில் பண்ணும் ஶ்ருதவிபரீதாசரணாத்யசாரமும்,

---

களில் ப$_4$க$_3$வந்நிக்$_3$ரஹம் அதிஶயித்திருக்கை; அக்ருத்யகரணத்தில் ஸ்வாஜ்ஞாதிலங்க$_4$ந-மடியான சீற்றமிறே; அவ்வளவன்றிறே இவ்வாத்மாவுக்கு ஆத்மாவாய், அதின் ஸத்தையேபிடித்து நோக்கிக்கொண்டுபோரும் தன்திறத்தில் அபசாரத்தால் வரும் சீற்றம்; அவ்வளவுமன்றிறே "ஜ்ஞாநீ த்வாத்மைவ" என்கிறபடியே தனக்கு உயிராக நினைத்திருக்கும் பா$_4$க$_3$வதவிஷயங்களில் அஹங்காராதி$_3$களடியாகப் பண்ணும் அபசாரத்தால் வரும் சீற்றம்; அதுதன்னளவுமன்றிறே நிர்நிப$_3$ந்த$_4$நமாகத் தன்பக்கலிலும் தன்னுடையார் பக்கலிலுமாதல் உப$_4$யவைப$_4$வஜ்ஞாபகனாய் உப$_4$யாபி$_4$மதனான ஆசார்யன்பக்கலிலேயாதல் மூவருக்கும் அபி$_4$மதரான தத்$_3$ப$_4$க்தர்பக்கலிலே-யாதல் செய்யும் அபசாரத்தால் வரும் சீற்றம்; ஆகையால் ஒன்றுக்கொன்று க்ரூரமாயிருக்கும். அக்ருத்யகரணத்திலே ப$_4$க$_3$வத$_3$பசாராதி$_3$களும் அந்தர்ப$_4$விக்குமாயிருக்கத் தனித்தனி இப்படிப்

இத்யாதி$_3$. "சி$_2$ந்த்$_4$யாம் ஸ்வபா$_3$ஹுமபி வ: ப்ரதிகூலவ்ருத்திம்", "கோபமாஹாரயத் தீவ்ரம்" "கோபஸ்ய வஶமேயிவாந்" இத்யாதி$_3$கள் இங்கே விவக்ஷிதம். (உப$_4$யவைப$_4$வஜ்ஞாபகனாய்) என்றது ப$_4$க$_3$வத்$_3$பா$_4$க$_3$வதவைப$_4$வஜ்ஞாபகனாய் என்றபடி. (மூவர்க்கும்) என்றது ப$_4$க$_3$வத்$_3$பா$_4$க$_3$வதா-சார்யர்களுக்கும் என்றபடி. ப$_4$க$_3$வத$_3$நிஷ்டாசரணத்வரூபப$_4$க$_3$வத$_3$பசாரத்வம் ஸர்வாநுயாயியானாலும் ப்ருத$_2$க்$_3$விபா$_4$க$_3$ப்ரயோஜகம் தத்தத$_3$ஸாதா$_4$ரணக்ரௌர்யவிஶேஷம் என்கிறார் (அக்ருத்யகரணத்திலே) இத்யாதி$_3$நா. க்ரதுமத்$_4$யத்திலே கலஞ்ஜப$_4$க்ஷணாதி$_3$கள் புருஷப்ரத்யவாயஹேதுவானாலும் க்ரது-வைகு$_3$ண்யஹேதுவாகாதாப்போலே அக்ருத்யகரணாதி$_3$கள் ப்ரத்யவாயஹேதுவானாலும் மோக்ஷ-தது$_3$பாயவிரோதி$_4$யாகாது என்கிற ஶங்கையிலே உபாயவிரோதி$_4$த்வாத்$_3$யுக்தி என்னுமபி$_4$ப்ராயத்-தாலே அருளிச்செய்கிறார் (உபாயவிரோதி$_4$களுமாய் உபேயவிரோதி$_4$களுமாய் இருக்கையாவது) இத்யாதி$_3$. உபாயோபேயஶப்$_3$த$_3$ங்கள் ஸித்$_3$தே$_4$ாபாய-உபேயபூ$_4$தப$_4$க$_3$வத்பரமானால் தஸ்ய நித்யத்வாத் நாஶகத்வலக்ஷணவிரோதி$_4$த்வமும் கூடாதாகையாலே அருளிச்செய்கிறார் (இவ்வாத்மாவினுடைய) இத்யாதி$_3$.

உபாயாநபேக்ஷரக்ஷகத்வரூப-உபாயத்வமும் முகோ$_2$ல்லாஸாஶ்ரயத்வரூப-உபேயத்வமும் க்ருபா-முகோ$_2$ல்லாஸங்களுக்குக் கூடா என்கிற ஶங்கையிலே அருளிச்செய்கிறார் (இரக்கம்) இத்யாதி$_3$. நிருபாதி$_4$கக்ருபாவிஶிஷ்டன் உபாயமாகையாலே உபாயதாவச்சே$_2$த$_3$கத்வரூப-உபாயத்வம் க்ருபைக்கும், முகோ$_2$ல்லாஸவிஶிஷ்டன் உபேயமாகையாலே உபேயதாவச்சே$_2$த$_3$கத்வரூப-உபேயத்வம் முகோ$_2$ல்லாஸத்துக்கும் கூடும் என்று "இரக்கம்" இத்யாதி$_3$பூர்வாசார்யஸூக்திக்கு அர்த்த$_2$ம் என்று கருத்து.

க்ரதுமத்$_4$யத்தில் கலஞ்ஜப$_4$க்ஷணம் நரகஹேதுவானாலும், ஸ்வர்க்க$_3$விரோதி$_4$ அல்லாமையாலே அங்கு க்ரதுவைகு$_3$ண்யம் இல்லையானாலும், இங்கே அக்ருத்யகரணாதி$_3$ஜந்யம் நிக்$_3$ரஹம் ஸகலநிக்$_3$ரஹ-நிவ்ருத்தியோடும் நிரதிஶயப்ரீதியோடும் அத்யந்தவிருத்$_3$த$_4$மாகையாலே ஆநுகூல்யாத்$_3$யதி$_4$காரக-

தத்$_3$ப$_4$க்தரான ஸப்$_3$ரஹ்மசாரிகள்பக்கல் பண்ணும் ஸமத்வபு$_3$த்$_3$த்$_4$யாத்$_3$யபசாரமுமாகிற இவை ஸ்வரூப-நாஶகரமாய்க்கொண்டு ஒன்றுக்கொன்று அதிக்ரூரங்களுமாய், ப$_4$க$_3$வத$_3$பசாரத்தைப்பற்றவும் நிஷித்$_3$த$_4$ங்களுமாய், ஸர்வவிரோதி$_4$நிவர்த்தகோபாயபூ$_4$தவைமுக்$_2$யஹேதுத்வேந உபாயவிரோதி$_4$களுமாய், ப்ராப்தி-ப்ரதிப$_3$ந்த$_4$கத்வேந உபேயவிரோதி$_4$களுமாய், ஸ்வரூபநாஶகமாயிருக்குமென்கிறார். ஆக, அஶக்திக்கு இலக்கான ப$_3$ாஹ்யாப்$_4$யந்தரவிரோதி$_4$களான நிஷித்$_3$த$_4$விஶேஷம் விவரிக்கப்பட்டது. ஆக, இப்ப்ரகரணத்-

பிரித்துச் சொல்லுகிறது இவற்றினுடைய க்ரௌர்யவிஶேஷங்களைப்பற்றவிறே. [உபாயவிரோதி$_4$களுமாய் உபேயவிரோதி$_4$களுமாயிருக்கை]யாவது இவ்வாத்மாவினுடைய உஜ்ஜீவநத்தில் ஒருப்பட்டு மேல்மேலும் க்ருஷி பண்ணுகைக்குறுப்பான எம்பெருமானுடைய க்ருபைக்கும், எப்போதும் இவனுக்கு ப்ராப்யமாயிருந்துள்ள அவனுடைய முகோ$_2$ல்லாஸத்துக்கும் விலக்காயிருக்கை; "இரக்கமுபாயம் இனிமை உபேயம்" என்னக்கடவதிறே; ஆகையால் இவ்வக்ருத்யகரணாதி$_3$கள் நீரிலே நெருப்பெழுமா போலே அவன்திருவுள்ளத்திலே நிக்$_3$ரஹத்தைக்கிளப்பி, அவனுடைய க்ருபையும் உகப்பும் இவன்பக்கல் அறும்படி பண்ணுகையாலே அவற்றை உபாயோபேயவிரோதி$_4$கள் என்னத் தட்டில்லை. [தனக்குத்தான் தேடும் நன்மை] என்றுதுடங்கி நமஶ்ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$த்தை விஸ்தரேண ப்ரதிபாதி$_3$க்கையாலும், [உகந்தருளின நிலங்களில் ஆத$_3$ராதிஶயமும்] என்று உகந்தருளின நிலப்ரஸங்க$_3$த்தாலும், மேலே [ப$_4$க$_3$வத்கைங்கர்யமும்] என்கிறவிடத்தில் ப$_4$க$_3$வச்ச$_2$ப்$_3$த$_3$த்தாலும், கைங்கர்யப்ரதிஸம்ப$_3$ந்தி$_4$ப்ரதிபாத$_3$கமான ஶ்ரீமத்பத$_3$நாராயணபத$_3$ார்த்த$_2$ங்களை ஸூசிப்பிக்கையாலும்; மங்க$_3$ளாஶாஸநப்ரகரணத்தாலும், [கர்த்தவ்யம் ஆசார்யகைங்கர்யமும் ப$_4$க$_3$வத்கைங்கர்யமும்] என்றுதுடங்கி [கிஞ்சித்கரித்தால் ஸ்வரூபம் நிறம்பெறுவது] என்னுமளவாகவும் சதுர்த்$_2$யர்த்த$_2$த்தை அருளிச்செய்கையாலும்; நிஷித்$_3$த$_4$சாதுர்வித்$_4$யப்ரதிபாத$_3$நமுகே$_2$ந ப்ராஸங்கி$_3$கமாக மீளவும் நமஶ்ஶப்$_3$த$_3$ார்த்த$_2$த்தைப் பேசுகையாலும், இவ்வளவும் உத்தரக$_2$ண்ட$_3$ார்த்த$_2$ம் அருளிச்செய்தாராயிற்று.

ஆக இப்ப்ரகரணத்தால் கீழுக்தோபாயத்தைக் கொண்டு உபேயத்தைப் பெறும் சேதநனுக்கு

ஸித்$_3$தே$_4$ாபாயநிஷ்ட$_2$விஷயத்திலே அந்த ந்யாயம் வாராது என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலே அருளிச்செய்கிறார் (ஆகையால் இவ்வக்ருத்யகரணாதி$_3$கள்) இத்யாதி$_3$. த்$_3$வயோத்தரக$_2$ண்ட$_3$விவரணத்வத்தை உபபாதி$_3$க்கிறார் (தனக்குத்தான்) இத்யாதி$_3$நா. (உகந்தருளின நிலப்ரஸங்க$_3$த்தாலும்) என்றது தி$_3$வ்யதே$_3$ஶஸ்ம்ருத்யதீ$_4$ந-தத்$_3$வாஸி-அர்ச்சாவதாரஸ்ம்ருதியாலும் என்றபடி. "ஸம்ப$_4$ர்த்தேதி தத$_2$ா ப$_4$ர்த்தா" என்று [ப$_4$க$_3$வத்]ஶப்$_3$த$_3$ம் (வா.310) ஶேஷிவாசகம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலும், "வீர்யஸ்ய யஶஸஶ்ஶ்ரிய:" என்று ஶ்ரீமத்$_3$வாசகம் என்னுமபி$_4$ப்ராயத்தாலும் அருளிச்செய்கிறார் (ப$_4$க$_3$வத்ஶப்$_3$த$_3$த்தாலும்) என்று.

உத்தரப்ரகரணஸங்க$_3$திகத$_2$நார்த்த$_2$வ்ருத்தாநுவாத$_3$ார்த்த$_2$மாகவும், ஶிஷ்யபு$_3$த்$_3$தி$_4$ஸுக$_2$ாரோஹார்த்த$_2$மாகவும் ப்ரதிபாதி$_3$தார்த்த$_2$ஜாதத்தைத் தொடுத்து அருளிச்செய்கிறார் (ஆக இப்ப்ரகரணத்தால்) இத்யாதி$_3$நா. (இப்ப்ரகரணத்தால்) என்றது ஆறு ப்ரகரணத்தில் மூன்றாம் ப்ரகரணத்தால் என்றபடி. (அஶக்திவிஷயநிஷித்$_3$த$_4$சாதுர்வித்$_4$யத்தையும்) என்றது நிவ்ருத்த்யாக்$_2$ய-யத்நவிஷயதயா ஶாஸ்த்ராபி$_4$ப்ரேதநிஷித்$_3$த$_4$சதுர்வித$_4$த்வத்தையும் என்றபடி.

தால் ப்ரபந்நதி$_3$நசர்யாநுஸந்த$_4$ாநாநுஷ்ட$_2$ாநவிவரணமும், அநுஸந்த$_4$ாத்ருகு$_3$ணவ்ருத்$_3$த$_4$யநுகு$_3$ணாநுஷ்ட$_2$ாநசரமகைங்கர்யஶோத$_4$நமும், தத்பூர்வத$_3$ஶாவிஶேஷோஜ்ஜ்வலஸ்வரூப-தத்$_3$கு$_3$ணவிஶேஷமும், ததி$_3$தரகு$_3$ணவிஷயநிஷித்$_3$த$_4$விஶேஷதோ$_3$ஷமும் சொல்லப்பட்டது. (307)

உபாயோபேயாதி$_4$காரப்ரத$_4$ாநாபேக்ஷிதங்களையும், ப்ராபகாந்தரபரித்யாக$_3$ஹேதுவான ஸ்வரூபநாஶகத்வாதி$_3$யையும், ப்ரபத்தியின் ஸ்வரூபாநுகூலத்வாதி$_3$யையும், ஸ்வக$_3$தஸ்வீகாராநுபாயத்வத்தையும், பரக$_3$தஸ்வீகாரோபாயத்வத்தையும், தத்ப்ராப$_3$ல்யத்தையும், அவனே ஸ்வீகரிக்குமிடத்திலும் புருஷகாரத்தை முன்னிடும்படியையும், உப$_4$யரும் முன்னிடுமதுக்கு ப்ரயோஜநவிஶேஷங்களையும், உபேயத$_3$ஶையிலும் ப்ராப்தித$_3$ஶையிலும் இவன் ஶேஷத்வபாரதந்த்ர்யங்களும் ஸ்வதோ$_3$ஷநிவ்ருத்தியும் பராநுப$_4$வவிரோதி$_4$யாம்படியையும், தன்னால் வரும் நன்மை அவனால் வரும் நன்மைக்குமுள்ள வாசியையும், ஈஶ்வரனே ரக்ஷகன், தான் தனக்கு நாஶகனென்னுமத்தையும், தன்னைத்தான் நஶிப்பிக்கும் ப்ரகாரத்தையும், அஹங்காரமும் விஷயங்களும் ஸ்வரூபேணவும் ப$_4$ாக$_3$வதவிரோத$_4$த்தை விளைத்தும் இவன் ஸ்வரூபத்தை நஶிப்பிக்கும் படியையும், ப$_4$ாக$_3$வதாபசாரக்ரௌர்யத்தையும், தத்ப்ரஸங்க$_3$த்திலே ப$_4$ாக$_3$வதமாஹாத்ம்யத்தையும், இவன்தி$_3$நசர்யையும், தி$_3$நசர்யோக்தங்களுடைய ஸத$_3$ாசார்யப்ரஸாத$_3$த்தாலே வர்த்தி$_4$க்கும்போதைக்கு அபேக்ஷிதமான வஸ்தவ்யாதி$_3$யையும், தச்சரமோக்தகர்த்தவ்யரூபகைங்கர்யவேஷத்தையும், கைங்கர்யதத்பூர்வத$_3$ஶைகளில் ஸ்வரூபத்தை உஜ்ஜ்வலமாக்கும் படியையும், இவனுக்குண்டான கு$_3$ணசதுஷ்டயத்தையும், தத்$_3$விஷயவிப$_4$ாக$_3$த்தையும், அதில் அஶக்திவிஷயநிஷித்$_3$த$_4$சாதுர்வித்$_4$யத்தையும் சொல்லுகையாலே அதி$_4$காரிநிஷ்ட$_2$ாக்ரமம் சொல்லப்பட்டது. (307)

ஒன்பது ப்ரகரணங்களில் ஐந்தாமதான ப்ரபந்நதி$_3$நசர்யாப்ரகரணம் ஸம்பூர்ணம்

ஆறு ப்ரகரணங்களில் மூன்றாமதான அதி$_4$காரிநிஷ்ட$_2$ாப்ரகரணம் ஸம்பூர்ணம்

ஆய் ஜநந்யாசார்யர் திருவடிகளே ஶரணம்

பெரியஜீயர் திருவடிகளே ஶரணம்

அண்ணாவப்பங்கார் திருவடிகளே ஶரணம்

श्रीवचनभूषणकारिका

प्राप्याधिकार्यप्रकृत इति शङ्का व्युदस्यते । व्याख्येयद्वयमन्त्रस्य सूच्यते चोत्तमेन सः ॥ 1 ॥
सिद्धोपायस्य सहकार्युपकार्यनपेक्षणात् । परिशिष्टोधिकारोत्र काङ्क्षितस्स्यात्तदुच्यते ॥ 2 ॥
उपायनैरपेक्ष्यावसायः शक्त्यादिहापकः । शक्ता सीता, द्रुपदजा शक्तिहीना, यतस्ततः ॥ 3 ॥
जहतुः शक्तिलज्जे ते तदेकोपायतेच्छया । भर्तृष्वेकपरा तेभ्यः प्राङ्मृता कर्णकामिनी ॥ 4 ॥
कृष्णा, पतिव्रताशक्तिविहीनेत्यपि सिद्धयति ॥ 5 ॥
नश्येत् स्वरूपं पतिपारतन्त्र्यं इत्युपेक्षतस्वावनमात्मशक्तिः ।
नित्याग्र्यधीस्सा ;परमापदित्वियं त्रपामनादृत्य जहौ करद्वयम् ॥ 6 ॥
दुष्करतमन्त्विदं; यत् कृत्यं श्रीकण्णमङ्गैयान् त्यक्त्वा, ।
स्वाम्यभिमत्यनुमित्या शेते श्रितजीविताऽऽलयद्वारे ॥ 7 ॥
अथोपेयाधिकार्यग्र्यः क्षुधातुर-नयानुगः । {"क्षुधातुराणां न रुचिर्न पक्वम्" என்னக்கடவதிறே; "फलं तोयं अश्नामि" என்று பே₄ாஜ்ய-பேய-விப₄ாக₃மற விநியோக₃ம் கொள்ளும்படியிறே ப₄க்த்யுபஹ்ருதத்₃ரவ்யத்தில் மோக்ஷியின் பாரிப்பும்} व्यजिज्ञपद्वियोगे स्वसत्ताहानिं निदर्शयन् ॥8॥
दास्यं कुर्यां ; अशेषेण कुर्यां सर्वत्र सर्वदा । नियोज्यपरवन्तं मां नित्यं स्वीकुरु भो इति ॥ 9॥
एत्यायोध्यां, विना भागं समैर्दास्ये वने यथा । बुभूषुस्सर्वकृद्भेजे छत्रचामरतस्समम् ॥ 10 ॥

स्वयम्पाकीव पङ्क्त्यत्तिं असहन् दास्यभागिताम् । रामायणे कथेयं न युद्धकाण्डे; न सङ्गता ॥ 11
अयोध्याकाण्डवार्ताटव्याप्तेः प्राग्वृत्तगायतः । सादृश्योह्ययोयमरोत्र स्पष्टहर्मोक्तिनिश्चितः ॥ 12
छत्रचामरतो दास्यं वनाप्तेः प्रागपि व्यधात् । योयं वनस्थदास्येच्छ्वः पश्चाद्दास्यं तथा विना ॥13
न स्यादित्यर्पणायास्मै शत्रुघ्नश्छत्रमादधे । श्रीजटायुमहाराजः पत्युः पितृसखस्सुहृत् ॥ 14 ॥
रावणो मां हरत्यार्येत्यार्त्योक्तस्सीतया बली । सीतार्थं रक्षसाऽयुद्ध तेन वीरो रणे हतः ॥15॥
आपन्नारायणं वह्नेर्नरैयूर्गायकस्सुतैः । ससुतो दग्धदेहोभूच्चिन्तयन्ती त्वयत्नतः ॥ 16 ॥
निरुच्छ्वासाभवन्मुक्ता विश्लेषसहनाक्षमा । उक्तोपमात्मनां निष्ठा दर्शयन्तेनुगवित्तये ॥ 17 ॥
अधिकारो गतौ शक्ति-ह्री-यत्न-त्यागः, एष तु । गम्ये, प्रेम-स्वकोपेक्षा-विरहासहतात्मकः ॥18
विधिं स्मरन् अनुष्ठाता विहितत्यजनक्षमः । स्यात् प्रपत्तेश्च्युतिभिया; प्राप्तरागवशस्तु यः ॥19
प्रपन्नोपि कथं तिष्ठेत् प्राप्तौ यत्नान्निवर्तितुम् । कर्मैवं नरैयूर्गात्रा सायुज्ये भक्तिवद्गतिः ॥20

यत्तत्कृतं प्रपन्नेनेत्यदोषारोपसम्भवः । कैवल्यखिन्ने भगवत्समभोक्तव्यशालिनि ॥ 21 ॥
उत्कटेनुत्कटे रागे दुस्त्यजं सुत्यजं क्रमात् । अधिकारभिदा वैधे त्याज्यतापादिनी ह्यतः ॥ 22
देहत्यागनिषेधोनुवर्त्त्योनुत्कटरागिणा । विरहावहनेन्यस्मिन् देहत्यागस्स्वयं फलम् ॥ 23 ॥
यद्वा हरिं गतिं ध्यायन् स्वयत्नाद्विनिवर्त्तते । गम्यं स्मरंस्तमेवासाववशस्स्यात् स्वयत्नवान् ॥ 24
शक्तिह्रीयत्नवस्त्यागो देहस्यापि न युज्यते । देहत्याग उपायत्वं शास्त्रोक्तं हीति चेन्न तत् ॥ 25
शक्त्यादित्यजनं प्रेमाद्यन्वयश्च क्रमाद्यथा । गतिगम्याधिकारेन्तः प्रविष्टे न ततो गती ॥ 26 ॥

विरुद्धाचरणे चैवं गतिकोटयन्वयो न हि । प्रयोक्तृध्यनुगं ह्यत्र फलं, नापथ्यभुक्तिवत् ॥ 27
गतित्वेपि न हानिस्स्यात् प्रेमकारितवृत्तिषु । काम्यकर्मसमाचारो, विरहे स्ववधोद्यमः ॥ 28 ॥
इत्याद्यनन्यगतिता हानिकारीव भाति यत् । स्वानन्दालङ्कृतिमुखस्वगतातिशयार्जने ॥ 29 ॥
प्रवृत्त्यानन्यगम्यत्वहानिसंशयकृच्च यत् । नतिश्च कामदेवादेर्दैवान्तरगमोपमा ॥ 30 ॥
उपायबुद्ध्या रहितं सहितं वापि यत्कृतम् । प्रेमायत्तमतो नासदिति सिद्ध्यति निर्णयः ॥ 31 ॥
शठजित्कलिजिद्गोदावृत्तात्; धीपाकजा हि सा । प्राप्ताप्राप्तविवेकस्य हानिस्तत्कारितं च यत् ॥
सर्वं श्लाघ्यतमं, किन्तु हेयं कर्मनिबन्धनम् । ईशो विशेषसङ्कल्पोत्पादितद्धितभक्तिजा ॥ 33 ॥
साध्यसाम्यविलम्बाभ्यां, साध्ये प्रावण्यतश्च हि । सिद्धगत्याश्रयस्तद्धि तुल्यमासु प्रवृत्तिषु ॥ 34
तस्मात् सिद्धगतेस्साम्यं चासु सिध्यति सर्वथा । शेष्यलाभार्तिजो यत्नो दास्यरूपाप्यवत् प्रियः ॥
शेषिणोतिशयाधानात् हेतुश्चास्य द्रुतागमे । प्राप्यप्रीतिकृतत्वे च सिद्धगत्याश्रयोपमः ॥ 36 ॥
गम्याभेदाद्गतेर्वाथ सारस्येस्ति हि तुल्यता । तत आशुफलित्वाच्च सिद्धगत्यग्र्यता मता ॥ 37
तज्ज्ञालस्यासहर्थाशाकृतं तद्बाधकं न हि । गम्याधिकृत्कृतेनन्यगतित्वाहानिरीरिता ॥ 38 ॥
गतिगम्याधिकारेथ गम्ये हैव प्रयोजिका । गम्याधिकृद्विशेषेतिवृत्तिवच्छमताप्यगे ॥ 39 ॥
इतीर्यत इतीर्येते प्राक्-पश्चात्-वाक्यसङ्गती । योगोनुकूलैरित्यादेरात्मर्द्धिदगुणादपि ॥ 40 ॥

शीघ्रं कार्यकरी हेयं कार्योत्कर्षकरी परा । ऐश्वर्यात्माप्तिरासिक्यात् परं दृष्ट्वा निवर्तते ॥ 41
चेतनो महदाह्वोक्तेः बार्हस्पत्यस्मृतेस्तथा । द्रमिडोपनिषत्सूक्त्याप्यर्थोयं विशदीकृतः ॥ 42 ॥
सर्वात्मगुणदेशेहात्वन्यानीहोत्तमो गुणः । ईश ईहाततोत्रोक्ता हेतुश्शमदमोद्भवे ॥ 43 ॥
शमश्चित्तप्रशान्तिस्स्याद्दमश्चेन्द्रियनिग्रहः । रागकृद्धीकृतक्षोपरोधजाविरतिर्यतः ॥ 44 ॥
शमाद्यभिन्नं वैराग्यं न चेत् तर्ह्युपलक्षणम् । सर्वात्मगुणराशेः प्राक् चोपलक्ष्यं शमादिकम् ॥
शमादिपूर्तिरीशेहालभ्योक्ताद्य त्विदं शृणु । शमाद्यङ्कुरवच्छिष्यं गुरुस्स्वीकुरुते कृपी ॥ 46 ॥
भवापहमनुं सार्थं शिष्यवश्यः प्रदित्सति । शान्तिदान्तिमते ब्रह्मविद्या वाच्येति हि श्रुतम् ॥ 47
सिद्धमाचार्यकं रागात् प्रोवाचेति विधीयते । पक्षतोप्राप्तिविषये प्रापणार्थमिति स्थितम् ॥ 48 ॥
{अतोऽयं "स्नात्वा भुञ्जीत" इतिवन्नियमविधिः; न तु, "अहरहस्सन्ध्यामुपासीत" इतिवदपूर्वविधिः; नापि, "ऋतावुपेयात्" इतिवत् परिसंख्याविधिः; रागप्राप्तभोजनस्य स्नानपूर्वकत्वं विनापि क्वचित्संभाव्यत्वात्, तादृशसम्भवपक्षेपि यथा स्नानपूर्वकत्वं नियम्यते, तथा, शमदमाद्यात्मगुणलेशयुक्ताधिकारिणा आचार्योपसत्तौ कृतायां आचार्यस्य रागत उपदेशे प्रवृत्त्यप्राप्तिपक्षेपि उपदेशे प्रवृत्तिर्नियम्यते । "विधिरत्यन्तमप्राप्तौ नियमः पाक्षिके सति । तत्र चान्यत्र चाप्राप्तौ परिसंख्या विधीयते" इति हि न्यायविदः । }

न निरूपणतः प्राक् स्युर्निरूपणभवा गुणाः । गुरूपसत्तेः प्राक् पश्चात् शमाद्याव्यक्तितः पृथक् ॥
गुरौ वश्ये मनुस्सार्थं स्याच्छिष्ये हृत्प्रतिष्ठितः । हृत्प्रतिष्ठितमन्त्रार्थनृवशेट्स्यात्तदिष्टतः ॥ 50
हेतुपूर्वककार्योक्तिः कार्यपूर्वकहेतुवाक् । इत्यारोहावरोहोक्त्योराद्योक्त्या स्थाप्यतेन्यया ॥ 51
शमाद्यावश्यकत्वाप्त्यै प्राप्ये त्वीडेवसाधनम् । शमाद्यपेक्षास्त्यासिद्धेर्भोगेच्छोर्मोक्षकाङ्क्षिणोः ॥52
उपास्तिकर्त्रोर्विद्याङ्गं शमादिर्न्यास्यतिक्रिया । सिद्धोपायफलेत्युक्त्वा शोध्यते शरणागतिः ॥ 53
ऊर्ध्वरेतोधिकर्तव्या सद्विद्यादिविलक्षणा । एषेष्टा चेद्वचोयुक्ती कुप्येतां प्रव्रजेत् इति ॥ 54 ॥

श्रुतेस्त्यागृहिणो न स्याल्लोकशास्त्रामतस्तु तत् । विहितारक्त आर्तो हि दृष्टो नेदृग्विरक्तिमान् ॥
सर्वकामान् इति वचः कामानामुष्मिकान् दहेत् । इति चेन्न यतस्त्याज्याः कामाधर्मा इवाखिले ॥
प्रागुक्तं चैहिकं सर्वेत्यैहिकामुष्मिकोभयम् । दृप्तैश्चार्तैरिव त्याज्यं स्यादिष्टयाथापि गेहिता ॥
ध्यानिन्यासिप्रपन्नेषु वैराग्यर्थः परः परः । प्रव्राट्समोन्त्यो भिक्षार्हो धर्मार्थाङ्गो ह्यभुक्तहा ॥ 58
श्रेष्ठोजगरवृत्तेस्सन्त्यज्य दारान् विधिं चरेत् । नापद्यतिक्रमेप्येष शास्त्रार्थो भज्यते क्वचित् ॥
आचार्याणां तु पुन्नित्वे, तेजीयस्त्वनयाद्गतिः । शान्तिः प्रपन्ने मुख्येति वक्तुं ह्यन्याधिकृद्वचः ॥
निषिद्धपरदाराद्य ईहौ भोगार्थ्युपासिनौ । स्वस्वविद्यानुगौ त्वत्र धर्मबुद्ध्या स्वदारगौ ॥ 61 ॥
प्रपन्नेनन्यगम्ये स्वदारेहापि विरुद्धयते । धर्मबुद्ध्याप्यसङ्गोक्तिर्युज्यते भोग्यधीक्षये ॥ 62 ॥
स्वदारादिष्वनीहाप्तिर्भक्तज्ञाप्यज्ञगाक्रमात् । सौन्दर्यकरुणाचारैर्हरेर्मुख्यतया भवेत् ॥ 63 ॥
देवतान्तरशेषा हि वर्णित्वान्न्यास्युपासिनौ । न्यासोपास्तिगती एवं न हर्येकगती अपि ॥ 64 ॥
स्वदारगौ न हर्येकभोग्यौ त्र्याकारहानिगौ । नित्यकर्मा प्रपन्नस्तु न वर्णित्वादियोगदः ॥ 65 ॥
सिद्धोपायैकनिष्ठोसौ नानन्यगतिताच्युतः । स्वदारसङ्गमं चासौ त्यजन् हर्येकभोग्यवान् ॥ 66 ॥
दृप्तो नैवं त्रिधर्मा चेन्निष्ठाभावात् फलात् स्रवेत् । शरणागतधर्मस्य शिक्षा रामावतारतः ॥ 67
मर्यादानां च लोकस्येत्यादौ मुख्यविवक्षिता । अनन्यधीदं सौन्दर्यं अनन्यरुचिदा कृपा ॥ 68 ॥
{अत्र धियो वा, रुचेर्वा अनन्यत्वं नाम "भक्त्या लभ्यस्त्वनन्यया" (गी.8-22), "भक्त्या त्वनन्यया" (गी.11-54) इत्याद्युक्तभक्तेरिव अनन्यविषयत्वमेव }

अनर्थभीद आचारो हर्येकेहैत्यतस्त्रिधा । त्र्यात्मकत्वात्तु भूयस्त्वात् प्रपत्त्यरतिहेतुवाक् ॥ 69
फलाद्यङ्गं च भक्तेक्ष्यं अर्चाङ्गैकदृशौ परौ । अर्चाङ्गेजस्रदृज्ज्ञानी कादाचित्कदृशित्वधीः ॥ 70 ॥
दृष्टरामग्र्यधीभीदा कृपाजास्त्र्यङ्गदोषधीः । ज्ञाज्ञारक्तत्यग्र्यहेतुस्तु कृपाजानर्हतामतिः ॥ 71 ॥
तदभावाद्विरिश्चादिर्दोषज्ञोपि स्वदारगः । प्राप्तत्वधीश्शठार्यादिः ईट्परो दोषदर्श्यपि ॥ 72 ॥
{दोषदर्शित्वम् - स्वभोग्य-परमशेषि-विषये}
कृपाजारुचिदाप्राप्तिदोषबुद्ध्योर्वराद्यधीः । दोषधीगौणहेतुत्वं हेत्वाभासत्वमेव हि ॥ 73 ॥
अप्राप्तिध्यग्र्यहेतुत्वं हेतुवाङ्मुख्यभोग्यता । नेडेहागुणधीजा, नान्यानीहा दोषधीभवा ॥ 74 ॥
प्राप्त्यप्राप्तिधियेशीही द्वेष्यतस्मिंश्च तत्त्ववित् । ईशीहागुणधीजान्यानीहा दोषधियेत्यसत् ॥ 75
{ईशि + ईही = परमात्मनि ...रक्तः ; अ-तस्मिन्-द्वेषी = तद्विरुद्धे द्वेषी = रुचि-विपरीत-द्वेष-वान् = विरक्तः अपरमात्मनि}
गुणध्यसत्वेपीशीष्टेर्भवेष्टेर्दोषदृश्यपि । व्यतिरेकान्वयव्याप्त्योर्हेतूभग्नाविमौ क्रमात् ॥ 76 ॥

दुःखयुक्सुखभोगे, सं-सारवाग्योगरूढिका । संसारः प्राप्तधीजोवाज्ञानिव्रजननादिकः ॥ 77 ॥
ईट्स्वीकारेतरत्यागौ प्राप्त्यप्राप्तिधियेति सत् । तथास्मिन् गुणहीनेपि नान्यविद्हृन्ममादयम् ॥
निम्बवद्विरसत्त्वेपि सर्वाधिकरसस्यते । त्वदनन्यार्हशेषोहं, त्वद्दिव्याङ्घ्र्यन्यनिस्स्पृहः ॥ 79 ॥
ईट्कृपाप्ताच्छधीभक्तिसूर्युक्तिहर्यैवमादिका । भक्त्यादाविव वृत्तौ च न्यास्याद्यग्र्यः प्रपत्तिमान् ॥
गौणं गुणधिया दास्यं गुणैर्दास्यमुपागतः । इत्यत्राप्युपशब्दं हि शेषोनुपधिरुक्तवान् ॥ 81 ॥

उत्तम्भकवाद्गौणं नोत्तम्भ्यानुपधिदास्यवत् । गुणाधिकपतिं दिष्टया लब्ध्वा सीतेनुगच्छसि ॥ 82
इत्युक्तिं ह्यनसूयायास्सह्रीस्सीता निराकरोत् । प्राक्स्थो नानन्यथासिद्धो ह्यनुवर्त्यमदीड्गुणः ॥
तदज्ञलोका ईड्दास्यं मन्यन्ते गुणधीभवम् । सोवृत्तश्चेत्तथात्वेमदनन्यत्वं भवेत् स्फुटम् ॥ 84
सुवृत्तेस्मिन्ननन्यत्वं ममोक्त्यर्हं हि नो इति । दास्यं प्राप्तिधियाग्र्यं चेत् सूर्यन्यगतिता कथम् ॥
इत्यसङ्गत्यं यदत्यन्तस्नेहादेषोपपद्यते । सत्ताव्यापकशेषत्वसम्बन्धज्ञो न जित्वतः ॥ 86 ॥
निरुपाधिक एवैष स्नेहो, नैव गुणोपधिः । स्नेहजानुभवालाभे नश्येत् सत्तापि शाश्वती ॥ 87
अपि चेदविनाश्येयं अचिन्नाशकवह्निना । स्यादेव दाह्यता तस्याः प्रियविश्लेषवह्निना ॥ 88 ॥
अस्या अहोन्यै सत्तायाः भवेद्यद्यदपेक्षितम् । तद्वस्त्यजं, पतीष्ट्यार्हं ;अतोन्यगतितादि सत् ॥89
आख्यातेषु ब्रुवत्स्वर्थं शक्तिर्हि सहकारिणी । प्राणात्ययेर्हं सर्वान्नं, नातिभक्तस्य शास्त्रिता ॥ 90
नरस्य बुद्धिदौर्बल्यात् या हि गत्यन्तराश्रितिः । सैवेडनिष्टातीष्टा तु या भक्त्यतिशयोद्भवा ॥91
इतीडनिष्टेनीहैव शरणागतियोग्यता ॥ 92 ॥

प्रपत्तीतरकर्मादिगतित्यागेपि नाग्रगः । हेतुर्ग्राहिध्यनुष्ठानशक्त्यभावोपि तु ह्यहम् ॥ 93 ॥
नात्यन्तेट्परतन्त्रोर्होनिष्टयत्न इति ग्रहः । राड्भृत्यः परतन्त्रोतिपरतन्त्र उपासकः ॥ 94 ॥
अत्यन्तपरतन्त्रोग्र्यः प्रपन्नः साभिधा गतौ । कर्मेट्कृपाजस्वकृतीड्जाखिलत्वधियां फलम् ॥
इति वक्ति नमोव्याख्या मां व्रजान्यांस्त्यजेति वाक् । उतमत्वादिनैकान्तिपरमैकान्तिभेदिवाक् ॥
प्रारब्धनाशानाशोक्तिर्बन्धूतारेरणादिका । {नार्हन्ति शरणस्थस्येत्यादिवाक्चात्र सूचिता । मामेवैष्यस्यहं मोक्षयिष्यामीतीट्-स्फुटेरणा ॥ येन त्वं बत संरब्ध उद्धरिष्यामीति तान् स्वयम् । पूर्वे त्रय उपायास्स्युरेतन्निष्ठार्यविप्रियाः - इतीरणा } चित्स्वरूपविरोधोक्तिस्स्वरूपानर्हतापरा ॥ 97 ॥
गत्यन्तरे, ह्यसन्नेवेत्यज्ञनिन्दापरोक्तिवत् । गत्यन्तरोज्झितिर्गौणी ह्यध्यशक्तिकृता ततः ॥98
अध्यशक्त्योज्झितस्य स्याद्धीशक्त्याप्तौ पुनर्ग्रहः । न पुनर्गृह्यते तत्तु यत्रानर्हत्वनिश्चयः ॥ 99
प्राक् पश्चाद्वा प्रपत्तेर्न यत्न्यात्मेत्यंशपञ्चके । उक्त्वाथ भक्तौ न्यासे चागतिता स्थाप्यते त्रिभिः ॥

भक्त्यसाधारणा दोषा न्यासासाधारणा सतः । द्वयोस्साधारणाः पश्चान्मेयाः प्रकरणक्रमात् ॥
ईडादत्ते चिदचितौ सत्ताद्यैस्स्वार्थमित्यतः । सोपधिस्साधने कर्ता ; ज्ञानी कर्ता तु मुक्तवत् ॥
निर्व्यापारत्व-तुच्छत्वा-प्रसक्त्यात्मन्यतस्स्थिरम् । ईडेककारितं दास्यं, तदर्थैकप्रयोजनम् ॥ 103
चित्कर्तृत्वेपि पारार्थ्यं पुष्पगन्धे यथेत्यतः । नयत्निफल्युपास्यादौ पारतन्त्र्य-परार्थते ॥ 104
स्वयत्नमुख्यफलिता-स्वीयकर्तृत्वमुख्यते । नयत्निफलितेन्वेस्यान्न्यासोपासाधिकृत् त्यजन् ॥ 105
साधकोखिलकृत्स्वार्थं नेडर्थाखिलकृत्समः । स्वामी स्वीयं स्वयं पाति तत्तस्य सदृशं ततः ॥106
शेषत्वपारतन्त्र्यघ्नं साधनित्वं, अथास्य च । स्वयं तु रुचिरे देशेत्यगम्यार्हतोदिता ॥ 107 ॥
शास्त्रार्यानुष्ठितत्वेपि सारार्यैरननुष्ठिते । न कलौ साधनन्यासोपास्त्योर्गुरुमुखागमः ॥ 108 ॥
दशो नोपासिजिन्न्यासी प्रपन्नादवरः फले । अत्यन्तपरतन्त्रस्य रूपोहं हीडपेक्षया ॥ 109 ॥
स्वरक्षायत्नगन्धोस्मान्मत्स्वरूपविरूपकः । इति धीसदसद्भावावन्यगत्युज्झितीषिदौ ॥ 110 ॥
कर्मज्ञानादयश्शास्त्रैरुपायत्वेन दर्शिताः । हिंसास्तेयादिकेपायहेतुतापाय उच्यते ॥ 111 ॥

अपायो ध्वंसविश्लेषोभयरूपो विवक्षितः । अत्यन्तेडीषितात्यन्त-पारतन्त्र्यस्वरूपहा ॥ 112 ॥
तदिष्टिहतिजोपेक्षारूपविश्लेषकृच्च सः । स्वरूपघ्नत्वनियत-भी-शुक्-सिद्ध्याह्यपायता ॥ 113
विहितेत्यनुरूपान्यगतिरित्यनुमां द्यति । धीशोकौ योग्यतारूपकालादौ चाङ्गिवस्तुनि ॥ 114 ॥
आगाम्यतीतानर्थानां ज्ञानात् संभवतः क्रमात् । जिताक्षार्जुनशुक् स्यान्न दुष्करत्वनिबन्धना ॥
वधप्रसक्तिजा शुक् तु विश्वरूपदशेर्गता । ईट्-शरीर-स्वरूपस्य नान्यगत्यर्हतेति शुक् ॥ 116
आमवृत्तेति सा ह्येव चरमश्लोकवारिता । स्वरूपघ्नतयैवैतत् प्रवृत्तौ निष्क्रियोदिता ॥ 117 ॥
स्वरूपानवधृत्यैव ह्यन्योपाये गतिभ्रमः । अपायान्वयिनीवाथ उपायान्वयि निष्कृतिः ॥ 118 ॥
पारतन्त्र्यं चितो नैजमनैश्वर्यात् स्वभावजात् । नाशक्तिहेतुकत्यागानूक्तिर्गीतान्तिमोक्तितः ॥ 119
निरयः फलरोधोर्वाक्फलं वा नान्यसाधनात् । ईड्विशिष्टेष्टिहान्यैव निष्ठाहानिरतो मता ॥
पुनः प्रपत्तेर्युक्त्यै प्राक् प्रपत्तिस्मृतितोचिता । प्रारब्धघ्नप्रपत्तिर्हि पादुकार्यैर्गुरोश्श्रुता ॥ 121 ॥
दृप्तार्तोभयशुग्घ्नी सा तत्तच्छोच्याखिलोद्धृतेः । धीपूर्वभाव्यघं चेन्मेक्षमस्वेत्यप्यतोर्थ्य ईट् ॥

{अयमर्थः -
(1) "साध्यभक्तिस्तु सा (= आर्तप्रपत्तिस्सा) हन्त्री प्रारब्धस्यापि भूयसी" (ल.त.)
(2) "कृतानहरहर्मया । अपचारान् इमान् सर्वान् क्षमस्व" (जि. स्तो.20)
(3) "कालेष्वपि च सर्वेषु ... वर्तते मे तद्द्वयम्" (जि. स्तो. 9)
(4) "अज्ञानात् अथवा ज्ञानात् अपराधेषु सत्स्वपि । प्रायश्चित्तं क्षमस्वेति प्रार्थनैकैव केवलम्" (र.सारे 25)
(5) "अरिः प्राणान् परित्यज्य रक्षितव्यः" (श्रीरा.यु. 18-28)
(6) "रिपूणामपि वत्सलः" (श्रीरा.)
(7) "हरिर्हरति पापानि दुष्टचित्तैरपि स्मृतः" (हर्यष्टके)
(8) "वद किमपदमागः तस्य तेस्ति क्षमायाः" (स्तो. र. 63)
(9) "जानामि धर्मं न च मे प्रवृत्तिः"
(10) "अवबोधितवान्" (स्तो.र. 54)
(11) "नाम्नोस्ति यावती शक्तिः पापनिर्हरणे हरेः । तावत् कर्तुं न शक्नोति पातकं पातकी जनः"
(12) "हरेर्नामैव नामैव नामैव मम भेषजम्"
(13) "कैयार् शक्करत्तु" (तिरुवाय्मोळि 5-1-1)
(14) "वाडिनेन्" (पेरियतिरुमोळि 1-1-1)
(15) "नैवास्य प्रतिषेधाय पातकम् ..."
(a) इत्यादिवचनैः तत्र (b) उक्तैः (c) सूचितैः न्यायैश्च स्वतः कैमुत्यविधया च सिद्ध्यति}
संशये निश्चये वाघभूतभावित्वयोरिदम् । 'तस्मात्प्रमादाद्बुद्ध्या वा' (प्रपन्नपारि.) इत्यधीजागं हतं यया
सा प्राक्प्रपत्तिरेकैवधीजाघघ्न्यपि हीरिता । धीपूर्वभाव्यघं मास्तु इत्यग्र एवार्थनेक्ष्यते ॥ 124 ॥
तमंशं नैव कुर्वीत इत्यघवत्त्यजनिष्कृतिम् । कुरुकेडभियुक्तोक्ताह्यन्यगत्यत्यनिष्टता ॥ 125
मद्याणुयुग्यथारौक्मकुम्भस्थं तीर्थवार्यघम् । अहङ्कारयुतं तद्वद्रत्यन्तरमपीति नः ॥ 126 ॥
आत्मा ज्ञानमयः प्रोक्तस्स्वार्थे मयडपीप्सया । स्वतो निर्मल ईट्शेषः आत्मा भक्त्याश्रयश्शुचिः

तद्गतेण्णियताभक्तिश्चानहङ्कारिणी शुचिः । उपास्त्यङ्गानहङ्कारः स्वेष्टाय कृषिमान् कथम् ॥
इति चेन्न, परायत्त-गत्याप्त्यात्तस्वभोगभाक् । उपासी, तदहङ्कारलेशो बिन्दुपदोदितः ॥ 129
स्वकर्तृभोक्तृते मुख्ये नेति मात्राहृयुपासिधीः । यदीत्यध्याहरत्पक्षं सक्लृप्त्यैवं त्यजेत् सुधीः ॥
नाध्रुवान्यगतिर्नित्यमोक्षहेतुरसाम्यतः । दृष्टव्याप्तेश्श्रुतेश्चायं कर्मोपास्त्योर्नयस्समः ॥ 131॥
तपस्तप्यत इत्यादेरुपास्तिफलमन्तवत् । नायमात्मेति चेड्लाभो नोपास्त्येति स्फुटोदितम् ॥
वराटिकार्पणाद्रत्नं, राज्यं चैत्युपहारतः । त्रिधानन्तफलं चैति त्रिधाच्छिन्नगतेस्तथा ॥ 133 ॥
व्याजतान्यगतेरेवं युक्त्वा चरमयोदिता । पुरुषो बहुदातेतीड्भक्त्या लभ्यस्त्विति स्थले ॥ 134
वैषम्यार्थस्'तु'शब्दो,ऽस्माद्गतिरल्पा फलं बहु । यदीट्स्वयं नयेन्मोक्षं तत्तस्य सदृशं भवेत् ॥135
जीवैस्स्वयत्नान्मोक्षाप्तिर्न तथेति सतां मतम् । स्वार्थानुभूत्यर्थ्यज्ञोन्यगतिर्ज्ञानी तु नेरिता ॥136
गत्यन्तरैस्स्वरूपस्य विरोधागमरीतयः । नाशकत्वं, अयोग्यत्वं, नैष्फल्यानिष्टहेतुते, ॥ 137॥
विवेकपरिपन्थित्वं, तथाहङ्कारमिश्रता । औपाधिकत्वं, शेषत्व-पारतन्त्र्य-विरूपता, ॥ 138 ॥
ऐकान्त्यभञ्जकत्वञ्च, श्येनादिसमता तथा, । प्राह्यननुगुणत्वञ्च, तथा पातककोटिता, ॥ 139
शिष्टापरिगृहीतत्वं, कलिधर्मबहिष्टता, । इत्येवं पञ्चदशधा विभज्यार्यैर्निरूपिताः ॥ 140 ॥

वराटिकार्पणाद्रत्नं राज्यं चैतोपहारतः । रत्नोपहारयोस्स्वामी ; नैवमप्यन्यसाधनः ॥ 141 ॥
गत्यन्तरं फलस्यातो न सदृङ्न च साधनम् । वाक्यव्याख्या समाप्त्यैवं सोर्थोतस्स्पष्टमुच्यते ॥
न मे स्वमीश नाहं मे त्वच्छरीरं हृयहं सदा । वराटिकादिदो नैवं तत्स्वीकर्त्रेर्हतीरितुम् ॥143
अतो सदृग्व्याजतापि दृष्टान्तस्था, नलेर्पिते । त्वदर्चायै त्वया दत्तं करणाढ्यकळेबरम् ॥ 144
आचार्याय वरो देय इति वक्तेर्पयाम्यहम् । ध्यानार्चनप्रणामाद्यैः सर्वं त्वच्छेषतां नयन् ॥ 145
ईदृग्धीपूर्वके दान उपायत्वं न सिध्यति । दत्तप्रत्यर्पकाः नात्र वैकुण्ठे वा फलार्थिनः ॥ 146
दत्तं मदीयं मन्ये चेत् श्येनत्वं स्यान्मयि स्फुटम् । विहितत्वाद्गतित्वानुमानं सत्प्रतिपक्षितम् ॥
भक्तेरुत्तमभोगत्वान्न गतिस्सेति किञ्च नः । शेषाणां परतन्त्राणां भर्तृभोगो न साधनम् ॥ 148
प्रयोजनान्तरार्थत्वध्यनर्हं यत्प्रयोजनम् । स्वयंप्रयोजनं तद्धि नेदृग्भक्तौ गतित्वधीः ॥ 149 ॥
सूरिभोगसदृग्भक्तिस्सेड्वैलक्षण्यधीभवा । अतोऽपुरुषतन्त्रा च न विधेया हि कर्मवत् ॥ 150॥
यावज्जीवं सुखं जीवेत् इतिवद्भक्तिचोदना । योगपर्यन्तयत्नस्य फलं भक्तिः फलं स्वयम् ॥151
निशायां पतिसंश्लिष्टा, प्रभाते वेतनार्थिनी । भार्येव, दूष्य आत्मा स्यात्, भक्तिं मन्येत चेद्गतिम्
इत्येवं कुरुकेशेनाप्यर्थोयं स्पष्टमीरितः । औषधाऽसेविबालेष्टवस्तुमिश्रौषधार्पणात् ॥ 153 ॥
तद्दुक्शमयितेवाप्तो वेदान्तो यत्नवासनात् । महाविश्वासहीनाज्ञांश्चावेतीडङ्ग्युक् स्मृतेः ॥ 154
बालेष्टवस्तुरुग्-हृन्न, किन्तु तन्मिश्रितौषधम् । अज्ञेषयत्नोपास्तिर्न किन्तु तन्मिश्रितेड्गतिः ॥

मिश्रौषधेशौ फलदौ नाशु, साक्षाच्छ्रुतौ यथा । फलाव्यवहितापूर्वसाधनत्वात्मिकाऽङ्गिता ॥156
एतद्व्यवहितापूर्वसाधनत्वात्मिकाऽङ्गता । इत्युक्ताङ्गाङ्गिते, नात्र विवक्ष्येते हि तर्हि किम् ॥157
उत्पत्त्युपकृदङ्गं तूपकार्योत्पत्तिकेङ्गिता । यद्वान्धादिशिशुत्यागेप्यक्षमाम्बेव वत्सला ॥ 158 ॥
शत्रुध्वंसादिमोक्षान्तपुमर्थान् साधनान्यपि । श्येनादिकप्रपत्त्यन्तान्युक्त्वा वेदोऽतिवत्सलः ॥ 159

अधोधोधिकृतः पक्वान् ऊर्ध्वोर्ध्वाधिकृतिं नयेत् । त्रैगुण्यविषयाद्वेदाज्जात्यन्धोपमतामसाः ॥160
राजसाः बधिरप्रख्याश्चाप्नुयुस्सात्विकश्रियम् । श्येनजे शास्त्रविश्वासे, काम्यकृत्स्यान्नरस्ततः ॥
धीश्श्येनविधिजा पूर्वा, काम्यविध्युदिता परा । श्येने प्राणिवधाच्छ्रेष्ठं काम्याङ्गं प्राणिमारणम् ॥
इति श्रेष्ठमपि श्येनात्, प्राज्ञैर्हिंसा-सदृङ्मतम् । काम्याङ्गं मारणं; काम्य-त्यागायोपास्तिचोदना ॥
दुःखोद्देश्यकदुःखेष्टस्सद्य उद्यम एव तु, । उदर्केयोत्यनिष्टश्च, स हिंशाशब्दितोऽसा ॥ 164॥
शास्त्रोक्ता, भगवन्मात्रविषया,ऽपीतरा गतिः । ज्ञान्यपायो यथोक्तैवं, "काम्ये हिंसात्वमञ्सा ॥
न हिंसातुल्यतामात्रं" इत्युत्कृष्टाधिकृन्मतम् । सर्वधर्मपरित्यागविधिश्शक्ताधिकृद्भवेत् ॥ 166
स्वयं त्यागे प्रवृत्तस्य अशक्तस्यैव कथं विधिः । प्रवर्तते ? ततो भक्तिरनिष्टफलदा भवेत् ॥
अमन्यमाने 'कृष्णोयं शरण्य' इति धर्मजे । राजसूयं कुर्वति, द्राक् तं प्राप्योपादिशद्यमः ॥168
'अथ पातक' इत्यादिनान्योपायं हि पातकम् । बुभुक्षूणामुपादेयं पुण्यं यद्वर्तते बहु, ॥ 169 ॥
तदेव हि मुमुक्षूणां 'पाप'शब्दार्थतां व्रजेत् । अतोत्र काम्यकर्माणि 'पाप'शब्दार्थतां ययुः ॥ 170

'श्येनेन' इत्यादिविहितोभिचारो विहितः पुरा । तमःप्रचुरनास्तिक्ययुक्तेभ्यस्तदनन्तरम् ॥ 171
आस्तिकाय च कारीरिकाम्यकर्मपराय च । निषिध्यते यथोपास्तिस्तथा च विहिता पुरा ॥172॥
सत्वव्याप्ताय शेषत्वयोग्याय, तदनन्तरम् । निषिध्यतेतिसत्वायतदेकगतिकाय हि ॥ 173 ॥
एतन्निषिद्धं कर्मैवाभिचारं, विहितं कुतः । इति चेच्छास्त्रविश्वासप्रयोजकतया भवेत् ॥ 174
विहितं नास्तिकानां हि शास्त्रास्तिक्यविरोधिनाम् । चेतनस्यान्यशेषत्वस्वातन्त्र्याक्रान्तचेतसः ॥
'स्वरूपयोग्यता मेतीट्छेषत्वं' इति च स्फुटम् । उपास्तिरेषाविहिता विश्वासोत्पादनाय हि ॥
विशिष्टवेषविद्विट् च, देहात्मभ्रमवत्कृतम्, । किञ्चिद्दुःखानुभूत्यैकफलकं, यत्तदीदृशम् ॥ 177
परहिंसारूपकं चाभिचारं, चर्मकर्शकम् । निष्कृष्टवेषविद्विट् च, स्वरूपज्ञानवत्कृतम् ॥ 178 ॥
ईडेकपरतन्त्रस्य स्वरूपस्य प्रणाशकम्, । उपासनमहङ्कारगर्भमेतत्तु मर्मकृट् ॥ 179 ॥
अत्यन्तपरतन्त्रस्य स्वरूपस्य विरोधि च । 'मर्मस्पर्शी' इति वाक्योक्तमिदं चैव ह्युपासनम् ॥
यथा यज्ञेन दानेन इत्यादिवाक्ये उदीरितम् ।तथा कायक्लेशकरकर्मसाध्यं यतस्ततः ॥ 181 ॥
अशक्तेनानेन कर्तुं न शक्यं न पूर्यते । एवं चान्योपायदोषोविस्तरेणोदितस्स्फुटम् ॥ 182 ॥
अस्मिन्प्रकरणे पूर्वमुक्तान्योपायदोषताः । ततः पश्चात् साप्युपास्तिः कष्टेत्युक्ता यतस्ततः ॥
काकमांसशुनोच्छिष्टं इति न्यायश्च सूचितः । अनिष्टफलदा भक्तिः, तत्रापि व्याजमात्रका ॥
व्याजमात्रापि न , तु किं दत्तदानस्वरूपका । प्रपत्तिशेषभूतत्वात् तथाभूता च नेत्यलम् ॥ 185

अष्टप्रकरणात्मके प्रथमपरिच्छेदे उपायान्तरदोषप्रकरणम् नाम षष्ठप्रकरणं संपूर्णम्

उक्तं षष्ठेऽगतित्वेन भक्तेः, ईड्रक्षणस्य च । नैरपेक्ष्यं ; सप्तमे च प्रपत्तेस्तत्त्वमुच्यते ॥ 1 ॥
फलप्रपत्तिश्चात्रोक्ता व्यभिचारादसाधनम् । एवमन्योपायदोषा अनेकाः प्रतिपादिताः ॥ 2 ॥
प्रपत्त्युपायस्य तु न दोषोस्त्येकोपि सर्वदा । भक्त्युपाये ये च दोषा उक्ताः नात्र भवन्ति ते ॥ 3
दुष्टत्वं यदि भक्तेस्स्यात्, प्रपत्त्युत्तरभाविनी । यस्माद्भवति सा, तस्मात् प्रपत्तिश्च तथेति चेत् ॥

वेदान्तविहिता दुष्टा ;साध्या भक्तिरियं तु न । वेदान्ताविहिता भक्तिरियं, (1) अन्याऽप्रयोजना ॥
(2) द्रव्यादिनियमैर्हीना, (3) सर्वभक्त्यङ्कुरा, तथा ।
(4) आशारूपा च, (5) सर्वाधिकारा इत्येव विलक्षणा ॥ 6 ॥
पूर्वोक्तदोषास्सन्त्यस्याः नेत्युक्तत्वात् प्रतीयते । 'उपायत्वाभाव इह वस्तुगत्या न यद्यपि ॥ 7 ॥
उपायप्रतिपत्त्यर्हा भवति' इत्यपि दूषणम् । एषा प्रपत्तिर्याथात्म्यज्ञानकार्या यदात्मनः ॥ 8 ॥
तत्, साधनप्रवृत्त्यर्हस्वतन्त्रप्रतियोगिनः । ईशीष्टपरतन्त्रस्य, स्वरूपस्योचिता मता ॥ 9 ॥
सुकरा च भवत्येषा स्वप्रवृत्तेरभावतः । आचार्यैः प्राग्भिरुक्तश्च 'प्रपत्तिरिति सा भवेत् ॥ 10 ॥
ईट्प्रवृत्तिविरोधिन्यास्स्वप्रवृत्तेर्विरोधिनी' । अपायत्वादिदोषाणां स्वरूपप्रतियोगिताम् ॥ 11 ॥
हेतूकृत्यागमाच्च, अस्याः फलसाम्यस्य दर्शनात्, ।
'उक्ता दोषाष्षडपि न सम्भवन्ति' इति साम्प्रतम् ॥ 12 ॥

'मोक्षार्थप्रीतिजनकं किञ्चित्कारं करोत्वयम् । न वा' इति चेच्चेतनस्य लघुत्वात्, ईश्वरस्य च ॥
अवाप्ताखिलकामत्वात्, देयमस्ति न किञ्चन । 'कथं भवति सन्तुष्टो भगवान्' इति चेत् 'अयम् ॥
पूर्वमन्योपायनिष्ठस्सदा भूत्वा ह्यनन्तरम् । मदेकगतिकोस्ति' इति तुष्टो भवति नान्यथा ॥ 15
"'अवाप्तसर्वकामस्य केश्वरस्य प्रतिक्रिया' । इत्युपायनिवृत्तोयं भवेत्" इति हि चेत्, अयम् ॥
'आभिमुख्यं गृहीत्वापि तुष्टस्स्यात्' इति संयतेत् । एवं सोत्यल्पसन्तुष्टः इत्येतस्यास्ति वा न वा
प्रमाणं, इति संशेतुस्संशयं मनसि स्फुटम् । कृत्वोक्तानि प्रमाणानि 'पत्रम्' इत्यादिकानि हि ॥
'पत्रादीन्यो ददात्यन्याप्रयोजनतया युतः । शुद्ध्याहमाप्तनिखिलकामो गृह्णामि तन्मुदा ॥ 19 ॥
व्यामोहेन' इति भगवान् व्यक्तमाह किल स्वयम् । 'सन्धातुमिच्छोः कृष्णाय पाण्डवानां हितैषिणे
दत्वा राज्यं धनं किञ्चिद्वशीकुर्मस्तम्' इत्युत । धृतराष्ट्रे वदति, सः आह ज्ञानी हि सञ्जयः ॥
भगवान् भवता दत्तं धनं राज्यं च नेच्छति । किन्तु एतान्येव (1)यः पातुमाजहार जलं स्वयम्॥
तेन पूर्णस्य कुम्भस्य तद्गृहद्वारि संस्थितिम् । (2)गृहागतातिथेः पादावनेजनम् (3) अथापि च ॥
दूरान्मार्गादागतंप्रत्यादराद्बहुधाजनम् । 'अपि स्वागतमायुष्मन्' इति वाचं इति स्फुटम् ॥ 24॥
न घटेतानुकूल्यं तेल्पं वापि कुटिलस्य हि । शक्नोषि यदि वा कर्तुं तदेतानि कुरु स्वयम् ॥ 25

इति चाभ्यवदत्प्राज्ञस्सञ्जयो मुनिभिस्समः । सदा च सामभिस्तुत्य ईशो धूपैस्सुमैरपि ॥ 26 ॥
अल्पैर्वा पूजनीयोसौ नान्यत् श्लाघ्यमपेक्षते । इत्यत्यन्तविरक्तैश्च प्रोक्तं वकुलभूषणैः ॥ 27
वैलक्षण्यमथाप्येकं प्रपत्तेरुच्यतेधुना । तृणानि पोषकाः पूर्वं प्रदर्श्य पशवे ततः ॥ 28 ॥
आहूय तां गां तान्येव यथा ददति साम्प्रतम् । तथेश्वरः प्रदर्श्य स्वं आहूयेमं च चेतनम् ॥ 29
ददात्यात्मानमेवासौ विशिष्टगुणभूषितम् । फलसाधनयोरैक्यं नियतं भवति स्फुटम् ॥ 30 ॥
भगवन्तं वशीकृत्य पुराञ्जल्यादिभिस्ततः । क्रियन्ते यत्त एवाञ्जल्यादयः, फलसाधने ॥ 31 ॥
न भिन्ने तत्प्रपत्तिश्च सुखरूपा प्रकीर्त्यते । उच्यते (I) स्वगतस्यात्र स्वीकारस्यानुपायता ॥ 32
(II) उपायता परगतस्वीकारस्य च सम्प्रति । यदप्येवं पूर्वमुक्तं तथाप्यन्येन हेतुना ॥ 33 ॥
गृहीतु स्वं यथेच्छन्ति स्वामिनोत्र तथैव च । एवं स्वीकर्तुमुद्युक्ते ईश्वरे ; स्वेन कर्मणा ॥ 34

य इच्छति वशीकर्तुमीशं स विफली भवेत् । यदा गृहीतुमेनं च भगवानिच्छति स्वयम् ॥ 35 ॥
तदास्य परतन्त्रस्य बद्धेनांसि स्थितानि च । न तानि बन्धकानि स्युः मोक्षस्य प्रबलान्यपि ॥ 36
'स्वीकारस्स्वगतो हानिं, स एवेशगतः फलम्, । तनोति' इति स्फुटं तच्च दर्शितं भरते, गुहे ॥
तथाहि ;'भरतो मार्गे मनोरथपथानुगाम् । प्रपत्तेः फलनिष्पत्तिं चिन्तयन्नार्तिमांस्ततः ॥ 38 ॥
आसाद्य रामं संप्रार्थ्य पितुराज्ञानुवर्तिनम् । न लेभे फलम्' इत्येतद्वाल्मीकिमुनिनोदितम् ॥ 39
अङ्गवैकल्यमुख्यानां दोषाणां न हि सम्भवः । यतश्च भरते ज्ञानलोपादिर्न हि युज्यते ॥ 40 ॥
अन्यस्वीकारमाहात्म्याद्गुहे दोषा गुणीकृताः । गोत्वादिवन्न जातित्वं विद्यते पुण्यपापयोः ॥
किन्त्वीशितुः कृपाद्वेषजनकत्वं हि लक्षणम् । एवं प्रपञ्चितं सम्यगिदं श्रीवत्सलाञ्छनैः ॥ 42
विशिष्टवेषानुगुणां प्रपत्तिं भरतस्य हि । लोकापवादभीत्या तु कृतां रामो महामनाः ॥ 43 ॥
मनुतेस्मात्यनिष्टां स भक्त्युत्कर्षकृतामपि । गोपिकाभिः कृतास्सर्वे बहुधा गुर्वतिक्रमाः ॥ 44 ॥
रुच्याः बभूवुः कृष्णस्य यथात्रापि गुहस्य च । जन्मसिद्धाः क्रिया आसन् रामस्याभिमताः खलु

एतावता 'प्रपदनं शरण्यस्याप्रियं यदि । अपराधे प्रवृत्तं' स्यात् इत्युक्तं प्रागितः परम् ॥ 46 ॥
'इदं स्थितं पूर्ववृत्तेरपराधेनुमीयते' । इति स्फुटीकर्तुमेव भाष्यकारैरनुष्ठितम् ॥ 47 ॥
दृष्टान्तं सूचयन्नाह (अपराध) इत्यादिभिस्स्फुटम् । 'अहमस्मि' इत्यादिरीत्यापराधानिलयेन तु ॥
प्रपत्तेः क्रियमाणत्वात् प्रसन्नो भवतीश्वरः । अतस्सर्वापराधानां प्रायश्चित्तिरियं भवेत् ॥ 49
भाष्यकारोनुसन्धाय पूर्ववृत्तमनन्तरम् । 'अपराधे प्रपत्तिस्स्यादियं' इत्यनुचिन्त्य च ॥ 50 ॥
यथार्जुनः कृष्णगुणान्, बन्धान् स्वांश्च विचिन्तयन् । तथा तैरेव वचनैः क्षमामभ्यर्थयत् भृशम्
'प्रपत्तेरनिषिद्धत्वात्, प्रायश्चित्ताविधानतः, । सर्वापराधप्रायश्चित्तत्वात्, विधिबलादपि ॥ 52
वक्तव्यं नापराधत्वं ;तस्मिन् सत्यपि वत्सलः । ईश्वरस्सहते तस्मात् क्षामणं नोपपद्यते' ॥ 53
इति चेत्, ईश्वरस्सत्यं सहतेथापि चेतनः । पूर्ववृत्तमनुस्मृत्य क्षामणं कुरुतेशुचा ॥ 54 ॥
चिरायान्यपरा भार्या निस्त्रपा पतिसन्निधिम् । 'गत्वा, मां स्वीकुरुष्व' इति प्रसादं याचते यथा ॥
तथासौ चेतनश्चापि निर्लज्जो याचते प्रभुम् । पारतन्त्र्यं वहत्यस्मिन् ईश्वरः, तत् द्विधा भवेत् ॥
(I) आर्तेन न्यगतावस्मिन् शरणागतचेतने । कृपया निजया तस्मै इष्टवस्तुप्रदातृता ॥ 57 ॥
(II) कांश्चित् गृहीत्वा स्वातन्त्र्यात् तदिच्छानुसृतिस्तथा; ।
स्वातन्त्र्यं प्रथमं तत्र दुर्बलं कीर्तितं हि तत् ॥ 58 ॥
द्वितीयं तु भवेत् कामं प्रबलं च निरङ्कुशम् । एवं चान्येन वरणं वेदाभिमतमुच्यते ॥ 59 ॥
ईश्वरोसौ न तपसा न ध्यानेन न मेधया । किन्तु लभ्यो यमेवैष वृणुते तेन, निश्चितम् ॥ 60

'ननु अत्र स्मृतिसिद्धं तद्रक्ष्यापेक्षाप्रतीक्षणम् । वैषम्यमन्यथा तस्य नैर्घृण्यं च भवेत् प्रभोः' ॥
इति चेत् उच्यते ;नैव क्षतिर्वैषम्यतो हरेः । तदनभ्युपगच्छद्भिर्विध्वस्ताखिलकर्मणाम् ॥ 62 ॥
पत्नीपरिजनत्वादिवैषम्ये किं नियामकम् । निरङ्कुशप्रवृत्तेश्च प्रादेशिकतया तथा ॥ 63 ॥
उपासनादिविधयस्सकला न हि निष्फलाः । न वाच्या चेतनापेक्षाभावेस्यापुरुषार्थता ॥ 64 ॥
ईशस्यैव फलित्वेन चेतने तदसम्भवात् । 'गङ्गातीरं समासाद्य निरपेक्षं गुहं तथा ॥ 65 ॥

पम्पातीरं स्वयं गत्वा रामो जग्राह मारुतिम्' । इति रक्ष्यानपेक्षत्वगाथा श्रुतचरी ही सा ॥ 66
यं यं पुरुषकारत्वे वृणुते चेतनस्स्वयम् । तं तमेव पुरस्कृत्य तमीशो रक्षति प्रभुः ॥ 67 ॥
एवं हि स्वीचकारायं मारुतिं विनयान्वितम् । गुहं च, रामो वैदेहीं पुरस्कृत्यैव तत्स्फुटम् ॥ 68
तथा विभीषणं चापि तं स्वयं शरणागतम् । हनूमत्स्वीकृतौ सीता लङ्कायां स्थितवत्यपि ॥ 69
कौशेयभूषणद्वारा समुपाकुरुत स्वयम् । विभीषणो हि सर्वांश्च न्यवेदयत मां इति ॥ 70 ॥
उवाच ;रामस्सुग्रीवं आनय इति त्विदं कथम् । इति चेत् ; कपिसङ्घस्य सुग्रीवे प्रभुतामयम् ॥
विचिन्त्योवाच तत् ; 'सर्वान् प्रत्युक्तिः' इति हि स्फुटम् । सरमामुखतस्सीता त्वन्वगृह्णाद्विभीषणम्
विना पुरुषकारेण द्वयोस्स्वीकारमर्हतोः ।पुरुषीकृत्य यं कञ्चित् स्वीकृतिस्तु, भवेत्तयोः ॥ 73
उभयोरपराधस्य शमनार्था ; न चान्यथा । (I) अपराधश्चेतनस्य तदाज्ञोल्लङ्घनादिकम् ॥ 74 ॥
(II) ईश्वरस्यापराधस्तु तस्मिन् दुष्टत्वधीर्मतः । सिद्धं स्वरूपमन्योन्यपारतन्त्र्यात्मकं तयोः ॥

आश्रितत्व-तदीयत्व-प्रयुक्तत्वादिदं भवेत् । औपाधिकं पारतन्त्र्यमीश-चेतनयोर्द्वयोः ॥ 76 ॥
तस्या उपाधेर्नित्यत्वात् नित्यमेतद्भवेत् स्फुटम् । तत्, कर्मपारतन्त्र्यञ्च विनश्यत्युभयोर्बलम् ॥
तच्चामुष्मिन् अवश्यानुभोक्तव्ये कर्मणि स्थितिः । ईश्वरे तु भवेत्तत्तत्कर्मानुगुणदण्डनम् ॥ 78
सम्बन्धोयं साक्षिपूर्वो द्वाभ्यां नापि प्रतार्यते । (I) 'देवी पुरुषकारेण मामगृह्णात् स्वयं यतः ॥
तत्, सर्वशक्तियुक्तोपि न त्यजेन्मां जगत्पतिः । (II)त्वां च देव्यामतिस्निग्धं मयि च स्वीकृते तया
कदाप्यहं न त्यजेयं' इत्युक्तं शठविद्विषा । शेषत्वप्रणयित्वाभ्यामागतश्चेतनेशयोः ॥ 81 ॥
कर्तृताया असङ्कोचो व्युत्पत्या कर्मनिष्ठया । स्मर्तव्य आगतः, सा च 'श्रीयते च' इतिरीतिका ॥
अधिकारित्रयस्यापि न त्याज्येयं पुरस्कृतिः । (I)अज्ञज्ञानाधिकात्यन्तभक्तास्तत्त्रयमीरिताः ॥83
(II) अथवा ऐश्वर्यकैवल्यभगवच्छरणार्थिनः । दुस्त्यजत्वं तद्गतये पुरस्कारानुपेक्षता ॥ 84 ॥
इत्थमुक्ते परगतस्वीयस्वीकारयोर्भृशम् । उपायत्वानुपायत्वे, पुरस्कारप्रयोजनम् ॥ 85 ॥
तदवश्यापेक्षितत्वं, तत्-प्राबल्यं च कीर्तितम् । एवञ्च पूर्वखण्डार्थो बहुशः प्रतिपादितः ॥ 86
यथागद्यानुसन्धानं नमश्शब्दार्थपूर्वकम् । शेषेणोत्तरखण्डार्थस्स्फुटं समभिधीयते ॥ 87 ॥
अथोपेयदशायाञ्च भृशं भवति निष्फलम् । शेषत्वोक्त्यादिनैच्यानुसन्धानं चात्मनस्तथा ॥ 88 ॥
'स्वतन्त्रोहमधीनस्तु न कस्यापि' इतिवत् स्फुटम् । स्तनावृत्त्यै धृतं स्त्रीभिरलङ्काराय कञ्चुकम् ॥
यथानायकभोगस्य, विरोधि स्यात्तथैव हि । भवेद्भोगविरुद्धं तत् शेषत्वं चेतनस्य च ॥ 90 ॥
" 'आलिङ्गनं विरोधि' इति हार एकोपि नार्पितः।सीतया निजकण्ठे हि" इत्याह स्म किल राघवः
हारार्पणे कर्तृता तु राघवस्यैव विद्यते । पुण्यं नैच्यानुसन्धानाद्यथाभोगस्य बाधकम् ॥ 92 ॥
तथा भोगदशायां हि निर्व्यापारमचित्समम् । पारतन्त्र्यं भगवतो भोगरोधि भवत्यहो ॥ 93 ॥

अष्टप्रकरणात्मके प्रथमपरिच्छेदे अष्टमं प्रकरणं संपूर्णम् परिच्छेदश्च

अत्र केवलशेषत्वं पुण्यशब्दार्थ उच्यते । अथवा पुण्यशब्देन सत्कर्मैवाभिधीयते ॥ 1 ॥
तत् यथेशप्राप्तिरोधि, तथेयं परतन्त्रता । अतः केवलशेषत्वं पारतन्त्र्यञ्च सर्वदा ॥ 2 ॥

अन्योन्यरहितं स्याच्चेत् ईशभोगविरुद्धताम् । व्रजेदतः प्रपन्नानामुभयञ्च विवक्षितम् ॥ 3 ॥
शेषत्व-परतन्त्रत्वे यथा दुष्टे निरूपिते । तथा कथञ्चिन्निर्बध्य कृतं दुष्टं परं हि तत् ॥ 4 ॥
स्फुटं प्रकृतिसम्बन्धिदोषवारणमुच्यते । अत एव हि भोग्यस्यादीशस्य ज्ञानिविग्रहः ॥ 5 ॥
ज्ञानिप्राकृतदेहस्य भोग्यत्वं नोपपद्यते । 'प्रियो हि' इत्यात्मनः प्रीतिविषयत्वोक्तितस्स्फुटम् ॥ 6
इति चेन्नैव तद्युक्तं ; पत्रादिष्वपि वस्तुषु । ईटृ-प्रीतिविषयत्वोक्तेः, किंपुनर्न्यायतस्तथा ॥ 7 ॥
ज्ञानिदेहे प्राकृतेपि प्रीतिरीशस्य जायते । स्नातायै देहशुद्ध्यर्थं पत्न्यै रामश्चुकोप हि ॥ 8 ॥
'तथाभूतोपि पत्न्यां सः न भक्तविषये तथा' । इत्येवं तु न वक्तव्यं, 'त्वयि किञ्चित्' इतीरणात्
ईशायत्तं शठार्यादिमुनीनां देहवर्तनम् । न च 'आर्तिपूर्त्यभावात्' इत्येवं वाच्यं कदाचन ॥ 10॥
शठारेरार्तनादेन तरवोप्यरुदन् किल । तस्यार्तिपूर्तिसामान्यसद्भावादार्तिमत्तया ॥ 11 ॥
प्रारब्धनाशे जातेपि, ईडिच्छया देहवर्तनम् । 'सति प्रारब्धसामान्यनाशे, देहस्थितिर्न हि ॥ 12॥
प्रारब्धलेशसद्भावस्तद्वृत्तेरनुमीयते' । इतीर्यते यदि, तदा प्रारब्धानुमितिर्भवेत् ॥ 13 ॥
गत्यर्थसूक्ष्मदेहस्यानुवृत्तेरपि हि ध्रुवम् । 'सः प्रारब्धफलाभावात् प्रारब्धस्तत्र न' इतिचेत् ॥ 14
अत्रापि तदभवात् सा तुल्यैवानुमिति स्फुटम् । ज्ञानिदेहस्ततो भोग्यो यदद्याप्यनुभूयते ॥ 15 ॥
" 'सीतां स्नातामानय' इति स्वयमेव हि राघवः । विभीषणं प्रत्युवाच, कथं रोषस्समुद्भवेत्" ॥
इति चेत् उच्यते ; सोयं 'एवं वक्ष्याम सम्प्रति । एतत् सैव विजानीयात्' इत्यालोच्य तथावदत्॥
अन्यथा तु कथं रोषस्सञ्जायेत तथा च सा । स्नानं तु नैव कुर्वीत बहुधोक्तापि सर्वथा ॥ 18
" एवं 'आत्मज्ञानवतां देह ईशस्य भोग्यताम् । व्रजेत्' इत्यस्य कुत्रास्ते लक्ष्यं" इत्युच्यते यदि ॥
प्रकटीक्रियते तच्च शठकोपगिरा स्फुटम् । स्वविग्रहे भगवतोत्यादरं कलयन् हृदि ॥ 20 ॥

'दुष्टं स्वामिन् इमं देहं न भवान्नेतुमर्हसि' । इत्येवं बहुधोवाच स्फुटं वकुलभूषणः ॥ 21 ॥
उशीरामोदकामो हि शीतोशीरं समृत्तिकम् । 'मृदि प्रक्षालितायां तु गन्धस्य न्यूनता भवेत्' ॥
इत्येवं हृदि कृत्वा च शिरसि न्यस्यति स्वयम् । 'प्राप्तास्मि त्वां कदा कुत्र मया किं क्रियतां विभो
नार्हो देहमिमं धर्तुं' इत्यार्तेस्सुप्रकाशनात् । प्रारब्धकर्मदेहस्य स्थितिहेतुर्भवेन्न हि ॥ 24 ॥
अपि च श्रीवेङ्कटाद्रिश्रीवैकुण्ठादिके स्थले । ईशस्य यावान् कामोस्ति तथास्मिन् ज्ञानिविग्रहे ॥
एकैकेवयवेप्यस्ति सुमहानादरो हरेः । एतदङ्गीकारफला वेङ्कटाद्र्यद्यधिष्ठितिः ॥ 26 ॥
ईशस्य साधनं प्रोक्ता, साध्यं स्यात् गुणपूरिते । एतस्य हृदये वासः क्षेत्रस्थितिफलः परः ॥ 27
साध्ये चेतनहृद्वासे सिद्धे, साधनवस्तुनि । भवेदनादरस्तस्य साध्यं हि प्रबलं विदुः ॥ 28 ॥
वकुलालङ्कृतिमुनेस्सूक्त्या चैतत् स्फुटीकृतम् । भूतसूरिश्चेशमाह 'क्षीरधिं न त्यजेः' इति ॥
तस्मात्, ईशकृतज्ञत्वप्राप्यप्रीत्याश्रयत्वतः । तत्तेषु देशेष्वीशस्य प्रीतिरल्पापि जायते ॥ 30 ॥

दोषोत्सारणदुष्टत्वं, आदरो ज्ञानिविग्रहे, । साध्येस्मिन् अत्यादरश्च, साधने स्वल्प आदरः ॥
इत्येते बहुभिस्स्पष्टं कारणैः प्रतिपादिताः । 'स्वेन दोषनिवृत्तौ हि को दोषः' इति चेदिह ॥ 32
अयमेव परो दोषो नान्यो दोषोस्त्यतः परम् । तथाहि, कामिनी स्नाता भोक्तुकामा यथा भवेत्
तथागन्तुकदोषश्चेत् वारयत्येष हि स्वयम् । पत्युर्यथानभिमतं तथेशानिष्टमेव तत् ॥ 34 ॥

अनिष्टमेव हीशस्य वस्तुदुष्टं निगद्यते । स्वभोगार्थं कृतं साधु कर्म स्वेनैव यद्भवेत् ॥ 35 ॥
तदेतदेवं भवति - स्तनन्धयशिशोर्यथा । औपाधिकत्वादिदोषदुष्टं क्रीतपयोधिकम् ॥ 36 ॥
साधुकर्म त्वीशकृतं स्तन्यवत् प्राप्तमेव हि । "स्वयंस्वीकृत्यादयो न स्वरूपाप्राप्ततादिकाः ॥ 37
'कर्ता शास्त्रार्थवत्त्वात्' इत्यात्मार्हत्वात् भृशं तथा । ईशार्चनात्मकत्वेन स्वाभाविकतया युताः ॥
अपवर्गफलित्वेन सरसाश्च भवन्ति ते । स्वाधीनताबुद्ध्यभावतदायत्तत्वधी परा ॥ 39 ॥
कुरुकेशाचार्यसूक्तिः ; व्यर्थस्तद्विधिरन्यथा" । इत्येवं न च वक्तव्यं ; कुरुकेशार्यसूक्तितः ॥ 40
साधनान्तरदुष्टत्वमप्राप्तत्वादिभिर्भवेत् । साधनान्तरशास्त्रस्य विधिवैयर्थ्यशङ्कया ॥ 41 ॥
कुरुकेशाचार्यसूक्तेरन्योर्थोन समञ्जसः । 'नरस्य' इत्यादिभिस्तच्च ह्यङ्गमात्रस्य गोचरम् ॥ 42
'ईशमूलकसत्कर्मजातस्य स्तन्यतौल्यतः । न्यासादीनां हि सर्वेषां प्राप्तत्वं' इति चेन्न तत् ॥ 43
अन्यथा काम्यकर्माण्यप्युपादेयानि सर्वदा । 'तत्रेशस्यानुमन्तृत्वं न प्रवर्तकरा' इति चेत् ॥ 44
प्रवर्तकत्वं सर्वत्र कर्मणो ह्युररीकृतम् । ततोन्यगो हि स्वीकारः स्वरूपार्हो भवेदिह ॥ 45 ॥

एवं न्यासादियत्नानामुक्तश्च तदपेक्षया । अत्यनिष्टानुबन्धित्वं ; चेतनापेक्षया पुनः ॥ 46 ॥
अनिष्टाननुबन्धित्वं बहुशः प्रतिपादितम् । अथानिष्टानुबन्धित्वं निजयापेक्षयोच्यते ॥ 47 ॥
एतद्विषयकं साधु कर्म तेनाकृतं यदि । अनेनैव कृतं स्यात्तत् औपम्यमधिरोहति ॥ 48 ॥
प्रजां पित्रोः करां नीत्वा सौनिकायार्पणेन हि । "न्यासादिस्वार्थयत्नानां बह्वनुष्ठानदर्शनात् ॥49
तद्योग्यतायास्सिद्धत्वात् स्वरूपानर्हता कथम् । स्वरक्षणे हि गीतायामुक्ता स्वस्यैव कर्तृता ॥ 50
'याने' इत्यादिगाथापि सर्वजीवपरा न हि । किन्तु नैच्यानुसन्धानरूपा शठजितो मुनेः ॥ 51 ॥
नित्यस्यात्मस्वरूपस्य नाशो वा कथमुच्यते" । इति चेदुच्यते यत्तु बह्वनुष्ठानदर्शनम् ॥ 52 ॥
मद्यपानाद्यनुष्ठानसमं प्रत्युत तद्भवेत् । 'उद्धरेदात्मना' इत्यादि शृण्वतस्तु किरीटिनः ॥ 53 ॥
दुःखाधिक्यस्य जातत्वात् नाशकत्वं दुरुद्धरम् । विनाशशब्दवाच्यं तु दोषदुष्टत्वमत्र हि ॥ 54
'एतज्जीवनहेतुत्वं ईशस्यैवास्ति चेदपि । तस्य प्रपत्त्याकृष्टत्वात् कर्तृत्वादस्य कर्षणे ॥ 55 ॥
स्वोज्जीवनेस्य हेतुत्वं दुर्वारं' इति चेन्न तत् । निरङ्कुशस्वतन्त्रेशवशीकरणकर्तृता ॥ 56 ॥
अत्यन्तपरतन्त्रस्य चेतनस्य न विद्यते । 'तस्य च' इत्यादिभाष्ये तु वशीकारो न चेदृशः ॥ 57
किन्तु स्वप्रातिकूल्याभिसन्धित्यागकवाचकः । नैतावता तस्य सर्वकर्माराध्यत्वविच्युतिः ॥ 58
शेषित्वयुक्तात् सौलभ्यात् तत्सिद्धेस्सहजाद्भृशम् । तस्मान्न्यासादिनिष्ठानां नाशकत्वं दुरुद्धरम्
ईश एनं जीवयितुं कालापेक्षिणि तिष्ठति । एतन्नाशे हेतुता तु कथं भगवतो भवेत् ॥ 60 ॥

अहङ्कारे च विषयेष्वादरस्स्वविनाशकः । अहङ्कारश्च देहात्मस्वातन्त्र्याभिरुचिर्मतः ॥ 61 ॥
विहिताश्च निषिद्धाश्च विषया [विषया] अमी । आत्मा च तदनन्यार्हशेषस्तद्भोग्य एव हि ॥
अग्निस्पर्शो यथाक्रम्य कुर्यात्तत्तद्विपर्ययम् । तथैवायमहङ्कारस्स्वरूपं नाश
'ममासक्तमिदं चेतः पादयोस्तव शेषिणः । श्रीवैकुण्ठादिकं ह्यन्यत् पुरुषार्थं न मन्यते ॥ 64॥
वैष्णवत्वं सदेच्छामि' इत्युक्तं किल ऋचि स्फुटम् । तत् 'मुक्तिश्च स्वभोगार्था त्याज्या' इत्येतदुदीरितम्
'महारथेन रामेण रहिताया ममाधुना । वसन्त्या अतिघोराणां राक्षसीनामिहान्तरे ॥ 66 ॥

भूषणैर्जीवितेनार्थैः न प्रयोजनमस्ति हि' । इत्याह स्म स्वयं सीता निराशा जीवितेपि च ॥ 67
तत् 'प्राणाश्च स्वार्थतया त्याज्या' इत्येतदीरितम् । 'सुखं सर्वाभिलषितं, देहं चाप्यथ जीवितम् ॥
आत्मानं च बहिर्भूतं नान्यत् शेषत्वसम्पदः । न सहे सर्वमेतच्च नाशं यातु सहस्रधा ॥ 69
इदं विज्ञापनं सत्यं' इत्युवाच हि यामुनः । तत्, शेषत्वाद्बहिर्भूतसर्वत्याज्यत्वमीरितम् ॥ 70
'मदुल्लासनिमित्तं च यो मोक्षः प्रतिपादितः । तदप्यहं न चापेक्षे' इत्याह स्म पराङ्कुशः ॥ 71
तस्मात् सर्वैः 'स्वभोगार्थं सर्वं त्याज्यं' इतीरितम् । वरणाधिकृतां साधनान्तरानर्हता न हि ॥
अहङ्कारादिकस्यैतत्साधारण्येन सर्वदा । अन्योपायस्वस्वरूपनाशकत्वाद्यभावतः ॥ 73 ॥
उपायोपेययोः प्रार्थयिता हि वरणाधिकृत् । न च स्वातन्त्र्यशून्यस्य वरणे कर्तृता भवेत् ॥ 74
न फलासक्तिरहिताः फलयाच्ञां प्रकुर्वते । विषयासक्तिसामान्यं न स्वरूपविनाशकम् ॥ 75 ॥
निषिद्धविषयस्यैव नाशकत्वं विभाव्यते । इति चेदुच्यते योक्तात्यर्हतासाधनान्तरे ॥ 76 ॥
साह्यहङ्कारगर्भत्वात् नाशिनी नात्र संशयः । प्रयोज्यकर्तृतैवास्ति वरणाधिकृतो भृशम् ॥ 77 ॥
तस्मात् स्वातन्त्र्यगन्धोपि नास्ति प्रार्थयितुः स्वयम् । सौमित्रिणा स्वनाशस्य प्रार्थितत्वेन धीमता ॥
सर्वत्र प्रार्थना स्वार्था इत्येतन्न हि समञ्जसम् । त्याज्यं विषयसामान्यं न निषिद्धं तु केवलम् ॥
निषिद्धं विहितं वास्तु स्वोपयुक्तं परित्यजेत् । 'सीतया पतिविश्लेषदशायां जीवितादिभिः ॥ 80

अर्थाभावस्य चोक्तत्वात् तदन्यत्र प्रतीयते । स्वार्थत्वं' इति चेन्न ; अत्रार्थसामान्यं निषिद्ध्यते ॥
स्त्रीधर्मैकपरत्वेन तस्याप्रामाण्यमुच्यते । इत्येवं नैव वक्तव्यं ; विशुद्धात्मस्वरूपिणः ॥ 82 ॥
सीतासाम्यस्य वेदान्ताचार्यैः कण्ठोक्तितस्स्फुटम् । 'शेषत्वानुपयुक्तानां निवृत्तिप्रार्थनोक्तितः ॥83
ईट्शेषत्वोपयुक्तानां दुर्वारा साधुता' इति न । परोत्कर्षाधायकं हि शेषत्वं तदुदीर्यते ॥ 84 ॥
तत्, मोक्षत्वाद्यभावाच्च कैवल्यादियथातथा । विलक्षणमहामोक्षत्वाभावादिदमत्र हि ॥ 85 ॥
साधनान्तरसञ्जातं सायुज्यं त्याज्यतां लभेत् । अहङ्कारक्रूरतैवं स्फुटं संप्रतिपादिता ॥ 86 ॥
इदानीं विषयक्रौर्यं सप्रमाणं निरूप्यते । विलोमविषयस्पर्शो विषस्पर्श इवास्थितः ॥ 87 ॥
स चापि विषयस्पर्शो निषिद्धो नरकावहः । विषमिश्रान्नवत् योगोनुलोमविषयस्य हि ॥ 88 ॥
एषोनुकूलवत् स्थित्वा स्वरूपं नाशयेत् परम् । अग्निज्वालां यथातप्तस्तापशान्त्यर्थमिच्छति ॥
अत्याहितमसंभाव्यच्छायां नृत्यत्फणावतः । विश्रमाय यथेच्छेत, विषयेच्छा तथास्य हि ॥ 90 ॥

द्रवीभूतमनाः पक्षी गानाकर्णनतो भृशम् । क्रूरभेर्यादिनादेन यथा नष्टो भवेत्तथा ॥ 91 ॥
भगवद्गुणसंसक्त एष ह्यन्यपराङ्मुखः । एतद्दोषानभिज्ञोस्तु केवलं नास्तिका इव ॥ 92 ॥
अभिज्ञास्तु भवन्त्यत्रास्तिकनास्तिकवत् स्वयम् । उपदेशादिकैः पूर्वो निवर्त्यः कथमप्यसौ ॥ 93
कयापि तं ग्याचपरो न निवर्त्यः प्रयत्नतः । तस्य शास्त्रानभिज्ञत्वादुपदेशार्हता भवेत् ॥ 94॥
शास्त्रास्तिक्यं तत्प्रमेयं ज्ञात्वा चरति निर्भये । उपदेशाश्च किं कुर्युरस्मिन् गुरुमुखागताः ॥ 95
तत्, अज्ञो विषयासक्तो रञ्जनीयस्सुखं भवेत् । ज्ञानिनं विषयासक्तं ब्रह्मापि न हि रञ्जयेत् ॥ 96
स्वयं परं न नाशिन्यौ विषयाणां कृती इमे । किन्तु, भागवतानिष्टकारिण्यौ भवतो भृशम् ॥ 97
एतद्विरोधात्सञ्जातो बलीयानीशि निग्रहः । यो वैष्णवत्वचिह्नानि नामरूपाणि धारयन् ॥ 98 ॥

अहङ्कारी भागवतविरोधी च भवेत् सदा । स तु दग्धेन वस्त्रेण सदृशस्स्यान्न संशयः ॥ 99 ॥
दग्धः पटोऽदग्ध इव तिष्ठन् मरुति वाति हि । भृशं रजश्च यो भूत्वा प्रकीर्णो भवति स्फुटम्
'सङ्कल्पेनैव सर्वञ्च निर्वोढुं शक्त ईश्वरः । आच्छाद्य ब्रह्मरूपं स्वं चेतनस्सदृशस्स्वयम् ॥ 101
निकृष्टेष्वपि वंशेषु यत् प्रादुरभवत् स्वयम् । तत्तु भक्तेषु दुष्टानामपचारासहत्वतः' ॥ 102 ॥
'प्रीतिर्या मयि जाता सा मद्भक्तेषु यदा भवेत् । संहरेदखिलं लोकं तत् तेषामवमाननम्' ॥ 103
इति प्रोवाच भगवान् आश्वमेधिककर्मणि । जन्म,आकार,ज्ञान,वृत्ति,बन्धु,वास-निरूपणैः ॥
विविधत्वं भागवतापचारो वहतीदृशः । जनेर्निरूपणं नामाऽनालोच्यास्य गरिष्ठताम् ॥ 105 ॥
निकर्षबुद्ध्या तत्तेषां भवेज्जन्मनिरूपणम् । 'मुक्तेभ्यस्सनकादीनां तेभ्यः क्रतुभुजां ततः ॥ 106
रक्षोसुराणां' इत्येवं स्थावरान्तमनुक्रमात् । निकृष्टत्वं भवत्येव तन्न भागवते भवेत् ॥ 107
यस्मात् संस्थानमात्रेण निकर्षो मन्यते ततः । निरूपणे स्याद्दोषोस्मिन्नन्यरूपणतोधिकम् ॥ 108
ईशो हि वस्तु यत्किञ्चिदाश्रितानामभीप्सितम् । स्वीकृत्य विग्रहं, तस्मिन् स्पृहं कृत्वाधितिष्ठति
तदज्ञात्वाह्युपादानद्रव्यचिन्ता तु या भवेत् । तस्याश्चैतच्चिन्तनं स्यादतिक्रूरमनेकशः ॥ 110

क्रूरत्वं बाधकत्वं स्यात् बाधकत्वं तु सर्वथा । सर्वेश्वरस्य चात्यन्तं भवेन्निग्रहहेतुता ॥ 111
'उपादानस्मृतेः क्रौर्यं कियदस्ति' इति चेदिह । मातृयोनिपरीक्षाया यत्क्रौर्यं तन्निगद्यते ॥ 112
'अर्चावतारोपादान' इत्यादिवाक्ये किल स्फुटम् । यद्यप्युक्तमिदं क्रौर्यं वैष्णवोत्पत्तिचिन्तने ॥
तथापि तत्, उपादानचिन्तनस्य निदर्शनम् । भावस्तु वैष्णवोत्पत्तेः तत्क्रौर्यत्वस्य सूचकः ॥
'अति क्रौर्यं किं प्रमाणं' इति चेदुच्यतेधुना । उपादानस्मृतेः पूर्वनिपातस्तत्र दृश्यते ॥ 115 ॥
युक्तः पूर्वनिपातश्च सर्वत्राभ्यर्हितस्य हि । दोषस्याभ्यर्हितत्वं तु क्रौर्याल्पत्वं प्रकीर्त्यते ॥ 116
तस्मादल्पक्रूरतैवोपादानस्मरणस्य च । अन्यस्य तु भवत्येवात्यन्तक्रौर्यं हि सर्वथा ॥ 117 ॥
अपचारकृदेषोयं न परं दग्धवस्त्रवत् । अपचारे कृते सद्यः कर्मचण्डालतां व्रजेत् ॥ 118 ॥
त्रिशङ्कुर्नाम राजर्षिरिक्ष्वाकुकुलसम्भवः । गत्वा निजं कुलगुरुं वसिष्ठमृषिसत्तमम् ॥ 119 ॥
'सदेहस्वर्गलाभाय मां याजय गुरूत्तम' । इत्यापृच्छ्य वदत्यस्मिन् 'अशक्यं' इति चाथ सः ॥
उपेत्य तत्सुतानेवं प्रार्थयामास सत्तमम् ।'नः पित्रा यदशक्यं तत् किमस्माभिः करिष्यते ॥121
दुर्बुद्धे दूरतो गच्छ' इत्येवं तेषु वदत्सु च । 'वः पित्रा च भवद्भिश्च प्रत्याख्यातोभवं ततः ॥
आचार्यान्तरमेष्यामि' इत्येवं वदति राजनि । शेपुश्च ते सुसंक्रुद्धाः 'चण्डालस्त्वं भव' इति हि॥
चण्डालतामाप सद्यस्स वेषेण च कर्मणा । लोके कुलगुरोराज्ञां विना योन्यं गुरुं व्रजेत् ॥ 124
स याति सर्वथा कर्मचण्डालत्वं निरन्तरम् । यदान्यत्र गुरुर्गच्छेत्तथा तत्सुतमाप्नुयात् ॥ 125

तस्मिन्नपि गतेन्यत्र तद्बन्धूनयमाप्नुयात् ।
असत्सु तेषु विद्वांसं ज्ञानिनं समदर्शिनम् । अन्यं कञ्चिद्गुरुं यायात् विनीतो भक्तिमान् शुची ॥
कुलाचार्यस्त्वस्य कुलाभिमानी भवति स्फुटम् । प्रत्यग्रस्य गुरोरस्मिन् श्रयत्येव भवेद्दया ॥ 127
एवंभूतं गुरुं त्यक्त्वा तत्पुत्रांश्चैव धीमतः । यतोन्यं वरयामास तत एवास्य दुर्गतिः ॥ 128
विश्वामित्रप्रभावोपि यस्मिन् विफलतामगात् । गतिरस्ति परा जातिचण्डालस्य कदाचन ॥ 129

नैवाप्नुयादेष कर्मचण्डालः परमां गतिम् । भवत्यूर्ध्वारोहणस्य योग्यताधस्थितस्य हि ॥ 130
प्रासादात्पतितः कश्चिदतिध्वस्तकलेबरः । प्रासादं तमथारोढुं न समर्थः कथञ्चन ॥ 131 ॥
तथायं कर्मचण्डाल उच्चस्थानं गतः पुरा । ततस्तस्माद्भागवतत्वरूपान्निपपात हि ॥ 132 ॥
एतस्मिन् विषये नास्ति नियमो ह्यधिकारिणः। 'वेदानामपि चाध्येता तदीयश्रेष्ठ एव वा ॥133
तथैवोत्कृष्टजन्मापि त्वदीयपदपङ्कजे । एकाग्रचित्तं यो निन्देत् स चण्डालस्तदा भवेत्' ॥ 134
इति भक्ताङ्घ्रिरेणुश्च प्रोवाच किल गाथया । अधीत्य कौशिके विद्यां गालवो 'गुरुदक्षिणाम् ॥
स्वीकुरुष्व' इति निर्बध्नन् स रुषा गाधिसुनुना । शतान्यष्टौ हयान् देहि श्वेतान् श्यामश्रुतींस्तथा
इत्युक्तश्चिन्तयाविष्टस्सख्या तार्क्ष्ये निवेदयन् । तत्-पक्षाभ्यां धृतश्चोर्ध्वं हयार्थं विचरन् पथि ॥
दृष्ट्वा तु शाण्डिलीं प्राज्ञां ववन्दे सखगाधिपः । अनेन सहितस्तार्क्ष्यो विशश्राम तया धृतः ॥138
'शाण्डिलीयं महाप्राज्ञा वसत्यत्र सुदुर्गमे । कश्चिच्च वै तया दृष्टो देशः पुण्यो विलक्षणः॥139
नयाम्यन्यत्र यद्येनां, एतद्ज्ञानस्य तत् क्षमम्' । इत्येवं चिन्तयत्यस्मिन् ज्ञानिवासनिरूपणात् ॥

निर्ददग्धाविव पक्षौ द्वौ तत्क्षणादेव विच्युतौ । दृष्ट्वा तु गालवे 'स्वामिन् किमेतत्' इति पृच्छति
एतत्तस्मै व्यवहरन् 'क्षम्यतां' इति तां नमन् । प्रसाद्य तत्क्षणं प्राप पक्षौ द्वावपि पूर्ववत् ॥ 142
श्रीवत्सचिह्नमिश्रेषु शिष्यं स्वं जातिगर्वितम् । दृष्ट्वा, 'सर्वे हि दातारो, यत्किञ्चित्त्वं च देहि मे'
इति पृच्छत्सु तस्मिंश्च 'वः प्रदेयं किमस्ति मे । सर्वञ्च भवदीयं हि' इत्युक्तवत्यतिनम्रिते ॥144
अर्थवादस्स हि " 'मया नापचारः करिष्यते । वैष्णवे यत्रकुत्रापि वाक्कायेन हृदा तथा' ॥ 145
इति प्रतिज्ञा कार्या" इति गुरुणा बोधिते ततः । पूर्ववासनया ध्यात्वा दोषं माने ततस्तथा ॥
आचार्यसन्निधौ सर्वं विज्ञापयति तेब्रुवन् । 'शिष्य तेनुशयेनेव न क्रुध्येद्द्रवते हरिः ॥ 147 ॥
इतः परं वा कुत्रापि मापराधं च कुरु' इति । तत्, कृतेप्यागसि पुनः तमेव शरणं व्रजेत् ॥
ज्ञानानुष्ठानयुक्तं चापराधो नाशयेदसौ । 'प्रपन्नस्यापराद्धस्य लघुदण्डो भवेत्' इति ॥ 149 ॥
इदं न स्याद्भागवतापचारविषये पुनः । तत्र कैशिकवृत्तान्तो दृष्टान्तत्वेन संस्मृतः ॥ 150 ॥

तथाहि चरके वंशे जातः सोमाभिधः पुरा । ब्राह्मणो यष्टुमारभ्य यथावन्नाकरोद्यदा ॥ 151
तदैव ब्रह्मरक्षस्त्वं प्राप्य मार्गे चचार च । एवंसति कदाचित्तु श्वपाकः कश्चिदध्वनि ॥ 152
अध्यात्मभगवद्ध्यानजातबाष्पपरिप्लुतः । गच्छन् सिद्धाश्रमं वीणापाणिर्गातुं हरिं प्रभुम् ॥ 153
रक्षसा तेन दृष्टोयमुक्तश्च परुषं रुषा । 'किमरे वीतभीतिस्त्वं दृष्ट्वा मामपि गच्छसि ॥ 154
करे वीणां गृहीत्वा च स्रवद्बाष्पस्स्तुवन् हरिम् । कुत्र यासि ममेदानीं दूरीभूतं बुभुक्षया ॥ 155
यच्चिराय नराहारोत्कण्ठा मां पीडयत्यहो' । इदं वचस्समाकर्ण्य चण्डालः कृतनिश्चयः ॥156
'अहं सिद्धाश्रमे गातुं गच्छामि कमलापतिम् । कर्तुं तदेतत्सत्कर्म भवान् मां मोक्तुमर्हति ॥ 157
मयैव चेत्तेशनाया दूरीकार्या, ततो मया । वीणागानेन कृत्वाथ तुष्टं नारायणं भृशम् ॥ 158
आगत्येमं पुनर्देशं आमिषीभूयते तव' । इति विस्रम्भयंस्तं हि शपथैर्बहुभिस्तदा ॥ 159 ॥
गात्वाथ भक्तिसंयुक्तः कैशिकं स्वरमुत्तमम् । पुनरागम्य तं देशं 'भक्षयस्व' इति चाब्रवीत् ॥

स ब्रह्मराक्षसस्तस्य सत्यवादित्वमुत्तमम् । पश्यंस्तत्क्षणमेवास्य प्रभावात् ज्ञानसंयुतः ॥ 161 ॥
'देहि गीतफलं महच्चं मोक्ष्यसेस्माद्भयाद्ध्रुवम्' । इत्येवं प्रवदंश्चापि न तस्मात्फलमाप्तवान् ॥
यस्मात्साधनबुद्ध्या स न किञ्चित्कुरुते सुधीः । बहुशः प्रार्थ्यमानोपि नादत्त स यथा फलम् ॥
तदैव 'निग्रहादस्माद्रक्षोरूपाद्विमोचय' । इत्येवं ब्रह्मरक्षस्तत् चण्डालं शरणं ययौ ॥ 164 ॥
तदानीं सत्कुले जातो भक्तश्च समजायत ॥ 165 ॥
राजोपरि वसुर्नाम देवानां, व्योम्नि सञ्चरन् । मुनिभिश्च सुरैर्दृष्टस्संशयग्रस्तमानसैः ॥ 166 ॥
'अस्मद्यागीयसन्देहमपाकुरु सुराधिप' । इति पृष्टस्तदा राजा 'मतं किमुभयोः' इति ॥ 167 ॥
पप्रच्छ मुनयस्तावदब्रुवन्नुभयोर्मतम् । देवानां पक्षपाती स राजा शास्त्रं विदन्नपि ॥ 168 ॥
सुराणां मतमेवाह शास्त्रसम्मतमञ्जसा । तच्छ्रुत्वा मुनयस्सर्वे तमूचुः कुपितास्तदा ॥ 169 ॥
'यस्मात्त्वं पक्षपाती सन् अब्रवीरेवमन्यथा । तद्दिवःपतनो चेन्नः पतनं सम्भविष्यति' ॥ 170

तदा राजा मृषावादी विमानात् पतितोभवत् । तस्मादेवं विनश्येद्धि ज्ञानजन्माधिकोपि सन् ॥
जन्मादिमूलकोत्कर्षस्सरसो न कथं भवेत् । सर्वे च ब्राह्मणास्सत्यं सर्वदेवस्वरूपिणः, ॥ 172
सर्वैश्च देववत् पूज्याः, सुराणाञ्च सुरास्तथा, । न तेभ्यः कश्चिदधिकः,ते पूज्या ईश्वरेण च,॥
तथा तेषु कृतं सर्वमीश्वराय कृतं भवेत्, । तेषामकृत्यकरणं न दोषाय भवेत् स्फुटम्, ॥ 174
अपचारः कृतस्तेषु स्वरूपं नाशयेत् ध्रुवम्, । निन्दां यस्तेषु कुर्वीत सत्यं स शुनको भवेत्, ॥
ज्ञानी वा ज्ञानहीनो वा ते पूज्यास्सर्वथा जनैः । इत्याद्रियन्ते शास्त्राणि ब्राह्मण्यं इति चेत्तु तत् ॥
निगमाध्ययनद्वारा सत्यमेव प्रयोजकम् । तदेव यदि नाशाय भवेत्, त्याज्यं हि सर्वथा ॥ 177
'प्रयोजकं निकृष्टं हि जन्म' इत्येतदसङ्गतम् । निकृष्टजन्म चोत्कृष्टजन्माप्यत्राप्रयोजके ॥178
यथाहङ्कारहेतुत्वं श्रोत्रियत्वस्य सम्भवेत् । 'वयं त्वहङ्कारहेतु श्रोत्रियत्वादिदूरतः, ॥ 179 ॥
जन्मसिद्धं वहामोहि पारतन्त्र्यं वयं सदा । वयं वहामश्शुश्रूषां जन्मप्रभृति सुस्थिताम्, ॥ 180

वयं हि सर्ववर्णेभ्यो नीचा धर्मत एव च' । इति भागवतत्वादीनहङ्कारस्स्पृशेस्तथा ॥ 181 ॥
तदा भागवतत्वस्य त्याज्यत्वं सम्भवेत् ध्रुवम् । नाथादयश्श्रोत्रिया हि न काचित्तेष्वहङ्कृतिः ॥
अश्रोत्रियाश्च बहुशो निन्दां कुर्वन्ति सर्वदा । तन्न, 'श्रोत्रियता निन्दाहेतुरेव भवेत्' इति ॥
यद्यपि श्रोत्रियत्वं स्याद्भगवल्लाभकारि च ।तथापि देहस्य गुणत्रयवत्त्वात्ततो भृशम् ॥ 184 ॥
कर्ममूलकसत्त्वाभिवृद्धिजातशमादिभिः । यथास्य भगवल्लाभो नायासेन भवेत्तथा ॥ 185 ॥
रजस्तमोभिवृद्धिश्चेत् कदाचित् कर्ममूलतः । तदीयेष्वपचारादिद्वारा तत्प्राप्तिरेव न ॥ 186 ॥
तत्, यदा भगवल्लाभाभावस्याप्यस्ति योग्यता । तन्मात्रेणापि च ततो ब्राह्मण्यं त्याज्यमेव हि ॥
औपाधिकजनीनां हि त्याज्यता भवतीदृशी । तदभावो वक्ष्यमाणोत्कृष्टजन्मवतां भवेत् ॥ 188
यथा च राजते दीपः परीते तमसा गृहे । तथेश्वरस्य वात्सल्यसौशील्यादिगुणास्समे ॥ 189 ॥
दुष्टे स्थले विराजन्त इत्यस्मादेव कारणात् । 'निकृष्टत्वं तु तल्लाभप्रयोजकम्' इतीरितम् ॥
अहङ्काराय चेत्तत्स्यात् तर्हि न स्यात् प्रयोजकम् । 'प्रयोजकं न भवति द्वयं' इत्येतदीरितम् ॥
प्रयोजकं किं भवति इत्येवं चेदुच्यतेधुना । 'दृष्टद्वारा हेतुभूता ईशलाभस्य सर्वदा ॥ 192 ॥

तद्व्यापारफलीभूता स्वात्मात्मीया हि ये स्थिताः । शेषभूता भगवतस्ते नान्यस्य कदाचन' ॥
इत्येवं यद्भवेत् ज्ञानं तदेव स्यात्प्रयोजकम् । सर्वेषामस्ति तल्लाभ इदं ज्ञानवतां ध्रुवम् ॥ 194
इदमेवोच्यते ज्ञानमीशसम्बन्ध इत्यपि । तदभाववतां तु स्यात्तदलाभो न संशयः ॥ 195 ॥
ईशसम्बन्धरहितौ जन्मोत्कर्षनिकर्षकौ । अत्यन्तभगवल्लब्धेस्स्थितावप्यप्रयोजकौ ॥ 196 ॥
तत्-प्रयोजकसम्बन्धस्यैवेह सहकारिणौ । मतभेदेन लाभस्य यस्मात् स्यातां प्रयोजकौ ॥ 197
तस्मादिहेशसम्बन्धस्सिद्धोपायस्य तस्य हि । निर्हेतुककृपाधिक्यवशतश्चेद्ध
एकयोरुभयोर्जन्मसाम्याभावे हि भूरिशः । तदीयत्वेन रूपेण साम्यमस्त्युत नास्ति वा ॥ 199
अवरं व द्वयोरेको जन्मोत्कर्षमुपेयिवान् । जन्मोत्कर्षाभाववतो ह्यन्यस्मादधिको न वा ॥
इत्येवं पूर्वपक्षी चेत् पृच्छतीदमिहोच्यते । द्वावप्येतौ न हि समौ भवतः किन्तु सर्वदा ॥ 201
अभिजातोस्म्यहं तस्मात् इत्यहङ्कारतो भृशम् । तदीयस्य त्वहङ्कारगन्धशून्यस्य सर्वदा ॥ 202 ॥
कृपावत्-भगवत्-पादपूजने निरतस्य च । एकान्तिनस्सदाचारनिष्ठस्य विषये भृशम् ॥ 203 ॥
वाचा कायेन मनसा बहुशश्चावमाननात् । ईशस्य वत्सलस्यापि भूरिशः कोपकारणात् ॥ 204
तथा सर्वजुगुप्साया विषयत्वादमुष्य च । कदाचिदपि तत्प्राप्तिकथाया विरहात्तथा ॥ 205 ॥

एतद्बन्धोश्च तल्लाभकथाशून्यत्वनिश्चयात् । उत्कृष्टत्वेनावबुद्धं जन्मेदं पूर्वपक्षिणा ॥ 206 ॥
'उपायान्तरसम्बन्धादधिकारादनुत्तमात् । च्युतिर्यदि भवेदत्र किं करिष्यामहे वयम्' ॥ 207 ॥
'अपि चान्योपायगन्धासहिष्णूनामपि स्वतः । भयदं हि' इति सर्वेषां भयस्य जनकं भवेत् ॥208
उपायान्तरगन्धस्यासहिष्णुत्वं भवेदिह । चेतस्स्मरण-तत्स्मर्तृसहवासासहिष्णुता ॥ 209 ॥
'स्वरूपोचितनैच्यं तु परैः कृतमपेक्ष्य हि । अनुकृत्य तथा भूम्ना भावनीयं' इतीदृशः ॥ 210॥
अन्योपि दोषोस्त्येतस्य पूर्वोक्तस्य हि जन्मनः । अविच्छेदं यावदात्मभाविनः, सम्मतस्य च ॥
कृपाधीनस्य, शत्रोश्चाहङ्कारममकारयोः । भृशं निवर्तकस्यापि पुण्यस्य वृजिनस्य च ॥ 212 ॥
निवर्तकस्यैव हेयवर्णाश्रममुखस्य च । दास्यैकव्यपदेशस्य हेतोर्भगवतः परम्, ॥ 213 ॥
औपाधिकोत्कर्षगन्धलेशराहित्यतो भृशम् । प्रष्टा 'निकृष्टं' इत्येक निश्चितस्यास्य जन्मनः ॥
'भ्रंशभावनया जाता भयोत्पादकता' इत्यसौ । 'स्वरूपागतनैच्यं तु भावनीयमिह इत्ययम्' ॥
द्वावेतौ प्रबलौ दोषौ न भवेथां हि सर्वथा । ततो जन्मेदमुत्कृष्टं कथ्यते सर्वकोविदैः ॥ 216
'अहं न कामये भूतिं ब्रह्मणोथ भवस्य वा । किन्तु सूर्यसुतातीरे कृष्णाधिष्ठितवृक्षताम्' ॥ 217
'यस्मिन् वसति देवेशस्सर्वलोकाभयप्रदः । मम कस्मिन् वेङ्कटाद्रौ मत्स्यत्वं स्तम्भता तथा ॥218
स्याच्चम्पकत्वमथवा यत्किञ्चित्त्वं भवत्विह' । 'स्वामिन् त्वद्दासभूतानां भवने कीटतास्तु मे' ॥
'न स्यां सुराणाममृतमत्तानां नन्दने वने । रङ्गेश त्वत्पुरे रम्ये रथ्यायां चरतां सदा ॥ 220 ॥

अहं शुनामन्यतमो भवेयं कृतिनामिह' । इत्थं हि भक्तिभूयिष्ठा आचार्याः पूर्विका भृशम् ॥
प्राहुरुत्कर्षहेतुत्वं तत्सम्बन्धस्य केवलम् । ततस्तदीयसम्बन्धमुत्कृष्टं विबुधा विदुः ॥ 222
'विष्णुभक्तश्वपाकस्य तद्विहीनद्विजस्य च । एतयोरुभयोः को वा श्रेष्ठः' इत्यत्र कथ्यते ॥223
विप्रायां शूद्रजातोपि द्विज इत्येव कथ्यते । तेनैव हेतुना सोयमहङ्कारपराजितः ॥ 224 ॥

श्वपाकस्य श्वपाकायां जातं विनयसम्भृतम् । शुद्धं च मिश्रताभावात् ब्रह्मनिष्ठं च सर्वथा ॥
'अयं श्वपाकक्रियया जन्मना च निकर्षवान् । उत्कृष्टा वयमेवेह जन्मना क्रियया तथा' ॥226
इत्यहङ्कारसंवीतोऽधिक्षिपत्यन्धमानसः । स तु श्वपाकः परमभक्तियुक्तो हि नित्यशः ॥ 227
'अयं हि पावनस्सत्वगुणपूर्णोथ शुद्धिमान् । उत्कृष्टजातौ सञ्जातः परं ब्रह्मपरायणः ॥ 228
वेदवेदाङ्गपाठानि मुखतस्तदतिप्रियः । अस्माभिर्दासभूतैश्च वन्दनीयो मुहुर्मुहुः ॥ 229 ॥
सदा शान्तश्च दान्तश्च कृपां वहति मादृशे' । इति नैच्यानुसन्धानपरो भवति सात्विकः ॥230
तत् ज्ञानिविप्रात् श्वपचोऽज्ञानी तूत्कृष्ट उच्यते । ईदृग्ज्ञानविपर्यासो यदि तर्हि द्विजः परः ॥
'इदन्तया निश्चिते च निकृष्टोत्कृष्टजन्मनी । निकृष्टजन्मसम्भूतदोषशान्तिः कथं भवेत्' ॥232
इत्थं कृतस्य प्रश्नस्य संप्रत्युत्तरमुच्यते । अहङ्कृतेर्हेतुतया निकृष्टस्य तु जन्मनः ॥ 233 ॥
दोषा हि बहवस्सन्ति ते पूर्वं प्रतिपादिताः । प्रधानौ तत्र दोषौ द्वौ एको नैच्यस्य भाव्यता ॥
अपरस्तु तयोः भीतिजनकत्वमिहोच्यते । तयोर्द्वयोर्दोषयोर्हिनिवृत्तिस्सुदृढा त्विह ॥ 235 ॥

उपायान्तरसंबन्धयोग्यतागन्धवर्जितैः । नैच्यस्य जन्मसिद्धस्य सत्तावद्भिर्विलक्षणैः ॥ 236 ॥
सञ्जातशेषतारूपसंबन्धेनैव केवलम् । वैलक्षण्यं तु पूर्वोक्तदोषराहित्यमेव हि ॥ 237 ॥
अस्य योगार्हतायां हि जातायां च विलक्षणैः । स्वस्य जन्मगतो दोषः परिक्षीणो भवेद्भृशम् ॥
तस्मान्न कार्यं कस्यापि जन्मनो रूपणं त्विह । 'श्वपाकादौ निकर्षस्य चिन्ता दुष्टा हि संभवेत्
सत्यं निकर्षचिन्ताया ब्राह्मणादिषु वस्तुतः । याथात्म्यज्ञानरूपत्वात् अपचारः कथं भवेत्' ॥
इत्येवं जगदुः केचित् तदयुक्तं प्रतीयते । शास्त्रे तथाविधः कश्चिद्विशेषो न हि दृश्यते ॥ 241
'सर्ववैष्णवजन्मादिरूपणं न च संमतम्' । इत्येवं सर्वशास्त्रैश्च स्फुटं हि समुदीर्यते ॥ 242 ॥
"स्वस्मान्निकर्षचिन्तायां ह्यपचारो भवेदिह । स्मृत्वा सर्वान् भागवतान् स्वोत्कृष्टानेव तेषु च ॥
'उत्कृष्ट एष ह्यन्यस्तु निकृष्टस्सर्वथा परम्' । इत्येवं चिन्तिते तत्र को वा दोषो निगद्यते" ॥
इतीत्थं तु विवक्षेर्हि न कदाचन कथ्यताम् । विन्द्यात् श्रीवैष्णवान् सर्वान् स्वाचार्यसदृशान् बुधः॥

योन्यथा तत्र मनुते स भवेदपचारभाक् । अर्थमेतादृशं वष्टि स्वाचार्यवचनं स्फुटम् ॥ 246 ॥
'निन्दार्थमपकर्षे तु चिन्तिते दोष उद्भवेत् । उत्कर्षास्तु प्रकथ्यन्ते निकर्षावधिकास्सदा ॥ 247
युक्तमुत्कर्षचिन्तार्थं निकर्षस्मरणं ततः । तथा निकर्षचिन्तायां को दोष' इति चेदिह ॥ 248
उत्कर्षावधिकस्सत्यं निकर्षस्तदपीहतु । निकर्षोत्कर्षभेदो वा न विलक्षणयोर्मिथः ॥ 249 ॥
ततो निकृष्टोत्कृष्टत्वे न स्यातामस्य दैहिके । ईशे भक्तिस्स्वाश्रयस्य सर्वोत्कर्षप्रयोजिका ॥250
तथा च तादृशी भक्तिरवस्थाद्वयमावहेत् । पूर्वावस्था तु तत्रैका, द्वितीया तूत्तरा मता ॥ 251
ज्ञानावस्था हि पूर्वा स्यात्, प्रेमावस्था त्वनन्तरा । प्रेमावस्थापन्नमेव ज्ञानं 'भक्तिः' इतीर्यते ॥
भक्तिस्तु पूर्वावस्थायां उत्कर्षात्क्रमशो दश । उत्तरायामवस्थायामुभौ च जनयेत् स्फुटम् ॥ 253
भक्तभागवतत्वे तु तावुभौ परिकीर्तितौ । अत एव ह्येवमुक्तं स्फुटं भगवता भृशम् ॥ 254 ॥
'भो चतुर्वेदिनस्सर्वे स्वाचारपरिशोभितान् । निहीनकुलजांश्चापि मदेकायत्तमानसान् ॥ 255 ॥

मत्वा चार्यवरांस्तेभ्यो गृह्णीध्वं मन्त्रतल्लजान् । ते यदिच्छन्ति मन्त्रादि तत्तावदुपदिश्यताम्' ॥
सर्वप्रकारेणोद्देश्यो ह्याचार्यः कथ्यते बुधैः । प्रकारसर्वता तु स्यादेवंभूतत्वमेव हि ॥ 257 ॥
स्वरूपज्ञानहेतुत्वं चरमप्राप्यता तथा । शेषित्वप्रापकत्वे च धारकत्वादिकं तथा ॥ 258 ॥
ईशस्त्वर्चावतारे हि समाधिवशतो भृशम् । मौनी स्वाभिमते क्षेत्रे नित्यं सन्निहितोपि सन् ॥
कर्मानुगुण्येन वरं स्वीकुर्वन् चेतनं तथा । स्वीकारकाले पुरुषकाराकाङ्क्षी परं भवेत् ॥ 260
आचार्यो न तथा किन्तु स्वरूपानुगुणं ततः । गृह्णन् स्वाश्रयणे चान्यनिरपेक्षस्तथा भृशम् ॥
उपदेष्टा भवेत् त्याज्योपादेयानां ततो ह्ययम् । ईश्वराभ्यधिकोनेन मन्तव्यो ज्ञानिना सता ॥
एवं विस्तरतः प्रोक्तं श्रीभागवतवैभवम् । इतिहासपुराणादिष्वखिलेष्वपि दृश्यते ॥ 263 ॥
तदीयजनुहृयस्य रूपणेनर्थसंभवः, । जाते भागवतत्वे तूत्कृष्टजातीयतुल्यता, ॥ 264 ॥
तत्रापि तेषां विज्ञानदाहत्वं, गुरुता तथा, । सर्वेषां शेषिभूतेन तुल्यमीशेन पूज्यता, ॥ 265 ॥
तदीयेष्वपचारे च कृते त्वीशासहिष्णुता, । अभिमानविहीनानां स्पर्शपावनता तथा, ॥ 266 ॥
किञ्च तन्मनसश्चेशजङ्गमश्रीविमानता, । दृष्टमात्रे ध्रुवं तेषां प्रणम्यत्वं च दण्डवत्, ॥ 267॥
एवं विस्तरतः प्रोक्तमेतदूहृयं मनीषिणा । 'क्षीराब्धिशायिनं नाथं ये स्तुवन्ति समीपगाः ॥268
त एव हि ममाधीशाश्चण्डाला अपि सर्वथा । तदीयपादसंसर्गवर्णितस्येह का गतिः' ॥ 269 ॥
इत्यादिकं विस्तरत ऊचे वकुलभूषणः । 'अर्चावतारप्रवणश्श्रीवैष्णव इहास्ति यः ॥ 270॥

शिरसा चरणौ वाह्यौ तस्य ध्येयस्स एव हि । तत्कैङ्कर्यसमृद्धेन विना मे न जिजीविषा ॥
मम भक्तिस्तु तेष्वेव तेषां प्रीतिर्मयि स्थिता' । एवं विस्तरतः प्राह सर्वं लोकदिवाकरः ॥ 272
'निर्मायं भक्तियुक्तानां यदा भवति दर्शनम् । तदैव दृष्ट्योस्साफल्यं' इत्यूचे कुलशेखरः ॥ 273
ये हीनजन्मवन्तस्ते ज्ञाननिष्ठा भवन्ति चेत् । तुलसीदलवद्ग्राह्या मूर्ध्नेशस्य सुनिश्चितम् ॥
वृत्तेनापि च हीनाश्चेदिदं ज्ञानेन संभृताः । यत्तावद्दुष्कृतफलं तच्च नानुभवन्ति हि ॥ 275 ॥
'जन्मादिनानिकर्षो न' इत्येतदेव न केवलम् । किन्तु संबन्धिनोप्येषां ये ये संसारिणस्सदा ॥
शुद्धा भवेयुस्तेप्येतत् प्रसादस्वीकृतेः परम् । जन्मादिजातोत्कर्षानामिमेर्च्या ईशवत्तथा ॥ 277॥
ज्ञानदानादानयोगा भवेयुरपि सर्वथा । यैर्निकर्षोत्र मन्येत तेषां चण्डालता भवेत् ॥ 278 ॥
प्रतिपादितमेतद्धि सर्वं संपद्यते ध्रुवम् । इत्यत्र वक्ष्यमाणं तदुदाहरणमर्हति ॥ 279 ॥
तिर्यग्जातिभवो गृध्रो यदवाप परां गतिम् । इति भक्ताङ्घ्रिरेणुश्च विस्तरात् प्रत्यपादयत् ॥280

निकृष्टकुलजोप्यत्र देह उत्कर्षवान् भवेत् । उत्पन्नः क्षत्रियकुले विश्वामित्रः परन्तपः ॥ 281
तपोविशेषमूलञ्च वसिष्ठवचनात्तथा । क्षत्रियत्वं विहायाशु ब्राह्मणत्वमवाप हि ॥ 282 ॥
वसिष्ठस्यापि वचनाद्भवत्यस्मिन् महिम्नि तु । सर्वशक्तेरीश्वरस्य सङ्गतः किं न संभवेत् ॥283
'विश्वामित्रस्य महिमा चरुव्यत्यासतोभवत् । न वसिष्ठस्य वचनात्' इति चेदत्र गद्यते ॥ 284
नैतदादरणीयं स्यात् अन्यत्र यदुदीरितम् । तदेवादरणीयं यत् रामायणसमीरितम् ॥ 285 ॥
इतिहासपुराणेभ्यो बलीय इदमेव हि । 'कुलपांसन निन्द्योसि त्वं यतश्शत्रुपक्षगः' ॥ 286 ॥
इत्युक्तं रावणेनाथ विभीषणमुपागतम् । रामो नालोच्य रक्षस्त्वं, अङ्गीकृत्य च सत्वरम् ॥ 287

भ्रातृवद्धि तदा तस्मै ददौ विस्रम्भभाषितम् । ईशानुकूल्यं यस्यास्ति तं त्यजेत्प्राकृतोह्यतः ॥
ईशस्तु परिगृह्णीयात् इत्येतदिह सूचितम् । जटायुर्भगवद्भोगहेतोस्त्यक्तात्मजीवितः ॥ २८९ ॥
संस्कृतो ब्रह्ममेधेन जगाम हि परां गतिम् । शूद्रयोनिभवो ज्ञानी संस्कार्योयं कथं मया ॥ २९०
इति पर्याकुलो वाक्याद्धर्मपुत्रोशरीरिणः । ब्रह्ममेधेन संस्कारं विदुरस्याकरोत्तदा ॥ २९१ ॥
सर्वेपि मुनयः पूज्या धर्मसन्दिग्धमानसाः । धर्मव्याधेन सन्देहं वारयामासुरान्तरम् ॥ २९२ ॥
कश्चिद्द्विजातिर्धर्मज्ञो वृक्षच्छायमुपागतः । वृक्षस्थितबकोत्सृष्टमलदिग्धभुजान्तरः ॥ २९३ ॥
ददर्श कोपयुक्तस्तं पपात च स तत्क्षणात् । तदानुशयवान् सोयमटन् ग्रामे हि कुत्रचित् ॥ २९४
काञ्चित्पतिव्रतां 'भिक्षां देहि' इत्येवमयाचत । विलंबात् कुपितो 'नाहं बकोस्मि त्वं द्विजोत्तम ॥
धर्मव्याधस्य निकटेधीष्व' इत्येव तयेरितः । तथेव तस्य निकटाद्धर्मं सर्वं विवेद हि ॥ २९६ ॥
कृष्णो हि भीष्मद्रोणादिगृहांस्त्यक्त्वा त्वनन्तरम् । बुभुजे विदुरस्यान्नं भक्तस्य परमं मुदा ॥
वर्णाश्रमानुसारेणाचरन् सर्वं हि राघवः । गुरुशुश्रूषया ज्ञानाधिकायाश्शबरस्त्रियः ॥ २९८ ॥
करदत्तानि वन्यानि द्विजस्पृष्टानि भक्तितः । अथ वन्यानि बुभुजे फलानि बहुशो मुदा ॥
केचिदाहुर्द्विजस्पर्शं = दन्तस्पर्शमथापरे । पक्षिस्पर्शं, तथाप्येतत्स्पर्शाद्धि मधुरं फलम् ॥ ३०० ॥

एवं जातिगतोत्कर्षनिकर्षाभाव ईरितः । अथात्र परमाचार्यानुष्ठानं च प्रदर्श्यते ॥ ३०१ ॥
आचार्यो यतिराजस्य महापूर्ण इति श्रुतः । सब्रह्मचारिणं मारनेरिनम्ब्यभिधं तदा ॥ ३०२ ॥
ज्ञानिनं जातिचण्डालं ज्ञानेनैव हि हेतुना । निश्शङ्कं ब्रह्ममेधेन सञ्चस्कार खलु स्वयम् ॥ ३०३
प्रादुर्भावेन भगवान् सर्वेषाञ्च समो भवेत् । जात्यादिभिस्तदीयाश्च सर्वेषां सदृशास्तथा ॥ ३०४
एषा तु स्थितिरेतेषां लोकसंरक्षणाय हि । ईशसंबन्धशून्यानां विद्यावृत्तादयो गुणाः ॥ ३०५ ॥
विधवाऽऽकल्पसदृशा निन्द्यास्स्युर्नात्र संशयः । वेदाध्ययनसंरक्तोसत्स्थूलार्थविदो जनाः ॥ ३०६
वेदोपपादितश्रीशज्ञानहीना निरन्तरम् । राजान्यर्हत्व-भोग्यत्वाद्यनेकगुणकस्य हि ॥ ३०७ ॥
कुब्जामस्य भराक्रान्ता कथ्यन्ते रासभा अमी । अथ उत्कृष्टजन्मानो भगवद्योगवर्जिताः ॥३०८
त्याज्यास्तदिराग्राह्या निकृष्टकुलजा अपि । एतद्धि बहुधा विष्णुचित्तगोदादयोब्रुवन् ॥ ३०९॥
अविद्यादिषु दोषेषु नष्टेष्वीशप्रसादतः । अनन्यशरणत्वादिषट्के सिद्धे ह्यनन्तरम् ॥ ३१० ॥
प्रकारषट्कपूर्णायाश्श्रियस्सादृश्यमाप्नुयात् । अभिजातत्वादिदृष्टपुरुषार्थेषु कस्यचित् ॥ ३११ ॥
उत्कर्षः कौशिकस्येवाहङ्कारेण भवेत् खलु । शेषत्वादिष्वदृष्टेषु पुरुषार्थेषु कस्यचित् ॥ ३१२
प्रकर्षस्तु समुद्भूतोऽहङ्काररहितत्वतः । दृष्टोत्कर्षाधिक्यवतोऽहङ्कृतस्यापि वेधसः ॥ ३१३ ॥
चिराय भगवत्प्राप्तिरित्येत् स्फुटमीरितम् । तथाहङ्कारहेतुत्वविरहाग्निरहङ्कृतिः ॥ ३१४ ॥
चिन्तयन्ती हृषीकेशं मुक्ता काचिद्धि गोपिका । अतो हि विष्णुचित्ताद्या इच्छन् गोपजनिं मुदा ॥

अहङ्कारादिदुष्टत्वमितःपूर्वं प्रपञ्चितम् । प्रपन्नदिनचर्या तु संप्रति प्रतिपाद्यते ॥ 1 ॥
अहङ्कारादिदोषाणामात्मनो हेतुतां स्मरन् । पश्येत् प्रपन्न आत्मानं द्विषन्तमिव नाशकम् ॥ 2 ॥
तथा दुर्वासनाक्रान्तानहङ्कारादिवर्धकान् । संसारिणो ह्यतिक्रूरान् मन्येत भुजगानिव ॥ 3 ॥
उपदेशादिभिस्सम्यगहङ्कारनिवर्तकान् । श्रीवैष्णवानाप्तबन्धून् मन्येत हितकृत्तमान् ॥ 4 ॥

करणादिप्रदातारमीश्वरं पितरं तथा । ज्ञानवैराग्यभक्त्यादिदातारं सद्गुरुं मुदा ॥ 5 ॥
पश्येच्च धारकं भोग्यं बुभुक्षावान् यथोदनम् । सच्छिष्यं च तथानन्दावहामभिमतामिव ॥ 6 ॥
'अहङ्कारोनुकूलेषु जनयेदत्यनादरम् । प्रतिकूलेषु विषये ह्यर्थ:प्रवणतां तथा ॥ 7 ॥
कामस्तूपेक्षमाणेषु ह्यपेक्षां' इति चिन्तयेत् । 'अस्माभिरितरैर्वापि नोत्पाद्या आत्मनो गुणाः ॥ 8
किन्तूत्पाद्यास्सदाचार्यप्रसादादागतेन हि । ईशप्रसादेनैव' इति मन्वीतातिप्रसन्नधीः ॥ 9 ॥
व्यापारे देहरक्षार्थे ह्यनपेक्षत्वमुद्गतम् । तथात्मधारकस्येशगुणःस्वानुभवः परः ॥ 10 ॥

तत्-कैङ्कर्यप्रवृत्तौ चातृप्तत्वं हि तथा भृशम् । वस्तुषु प्राकृतेष्वर्थभोग्यत्वमपशून्यता ॥ 11 ॥
मिताशित्वंच सर्वेशाराधनस्यान्तरूपिणी । प्रसादप्रतिपत्तिर्हि इत्येवंबुद्धिर्निरामया ॥ 12 ॥
मुमुक्षोस्स्वस्य देहान्तं तापत्रयवतस्तथा । जातेपि महति क्लेशे तत्कृपाफलतामतिः ॥ 13 ॥
कथं तथाविधा धीस्स्यात् इति चेदत्र कथ्यते । संसृत्यर्णवमग्नानां रागद्वेषवतां तथा ॥ 14 ॥
बहून्युत्पाद्य दुःखानीश्वरः प्राकृतवस्तुषु । जुगुप्सां जनयत्येतत् कृपाफलं इतीर्यते ॥ 15 ॥
सत्कर्मणि स्वाधिकारानुगुणं समनुष्ठिते । 'इदमीशप्रीतिकरं' इत्येवं मतिशून्यता, ॥ 16 ॥
वाञ्छा विलक्षणज्ञानानुष्ठानेषु भृशं तथा, । सर्वेश्वरप्रियतमे दिव्यदेशे तथादरः, ॥ 17 ॥
तत्रैव मङ्गलाशास्तिः, अरुचिर्विषयान्तरे, । प्राप्यप्राप्तिविलम्बस्यासहत्वादार्तिरुद्गता ॥ 18 ॥
ईशे भागवते वापि यत्क्रियेतानुवर्तनम् । प्राकृते विषये तस्य विस्मृत्याप्यननुष्ठितिः ॥ 19 ॥
तदीयान्यान्नभुक्तिर्न इत्येवं नियतिरूर्जिता । सहवासोनुकूलेन, तदभावो विरोधिना, ॥ 20 ॥
वर्धेतैतद्यथा सर्वं सदाचार्यप्रसादतः । तथा सदा यतेतासौ विधिरेष प्रकाशितः ॥ 21 ॥
'भगवान् स्वान्यसकलरक्षको ह्यत्र गीयते । तादृशस्यास्य कुत्रापि न भवेदशुभं; तथा ॥ 22 ॥
स एव रक्ष्यभूतस्य अमङ्गलं वारयति अतः । अस्येशमङ्गलाशास्तौ रक्ष्यस्य अधिकृतिः कुतः ॥
सेयं तदेकरक्ष्यत्वस्वरूपस्य विरोधिनी' । इति चेन्न विरोधोत्र ;सम्यगेतन्निरूप्यते ॥ 24 ॥
स्वशेषत्वानुसन्धानात् 'ईशो रक्षक' इत्यदः । ज्ञानं यदि, तदायुक्तंमङ्गलाशासनं न हि ॥ 25 ॥

प्रेमान्धत्वान्न चेत् ज्ञानं, तर्हि दोषो न विद्यते । रामे तु भार्गवे राममभियोक्तुं समागते ॥ 26
भीतः पङ्क्तिरथः पुत्रशौर्यज्ञोपि ततः परम् । तस्मिन् पराजिते मेने पुनर्जातान् सुतान् निजान् ॥
विवाहकाले जनको दृष्ट्वा रामं हि सुन्दरम् । दृष्टिदोषभिया भद्रमाशास्ते स्माप्यशक्तिवत् ॥
पट्टाभिषेकसमये सीतयापि कृतं त्विदम् । विश्वामित्रोथ मुनयो दण्डकारण्यवासिनः ॥ 29 ॥
मारुतिश्चास्य शक्तिज्ञ एतेप्येवमकुर्वत । सुग्रीवोप्यस्य शक्तिज्ञ आगते तु विभीषणे ॥ 30 ॥
'विग्रहस्यास्य किं वात्र भवेत्' इत्येवमाकुलः । विभीषणवधायाशूदयुङ्क्त प्रथमं किल ॥ 31 ॥
'आयुष्मन्' इति गृध्रोपि राममाहात्म्य शौर्यवित् । नन्दगोपः परां कृष्णदिव्यशक्तिं विदन्नपि ॥
'रक्षतु त्वां हरिस्साक्षात्' इत्याह मधुसूदनम् । विदुरोपि विशेषज्ञो दुर्योधनसभान्तरे ॥ 33 ॥
शौरेर्वञ्चनया दत्तं दृष्ट्वाङ्गैरासनं ततः । प्रेमासने स्वदत्तेपि शङ्कामकुरुताधिकाम् ॥ 34 ॥
एवंभूता धनुर्दासः, कौसल्या, आयोध्यिका जनाः । शृङ्गिबेरपुरं याते रामे तस्यानुजे तदा ॥ 35

तं प्रसुप्तं गृहीतोरुचापबाणे हि रक्षति । गुहोस्य ज्ञातितां स्मृत्वा जागर्ति स्म अस्य रक्षणे ॥ 36
तथा गुहस्य सेनापि सौमित्रेर्ज्ञातितामथ । गुहस्य व्याधतां क्रूरां स्मरन्ती द्वयमाकुला ॥ 37 ॥
तद्रक्षणे जागरूका केवलामनयन्निशाम् । एवं परिचयाभावेप्येतयोरुभयोरपि ॥ 38 ॥
'प्रेमान्धताया एतस्याः किं मूलं' इति चेदिह । 'तद्दिव्यविग्रहस्यैव वैलक्षण्यं' इतीर्यते ॥ 39 ॥
मङ्गलाशासनपरा भक्ता एतेभ्य उत्तमाः । ईड्भोगैकपराधीना लक्ष्मीः तस्मान्न चेद्दशी ॥ 40 ॥
अतोस्मत्सदृशा अत्र विषये ते प्रकीर्तिताः । सर्वेष्वपि च भक्तेषु विष्णुचित्तः प्रकृष्यते ॥ 41॥
तेषां तु मङ्गलाशास्तिः कादाचित्का प्रवर्तते । अस्य ह्यत्यन्तभक्तस्य नित्या सर्वत्र सा भवेत् ॥
एतेनेश्वरसौन्दर्यं दृष्टिचित्तापहारि सत् । एतेषां विष्णुचित्तार्यप्रमुखानां महौजसाम् ॥ 43 ॥
मङ्गलाशास्तिपरतां जनयत्येतदीरितम् । एतदीश्वरसौन्दर्यं विष्णुचित्तेतरस्य तु ॥ 44 ॥
ईशसंबन्धिशेषत्वं ईशशेषत्वमप्यदः । उभयं नाशयेत् शीघ्रं, अस्य त्वेतन्न संभवेत् ॥ 45 ॥

तथाहि प्रथमोक्तस्यानुभवैकपरस्य च । स्वरूपमीशसौन्दर्ये निमग्नं सदनन्तरम् ॥ 46 ॥
मङ्गलाशास्तिवैमुख्यं वहत्यत्र न संशयः । स्वरूपं विष्णुचित्तस्यानिमग्नं तत्र नित्यशः ॥ 47 ॥
मङ्गलाशास्तिदक्षं सत् ईश-ईशात्यन्तभक्तयोः । वहत्युभयशेषत्वहनन्यसुलभं परम् ॥ 48 ॥
भाष्यकारोपदेशश्चानाद्यज्ञानान्धचेतसाम् । ईशसंबन्धवैमुख्यनिरासाय न केवलम् ॥ 49 ॥
पत्-सौकुमार्यन्तरणात् द्रवीभूतहृदन्तरः । कश्चिदप्यत्र नास्ति इतिचिन्ताक्रान्तहृदन्तरम् ॥ 50
सुकुमारस्येश्वरस्य चिन्तापरिसमाप्तये । एषोस्ति तीनमुद्दिश्य प्रयोजनमिहोत्थितः ॥ 51 ॥
व्रतीवमनुकूलंतत् कर्तुं यत्रोपदिश्यते । मङ्गलाशासनं तत्र प्रयोजनमिति स्मृतम् ॥ 52 ॥
अन्येषां विष्णुभक्तानां परं सत्तासमृद्धयः । दर्शनानुभवाभ्याञ्च कैङ्कर्येण भवन्ति हि ॥ 53 ॥
सौकुमार्यानुसन्धानपरस्यास्य तु भूरिशः । सत्तासमृद्धयो नित्यं मङ्गलाशासनेन हि ॥ 54 ॥
'अपायबहुले देशे स्थितस्येशस्य संप्रति । अपायो यदि कश्चित्स्यात् किं कुर्मो वयं' इत्यदः ॥

अस्य भावयतश्चित्ते यात्रैवास्माभिरीप्सिता । ज्ञानभक्तिविरक्तीनां वर्धकस्त्वानुषङ्गिणाम् ॥ 56॥
पूर्वोक्तस्त्वनुकूलस्स्यात् परमार्तः प्रकीर्तितः । दृष्टमात्रो हि यस्सर्वैः 'आर्त' इत्युच्यते परम् ॥
जलैः पूर्णालवालस्य केदारस्य यथा भृशम् । सङ्गात् केदार आसन्नश्शुष्कोपि सजलो भवेत् ॥
तथैव ज्ञानिनस्सङ्गात् अस्य ज्ञानादिकं भवेत् । नदीप्रवाहे त्वासन्ने तत्पूर्वं बुद्बुदादिवत् ॥ 59
ईशःप्राप्तेः पूर्वमस्य स्वभावा हि भवन्त्यमी । सञ्जातेषु गुणेष्वस्य शरीरं चरमं विदुः ॥ 60 ॥
ज्ञानादिनाशकतया पातका आनुषङ्गिनाम् । पूर्वोक्ताः प्रतिकूलास्स्युः देहेहम्मतिकल्मषाः ॥ 61
आत्मवस्तुविदो वापि शेषत्वमतिवर्जिताः । तादृग्धीसहिताः नान्यशेषभूतत्वधीयुताः ॥ 62 ॥
शेषभूता अपीशस्य प्राप्तये शरणागतिम् । विहाय कर्मण्यासक्ताः, पराश्च स्वप्रयोजने ॥ 63 ॥
उद्देश्यः प्रथमोक्तस्य मनुष्यो देहवर्धकः । उपाय उच्यते स्वर्णादिकं द्रविणमेव हि ॥ 64 ॥
उपेयस्त्वैहिको भोगस्त्वन्नपानादिसंभवः । उद्देश्यस्तु स्वतन्त्रस्य स्वर्गप्रमुखभोगदः ॥ 65 ॥
उपायः कर्मकरणं उपेयो भोग उत्तरः । उद्देश्या अन्यशेषस्य ब्रह्मरुद्रादिदेवताः ॥ 66 ॥
प्रोक्तावुपायोपेयौ तु तत्सायुज्यसमाश्रिती । उपायान्तरनिष्ठस्य ह्युद्देश्यः प्रभुरीश्वरः ॥ 67 ॥

उपायन्तु ज्ञानभक्तिकर्माणीह प्रकीर्तितः । भक्तेरेवोपायतात्र यद्यपि स्यात्तथापि तु ॥ 68 ॥
अङ्गभूते ज्ञानकर्मण्युपचाराद्गतिर्मते । उपेयश्चानर्थरूपोनुभवः परमात्मनः ॥ 69 ॥
स्वप्रयोजननिष्ठस्योद्देश्योर्चारूप ईश्वरः । उपेयस्स्वार्थकैङ्कर्यं उपायस्स्वीकृतिर्निजा ॥ 70 ॥
त्रयस्तत्र हि पूर्वोक्ताः भगवन्निग्रहास्पदम् । अनुग्रहस्य विषयाववशिष्टौ मतावुभौ ॥ 71 ॥
त्रयाणां क्षीयते कर्मानुभवे सति पूर्विकम् । प्रायश्चित्तविनाश्यं स्याच्चतुर्थस्याधिकारिणः ॥ 72॥
नाश्यं पुरुषकारेण पञ्चमस्याधिकारिणः । लक्ष्मीमयं पुरस्कृत्य शरणं याति हीश्वरम् ॥ 73 ॥
तया प्रसन्नस्सर्वेशो नाशयेद्बन्धमस्य तु । स्वीकारकाले पुरुषसापेक्षा गतिरिष्यते ॥ 74 ॥
तथा पुरुषकारे च सापेक्षा भवति स्फुटम् । कार्यकाले तु सापेक्षा द्वयोश्च सहकारिणोः ॥ 75॥
तर्हि स्वकार्यनिरताः प्रतिकूलास्समेपि हि । इति चेन्न स्वकार्यं हि कैङ्कर्यानुभवाश्रितेः ॥ 76 ॥
चेतनस्य त्वविद्यादिदोषजन्यमुदीर्यते । इदं स्वार्थपरत्वं हि दुष्टो नान्यत् प्रकीर्त्यते ॥ 77 ॥
जाताविषयदोषेण स्वप्रयोजननिष्ठता । प्रावण्यं व्यापृतीश्चैतत्सर्वमेव तु दुस्त्यजम् ॥ 78 ॥
अतो हि गोदा कर्मानुभूत्यवश्यत्ववादिनीः । धात्रेयीरवचस्कन्द ; यामुनैर्गुरुभिस्तथा ॥ 79 ॥
'त्वत्पादपद्मप्रणतः कोन्यमिच्छेत्' इतीरितम् । सदाचार्यप्रसादेन वर्धनीयमिदं समम् ॥ 80 ॥

मन्यमानश्चेतनोयमाचार्यस्य हितैषिणः । ईशस्यार्चारूपिणश्च निवसेत् सन्निधौ सदा ॥ 81 ॥
वक्तव्यमस्य सततं गुरोः क्षान्त्यादिवैभवम् । अनात्मगुणपूर्णस्य निकर्षश्चात्मनस्तथा ॥ 82 ॥
सार्थं द्वयं तु जप्तव्यं जप्या गुरुपरम्परा । ज्ञानानुष्ठानधृतये परिग्राह्यमनेन तु ॥ 83 ॥
नाथादिपूर्वाचार्याणां वचनं ज्ञानवर्धनम् । तथा तेषामनुष्ठानमनतिक्रम्य तद्वचः ॥ 84 ॥
अवैष्णवसहावासो ज्ञानानुष्ठाननाशकः । त्याज्योभिमानश्चाचार्यकैङ्कर्यं कार्यमस्य हि ॥ 85 ॥
कर्तव्यमीशकैङ्कर्यं तथा गुरुनियोगतः । भवतीश्वरकैङ्कर्यं वेद्यं शास्त्रमुखेन हि ॥ 86 ॥
अन्यत्त्वाचार्यकैङ्कर्यं शास्त्रेण च गुरोर्गिरा । कैङ्कर्यमिष्टकरणानिष्टाकरणतो द्विधा ॥ 87 ॥
शिष्याद्युज्जीवनार्थञ्च लोकसङ्ग्रहणाय च । इष्टं वर्णाश्रमाचारकरणं त्वानृशंस्यतः ॥ 88 ॥
स्वार्थबुद्ध्या त्वनुष्ठानं अनिष्टं इति कथ्यते । शेषीच्छानुगुणं हीष्टं स्वरूपविनियोजनम् ॥ 89॥
अतथाविनियोगस्तु कथ्यते अनिष्टं इत्युत । अतथाविनियोगो हि स्वेच्छया विनियोजनम् ॥90॥

वर्णाश्रमावलम्बि स्यादनिष्टं इति निश्चयात् । अनिष्टस्तु तदाचारः इत्येतन्नैव सांप्रतम् ॥ 91॥
अवश्यकरणीयत्वमस्योक्तं भगवद्गिरा । अयं मोक्षविरोधित्वात्पुण्याद्भीतो न पापकृत् ॥ 92 ॥
बुद्धिपूर्वं कृतं त्वस्य पूर्वाघं पुण्यमेव च । मन्येत भगवानिच्छेत् स्वास्मानमितरं पुनः ॥ 93 ॥
शेषिप्रसादजनकं कार्यं कुर्वन्नयं ततः । तस्य कुर्वीत कैङ्कर्यमत्यन्तप्रेमसंयुतः ॥ 94 ॥
शेषत्वहानेर्भीत्या वा कुर्यादितत्समाहितः । एवं चैतद्द्वयाभावे शेषत्वाधिकृतौ तथा ॥ 95 ॥
उपायोपेययोश्चापि न विद्येतान्वयोस्य हि । कैङ्कर्यं तु फलं प्रोक्तं न तत् साधनमुच्यते ॥ 96 ॥
कैङ्कर्यस्य स्वीकृतये वेतनञ्च समर्पयेत् । यथा श्रीविदुरो मालाकारः कुब्जा तथैव च ॥ 97 ॥
किञ्चित्कारे कृते त्वस्य स्वरूपं सूज्ज्वलं भवेत् । शुचीन्यन्नानि दत्वा हि विदुरश्शुद्धिमत्तमः ॥
मालाकारोर्चयामास कृष्णमत्यादरेण च । दत्वा सुलेपं कृष्णाय कुब्जाभूच्च सुशोभना ॥ 99 ॥

भवन्ति ज्ञानवरणप्राप्तिप्राप्यानुभूतिगाः । दशाश्च तस्य कैङ्कर्यपूर्वभाविन्य एव ताः ॥ १०० ॥
स्वरूपमुज्ज्वलं कुर्याद्दशासु चतसृष्वपि । धीमान् ज्ञानदशायां तु स्वीयाज्ञानं प्रकाशयेत् ॥१०१॥
वरणप्राप्तिदशयोरपूर्त्यार्ती तथा भृशम् । प्राप्यानुभूत्यवस्थायां तदेकायत्ततां परम् ॥ १०२ ॥
गुरुज्ञानेन चाज्ञानं ईशपूर्त्या ह्यपूर्णता । कृपयार्तिश्च, अनुभूत्याभिनिवेशश्च नश्यति ॥ १०३॥
अपराधोज्ञानमूलं, ज्ञानपूर्तिरपूर्तिदा । आर्तेर्मूलमलाभोभिमानस्येशसुरूपता ॥ १०४ ॥
अर्चिरादिगतौ प्रोक्ता रीतिरार्त्यभिमानयोः । अस्य सन्ति च चत्वारो गुणा औज्ज्वल्यहेतवः ॥
ज्ञानाज्ञाने शक्त्यशक्ती ईश्वरस्य च सन्ति ते । ईशज्ञानस्य विषयश्चेतनस्य गुणो भवेत् ॥१०६॥
तदज्ञानस्य विषयो दोषोस्य भवति स्फुटम् । ईशशक्तेस्तु विषयश्चेतनस्यास्य रक्षणम् ॥ १०७॥
तदशक्तेस्तु विषयः परित्यागोस्य सम्मतः । चेतनज्ञानविषयस्तदाचार्यगुणो भवेत् ॥ १०८ ॥
अज्ञानस्याचार्यदोषः, शक्तेराचार्यपूजनम् । अशक्तेर्दुरनुष्ठानं विषयः तच्चतुर्विधम् ॥ १०९ ॥
असह्य-तत्-तदीयापचारोऽकृत्यकृतिस्तथा । परहिंसा परस्तोत्रं परदारपरिग्रहः ॥ ११० ॥

परद्रव्यापहरणं तथा चासत्यभाषणम् । अभक्ष्यभक्षणञ्चैवेत्येषाकृत्यकृतिर्भवेत् ॥ १११ ॥
ईशापचारश्शास्त्रातिलङ्घने हि भवेत् स च । देवतान्तरसादृश्यचिन्तनं परमात्मनः ॥ ११२ ॥
श्रीरामाद्यवतारेषु मनुष्यत्वानुचिन्तनम् । उपचारः कृतो वर्णाश्रमयोर्वैपरीत्यतः ॥ ११३ ॥
तथा चार्चावतारेषूपादानस्य निरूपणम् । अन्यथाविद्यमानस्यान्यथाचिन्ता तथात्मनः ॥ ११४ ॥
ईशद्रव्यापहारश्चेत्येवम्भूतः प्रकीर्तितः । अपहर्तुश्च साहाय्यं कृत्वा क्लेशं विना ततः ॥ ११५॥
द्रव्यादानञ्च भगवदपचारेषु गण्यते । अपचारस्तदीयेषु त्वहङ्कारादिमूलकः ॥ ११६ ॥
श्रीवैष्णवविरोधस्स्यात् अपचारस्तु दुस्सहः । तत्-तदीयेषु विषयेऽसहमानत्वमन्ततः ॥ ११७ ॥
गुरुतद्भक्तविषयेष्वपचारस्तथा भृशम् । सर्वमेतदतिक्रूरमुपर्युपरि भागशः ॥ ११८ ॥
उपायोपेययोः कामं विरोधि स्यात्तदीदृशम् । ईशापचारः क्रूरस्स्यादकृत्यकरणात्, ततः ॥११९॥
अपचारस्तदीयेषु क्रूरो,ऽसह्यस्ततोपि च । भगवन्निग्रहो मूलमस्य भेदस्य कथ्यते ॥ १२० ॥
एतावता प्रपञ्चेन श्रीमन्-नारायणेत्यमू । विवृतार्थे पदेह्यास्तां, चतुर्थ्यर्थश्च सूचितः ॥ १२१ ॥
तथा नमःपदार्थश्च स्फुटमत्र प्रकीर्तितः ॥ १२२ ॥